
Gândirea și experiența convențională/neconvențională în noua economie a culturii românești

Autor: Ioan I. GÂF-DEAC

Lucrare realizată în cadrul proiectului "Cultura română și modele culturale europene - cercetare, sincronizare, durabilitate", cofinanțat din FONDUL SOCIAL EUROPEAN prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013, Contract nr. POSDRU/159/1.5/S/136077.

Titlurile și drepturile de proprietate intelectuală și industrială asupra rezultatelor obținute în cadrul stagiului de cercetare postdoctorală aparțin Academiei Române.

* * *

*Punctele de vedere exprimate în lucrare aparțin autorului și nu angajează
Comisia Europeană și Academia Română, beneficiara proiectului.*

DTP, complexul editorial/redacțional, traducerea și corectura aparțin autorului.

Descărcare gratuită pentru uz personal, în scopuri didactice sau științifice.

Reproducerea publică, fie și parțială și pe orice suport,
este posibilă numai cu acordul prealabil al Academiei Române.

ISBN 978-973-167-313-4

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

CUPRINS

Introducere. Elemente conceptuale preliminarii

CAPITOLUL I. ÎNSCRIEREA CULTURALĂ A ROMÂNIEI PE DRUMUL CĂTRE NOUA ECONOMIE

1.1. Noua economie antreprenorială

1.2. Refolosirea prin cultură/ culturalizare societală a cunoașterii economice

1.3. Dezvoltarea durabilă în condiții de instabilitate a civilizației și culturii

1.3.1. Sustenabilitatea în condiții de instabilitate economică

1.3.2. Sustenabilitatea și instabilitatea civilizației și culturii

1.4 Dimensionarea și difuzarea cognitivă a managementului general în condițiile globalizării Noua dimensionare a deciziilor (decizii „mari”/ decizii „mici”)

1.5 Noua cultură bazată pe noua economie

1.5.1 Elemente conceptuale/ noționale de bază pentru exprimarea noii economii a culturii

1.5.2 Folosirea incertitudinilor ca “materii prime” de bază pentru creșterea culturală

1.5.3 Deconcentrarea culturii în folosul noii culturi bazate pe noua economie și pe cunoașterea supradisciplinară

1.5.4 Noi complexități și incertitudini culturale din economia bazată pe cunoaștere

1.5.5 Gândirea convențională/ neconvențională în noua cultură

CAPITOLUL II. NEVOIA INSTAURĂRII ÎN CULTURĂ A DEZECHILIBRĂRII CUNOAȘTERII

2.1. Ordinea-dezordinea și auto-organizarea culturala prin cunoaștere

2.2. Stabilitatea științei generale și nevoia instaurării dezechilibrării cunoașterii

2.3. Forțele procesuale culturale pentru trecerea la noua economie bazată pe resurse intangibile

CAPITOLUL III. EXPERIENȚA CONCEPTUALĂ NECONVENȚIONALĂ ÎN NOUA ECONOMIE A CULTURII ROMÂNEȘTI

3.1. Sustenabilitatea și autoorganizarea inovativă pentru Economia Culturii

3.2. Premise conceptuale economico-culturale și managementul economiei culturii

3.3. Extensii applicative

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

CAPITOLUL IV. GÂNDIREA ȘI EXPERIENȚA CONVENȚIONALĂ/ NECONVENȚIONALĂ ÎN NOUA ECONOMIE A CULTURII ROMÂNEȘTI

- 4.1. Metoda și modelul - instrumente pentru explorarea gândirii și experienței în economia culturii
- 4.2. Trans-individualizarea culturală. Sinteza specificului cultural național
- 4.3. Modelarea neutral – inclusivă a obiectivelor în economia culturii prin gândirea și experiența patternistică neconvențională
  - 4.3.1. Rolul patternurilor în procesul de modelare culturală
  - 4.3.2. Gândirea culturală neconvențională prin obiective neutral – inclusive
- 4.4. Modele pentru măsurarea activelor intangibile și a capitalului intelectual

CAPITOLUL V. GESTIUNEA CORPORATIVĂ A AVUȚIEI CULTURALE ROMÂNEȘTI

- 5.1. Guvernarea corporativă culturală
- 5.2. Conținutul noțional și formele manageriale semnificante aferente gestiunii corporative a avuției culturale românești
- 5.3. Metabolismul economic și managementul cultural în sistemele complexe

CAPITOLUL VI. CONCLUZII. PROPUNERI. RECOMANDĂRI

Referințe bibliografice

Referințe bibliografice personale

Referințe bibliografice în domeniu

INDEXURI

- INDEX al figurilor, schemelor și desenelor originale, creație proprie, (intrate sub incidența copy-right-ului)
- INDEX al formulelor matematice originale, creație proprie, (intrate sub incidența copy-right-ului)

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

TABLE OF CONTENT

Introduction. Preliminary conceptual elements

CHAPTER I. CULTURAL ALIGNMENT OF ROMANIA ON THE ROAD TOWARDS THE NEW ECONOMY

- 1.1. The new entrepreneurial economy
- 1.2. Reuse by culture/society literacy of economic knowledge
- 1.3. Sustainable development under conditions of instability of civilization and culture
  - 1.3.1. Sustainability in terms of economic instability
  - 1.3.2. Sustainability and instability of civilization and culture
- 1.4. Sizing and cognitive dissemination of general management in globalization. New sizing decision ("high" / "small" decisions)
- 1.5. The new culture based on the new economy
  - 1.5.1. Conceptual Elements / notional basis for the expression of the new economy of culture
  - 1.5.2. Using uncertainties as 'raw materials' base for cultural growth
  - 1.5.3. Devolution of culture for the benefit of the new culture and new economy based on multidisciplinary knowledge
  - 1.5.4. New cultural complexities and uncertainties from the knowledge based economy
  - 1.5.5. Conventional/ unconventional thinking in the new culture

CHAPTER II. THE NEED FOR THE ESTABLISHMENT OF KNOWLEDGE UNBALANCING IN CULTURE

- 2.1. The order-disorder and cultural self-organization through knowledge
- 2.2. The stability of general science and the need for the establishment of unbalancing knowledge
- 2.3. Cultural procedural Forces used in the transition towards the new economy based on intangible resources

CHAPTER III. CONCEPTUAL UNCONVENTIONAL EXPERIENCE IN THE NEW ROMANIAN ECONOMY OF CULTURE

- 3.1. Innovative sustainability and self-organization for the Economy Culture
- 3.2. Economic, cultural and conceptual premises management of culture economy
- 3.3. Applicative extensions

CHAPTER IV. CONVENTIONAL / UNCONVENTIONAL THINKING AND EXPERIENCE IN THE NEW ROMANIAN ECONOMY OF CULTURE

- 4.1. The method and model - thinking tools for exploring culture and experience economy
- 4.2. Trans-cultural individualization. Summary of national cultural specificity
- 4.3. Neutral-inclusive modeling of targets in the cultural economy, through unconventional thinking and pattern experience.
  - 4.3.1. The role of cultural patterns in the cultural modeling
  - 4.3.2. Cultural unconventional thinking through neutral - inclusive targets
- 4.4. Models for the measurement of intangible assets and intellectual capital

CHAPTER V. CORPORATE MANAGEMENT OF THE ROMANIAN CULTURAL WEALTH

- 5.1. Cultural Corporate Governance
- 5.2. Notional significant managerial content and related forms of corporate management of the Romanian cultural wealth
- 5.3. The economic metabolism and the cultural management in complex systems

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

CHAPTER VI. CONCLUSIONS. PROPOSALS. RECOMMENDATIONS

Bibliographical references

Personal References

Specific scientific area references

INDEXES

• Index of figures, diagrams and drawings original - own creation, (copy-righted)

INDEX original mathematical formulas, create your own, (copy-righted)

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

REZUMAT

Stadiul actual al cunoștințelor în sfera de cuprindere a temei arată că aderarea României la UE aduce un nou sistem de conexiune conceptual și operațională a țării în regiune, însă are loc și accesul culturii românești în structura oficială a modelului cultural european. De aceea, este util de studiat dacă sunt asigurate condițiile sincronizării autohtone cu gândirea și valorile culturale occidentale, dacă se manifestă și șansa de a fi contributivi la elaborarea noului model cultural al Europei unite.

În prezent se înregistrează climatul post-structural economic, generator de noi orizonturi culturale și de modificări în teoriile economice și comportamentale. Aceste aspecte sunt reflectate, tot mai frecvent, în unele lucrări din literatura de specialitate din țări europene și din România.

În România, *Economia Culturală* (EC) și influența culturii asupra economiei a fost un subiect tratat doar secvențial, prin studii exhaustive, la nivel macro-socio-economic ori macrocultural și/ sau sectorial, iar principala preocupare în această direcție au avut-o câteva colective de cercetare, dintre care de remarcat sunt cele ale Institutului European din România (IER) și ale Institutului Național de cercetări Economice (INCE) din Academia Română.

Exprimarea mai semnificativă a cunoștințelor în domeniul propus se poate axa pe cercetări care să ofere răspunsuri la întrebarea: care sunt costurile și beneficiile concrete ale gândirii neconvenționale și a experiențelor cultural-inovative în arealul complex național?

Proiectul de cercetare are ca **obiectiv general** identificarea și analiza metodologic-științifică a gândirii și experienței convenționale și neconvenționale în privința direcțiilor, acțiunilor, costurilor și beneficiilor decidenților strategici în noua economie a culturii românești, în contextul integrării depline a țării în UE.

Prin cercetare se ajunge la identificarea potențialului pe care îl au elementele de gândire și acțiune convenționale și neconvenționale, de natură economică specifică, asupra culturii și, prin extensie, asupra societății românești.

De fapt, noua cunoaștere servește creșterea capacității proprii de contribuție la configurarea modelului cultural european general, cu scopul de a fructifica oportunități pentru și în mediul cultural autohton, de a stabili măsuri de reconsiderare a importanței și prestigiului real al României în Europa.

Cercetarea are în obiectivul său general și stabilirea unor sugestii dec scenarii-alternative economice practice, sustenabile, de creștere a capacității de finanțare/ autofinanțare a activităților de realizare a produselor și serviciilor culturale românești în context comparativ cu modelele economice și culturale în țări member dezvoltate ale UE.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

ACADEMIA ROMÂNĂ

Rezultatele cercetării sunt benefice pentru Ministerul Culturii și administrațiile publice locale, deoarece analizele furnizează informații conceptuale cu privire la elaborarea strategiilor și tacticilor prin gândire și experiență convențională/ neconvențională, inovativă, în Economia Cunoașterii, având în vedere punctele slabe și cele tari în domeniu, îndeosebi în privința sustenabilității avansului societal pe baze cultural conștiente.

Lucrarea de față *oferă instrumentarul necesar realizării analizei neutral-comparative a situației culturii române, a creșterii potențialului și valențelor sale contributive în rândul sistemelor/ modelelor culturale europene, demonstrând că înainte de sincronizare cultura românească este deschisă cercetării-dezvoltării pe baza gândirii și experiențelor convenționale și mai ales a celor inovative, neconvenționale.*

Analiza neutral-comparativă este o propunere proprie, originală, avansată cu întâietate procedurală în teoria și practica în domeniu. Lucrarea oferă ca *rezultat o procedură generică de studiu a economiei culturii* cu potențial de generalizare.

Importanța domeniului analizat se concretizează prin posibile beneficii pentru cetățeni, instituții și cercetători, oferindu-se răspunsuri la întrebări referitoare la paradigme culturale autohtone și europene, posibilități de angajament creativ pe direcțiile sustinute economic de către Economia Culturii. Cetățenii pot înțelege, astfel, interdependența globală și rolul transferului de cunoștințe, acceptând diversitatea culturală și valorile Economiei Cunoașterii validate.

Instituțiile, furnizorii de servicii publice de cultură de la nivel local și central, asociațiile de creație, creatorii și alți receptori ai rezultatelor obținute prin implicarea lor în analize, obținerea de rezultate, variante alternative acționale de comportament cultural național și European, se regăsesc parametric în investigațiile de față, ceea ce arată importanța domeniului abordat și justifică propunerea avansată pentru socotirea culturii drept vector societal al avansului durabil al comunității globale.

În egală măsură, importanța domeniului abordat și justificările experiențiale revin și din faptul că în lucrare se tratează priorități conceptuale culturale la nivel național și european, iar beneficiarii pot dezvolta informații pentru a accentua gradul de cunoaștere operațională în domeniu din perspectivă sustenabilizării economiei culturii.

Este recunoscut faptul că un beneficiu al aderării României la UE îl reprezintă reșezarea sistemului legislativ, instituțional și economic, însă este deslușit și accesul culturii românești la mediul cultural European. Sunt, astfel, fiind asigurate premisele sincronizării cu gândirea și valorile occidentale sustenabile, respectiv apare șansa de a fi participanți contributivi la construcția generică a noului model cultural al Europei integrate.

În lucrare se elucidează aspecte inovative în noua economie a culturii românești, prin subiecte secvențiale, precum:

- Noua economie a culturii (EC) - abordări teoretico-metodologice;
- Modelele culturale europene și EC - abordări comparative;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

- Identificarea conceptual, generică a instituțiilor naționale și europene, a celor implicați în programele culturale prin promovarea conceptului de EC;
- Analiza gândirii și experiențelor convenționale/ neconvenționale în noua EC înregistrate pe plan național și european;
- Studierea interdependențelor între EC, curente de gândire și experiențele convenționale/ neconvenționale de măsurare a capitalului intelectual în cultura română ș.a.

Originalitatea lucrării derivă din faptul că sunt analizate, în premieră, elementele de gândire și experiența în noua EC autohtonă.

Se au în vedere măsurarea raporturilor efect/ efort pentru asigurarea activelor tangibile și a celor intangibile de producție culturală, formalizarea bazelor unui model pentru consolidarea culturii române spre a-și dovedi adevăratul potențial și valoare proprie în fața modelelor culturale europene.

Cele două domenii de interes, - economie și cultură, regăsite în noua EC din România, ocazionează demersul pentru confirmarea caracterului interdisciplinar al proiectului, urmărind efectele sustenabilității asupra produselor culturale locale, pentru o mai bună conexiune cu modelele culturale europene și globale.

Noua EC autohtonă prezintă însă interdependențe și cu alte domenii precum: managementul, marketingul, etica în afacerile culturale, comunicarea și guvernanta transparentă, oportunitatea învățării organizaționale, a formării comportamentale în spiritul echității inter și trans-generaționale.

SUMMARY

The current state of knowledge in the scope of the topic shows that EU accession brings a new conceptual and operational connection system of the country in the region, but there is also access of Romanian culture in the official European cultural model structure. Therefore, it is useful to study whether local

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

ACADEMIA ROMÂNĂ

conditions are ensured and sync with Western thought and cultural values, and if there is a chance to be contributing to the development of a new cultural model of a united Europe.

Today there is recorded a post-structural economic climate, generating new cultural horizons and economic theories and behavioral changes. These issues are reflected increasingly in some works of literature from European countries and Romania.

In Romania, the cultural economy (CE) and the influence of culture on the economy was a topic only treated sequentially through exhaustive studies on macro-socio-economic times macrocultural and / or sectoral level, and the main concern in this direction had a few research teams, including noteworthy are the European Institute of Romania (IER) and the National Institute of Economic Research (NIER) of the Romanian Academy.

The most significant proposed knowledge is focused on research to provide answers to the question: what are the costs and benefits of concrete unconventional thinking and innovative experiences in the area of complex national culture?

The research project aims to identify and analyze general scientific methodological-conventional and unconventional thinking and experience about the directions, actions, costs and benefits of strategic decision makers in the new economy of Romanian culture in the context of the country's full integration into the EU.

Through research we can reach the potential for elements of conventional and unconventional thinking and action of specific economic nature, the culture and, by extension, the Romanian society. In fact, new knowledge serves to increase the capacity of our own contribution to European cultural model configuration in general, in order to capitalize on opportunities in the local cultural environment, to establish measures and reconsideration of real importance and prestige of Romania in Europe.

The research results are beneficial for the Ministry of Culture and local governments, as analyzes provide conceptual information on developing strategies and tactics through thought and conventional / unconventional experience, innovative Local Economic Knowledge, given the weaknesses and the countries in the area, especially about sustainability advance societal awareness on cultural bases.

This paper provides the necessary tools of neutral-comparative analysis situation of Romanian culture, growth potential and its valences contributory among systems / models of European cultural demonstrating that before synchronization Romanian culture is open R & D by ourselves and experiences and conventional especially those innovative, unconventional.

Neutral-comparative analysis is an original proposal with procedural precedence in theory and practice. The paper provides results for the general study potential of cultural economy.

Important analyzed areas are reflected in the possible benefits for citizens, institutions and researchers, offering answers to questions on domestic and European cultural paradigms opportunities for creative engagement

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOS DRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

directions, economic support by the economy of culture. Citizens can understand, therefore, the role of global interdependence and the transfer of knowledge, accepting cultural diversity and values validated knowledge economy.

Institutions, cultural public services providers (local and central), associations of creative designers and other receptors are found in this paper, fact that demonstrates the importance of the subject of culture as a social development vector.

Equally, the importance of the approached field also comes from the fact that the paper treated conceptual cultural priorities at national and European level, and recipients may develop information to rise awareness in the field of operational perspectives and making cultural economy sustainable.

It is recognized that a benefit of joining the European Union is the development of legislative, institutional and economic elements and also the access of Romanian culture in the European cultural environment. This way the premises for synchronization are being assured with sustainable thinking and Western values. The paper highlights the innovative aspects of Romanian culture in the new economy by sequential topics, such as:

- The new economy of culture (EC)
- theoretical and methodological approaches;
- European cultural patterns and EC - comparative approach;
- Identification of conceptual, generic national and European institutions, involved in cultural programs by promoting the concept of EC;
- Analysis of conventional / unconventional thinking and experiences for the EC registered on the new national and European level;
- Study of the interdependencies between the EC, currents of thought and experiences of conventional / unconventional measuring intellectual capital in Romanian culture.

The originality of the work derives from the fact that it analyzes, the first elements of thought and experience in new local EC.

This also applies to the measurement of relations / effort ratio used to ensure tangible assets and the intangible cultural production, formalizing a model for strengthening the foundations of Romanian culture, in order to prove it's own true potential and value to the European cultural model.

The two areas of concern - the economy and culture in the new EC found in Romania, have an interdisciplinary approach in the project, showing the sustainability of its effects on local cultural products, to better link the European and global cultural models.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

The local EC presents new interdependencies with other areas such as management, marketing, business ethics culture, communication and transparent governance, organizational learning opportunity, fairness behavioral training inter and trans-generational.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOS DRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

CUPRINS

Introducere. Elemente conceptuale preliminare

CAPITOLUL I. ÎNSCRIEREA CULTURALĂ A ROMÂNIEI PE DRUMUL CĂTRE NOUA ECONOMIE

- 1.1. Noua economie antreprenorială
- 1.2. Refolosirea prin cultură/ culturalizare societală a cunoașterii economice
- 1.3. Dezvoltarea durabilă în condiții de instabilitate a civilizației și culturii
  - 1.3.1. *Sustenabilitatea în condiții de instabilitate economică*
  - 1.3.2. *Sustenabilitatea și instabilitatea civilizației și culturii*
- 1.4. Dimensionarea și difuzarea cognitivă a managementului general în condițiile globalizării
Noua dimensionare a deciziilor (decizii „mari”/ decizii „mici”)
- 1.5. Noua cultură bazată pe noua economie
  - 1.5.1. *Elemente conceptuale/ noționale de bază pentru exprimarea noii economii a culturii*
  - 1.5.2. *Folosirea incertitudinilor ca “materii prime” de bază pentru creșterea culturală*
  - 1.5.3. *Deconcentrarea culturii în folosul noii culturi bazate pe noua economie și pe cunoașterea supradisciplinară*
  - 1.5.4. *Noi complexități și incertitudini culturale din pe cunoaștere*
  - 1.5.5. *Gândirea convențională/ neconvențională în noua cultură*

CAPITOLUL II. NEVOIA INSTAURĂRII ÎN CULTURĂ A DEZECHILIBRĂRII CUNOAȘTERII

- 2.1. Ordinea-dezordinea și auto-organizarea cultural prin cunoaștere
- 2.2. Stabilitatea științei generale și nevoia instaurării dezechilibrării cunoașterii
- 2.3. Forțele procesuale culturale pentru trecerea la noua economie bazată pe resurse intangibile

CAPITOLUL III. EXPERIENȚA CONCEPTUALĂ NECONVENȚIONALĂ ÎN NOUA ECONOMIE A CULTURII ROMÂNEȘTI

- 3.1. Sustenabilitatea și autoorganizarea inovativă pentru Economia Culturii
- 3.2. Premise conceptuale economico-culturale și managementul economiei culturii
- 3.3. Extensii applicative

CAPITOLUL IV. GÂNDIREA ȘI EXPERIENȚA CONVENȚIONALĂ/ NECONVENȚIONALĂ ÎN NOUA ECONOMIE A CULTURII ROMÂNEȘTI

- 4.1. Metoda și modelul - instrumente pentru explorarea gândirii și experienței în economia culturii
- 4.2. Trans-individualizarea culturală. Sinteza specificului cultural național
- 4.3. Modelarea neutral – inclusivă a obiectivelor în economia culturii prin gândirea și experiența patternistică neconvențională
  - 4.3.1. *Rolul patternurilor în procesul de modelare culturală*
  - 4.3.2. *Gândirea culturală neconvențională prin obiective neutral – inclusive*
- 4.4. Modele pentru măsurarea activelor intangibile și a capitalului intelectual

CAPITOLUL V. GESTIUNEA CORPORATIVĂ A AVUȚIEI CULTURALE ROMÂNEȘTI

- 5.1. Guvernarea corporativă culturală
- 5.2. Conținutul noțional și formele manageriale semnificante aferente gestiunii corporative a avuției culturale românești
- 5.3. Metabolismul economic și managementul cultural în sistemele complexe

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

POSDRU 2007-2013

2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

CAPITOLUL VI. CONCLUZII. PROPUNERI. RECOMANDĂRI

Referințe bibliografice

Referințe bibliografice personale

Referințe bibliografice în domeniu

INDEXURI

- INDEX al figurilor, schemelor și desenelor originale, creație proprie, (intrate sub incidența copy-right-ului)
- INDEX al formulelor matematice originale, creație proprie, (intrate sub incidența copy-right-ului)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

INTRODUCERE

Elemente conceptuale preliminare

Tema lucrării de față are ca obiect tratarea personală, științifică, prin bursă de sprijin, a unor elemente conceptuale pentru realizarea obiectivelor și activităților tematice din Proiectul individual de cercetare postdoctorală aferent *gândirii și experienței convenționale/ neconvenționale în noua economie a culturii românești*.

Procedural, s-a recurs la asistența de specialitate și susținere financiară prin bursă de sprijin pentru realizarea obiectivelor și activităților tematice din Proiectul individual de cercetare postdoctorală, în conformitate cu indicatorii de performanță prevăzuți în Contractul de finanțare POSDRU/159/1.5/S/13 intitulat “Cultura română și modele culturale europene: cercetare, sincronizare, durabilitate”.

Stadiul actual al cunoștințelor în sfera de cuprindere a temei arată că aderarea României la UE aduce un nou sistem de conexiune conceptual și operațională a țării în regiune, însă are loc și accesul culturii românești în structura oficială a modelului cultural european. De aceea, este util de studiat dacă sunt asigurate condițiile sincronizării autohtone cu gândirea și valorile culturale occidentale, dacă se manifestă și șansa de a fi contributivi la elaborarea noului model cultural al Europei unite.

În prezent se înregistrează climatul post-structural economic, generator de noi orizonturi culturale și de modificări în teoriile economice și comportamentale. Aceste aspecte sunt reflectate, tot mai frecvent, în unele lucrări din literatura de specialitate din țări europene și din România.

În România, *Economia Culturală* (EC) și influența culturii asupra economiei a fost un subiect tratat doar secvențial, prin studii exhaustive, la nivel macro-socio-economic ori macrocultural și/ sau sectorial, iar principala preocupare în această direcție au avut-o câteva colective de cercetare, dintre care de remarcat sunt cele ale Institutului European din România (IER) și ale Institutului Național de cercetări Economice (INCE) din Academia Română.

Exprimarea mai semnificativă a cunoștințelor în domeniul propus se poate axa pe cercetări care să ofere răspunsuri la întrebarea: care sunt costurile și beneficiile

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

concrete ale gândirii neconvenționale și a experiențelor cultural-inovative în arealul complex național?

Proiectul de cercetare are ca obiectiv general identificarea și analizarea metodologico-științifică a gândirii și experienței convenționale și neconvenționale în privința direcțiilor, acțiunilor, costurilor și beneficiilor decidenților strategici în noua economie a culturii românești, în contextul integrării depline a țării în UE.

Prin cercetare se ajunge la identificarea potențialului pe care îl au elementele de gândire și acțiune convenționale și neconvenționale, de natură economică specifică, asupra culturii și, prin extensie, asupra societății românești.

De fapt, noua cunoaștere servește creșterea capacității proprii de contribuție la configurarea modelului cultural european general, cu scopul de a fructifica oportunități pentru și în mediul cultural autohton, de a stabili măsuri de reconsiderare a importanței și prestigiului real al României în Europa.

Cercetarea are în obiectivul său general și stabilirea unor sugestii dec scenarii-alternative economice practice, sustenabile, de creștere a capacității de finanțare/ autofinanțare a activităților de realizare a produselor și serviciilor culturale românești în context comparativ cu modelele economice și culturale în țări member dezvoltate ale UE.

Rezultatele cercetării sunt benefice pentru Ministerul Culturii și administrațiile publice locale, deoarece analizele furnizează informații conceptuale cu privire la elaborarea strategiilor și tacticilor prin gândire și experiență convențională/ neconvențională, inovativă, în Economia Cunoașterii, având în vedere punctele slabe și cele tari în domeniu, îndeosebi în privința sustenabilității avansului societal pe baze cultural conștiente.

Lucrarea de față oferă instrumentarul necesar realizării analizei neutral-comparative a situației culturii române, a creșterii potențialului și valențelor sale contributive în rândul sistemelor/ modelelor culturale europene, demonstrând că înainte de sincronizare cultura românească este deschisă cercetării-dezvoltării pe baza gândirii și experiențelor convenționale și mai ales a celor inovative, neconvenționale.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Analiza neutral-comparativă este o propunere proprie, originală, avansată cu înțâietate procedurală în teoria și practica în domeniu. Lucrarea oferă ca rezultat o procedură generică de studiu a economiei culturii cu potențial de generalizare.

Importanța domeniului analizat se concretizează prin posibile beneficii pentru cetățeni, instituții și cercetători, oferindu-se răspunsuri la întrebări referitoare la paradigme culturale autohtone și europene, posibilități de angajament creativ pe direcțiile sustinute economic de către Economia Culturii. Cetățenii pot înțelege, astfel, interdependența globală și rolul transferului de cunoștinte, acceptând diversitatea culturală și valorile Economiei Cunoașterii validate.

Instituțiile, furinzorii de servicii publice de cultură de la nivel local și central, asociațiile de creație, creatorii și alți receptori ai rezultatelor obținute prin implicarea lor în analize, obținerea de rezultate, variante alternative acționale de comportament cultural național și European, se regăsesc parametric în investigațiile de față, ceea ce arată importanța domeniului abordat și justifică propunerea avansată pentru socotirea culturii drept vector societal al avansului durabil al comunității globale.

În egală măsură, importanța domeniului abordat și justificările experiențiale revin și din faptul că în lucrare se tratează priorități conceptuale culturale la nivel național și european, iar beneficiarii pot dezvolta informații pentru a accentua gradul de cunoaștere operațională în domeniu din persepectiva sustenabilizării economiei culturii.

Este recunoscut faptul că un beneficiu al aderării României la UE îl reprezintă reșezarea sistemului legislativ, instituțional și economic, însă este deslușit și accesul culturii românești la mediul cultural European. Sunt, astfel, fiind asigurate premisele sincronizării cu gândirea și valorile occidentale sustenabile, respectiv apare șansa de a fi participanți contributivi la construcția generică a noului model cultural al Europei integrate.

În lucrare se elucidează aspecte inovative în noua economie a culturii românești, prin subiecte secvențiale, precum:

- Noua economie a culturii (EC) - abordări teoretico-metodologice;
- Modelele culturale europene și EC - abordări comparative;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

- Identificarea conceptual, generică a instituțiilor naționale și europene, a celor implicați în programele culturale prin promovarea conceptului de EC;

- Analiza gândirii și experiențelor convenționale/ neconvenționale în noua EC înregistrate pe plan național și european;

- Studierea interdependențelor între EC, curente de gândire și experiențele convenționale/ neconvenționale de măsurare a capitalului intelectual în cultura română ș.a.

Originalitatea lucrării derivă din faptul că sunt analizate, în premieră, elementele de gândire și experiența în noua EC autohtonă.

Se au în vedere măsurarea raporturilor efect/ efort pentru asigurarea activelor tangibile și a celor intangibile de producție culturală, formalizarea bazelor unui model pentru consolidarea culturii române spre a-și dovedi adevăratul potențial și valoare proprie în fața modelelor culturale europene.

Cele două domenii de interes, - economie și cultură, regăsite în noua EC din România, ocazionează demersul pentru confirmarea caracterului interdisciplinar al proiectului, urmărind efectele sustenabilității asupra produselor culturale locale, pentru o mai bună conexiune cu modelele culturale europene și globale.

Noua EC autohtonă prezintă însă interdependențe și cu alte domenii precum: managementul, marketingul, etica în afacerile culturale, comunicarea și governanța transparentă, oportunitatea învățării organizaționale, a formării comportamentale în spiritul echității inter și trans-generaționale.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

CAPITOLUL I. ÎNSCRIEREA CULTURALĂ A ROMÂNIEI PE DRUMUL CĂTRE NOUA ECONOMIE

1.1. Noua economie antreprenorială

Complexitatea tot mai ridicată a structurilor economice naționale și a interconexiunilor lor la nivel *global* crează probleme suplimentare în procesul de adaptare la cerințele noului model de dezvoltare economică, socială și culturală, operaționalizat în plan *local* și *regional*.

Se consideră că, în context global, pentru economia românească este necesar să se contureze o posibilă nouă structură economică la orizontul anilor 2025-2035.

Dificultățile legate de identificarea și implementarea unei structurii economice optime sunt amplificate de faptul că nu există recunoscută o structură economică specific, imuabilă, marcată cultural și organizațional, ideală, - fie ea și numai din punct de vedere teoretic, care să poată fi aplicată tuturor țărilor, regiunilor sau în plan global.

În contemporaneitate, structurile economice ocazionalizează anumite tipuri de comportamente ale agenților economici, care par a infirma asumările culturale organizaționale tradiționale întâlnite până acum în latura cantitativă maximizată a producției fizice.

Mai degrabă se asistă la maximizarea preferințelor / cerințelor care, la rândul lor, determină pe aliniamente culturale noi comportamente special, economico-productive.

În esență, sunt posibile investigații în legătură cu posibilitatea formalizării de noi conținuturi în noi teorii economice, care ar trebui să fie dominate de reasumarea teoriilor prin elemente de căutare culturală rațională în structurile economice, societale evolutive.

În analizele cultural-economice contemporane se acreditează ideea că schimbările de sistem de la economia centralizată de comandă la cea descentralizată de piață *produc dezorganizare convențională, inclusiv culturală, în structurile societale și economice.*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Dezorganizarea culturală în structurile economice nu este produsă exclusiv de procesul tranzițional de la un sistem productiv-economic la altul, ci și de situații / cazuri conceptuale sau operaționale contextuale.

Din rândul acestora se amintesc: ruperea lanțurilor de producție; slăbirea raporturilor între firmele de stat și beneficiarii acestora; declinul ieșirilor (*outputs*) accentuat de complexitatea și comportamentul relativizat a producției în sectorul de stat, lipsa de orizont cultural organizațional competitive ș.a.

Nicicând, pentru o structură economică nu se obține „un final finit”, respectiv un „echilibru cultural căutat și asumat definitiv” întrucât, teoretic, orizontul operațional proiectat este infinit.

De aceea, este posibil să se formalizeze „modelul orizontului cultural infinit”, asumat pentru simplificare în procesul de căutare a echilibrelor culturale și productiv-economice.

În esență, se avansează teza că pentru structurile societale și economice moderne, prin „căutarea tuturor-echilibrelor”, inclusiv a celui cultural, obținând în manieră compusă „un echilibru general căutat”, *este importantă maximizarea perioadei pe care acesta să se întindă* (să răspundă fiabil și eficient), respectiv să corespundă proiecțiilor comportamentale societale perceptibile.

Cauzele disfuncțiilor din sistemele și sub-sistemele noii economii bazate pe cunoaștere pot fi abordate, din perspectivă comportamentală culturală, printr-o nouă „*managementabilitate a structurilor societale/ a întreprinderilor*”. [10 rp]

Se dovedește, de asemenea, importantă identificarea ariei în care se suprapun/ se intersectează *riscurile corporative* cu *cele individuale* / ale persoanelor, fiind previzibilă, – în aprecierea noastră, – o creștere „de neimaginat astăzi” a îngrijorării în fața unui haos de sorginte cultural, în privința protecției datelor, a securității lor fizice, respectiv diminuarea formulelor de închidere a căilor pentru fraude, accentul de substitutivitate în neconcordanță cu liniile de avans umanist în colectivitățile umane etc.

De altfel, creșterea densității legăturilor informaționale va conduce la apariția „*noii economii și a noii culturi supra-compacte*”, în care procesele infinitezimale,

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

inclusiv cele de cunoaștere, vor fi controlate continuu, eradicând cvasi-complet intervențiile subiective pentru „decizii de abatere”, respectiv pentru „excepții”, concretizate în ceea ce în prezent generic se înțelege în „*fraude și corupție, în falsitate și abateri de la reglementările sociale convenționale convenite și asumate colectiv*”.

În esență, pe lângă manifestarea dominației tehnologiilor, este previzibilă instaurarea *dominanței controlului* în toate sferele și la toate nivelurile, de la macrostructuri la super-macrostructuri operaționale culturale, productive/ reproductivă și de distribuție/ consum.

O sistematizare exemplificativă pentru societatea și economia României, în perspectiva următoarelor 3-4 decenii de evoluție culturală, productivă/ de consum, sub incidența noii economii, se referă la sistemele de: a) securitate socială, b) beneficiu social universal, c) structuri private de beneficii cultural-sociale.

În noua economie nu este vorba de instaurarea egalitarismului social ori aceluși cultural, însă adecvarea subzistenței se impune din rațiuni fundamentale etice, legate de existența și manifestarea condiției umane concurențiale.

Se apreciază că, în fapt, cele trei aspecte conceptuale relatate mai sus (*Schimbarea, Cunoașterea și Globalizarea*) pot fi incluse în rândul „forțelor” ce ghidează actuala economie și comportamentul cultural societal spre noua economie.

Acestea sunt interconectate organic/ osmotic/ articulat cu transformările potențiale ale pieței (P) (*figura 1.1*), ale întreprinderii /firmei (F) (*figura 1.2*) și ale forței de muncă (FM) (*figura 1.3*) de la economia prezentă la noua economie. [10 rp].

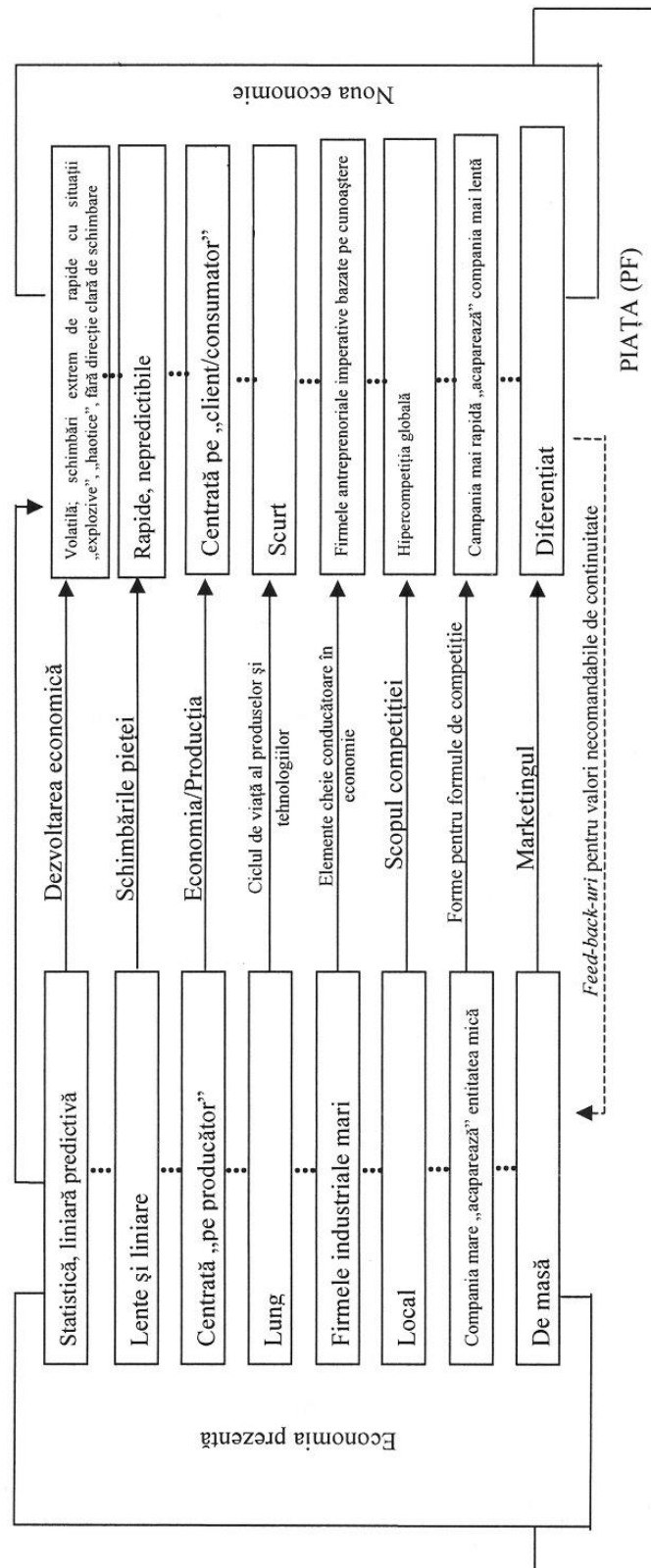

Fig.1.1. Transformările potențiale ale pieței (P), inclusiv a celei culturale, de la economia prezentă la noua economie [10 rp]

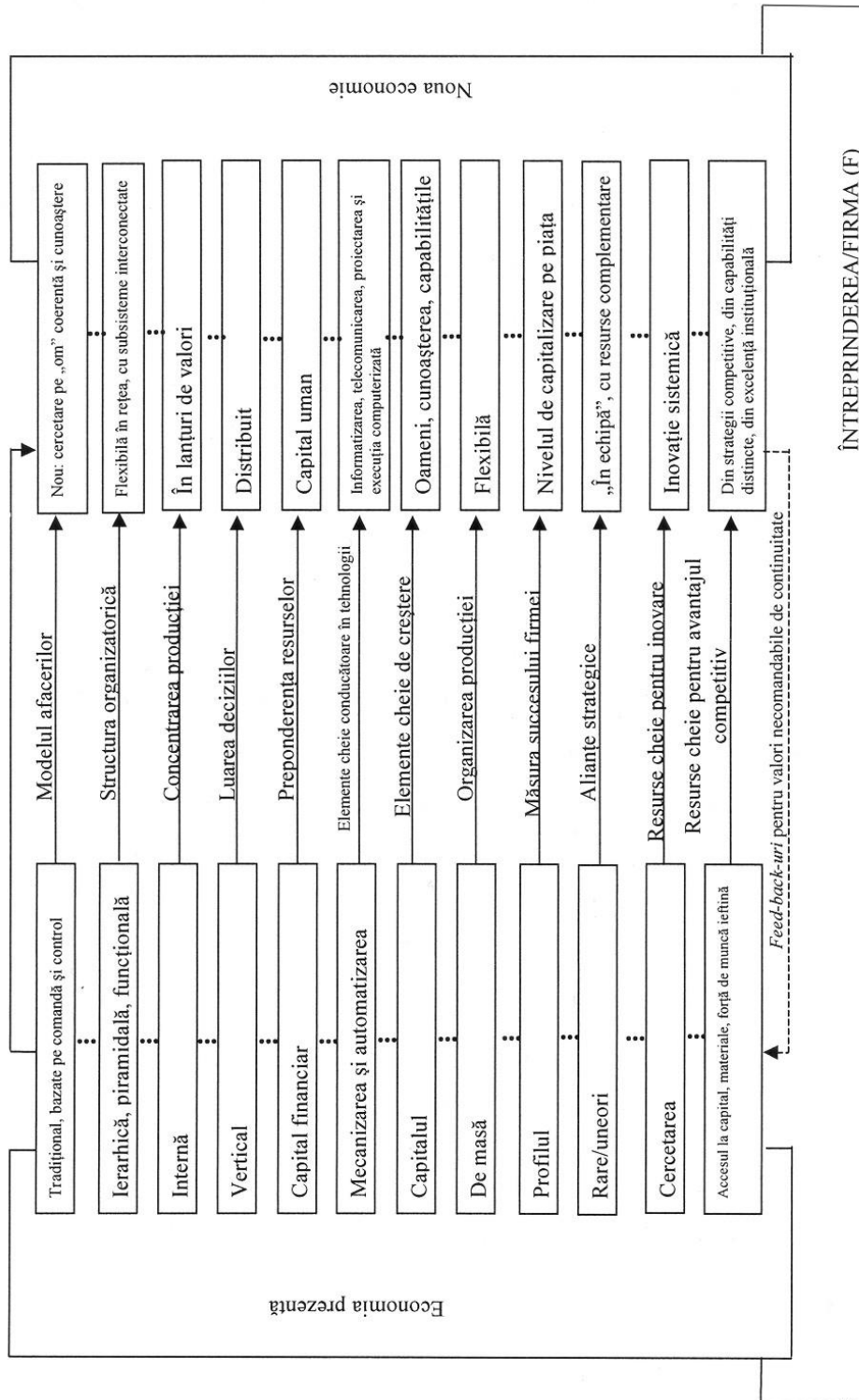

Fig.1.2. Transformările potențiale ale întreprinderii/firmei de la economia prezentă la noua economie [10 rp]

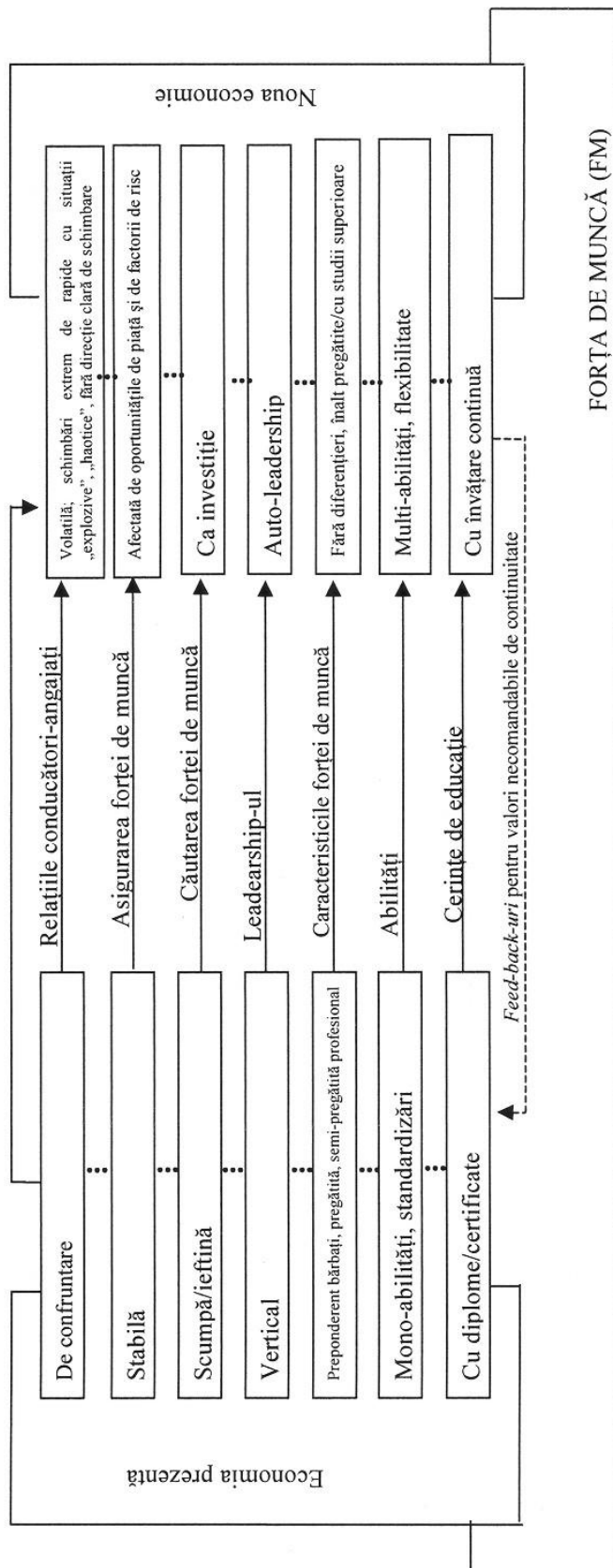

Fig.1. 3. Transformările potențiale ale forței de muncă (FM) de la economia prezentă la noua economie [10 rp]

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

În mod constant, are loc crearea de *noi „spații”* pentru afaceri, cu noi dimensiuni, în care actualele „teritorii” neocupate vor găzdui oportunități pentru tehnologii oferite de inovatori strategici; aceștia vor produce „mai repede un alt tip de cultură” decât competitorii.

În viziune economică actuală, *creșterea*, chiar și cea culturală, se produce prin discontinuități și determină rupturi de intervale, prin crearea/ apariția de noi sectoare/ domenii industriale, curente culturale și dispariția altora, considerate învechite, erodate.

În noua economie este posibil să se înregistreze creștere materială și culturală „oriunde” sau „peste tot”/ ”în toate locurile”, urmare a faptului că se manifestă cvasi-continuu și în toate domeniile o mult mai accentuată *creativitate umană*.

Noua economie antreprenorială oferă, în contextul de mai sus, oportunități practic nelimitate pentru firmă, pentru cultură ca sistem.

În egală măsură, datorită creșterii complexității modelelor de afaceri, se creează noi oportunități de atractivitate și știință culturală organizațională a celor ce navighează în noua economie.

Puterea clientului/ consumatorului, inclusiv a celui cultural, va avea pondere și întâietate, aceasta fiind rezultatul convergenței tendințelor de dezvoltare pe termen lung și nu neapărat pe intervale scurte și medii de timp.

Cunoașterea culturală, economică, organizațională, societală ș.a. devine resursă în structura valorică a afacerilor, „asociată cu noua dinamică a competitivității”.

Transferul „puterii” de la producător la consumator se bazează pe *un nou conținut al valorii*, respectiv pe o nouă *definiție a valorii* regăsite în produse de cunoaștere.

Viteza sporită de „mișcare productiv-economică”, intangibilitatea produselor și conectivitatea sunt cele ce pot domina arealul cultural, economic și social al societății de mâine.

În noua economie este necesară delimitarea sferelor de prezență și acțiune a ”noului stat” din perspectiva rolului său principal de ”reglementator” față de cel „intervenționist”.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Deschiderea *multidimensională* și *multipotențială* a formei și conținutului de ansamblu a noii economii nu înseamnă decât *asigurarea cadrului funcțional* al acesteia, și nicidecum auto-funcționarea prin auto-reglementare și corecții continue, ideale. [10 rp]

De aceea, este previzibilă apariția ”noului stat reglementator/ reglementativ”, aferent situației determinate de apariția efectivă, operațională a noii economii.

Statul „politicii anti-stat” manifestate în perioada regimurilor *M. Thatcher* (M. Britanie) și *R. Reagan* (SUA) era înlocuitorul așa numitului „stat al bunăstării” (*Welfare State*), marcat de atribuții intervenționiste, supraveghetoare, prin *politici publice*. [5 rp]

În fapt, disfuncțiile tradiționale ale pieței, odată atenuate sau dispărute, prin instaurarea noii economii nu lasă loc „vidului” dereglementativ, ci cu ajutorul scenariilor impun/ sugerează apariția unui nou tip de cultură, bazată pe o „arhitectură concurențială”.

În noua economie însă, este posibil ca *politicile publice*, chiar ele să reprezinte factori primari de inducere a unor disfuncționalități în piețe, atâta timp cât conținutul lor strategic și tactic nu este în concordanță relațională și indicativă cu noile formule de producție/ reproducție economică, ori cu gândirea culturală convențională, experiențială comună, tradițională, obișnuită.

În „noua economie”, politicile strategice și tactice nu se mai pot referi la „microchirurgia intervenționistă/ invazivă economică fină” ci, mai degrabă, la „mutații genetice generale, de natură concurențială”, pe calea culturii generice atotcuprinzătoare, regăsită în rândul tuturor. [10 rp]

Această paradigmă are echivalență cu aspectul contextual rezultat din abordarea culturală diferențiată a „proiectării pieței” (*Market Design*), respectiv din „proiectarea reglementării pieței” (*Regulatory Design*). [3 rp]

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

1.2. Refolosirea prin cultură/ culturalizare societală a cunoașterii economice

Strategiile tehnologice și de afaceri în actuala economie se bazează pe *pre-definirea intrărilor*, în timp ce în noua economie sprijinul operațional este pe *re-inventarea oricăror intrări* posibile, spre a deveni „intrări reale, efective”. [10 rp]

Dacă în privința controlului, acesta în prezent vizează protejarea consistenței procesului cultural și economic, în viitor el devine *auto-control pentru creație/ creativitate*.

În afaceri, contemporaneitatea se bazează pe funcționarea contractuală, însă în etapele următoare *meta-contractele* sau *încrederea* se pot instaura în operaționalitatea productivă/reproductivă, inclusiv culturală și în distribuție/consum.

Cunoașterea acum este *pre-specificată*, relativ statică, însă ea poate deveni dinamică și „*structural construită*”, distinctivă în sine ca resursă culturală dominantă. [10 rp]

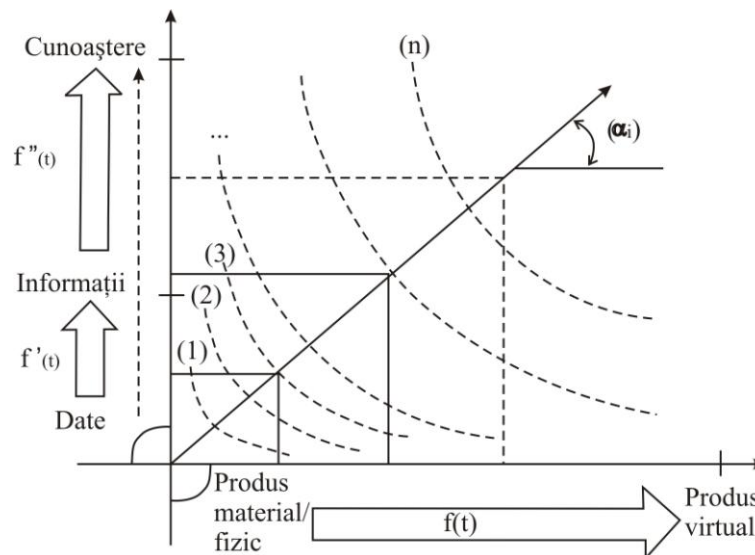
Cultura informației trebuie să devină disciplină/ disciplinară.

Apreciem că nu sunt suficiente numai fluxurile de informare în sine, ci mai degrabă este necesară metodologizarea folosirii și re-folosirii culturale a cunoașterii. Prin aceasta, se realizează tangența cu procesul de „creație/ creare de cunoaștere”.

„O bună informare, la persoana în cauză și în timp real” reprezintă sintagma predictibilității operaționale a culturii cunoașterii în noua economie.

Structurile dinamice pot dezinha inițiativa și creativitatea, întrucât oamenii nu mai sunt tangenți cunoașterii, ci se regăsesc în regim imersiv în conținutul cunoașterii.

În condițiile enumerate, se consideră că, de la produsul fizic/ material la cel virtual, respectiv de la date-informații la cunoaștere, se pornește succesiunea de faze de avans către economia bazată pe cunoaștere și pe cultura cunoașterii. [10 rp] (*figura 1.4*).

Fig. 1.4. Evoluția de la economia industrială la economia cunoașterii bazată pe cunoaștere și pe cultura cunoașterii [10 rp]

$f(t); f'(t); f''(t) \dots$ = funcții de timp; (1); (2); (3), ... (n) = etape evolutive; (α_i) = panta accelerării evoluției

Întregul sistem cultural evolutiv este parametrizat în funcție de timp, marcând dinamismul transformărilor specifice.

Tentația analizelor culturale și economice contemporane se referă la folosirea concluziilor „pentru intervenție”.

În context, este vorba de *analiza culturală și economică intervenționistă*, care domină cultura și știința economică obișnuită, comună prin caracteristici explicative și manageriale aferente culturii și economiei prezente.

Noua cultură, noua economie și economia culturii impun însă „remodelarea teoriei cultural-economice”, pentru a re-explica sensul cultural intervenționist individual, instituțional, societal și statal în producție și reproducție.

În prezent, se apreciază că doar economia contemporană, în mare parte, are asigurat *avansul prin corecții*, ceea ce nu se întâmplă în cultură.

Considerăm că, *dacă politicile publice ar funcționa normal obiectivate*, iar autoritățile publice s-ar dovedi independente și eficiente, un astfel de comportament

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

bazat pe intervenții corective ar putea fi funcțional-eficient, însă nu sustenabil, ceea ce este fals în sfera culturii.

Noul comportament aferent gândirii economice din noua economie trebuie să se bazeze pe mecanisme culturale naturale mai robuste, cu alte cuvinte, *mai culturale*, care să depășească, în principal, câștigurile ori pierderile asociate politicii de mai multă eficacitate prin corecții.

Se poate constata că, birocrăția economică publică nu stăpânește cvasicomplet economia și mersul acesteia.

În context, se resimte necesitatea renovării politicilor prea liberale, asociată cu analiza economică aplicată.

Aspectele relatate sunt cauzate disfuncțional de atenția asimetrică acordată de factorii publici problematicii culturii societale în raport cu conținutul și evoluția economică pură.

În esență, este necesară o *nouă cultură pentru o nouă economie publică*. [10 rp]

Dacă fenomenul economic liberalizat sub deviza „*laisser-faire*” a avut contribuția sa într-o anumită etapă a dezvoltării societale, în privința „eliberării” economiei de elemente restrictive intrinseci, structurale, observăm că în prezent o astfel de „desprindere și lăsare în val” a proceselor de producție/ de reproducție nu este convenabilă din perspectiva eficienței/ performanței net superioare, impuse de proprietari (colectivitatea din societate).

Se apreciază că este nevoie acum de o așa numită manifestare a „*reglementării culturale organizaționale incitative*”.

Este vizibil decalajul de potențial de informare și de resorturi interne motivaționale între cele două categorii de actori procesuali: *a) public și b) privat*.

În paralel, între „*etatizare/ control*” și „*privatizare/ liberalizare*” se manifestă diferențe de rezultate privind acumulările sau valorile culturale adăugate, obținute.

Politicile economice publice apelează frecvent la instrumentul de „preț plafonat” (a-cultură) ca formulă de corecție/ control, mizând chiar pe un anume „monopol al controlului”, generator de *obstacole de natură politică* pentru noua economie.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

De exemplu, pentru România se dovedește încă dificilă crearea de piețe puternic concurențiale plecând direct de la monopolurile publice preexistente în anumite domenii (exemplificativ, în 2015, în sfera energetică, în care operațiunile de „reglementare incitativă” ar trebui să se poată realiza doar articulat, în raport cu producătorii, transportatorii și distribuitorii). [9 rp]

Noua economie politică, în tangență, ori prin imersiune cultural, devine subdisciplină a științei economice generale și, în egală măsură, a științei politice.

Eterogenitatea intereselor ocupă loc central în știința economică.

O politică economică în noua economie nu este formulată și aplicată de un planificator social marcat doar de bunăvoință, ci în esență, este rezultatul unui *proces politic cultural*, care are rolul/ țelul/ obiectivul de a *echilibra interesele generale divergente*.

Se consideră că în noua economie urmează să se modifice mecanismele politice cunoscute de luare a deciziilor colective economice.

Astfel, *democrația economică directă*, în forma sa perfectă, în context classic, semnifică votul direct al unui corp electoral economic asupra unei politici economice, care să contracareze riscurile.

Este posibil însă să se manifeste următoarele reguli de vot (alegere):

- regula *sincerității*;
- regula *agendei* (care conține materiale la care se manifestă expresiile de interes economic majoritar);
- regula *adaptării la circumstanțe*;
- regula *pronunțării pe baza informației transmise*, care este purtătoare de semnificații, legalitate și conținut de interes.
- Aceste noi elemente de agendă sunt de factură cultural.

Este posibil apelul la metoda „analizei economice a instituțiilor”, care, pentru dereglementări-reglementări poate fi derulată în următorii pași [10 rp]:

- demonopolizare simplă;
- formularea politicilor de restructurare;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

- crearea bazelor instituționale noi pentru piețe;
- crearea unor instituții de management adaptat pentru operațiunile din piețe;
- consolidarea cadrului legal pentru instituțiile noi, cu management adaptat/adaptiv.

Dezvoltarea, în opinia noastră este expresia culturală extrem de simplificată, esențializată a lumii (mediul înconjurător și colectivitatea umană generală).

Simplificarea formalizează o imensă complexitate a Noii Economii, pe măsura creșterii vitezei de mișcare a informației cultural în fluxul cunoașterii generale.

Economia modernă se regăsește în rețeaua de echilibre parțiale relative, care asigură reproducerea din ce în ce mai rapidă a ciclurilor de producție și afaceri, pe fondul unui *vacuum cultural continuu* în sistemul economic operaționalizat.

„Instituționaliștii” au apărut încă din anii 1930, mizând instrumental pe intervenții a căror reguli vizau mecanismul prețurilor, ceea ce conducea la constituirea unei adevărate „rețele reglementative” pentru producție/ reproducție, respectiv distribuție /consum.

În esență, se poate aprecia că, viziunea instituționalistă în economie „furnizează/ oferă gratuit *prețuri*” (niveluri de prețuri) pentru aplicare în rețeaua reglementativă.

De fapt, ar putea fi vorba de faptul că între 1930-1937 s-a cristalizat ceea ce s-ar putea numi astăzi un anume „*cluster reglementativ, intervenționist pe baze instituționale*”, ignorând în calasamentul de arsenal cultura organizațională. [10 rp] (*figura 1.5*).

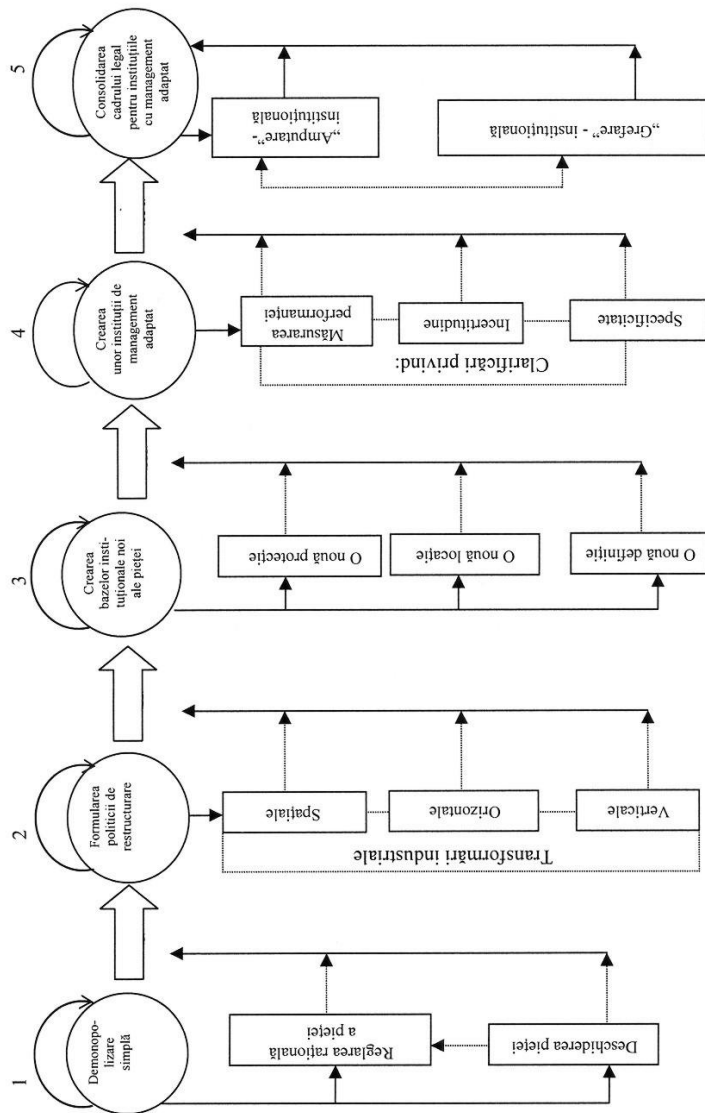

Fig.1. 5. Bazele algoritmice ale „ingineriei instituționale” pentru reformele aferente noii economii [10 rp]

Un alt mod de producție decât cel al economiei actuale de piață nu este încă inventat. Deci, se resimte deficitul de cultură inovativă în domeniu.

Atenuările conceptuale regăsite în expresii de genul „*economie socială de piață*” sunt similare cu tentativele de altădată de ameliorare a societății centralizate, în conținutul căreia era lansată sintagma „*societate cu față umană*”.

Ca o apreciere suis-generică, de economia de piață nu îndrăznește nimeni să se atingă conceptual, întrucât apare catalogarea celui în cauză ca fiind împotriva acesteia.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

În context cultural deja tradițional, este permisă inovarea, transformarea radicală, restructurarea economiei de piață.

Mai mult chiar, riscurile sunt cvasi-pozitivitate în comportamentul cultural și economic rafinat, ultramodern.

Dimpotrivă, economiștii, elaboratorii de strategii și gânditorii primordialisti fac eforturi nedisimulate spre a lăuda, a proslăvi, a consolida, a formaliza și mai mult o construcție cultural, conceptuală precum economia capitalistă de piață, pe care o cred veșnică, fără riscuri și neriscantă.

Se afirmă că, în esență, se asistă la „dictatura culturală pseudo-fericită a pieței”, așa cum se asista acum trei-patru decenii, manipulatoriu la „dictatura proletariului”.

Democratismul economic este pus în pericol de recunoașterea supremației pieței fără riscuri.

Nu se mai vorbește de *masificarea* prezenței firmelor pe piețe ci de *democratismul accesului* acestora în mediul concurențial.

Totodată, se apreciază că în noua economie doar *recrearea/ reingineria firmei, derulată numai prin calcul economic, fără calcul cultural*, nu mai poate răspunde cvasi-complet cerințelor de comportament economic cvasi-total eficient.

Este însă util să existe *un sistem de prețuri optime/ optimale*, care să permită operaționalitatea eficientă (supraviețuirea) firmei pe piața reală.

Noua economie reglementativă/ reglementată s-ar putea baza pe o mulțime de noi instrumente analitice de permanentă construcție-deconstrucție (reglementare-dereglementare) a comportamentului cultural al firmei, pentru *continua adaptare/ autoadaptare*. [10 rp]

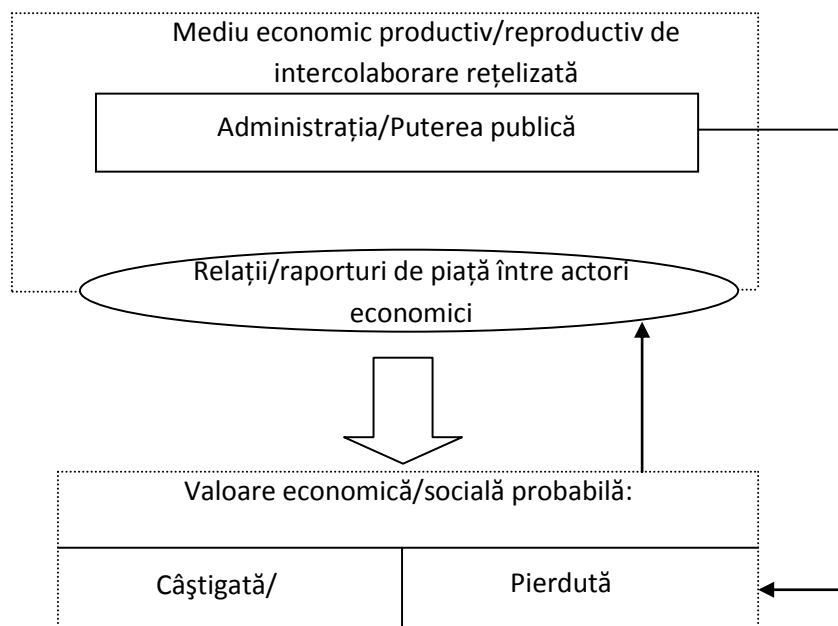
În fond, odată cu rețelizarea și clusterizarea din noua economie se crează premisele/ oportunitățile reducerii externalităților concurențiale negative pentru producție și consum.

Puterea publică trebuie/ ar trebui, poate/ ar putea, să mai aibă rol intervenționist reglementativ doar în acea zonă a valorilor culturale și economice probabil pierdute

(figura 1.6), [10 rp] întrucât relațiile de piață între agenții economici din noua economie au puterea culturală însumată/ compusă/ articulată *mai mare* decât puterea publică.

Fig. 1.6. Rolul intervenționist al puterii administrative/ publice în noua economie

Așadar, este posibil să se asiste la o reducere, în termeni relativi, a puterii culturale publice în defavoarea puterii culturii rețelelor clusterizate ce găzduiesc agenții economici, însă, în valoare absolută, „puterea culturală generală” economică și comportamentală este exponențial crescută în mediul de ansamblu productiv /reproductiv și de distribuție /consum. [10 rp] (figura 1.7).

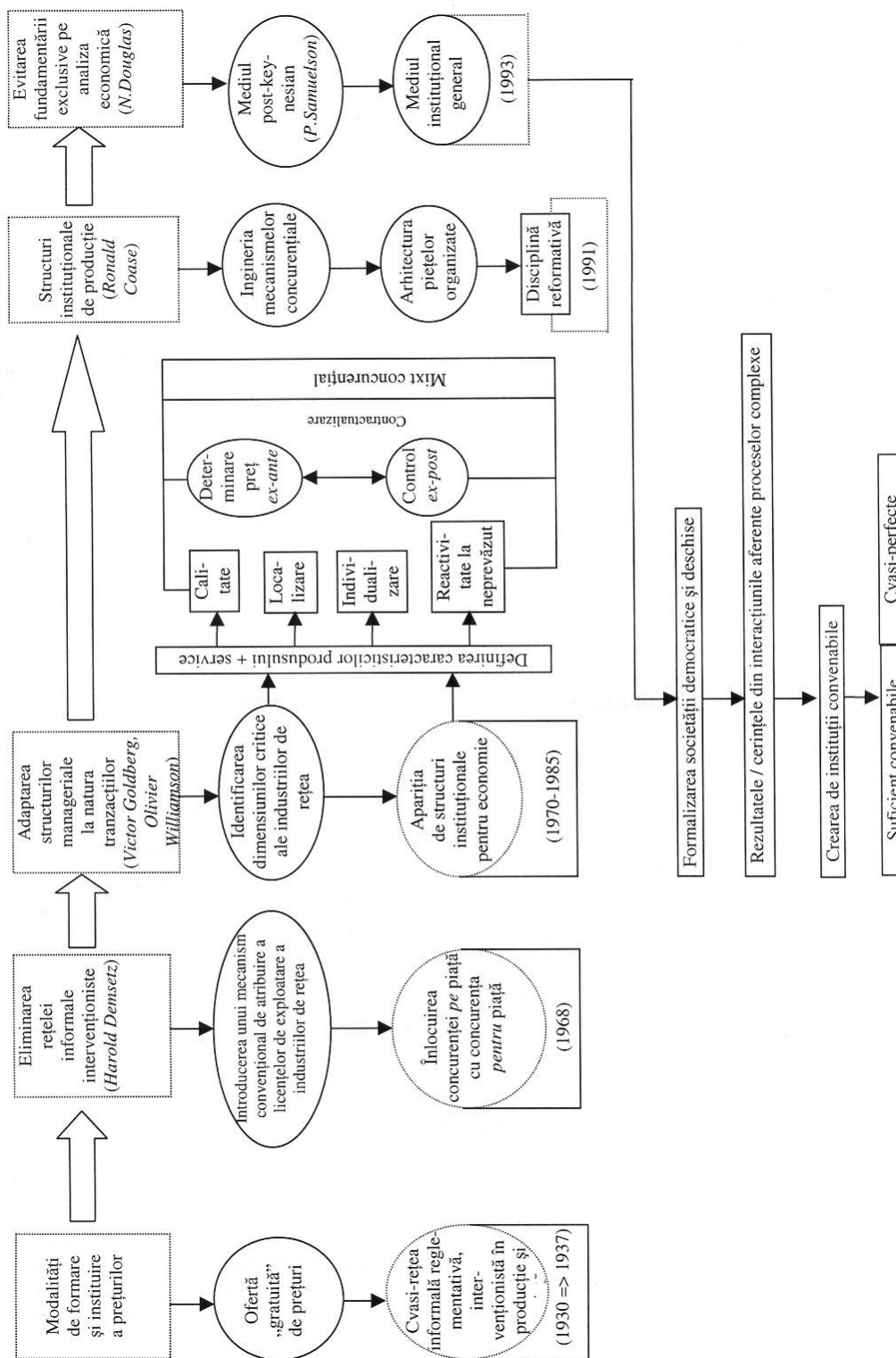

Fig.1.7. Sistematizarea originală a evoluției instituționale teoretice și practice către noua economie [10 rp]

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Sistematizarea evoluțiilor culturale, instituționale, teoretice și practice evidențiază trecerea succesivă de la „preț” - ca instrument, la „mecanism”, la „rețele informale intervenționiste”, apoi la „structuri manageriale adaptate la natura tranzacțiilor”, continuând cu „structuri instituționale de producție”, și identificarea cantonării în noul „mediu instituțional cultural general”. [10 rp]

Acesta este premergător noii economii, în care chiar analiza economică nu mai răspunde în manieră exclusivistă la cerința de deslușire a comportamentelor culturale, productive /reproductive, respectiv de distribuție/consum.

În esență, se va ajunge la crearea de „instituții culturale convenabile” (suficient convenabile/ cvasi-perfecte) în posibilă societate culturală globală, democratică și deschisă, găzduitoare a noii economii.

1.3. Dezvoltarea durabilă în condiții de instabilitate a civilizației și culturii

1.3.1. Sustenabilitatea în condiții de instabilitate economică

Structura, - cu referire la cea culturală, inclusiv cea economică, este un mod de organizare internă, de alcătuire a unui sistem, iar în plan economic general, reflectă *modul de așezare și asamblare a părților ansamblului productiv /reproductiv*, alcătuirea și conformația acestuia. [14 rp]

Se observă că teoriile economice pozitive sunt asociate cu problemele normative ale sistemului de producție/ reproducție în lumea contemporană complexă, hipertextualizată comunicațional și cultural. [14 rp]

Comportamentele micro și macro-economice sunt regăsite într-un cadru al civilizației moderne și într-un model cultural indicativ, ocazie cu care se pot revendica dintr-o econometrie a structurilor culturale, socio- economice dinamice.

Caracteristicile culturii contemporane sunt dominate de cvasi-noutatea continuă, subordonată inovativității procedurale pentru dezvoltarea durabilă. (*fig.1.8*).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

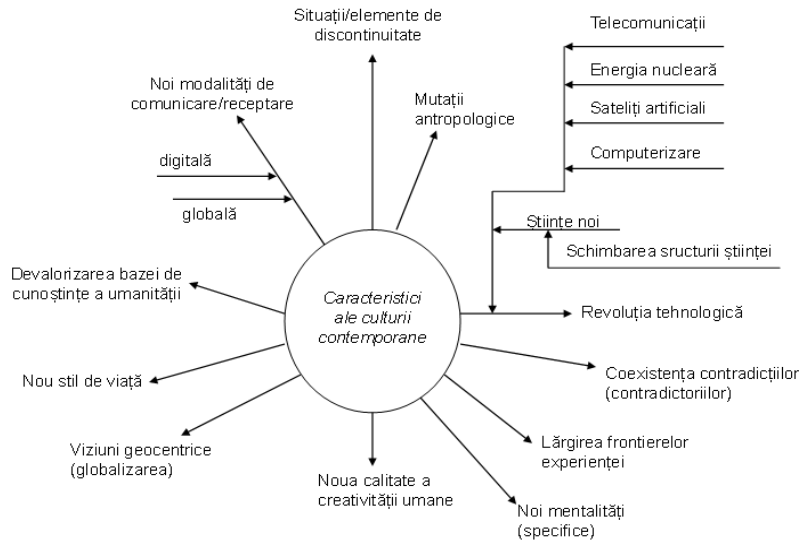
Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

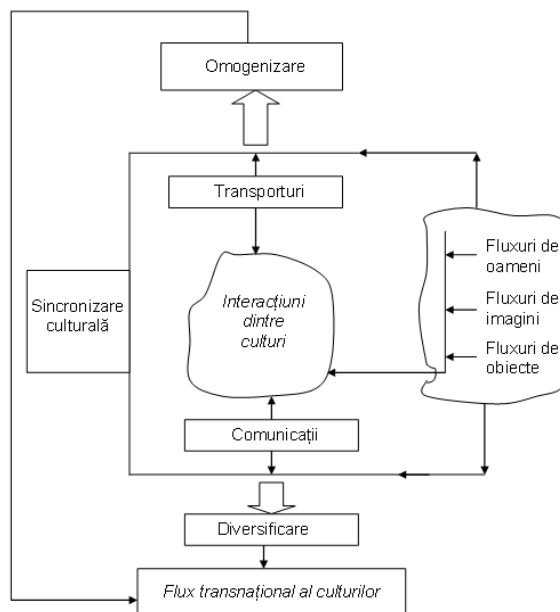
POSDRU 2007-2013

2007-2013

Fig. 1.8. Cvasi-noutatea culturii contemporane

Comunicațiile și transporturile „distrug” însă distanțele, iar fluxurile transnaționale ale culturii generale urmează/ însoțesc fluxurile economice. (fig.1.9).

Fig. 1.9. Constituirea fluxului transnațional al culturilor

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

În științele moderne au loc căutări generalizate de metode, modalități, tehnici și procedee de maximizare a utilității, - chiar și a celei culturale, în raport cu noile preferințele ori cerințele de consum și producție sau reproducție, în condiții de instabilitate economică și de instabilitate a civilizației și culturii.

Este posibilă chiar ajustarea conținuturilor unor teorii economice, care ar trebui să fie dominate de căutarea ultra-rațională din structurile culturale globale evolutive.

În astfel de situații, angajamentele individuale, respectiv asumările culturale operaționale ale oamenilor în structurile economice, în condiții de instabilitate economică, se subordonează comportamentelor empirice, iar lipsa predicției consfințește „idealul” sau „idealizarea”. [5 rp]

Este vizibil faptul că se asistă la maximizarea preferințelor ori cerințelor culturale societale, care la rândul lor determină noi comportamente economico-productive, respectiv atitudini culturale și practici mereu inovative ale civilizației.

1.3.2. Sustenabilitatea și instabilitatea civilizației și culturii

În condiții de instabilitate economică, structurile economice dominate de obiective care țin de „egalizări ale celei mai mari utilități, din care să se obțină o anumită bunăstare”, trebuie să fie supuse examinării din perspectivă culturală, politică și morală, cuantificând efecte din instabilitatea civilizației și culturii. [14 rp]

Civilizația servește producerii culturii, vizată fiind atingerea unui echilibru între dezvoltarea intelectuală și organizarea socială. (*fig.1.10*).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

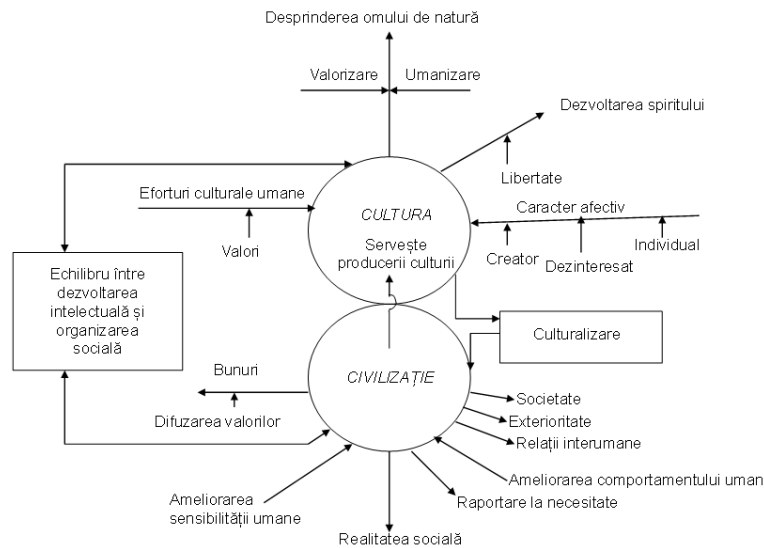
Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Fig. 1.10. Elemente de sinonimie semantică și opoziții între cultură și civilizație

Valorile *comandabile* (ieșiri) și cele *necomandabile* (intrări) se regăsesc în mulțimi culturale redefinite parametric, întrucât cvasi-continuitatea măsurării performanțelor și reacțiile (corecțiile) sunt multi-bucle, respectiv linii inverse, infinitezimal acționale. [14 rp]

Economia slab structurată se caracterizează printr-o stabilitate expectată redusă, iar comportamental se înfățișează printr-o atrofiere culturală a demarcației dintre partea sa oficial înregistrată (economia contabilizată) și acompaniamentul său neinclus în conturile naționale.

Relativizarea acestei demarcații îngreunează vizibil managementul macroeconomic.

Structurile economice nu pot funcționa în condiții autarhice, întrucât articulările inter-structurale date de contracarările instabilității civilizației și culturii permit fluidizarea fluxurilor de producție și consum în piețele dominate de globalitate. În context, apare fenomenul *integrării mai mult non-culturale, doar pe baze financiare*.

În Uniunea Europeană (inclusiv în România) procesul de integrare financiară parcurge următoarele faze: 1) erodarea monedelor naționale; 2) dez-dolarizarea economiilor naționale și 3) euronizarea (introducerea monedă Euro).[1] Din perspectivă

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

culturală, paradigmatic se schimbă și comportamentul actorilor culturali, sociali și economici.

Prin extensie, rezultă că auto-integrarea culturală, socială, economico-financiară în structurile civilizației moderne influențează comportamentul din interiorul structurilor economice, determinând permisivitate însă nu și unitate de acțiune.

1.6. Dimensionarea și difuzarea cognitivă a managementului general în condițiile globalizării. Noua dimensionare a deciziilor (decizii „mari”/decizii „mici”)

Decizia contribuie la înfățișarea socialității valorilor. În continuare, preluând concluzii textuale relevante din lucrarea *Bazele managementului doxastic*, (Gâf-Deac I., Ed. FMP, București, 2013) [49 rd] se evidențiază prin prelucrare că decizia nu este depărtată de polarizarea culturală, întrucât în sistemele productiv - economice se asistă cvasi-permanent la ierarhizarea valorilor culturale organizaționale după importanța lor convențională în firmă/ entitatea convențional conturată/ organizată/ structurată.

Valorile culturale generale vehiculate cu ajutorul deciziei devin însă efectiv operaționale, instrumentalizate prin funcția lor modelatoare și normativă.

Valorile culturale manageriale convenționale asumate dau sens vieții oamenilor, grupurilor și comunităților umane.

Alegerea între cultură și non-cultură, între valoare și non-valoare, între bine și rău, dreptate și nedreptate, solidaritate și egoism ș.a. reprezintă ipostaze de discernere culturală cu ajutorul deciziei.

Există valori general umane perene, care poartă în ansamblul lor structural cultural elemente de istorie și istoricitate. Omul nu are acces la o relevare în absolut, deci istoricitatea este o permanență în situațiile sale contextuale.

Valorile, inclusiv cele culturale, pot fi înțelese dependent de societate și de istoria ei.

Autonomia valorilor evidențiază faptul că diversele domenii ajung să se auto-determine prin condiționări endogene, în timp ce continuitatea istorică este specifică

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

existențial prin logica internă a dezvoltării aliniamentelor respective.

Fiecare tip de creație valorică înfățișează ireductibilitate față de alt tip de adăugare a valorii. Specificitatea fiecărui tip al creației valorice marchează autonomia valorilor, ca principiu axiologic fundamental.

Procesualitatea decizională este reprezentată de momentul cultural creator, avansat de manager în operațiile de organizare și conducere.

Creația culturală managerială este susținută de elementele intelectual-emoționale ale managerului, regăsite într-un mecanism psiho-fiziologic al creației.

Informația este un concept calitativ care se referă la însușirea realității de a fi organizată. Realitatea tinde însă spre organizare, respectiv la conservarea stării sale de organizare.

În esență, informația reprezintă o măsură a organizării realității culturale.

Reflectarea subiectivă a calității unui proces, fenomen sau obiect, se regăsește la nivel cognitiv prin percepția diversității calitative a diferitelor contexte, inclusiv a celor culturale.

Asupra acestora trebuie așezată/ direcționată/ indusă organizarea și conducerea.

O valoare reprezintă o informație codificată, însă nu orice informație are o valoare culturală.

Managerul, este prin excelență o ființă informațională, cu capacitate de colectare și prelucrare a datelor prin inter-comunicare.

Sub raport informațional și comunicațional, managementul în care se regăsește și managerul, este un sistem deschis, cu valori culturale neîngrădite, integrate și coerente.

Actul managerial contribuie la deschiderea culturală, respectiv la descifrarea codului informațional.

Managerii sunt preocupați de reacțiile pe care le produc prestațiile lor decizionale. O decizie neînțeleasă este un non-sens.

Informația managerială dobândită prin receptarea deciziei este superioară informației potențiale inițiale, conținută în decizia proiectată și emisă. Sporul

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

informațional se datorează imaginației, sensibilității, experienței și gândirii culturale a receptorului de decizie (executantul).

Informația culturală managerială obiectivă conținută în decizie este virtuală, intangibilă. Ea devine activă și actuală prin receptare, integrându-se în universul cultural subiectiv al celor ce asimilează decizia.

Nici o decizie nu se comunică de la sine. Decizia nu are valoare dacă nu este receptată.

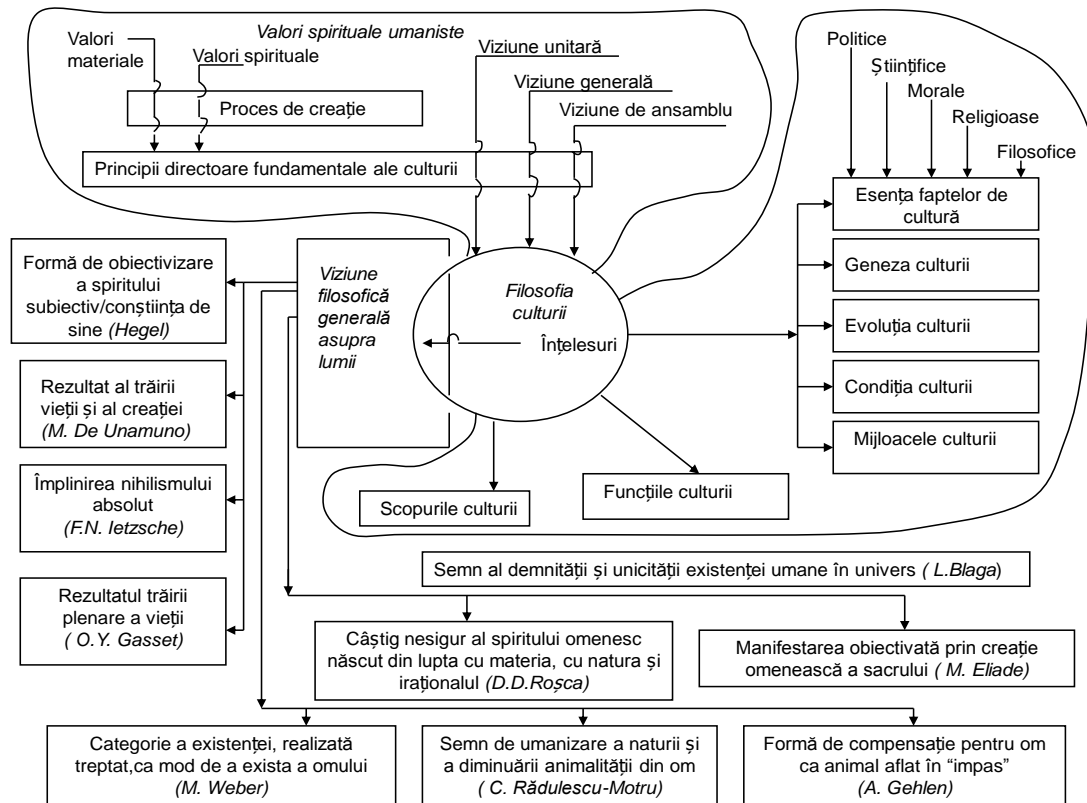
Managementul se exprimă potențial prin contactul decizional dintre decidenți și receptorii de decizii.

Managementul poate fi interpretat ca „un sistem de semne”, asemenea culturii, care pentru structuraliști reprezintă „un sistem de semne, organizat într-un mod determinat”.

Managementul este *semiotic* și *verbal*. [10 rp]; [49 rd]. Modelele manageriale au la bază sisteme independente, însă ierarhizate, precum și sisteme semiotice, de formație istorică.

În unele perspective, informația managerială poate rămâne în memoria colectivă, societală în folosul culturii și învățării organizaționale prin decizii „mari” sau decizii „mici”.

Principiile directoare fundamentale ale culturii sunt, deasemenea, contributive la dimensionarea și difuzarea cognitivă a managementului general în condițiile globalizării (*figura 1.11*).

Fig. 1.11. Cultura concepută ca formă de exprimare a umanului regăsit conceptual și acțional prin managementul general

Prin însușirea de reguli, modele, norme de organizare și conducere se formează *comportamente culturale manageriale*. Pe lângă comportamentele înnăscute, naturale, comportamentul managerial se dovedește a fi dobândit.

Este posibilă distingerea diferitelor *tipologii manageriale moderne*, întrucât diversitatea modelelor determină subunități structurale ale managementului cultural contextual.

Se identifică și o anumită socio-dinamică a managementului, în măsura în care prin operaționalizare culturală se evidențiază dimensiunea sa socio-istorică și comunicațională.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

În acest cadru, influența tehnno-științelor, respectiv a tehnologiilor moderne revoluționare, determină *dimensiunea epistemică* (a cunoașterii științifice) a managementului.

Managementul manifestă deschideri virtuale spre actul general de universalizare tempo-spațială a comunicării sociale, din aliniamentele conceptuale ce vizează organizarea și conducerea culturală a acțiunilor umane.

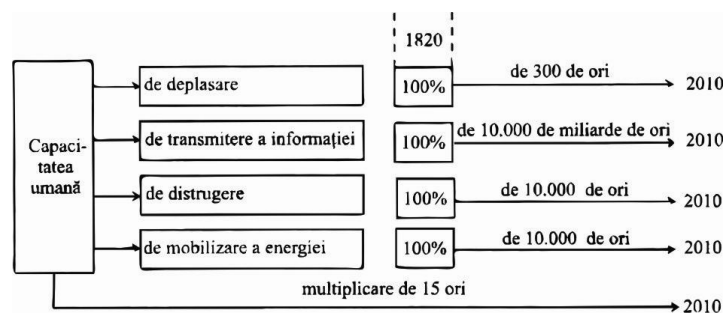
Modelul general managerial nu are în vedere focalizantă cristalizări cognitive și valorice, ci mai degrabă instituționalizări și funcționalități care să servească atingerii pe cale culturală a obiectivelor propuse.

Difuzarea managementului, în condițiile globalizării, reprezintă condiția formală a exprimării/ înfățișării valorii sale culturale.

Evenimentele manageriale accidentale fac parte dintr-o așa-numită „piață managerială culturală”.

Managementul apare ca o mulțime de elemente structurale, caracterizată de o cantitate enormă de mesaje.

Mijloacele moderne de comunicare managerială modifică deprinderile perceptuale ale managerului, inclusiv structura spirituală a acestuia, independent de conținutul comunicat (*figura 1.12.*).

Fig. 1.12. Multiplicarea capacității umane și a comportamentelor sale [10 rp]

(adaptare după M. Beaud, „Le basculent du monde“, 2008)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Considerăm că la început de secol XXI se asistă la tranziția de la o cultură managerială bazată pe scriere la un alt tip de cultură managerială, bazată pe digitalizare.

În 2020-25 este posibil ca ordinatorul/ calculatorul să atingă limita fizică a atomului, în continuare, trecând la dimensiuni subatomice, ajungând la ordinatorul cuantic.

Cultura managerială este un proces de „umanizare” a mediului ambiant, managerii fiind personalități creatoare, individualizate, personificate.

Civilizația, printre altele, este un mod de a fi al culturii manageriale, în sensul ei activ și funcțional, întrucât cultura managerială este o creație individuală, iar civilizația o operă colectivă.

Cultura managerială se exprimă prin valori, iar civilizația se sedimentează prin bunuri sau valori rezultante, care intră în circuitul activ, transformator al vieții productiv-economice și sociale.

În acest context, cultura managerială se manifestă într-un ciclu primar al creației și instituirii valorilor obiective necesare pentru organizare și conducere, urmată de un ciclu al circulației acestor valori prin decizii „mari” sau decizii „mici”, ambele având importanță cvasi-egală

În acest cadru, în planul individualității, managerii realizează prin cultura managerială unitatea dintre instruire și educația organizațională.

1.7. Noua cultură bazată pe noua economie

1.7.1. Elemente conceptuale/ noționale de bază pentru exprimarea noii economii a culturii

Gândirea (DEX '09, 2009 , <http://dexonline.ro/definitie/gandire>) (18.01.2015) este o facultate superioară a creierului omenesc, care reflectă în mod generalizat realitatea obiectivă prin noțiuni, judecăți, teorii etc. Ea poate fi un factor ideal care constituie reflectarea realității obiective, spirit, conștiință.

Gândirea mai este idee, cuget, meditare, reflecție, imaginație, fantezie, suflet, for interior, cunoștință ori știință.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Firească, a gândi înseamnă și a-și forma o idee despre un lucru, a pătrunde ceva cu mintea, a reflecta, a medita, a cugeta, a chibzui la ceva, a concepe, a crea ceva (abstract sau concret).

A lua în considerare (că...), a-și da seama (că...), a găsi de cuviință sau a crede, a socoti, a avea în intenție, a intenționa, a dori ori a fi conștient (de ceva), a-și da seama, toate acestea consolidează noțional gândirea.

În acest cadru, gândirea – ca judecată, este chibzuire, concentrare a activității psihicului asupra unui lucru și capacitatea de a-și închipui ceva în mod creator; imaginație creatoare.

Experiența (Op.cit. Idem DEX '09, 2009); (21.01.2015) reprezintă totalitatea cunoștințelor pe care oamenii le dobândesc în mod nemijlocit despre realitatea înconjurătoare în procesul practicii social-istorice, al interacțiunii materiale dintre om și lumea exterioară.

Totodată, experiența este o verificare a cunoștințelor pe cale practică, prin cercetarea fenomenelor din realitatea înconjurătoare.

Alt înțeles ramificat al acestei noțiuni este de practică, rutină, ispită și ispitire într-un ansamblu de cunoștințe, într-un domeniu de activitate prin cunoștințe achiziționate în procesul practicii îndelungate.

Rezultatul interacțiunii omului cu lumea obiectivă, reflectat în conștiință este experiență.

Provocarea intenționată a unui fenomen pentru a-i studia fazele de dezvoltare, încercarea, proba făcută personal cu un lucru, fac parte dintr-un ansamblu al practicii sociale care formează baza cunoașterii și criteriul adevărului și care se creează mai ales în procesul producției materiale.

Cunoașterea vieții și a oamenilor, ca rezultat al unei participări active și al contactului îndelungat cu lumea, este alăturată încercărilor spre a cunoaște cum se petrece un lucru, mizând pe cunoștința lucrurilor câștigate prin observație și practică.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Convențional (Op.cit. Idem 1;2; DEX '09, 2009), (23.01.2015) este ceva stabilit, acceptat, admis prin tradiție, învechit sau practicat mecanic (și rupt de realitate), artificial.

Înțelesul corespunde unei convenții sociale învechite, în conformitate cu o convenție perimată.

Neconvențional (Op.cit. Idem 1;2;3; DEX '09, 2009), (23.01.2015) înseamnă ceva care nu se supune convențiilor, canoanelor și este original.

1.7.2. Folosirea incertitudinilor ca “materii prime” de bază pentru creșterea culturală

Cultura, inclusiv cultura românească, viețuiește, în principal, între noile teorii ale creșterii care își dovedesc menirea în a explica rolul cunoașterii și tehnologiei în privința creșterii economice.

Cunoașterea și tehnologiile devin încorporate în funcția producției neoclasice, însă și în cea a producției moderne și post-moderne care domină cultura, o influențează, o transformă și adaptează cutumial, cvasicontinuu.

Acestea, în principal, se referă prin similitudine la latura aplicativă a teoriei sistemelor.

Schimbările tehnologice și organizaționale, prin articulare oferă o percepție inovativă asupra schimbărilor culturale, oglindite și în conținutul/ corpul, respectiv calitatea convențională a culturii.

Este util să se identifice elementele care să dovedească dinamismul culturii, dacă prezumtiva „mișcare” ori avansul culturii există cu adevărat la nivelul, amploarea și semnificația generală pe care le înregistrează traiectoriile aferente creșterii economice, pe segmente cât mai lungi de timp.

Nu este pe deplin clarificat dacă ansamblul cultural tangibil și intangibil din dotarea umanității înregistrează evoluții cvasi-continue și, în asociere cu acest context evoluționar, au loc schimbările inovative în cultură care să răstoarne dominația actuală a tehnologiilor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOS DRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

În acest fel, dacă s-ar realiza răsturnarea aluzivă de mai sus, s-ar obține echilibre societale statice.

Teoriile evoluționare nu prevăd încorporarea vizibilă a cunoașterii în echilibrul economic și cultural neoclasic, asociat cu funcția de trăire emoțională/experiențială și cu realizările din producția economică.

Fluxurile de cunoaștere sunt neliniare; această condiție este fundamentală, deopotrivă, pentru generarea noutății economice, însă și a celei culturale.

Dacă în economie incertitudinile asociate cu investițiile în cunoaștere pot fi învinse cu ajutorul nivelelor organizaționale bine definite, respectiv cele de pe palierul operațional al macro-sistemelor, în cultură incertitudinile sunt “materia primă” de bază pentru creșterea culturală.

Metacunoașterea (meta-cunoașterea) culturală reprezintă cunoașterea despre cunoaștere. În context, aceasta semnifică o problemă sistemică în asociere cu un areal dependent de cunoaștere, caracterizat de independența cunoașterii în trăirea emoțională/experiențială.

Un prim nivel de meta-cunoaștere individuală în economie cantonează sistemic modelarea, învățarea și metodele de planificare.

În continuare, în cultură este posibilă manifestarea *meta-meta-cunoașterii*, prin proceduri, metodologii, strategii de învățare ș.a. care se depărtează de trăirile emoționale/experiențiale.

Incidența efectivității meta-cunoașterii în cultură se regăsește asupra entităților inteligente (persoane, organizații, societatea culturală în ansamblul său).

Cadrul meta-cunoașterii culturale universale devine valid în măsura în care se formalizează meta-nivelele manifestării meta-cunoașterii individuale din trăirea emoțională/experiențială.

Cunoașterea, ca rezultat din meta-cunoaștere, este legată de capacitatea/capacitatea acțională umană în economie și, deopotrivă, în cultură.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Levy A. și Murname A., (*How Computerized Work and Globalization Shape Human Skill Demands*, MIT Press, 2006), sistematizează capabilitățile/capacitățile umane, în context economic, în cinci categorii:

1. *Realizatorul expert*. Acest tip de capabilitate se referă la rezolvarea problemelor pentru care în mod obișnuit nu sunt formulate soluții. Computerul nu poate substitui „omul economic /cultural”, în schimb el asistă acțiunea umană prin procesarea informațiilor care pot fi accesate, citite și înțelese mai operativ.

2. *Comunicatorul complex*. Se bazează pe interacțiunea între oamenii din economie și cultură, pe această bază fiind indusă persuasiunea acțională.

3. *Aplicantul rutinei cognitive*. Intențiile acționale sunt pre-formulate mental, iar regulile operaționale se regăsesc în procese economice și culturale rutiniere.

4. *Aplicantul rutinei de asamblare*. Operațiile repetitive se regăsesc în liniile productive de asamblare, ori în reproducerile în masă a operelor de artă, a actelor culturale ș.a. în care comportamentul acțional fizic este preponderent.

5. *Aplicantul non-rutinier de operații*. Acțiunile sunt distanțate de cognitivitatea reglementativă. Forța mentală, cea fizică, aplicate secvențial și neliniar participă la procesarea economică și culturală.

Noua Economie care induce apariția Noii Culturi este marcată de creșterea ponderilor date de categoriile 1) și 2) (Gâf-Deac I.I., - *Noua economie între cunoaștere și risc*, Ed. Infomin, Deva, 2010). [14 rp]

Se apreciază că vizibilitatea „Noii Economii bazată pe Cunoaștere” este mediată de traiectoria istorică a economiei reale, prin exprimări conceptuale aferente teoriei valorii.

În mod asemănător, „Noua Cultură bazată pe Noua Economie” sugerează că valoarea, respectiv valoarea culturală adăugată, se regăsesc cvasi-explicate în epistemologia culturală generală.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

1.7.3. Deconcentrarea culturii în folosul noii culturi bazate pe noua economie și pe cunoașterea supradisciplinară

Apariția și recunoașterea funcționării Noii Culturi se reflectă în situația teoretică și practică a artelor și științelor, ca susținătoare a noului conținut, a noii configurații procesuale și comportamentale din cultură.

Horkheimer M., (*Traditional and Critical Theory*, Critical Theory, Seabury, New York, 1972) și *Marcuse H.*, (*El hombre organización*, Ed. William H. Whyte, Packard, Planeta, Buenos Aires, 1993) (1968/1993) au formulat aprecieri prin care Teoria Critică a științelor este distinctă în raport cu Teoria Tradițională a științelor și a filosofiei, *atacând abstractizarea*, care în opinia lor, are rol preponderent în crearea de granițe (delimitări) între discipline.

Autorii menționați arată că economia ca știință *joacă rol constitutiv în toate procesele sociale*.

Într-un asemenea context conceptual, prin extensie apreciativă și pentru cultură, se consideră că este imposibil ca în manieră concretă să se discute „politică” fără a se discuta „economie” și „cultură”, așa precum nu se poate evalua economia în sine fără a ține seama de rolul pe care îl joacă politica și cultura în formarea științei și practicii economice efective.

Cu alte cuvinte, sunt criticate frontierele între discipline, fiind la îndemână promovarea teoriei interconexiunilor, care poate fi denumită și *a medierii între științe*.

Kellner D., (*Jean Baudrillard: From Marxism to Postmodernism and Beyond*, Cambridge, Policy Press, 1989), pornind de la „strategiile fatale” (*Baudrillard J.*) (*Les strategies fatales*, Bernard Grasset, Paris, 1983) evidențiază că Noua Teorie Franceză și Teoria Critică asupra științelor se dovedesc a fi perturbatoarele frontierelor între discipline.

Se consideră că diviziunea muncii este cea care a motivat separările între disciplinele academice pe de o parte și 1) economice, 2) științe politice, 3) filozofie, 4) sociologie ș.a. pe de altă parte.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

În context, apreciem că, trans-disciplinar, în discuție intră și evoluțiile aferente apreciativ despre cultură.

În această parte de secol XXI, se apreciază că este necesară acțiunea reconceptualizării aprecierilor despre cultură și științe, întrucât se manifestă un nou tip de diviziune a muncii, o nouă economie și o nouă cultură, tot mai vizibil bazate pe cunoaștere.

În esență, este necesară abordarea 1) *epistemologică* și 2) *metafizică* a problemelor ce ar trebui să vizeze *abstractizarea interconexiunilor* între fenomenele lumii înconjurătoare (culturale, inclusiv economice) și experiențele acestora ca expresii practice.

Este necesară o *transgresiune interdisciplinară*, situație în care cu ajutorul noii culturi pot fi create noi discipline, noi teorii și noi discursuri, mai adecvate noii economii, caracterizată de o nouă diviziune a muncii.

Acest proces, glisat experiențial în contemporaneitate, sugerează că interacțiunile dintre culturi ocazionează constituirea fluxului transnațional al culturilor bazat în mod neutral pe interdisciplinaritate și nu atât de radical pe tradiția ancestrală, închisă, cantonată în colectivități umane distincte, regăsite totuși în colectivitatea umană globală. (*fig.1.13.*).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

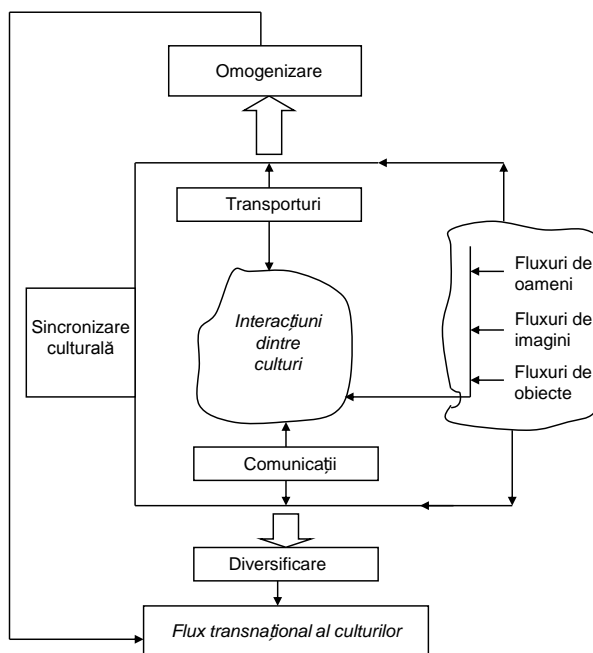
Fondul Social European Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Fig. 1.13. Constituirea fluxului transnațional al culturilor

În anii 1930, prin Teoria Critică a științelor s-a emis aprecierea că filosofia poate fi considerată o *supra-disciplină colectivă a sintezelor*, fiind evitată catalogarea de *inter-disciplină*.

În prezent, Noua Teorie Franceză asupra științelor este în acordanță cu susținerea transformărilor socio-politice radicale suferite de sistemul economic mondial după 1989, în măsura în care disciplinele nu mai pot fi izolate, separate, autarhizate, ceea ce corespunde fazei incipiente a apariției unei noi teorii de critică socială.

Economia este descătușată de ideologii (critica ideologiilor) care legitimau superioritatea unui sistem social în raport cu altul.

De altfel, postmodernismul economic este cel ce ocazionalizează frontiere doar între etapele istorice, evolutive, cu rol înregistrator al ieșirilor (*outputs*) și nu atât cu rol diacronic, de marcarea etapelor de dezvoltare.

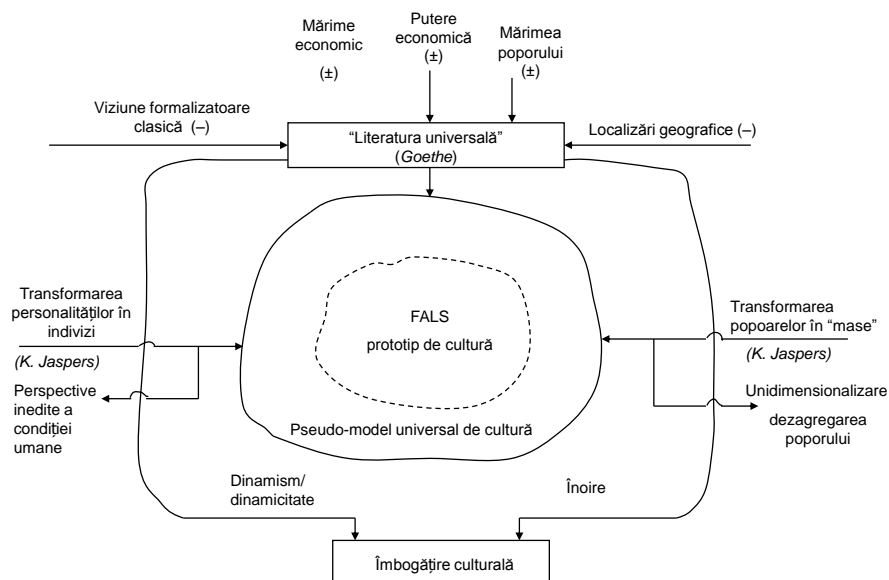
Baudrillard J., (1989) subliniază că „producția și proliferarea semnelor (cunoașterii) – valori determină o anumită *semiurgie radicală (Radical Semiurgy)*, care ocazional crează *societății simulării (Society of Simulation)*, guvernată de *implozie (Implosion)* și de *hiperrealitate (Hyperreality)*.

Similitudinea în plan conceptual cu cei ce proclamă „sfârșitul istoriei” sau „sfârșitul democrației” se întâlnește și în acest tip de gândire primordialistă: este posibil să se emită teze precum: sfârșitul culturii, sfârșitul economiei politice și închiderea problemelor prin „sfârșitul muncii”, „sfârșitul producției” ș.a.

Discursul economic liniar se închide. Apreciem însă că discursul cultural abia acum se deschide în toată plenitudinea sa.

Elementele conceptuale de mai sus ar avansa spre restrângere, concentrare, deci spre relativa dispariție.

Un fals prototip de cultură ar sta la pândă pentru apariție (*fig.1.14.*).

Fig. 1.14. Pseudo-modelul universal al culturii și posibilul mers spre îmbogățirea culturală universală

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Ceea ce este important în noua cultură bazată pe noua economie se rezumă în statutul pe care ar trebui să-l dobândească orice acțiune de deconcentrare culturală, când fiecare „acționar”, sfârșește prin a deveni „un terminal de rețea”, împlinit funcțional și concret, palpabil în *ieșiri economice și culturale caracterizate constant de valoare adăugată*.

În esență, este vorba de o „determinare economică” și, în ultimă instanță, de o „determinare culturală”, ambele deconcentrate, eliberate, care poate caracteriza cultura și economia cunoașterii.

1.5.4. Noi complexități și incertitudini culturale din pe cunoaștere

Posibilitățile digitale/ virtuale de manifestare a sistemelor rețelizate cu ajutorul tehnologiilor informaționale reprezintă premise de expresie a sensurilor evolutive ale economiilor, în condiții de complexitate și incertitudine.

Noile contexte strategice au predispoziția înfățișării tendințelor de creștere a complexității și incertitudinii generale în mediul societal de ansamblu.

În egală măsură, în cultură este importantă identificarea surselor de creștere a complexității și incertitudinii, având în vedere persistența teoriei că acestea contribuie la îngreunarea funcționării organizate și conduse a sistemelor.

Elucidarea acestei cerințe generale pornește de la aprecierea conceptuală a culturii post-moderne.

Se înregistrează însă și evoluții în modele culturale de mare scară, ajungându-se la noua cultură, regăsită frecvent într-o “furtună perfectă”.

Cantonarea în teoriile culturale actuale nu poate fi decât tranzitorie.

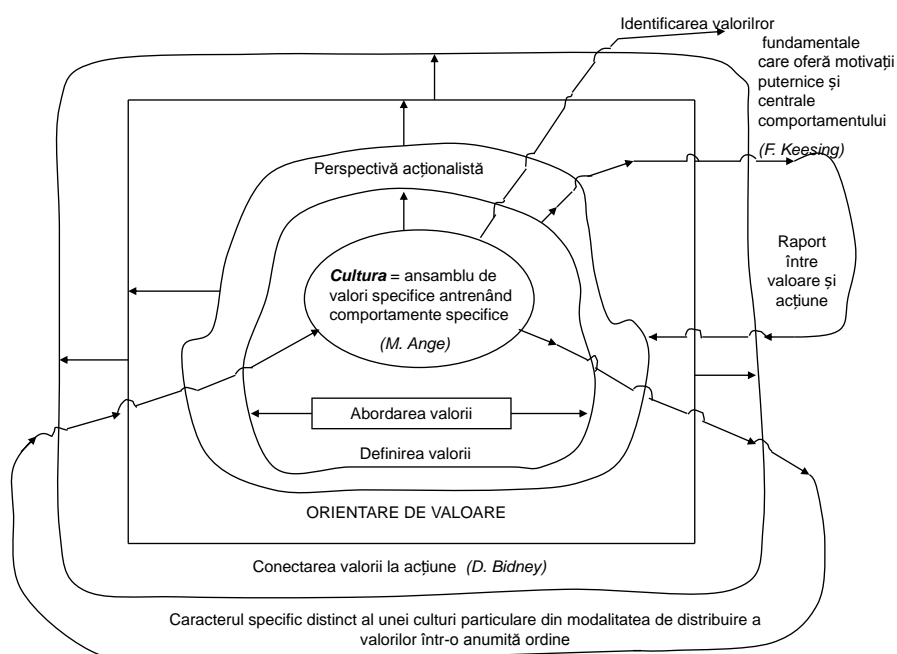
Noile contexte în care au loc trăirile emoționale/ experiențiale sunt acum caracterizate de complexitate și incertitudine.

Viziunea “centrică” exprimă tentative de colectare a experiențelor la factori culturali, aflați în mijlocul structurilor și în mulțimea de funcționalități inovative culturale.

Tendința este de a se ajunge la arealele care să nu mai necesite nici măcar autocontrolul. Este vorba de formalizarea sub-sistemelor/ sistemelor culturale situate “în afara controlului” experiențial-emoțional.

Cultura este, totuși recunoscută ca un ansamblu de valori specifice antrenând comportamente specifice. (fig.1.15).

Fig. 1.15. Cultura și orientarea de valoare

Caracterul specific distinct al unei culturi particulare revine însă din modalitatea de distribuire a valorilor într-o anumită ordine, deci din orientarea de valoare.

Raportul între valoare și acțiune ține de soluția “centristă” a folosirii tehnologiilor pentru “o bună imersiune în trăiri experiențiale-emoționale cu ajutorul cărora se pretinde a învinge complexitatea și incertitudinea.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

În fapt, complexitatea și incertitudinea în cultură nu sunt în creștere absolută, ci mai degrabă se înregistrează avansul modelului cultural prin mediul caracterizat de niveluri diferențiate (mai mari) de complexitate și incertitudine, în raport cu nivelurile cvasi-infinite.

Complexitatea și incertitudinea cresc în măsura intrinsecă în care metodele de identificare a acestora dobândesc capacități sporite de operare.

Descriptorii de avans în complexitate și incertitudine conțin formulele modelistice/ ecuaționale de scădere a nivelului complexității și incertitudinii până la momentele în care o structură culturală reintră pe aliniamentul de avans, ocazionat de sporirea cunoștințelor/cunoașterii.

1.5.5. Gândirea convențională/ neconvențională în noua cultură

În structurile culturale obișnuite se manifestă în mod combinat a) gândirea culturală convențională prin trăiri experiențiale-emoționale repetate și b) cea neconvențională prin căutarea de noi trăiri experiențiale-emoționale.

„Imaginile” culturale sunt rezultatul combinativ al elementelor de gândire, convențională. Acestea urmăresc inducerea cvasi-stabilității structurale și funcționale în procesele culturale.

Totuși, *gândirea neconvențională* este cea care contribuie la „destabilizarea” imaginilor în cauză, în contextul în care elemente „neobișnuite” de arsenal cultural se manifestă în procesele de cultură de ansamblu.

Este vorba de „o deranjare/ deranjament pozitiv”, prin operaționalizarea unor idei, concepții, metode, tehnici, instrumente, pârgii ș.a. „noi” întotdeauna, inovative prin neconvenționalul manifestării și influențelor lor teoretice și pragmatice.

Gândirea culturală neconvențională nu presupune riscuri „mai mari” în comparație cu nivelul riscurilor din gândirea convențională.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

mai puțin în atingerea limitelor predictibilității $\{l(c_1)\}$, respectiv ale nepredictibilității $\{l(c_2)\}$.

În egală măsură, gândirea neconvențională este ofertantă în oportunități de manifestarea unor riscuri la fel minime $\{R(GNC)\}$ sau nule, ce influențează ne semnificativ identificarea limitelor predictibilității $\{l(n_1)\}$, respectiv ale nepredictibilității $\{l(n_2)\}$.

Concluzia la care se ajunge [14 rp], se referă la faptul că riscurile în valoare absolută din cultura bazată pe gândirea convențională sunt mai reduse decât cele aferente culturii bazate pe gândirea neconvențională.

$$|R(GC)| < |R(GNC)| \quad (1.1)$$

Totodată:

$$|CNP(GC)| < |CP(GNC)| \quad (1.2)$$

adică impredictibilitatea din gândirea convențională este mai redusă decât predictibilitatea aferentă gândirii neconvenționale.

Totuși, ambele tipuri de riscuri sunt minime sau pot fi chiar nule în societățile real democratice.

Analiza de mai sus reprezintă cadrul prezumtiv al manifestării noii culturi, în care „*neconvenționalul convențional*” predomină gândirea și practica trăirilor experiențiale-emoționale.

Rezultă că în privința formalizării și instaurării noii culturi, gândirea neconvențională se *produce/reproduce* prin cea convențională, adică nu se asistă la o deposedare „de convenționalul intrisec”.

Pentru procesarea conceptuală de mai sus se apelează la „orientarea cunoașterii”, respectiv la concentrarea acumulării acesteia la „trăitorii experiențiali-emoționali”.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

De altfel, se consideră că apelul la „neconvenționalitate” nu este obligatoriu pentru a marca reușita apariției noii culturi.

Este sesizabilă accepțiunea colectării de date și informații culturale care contribuie la algoritmizarea traseului în „gândire culturală pre-determinată/ acțiuni predefinite/ ieșiri pre-specificate”.

De aceea, în cultura generală *folosirea*, urmată de *refolosirea cunoașterii* este caracteristică a culturii obișnuite.

Crearea de nouă cunoaștere culturală este specifică noii culturi, în care gândirea culturală nestructurată prilejuiește obținerea de valori comandabile/ așteptate pentru trăiri experiențiale-emoționale.

Între cultura convențională cvasi-stabilizată și economia bazată pe cunoaștere se manifestă *circulații iterative* de resurse, concepții, proceduri ș.a., determinarea marcând avansul societal general prin alternanța binomului „tulburențe înalte - cvasi-stabilitate”.

Întotdeauna, chiar și în noua cultură, se va manifesta tendința generală a oricărui model cultural nestructurat de a atinge starea structurată/cvasi-structurată, orice turbulență autoimpunându-se atingerii cvsi-stabilității.

CAPITOLUL II. NEVOIA INSTAURĂRII ÎN CULTURĂ A DEZECHILIBRĂRII CUNOAȘTERII

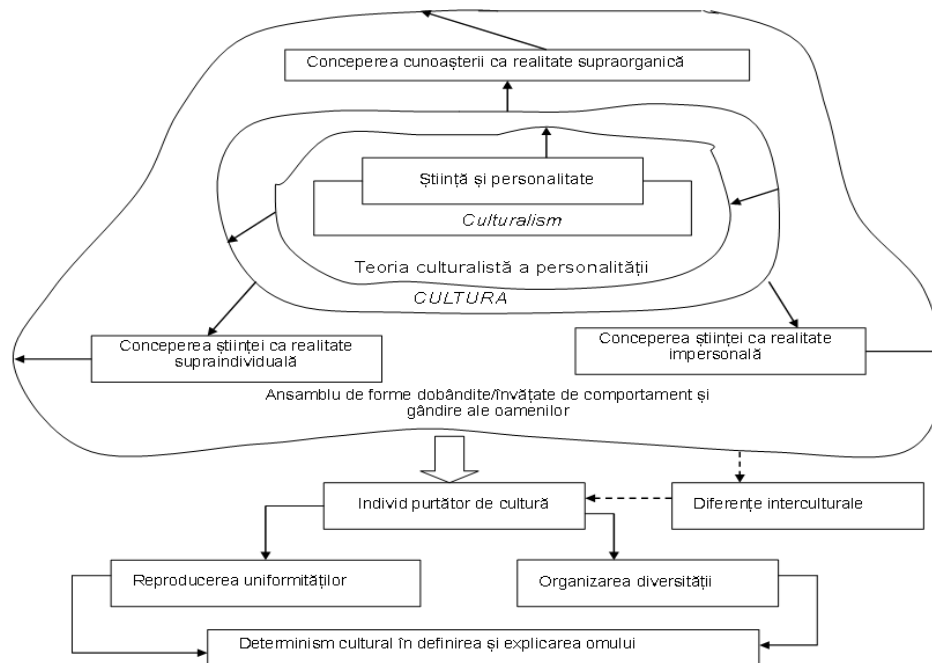
2.4. Ordinea-dezordinea și auto-organizarea cultural prin cunoaștere

În lucrarea *Bazele managementului doxastic*, (Gâf-Deac I., Ed. FMP, București, 2013) [49 rd] se regăsește sub-paragraful intitulat „Necesitatea creșterii necunoașterii”, în conținutul căruia se precizează că, în fapt, clasificarea evenimentelor și a materiei în ramuri, arii, zone ș.a. se realizează în termeni ce reflectă efectele ordonării sau dezordinii convenționale.

Un anume binom “ordine-dezordine” marchează ideea că fiecare termen din compunerea sa articulată este sesizat subiectiv și convențional.

Perechea noțională duală “ordine-dezordine” chiar ea reprezintă o anumită *auto-organizare*.

Preocupările din ce în ce mai intese în domeniu se referă la deslușirea tendinței de concepere a științei ca realitate supraindividuală. (figura 2.1).

Fig. 2.1. Cunoașterea și rolul acesteia în înfățișarea determinismului cultural, în definirea și explicarea individului în societate

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

În context, se precizează că o interacțiune notată (I) este mai slabă decât starea organică a vieții, notată (SO).

Potrivit lui *Makishima S.*, (2001) [62rd] se pot identifica unele clișee sub triplă relaționare: I <<SO; Auto-organizarea cursului vieții>> Organizarea cursului vieții; Efectul dezordinii >> Efectul ordinii.

Teza a doua (Auto-organizarea cursului vieții >> Organizarea cursului vieții), nu recunoaște evenimentele și materia ca fiind părți distinct asamblate, ori situate într-o interacțiune, ci mai degrabă într-un *tot organic*.

Ordinea și dezvoltarea însă pot coexista omogen. De exemplu, dezordinea în plan microscopic coexistă cu ordinea în plan macroscopic.

Este posibilă și coexistența în heterogenitate, când o anume perturbare afectează în egală măsură cei doi termeni și plasează corpusul universal în clase convenționale noi de fenomene și procese.

Lumea contemporană mizează fals pe teza reversibilă în conținut a binomului “ordine-dezordine”, fiind subliniată accepțiunea convențional pozitivă că “efectele ordinii>> efectele dezordinii”.

Continuând reproducerea textelor din lucrarea amintită, [14 rp], se observă că, în esență, „ansamblul“ cu o astfel de teză nu este „atins“, afectat sau „modelat“.

Ordinea /organizarea este așteptată din utilități ce generează automulțumirea. Cunoașterea comună este controlată osmotic în jurul necunoașterii, răsturnând din interior și subversiv logica tradițională a preocupărilor pentru creșterea necunoașterii prin cunoaștere (*Blaga L.*, 1950). [14 rp]

În sprijinul necesității de renaștere a științelor se poate folosi drept probă nerespectarea angajamentului pentru *sporirea cunoașterii fundamentale*, pe acest temei nefiind înregistrată *creșterea necunoașterii* în sistemul spațiu-timp auto-organizat și nedefinit (nelimitat).

În contemporaneitate, frontierele cunoașterii nu sunt împinse cu viteză vizibilă pe spații și aliniamente corespunzătoare, dorite de om din punct de vedere cognoscibil, ceea ce aduce în față pericolul de a nu crește necunoașterea.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Contraponderea acestui aliniament se află în conceperea științei ca realitate impersonală. Știința și personalitatea sunt profund legate, întrețesute într-o anume organicitate compozițională și funcțională.

Ca atare, este posibil să se ajungă la etapa de concepere a cunoașterii ca realitate supraorganică.

Teoria culturalistă a personalității este acum asumată și amplasată în arsenalul antropologic al culturii ca formă și areal de cunoaștere.

Ansamblul de forme dobândite/ învățate de comportament și gândire ale oamenilor provine acum preponderent, dintr-un determinism cultural observat în definirea și explicarea omului în generalitatea sa.

2.2. Stabilitatea științei generale și nevoia instaurării dezechilibrării cunoașterii

Omul este cvasi-incapabil de a elimina *părțile* din viziunea și experiențele sale. *Ansamblul universal* constă astfel, în viziune umană, din *părți*.

Fiecare *parte*, la rândul, său devine un ansamblu generic, funcție de puterea vizionară a celui ce colectează cunoașterea.

Este posibil să percepem doar un număr finit de niveluri în ierarhia auto-organizată a cursului vieții.

De aceea, se recurge frecvent la combinări, amplasări/repoziționări în rețea, recompuneri conceptuale și fizice.

Infrastructura psihologică este rezultat al existenței infrastructurii biologice umane. Schemele (paradigmele) se regăsesc în aceste infrastructuri prin raportări conștiente, mizând pe conștiință teoretică (sistemată).

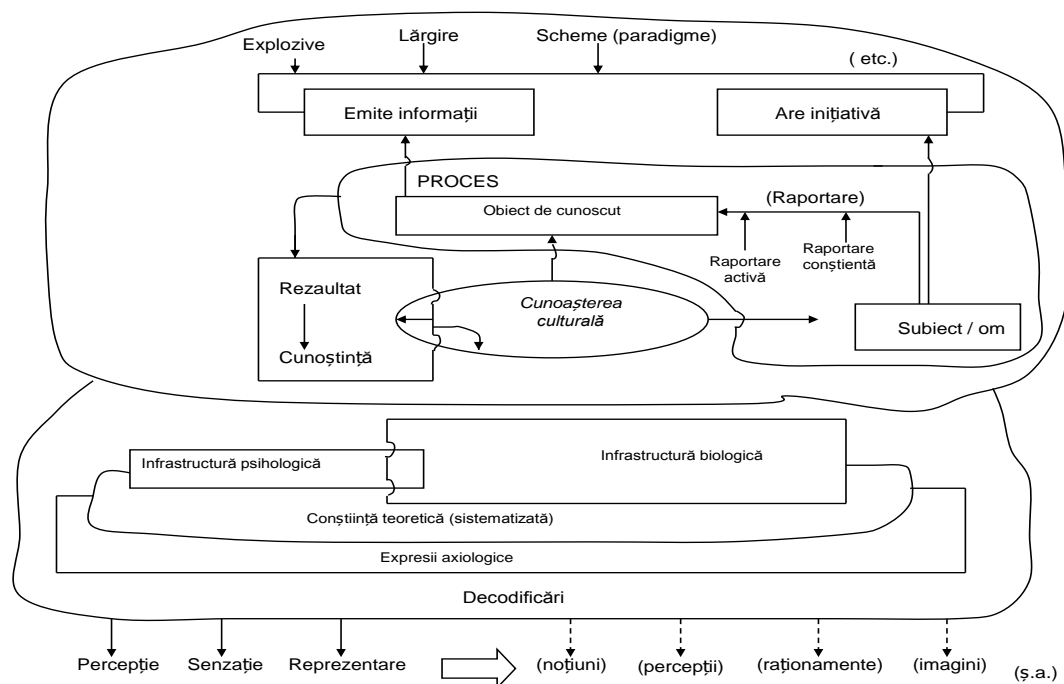
De aici, prin raportări active, se procesează ajungerea la expresiile axiologice. Pe de altă parte, *o dimensiune* este convențional favorabilă sau nu.

O multi-dimensiune este, de asemenea, convențional favorabilă sau nu. Totodată, potrivit [14 rp], un anume holism este asociat cu stabilitatea.

Cunoașterea științifică este în conexiune cu arealul de cunoaștere culturală.

Obiectele de cunoscut dețin codificări intrinseci de caracterizare existențială, funcțională, tangibilă/ intangibilă ș.a. pe acest fundal ontic se resimte nevoia de decodificări finale de „știință” din cunoașterea culturală. (figura 2.2).

Fig. 2.2. Decodificări finale din cunoașterea culturală

Configurarea holistică este inspirată și asumată ca soluție vizionară pentru contracararea perturbărilor exterioare și chiar a celor interioare din viața curentă.

Totuși, în prezent, este posibil să se întrezărească ideea că în științele moderne pericolul cel mai ridicat îl reprezintă *stabilitatea*.

Cercetătorii, respectiv căutătorii de *cunoștințe de cunoaștere* (metacunoașterea) suferă de lipsa de putere generală cu care să aibă posibilitatea de a dezechilibra, de a produce dezechilibrarea.

Dezechilibrarea devine esențială în câmpul cunoașterii, deoarece este necesară spargerea învelișurilor, a granițelor, crearea de nișe, interstiții ș.a. pentru a avansa pe aliniamente noi de cunoaștere ultraavansată.

Puterea de a dezechilibra înseamnă, - procedural și instrumental, ocazia atacării a ceea ce este convențional „rău”. „Răul”, în accepțiunea de față, este stagnarea, respectiv pericolul de saturare/autosaturare a cunoașterii.

De aceea, se resimte vizibil nevoia unui *management al dezechilibrării cunoașterii*. Distrugerea completitudinii, ca un atac asupra “răului”, reprezintă încercarea înalt rezolutivă, conștientizată a comunității de a invoca elementele reale de cunoaștere aflate (cantonate) în conținutul și parcursul vieții, așezate acum într-o „liniște echilibrată”.[49 rd]

Cursul vieții continuă încă fără descoperirea antidotului față de cancer. Există deja o saturare a așteptării inerte a colectivității umane aflate în exasperare, până când hazardul va scoate în fața frontului soluția mult așteptată pentru problema cancerului.

Concluziv, știința nu are încă puterea ca în stil metodic, organizat și condus să rezolve o problemă vitală pentru menținerea cursului vieții.

Puterea de a începe să fim reversibili este o provocare, alături de *puterea de dezechilibrare a științelor*, de a realiza deбаланси.

1) Analiza, 2) flexibilitatea, 3) deschiderea, 4) relațiile holistice în cursul vieții, 5) monotonia succesiunii și 6) ireversibilitatea vieții ca fenomen și proces, definesc instrumentarul de acțiuni invocat astăzi pentru obținerea explicațiilor concrete pentru diferite situații în contextul *căutării de cunoaștere*. [49 rd]

Noțiunea de *viață imperfectă* este necesar a fi grabnic recunoscută. [14 rp]. Celulele canceroase coexistă cu cele vii, iar viața într-o astfel de situație este afectată, deci este imperfectă.

Viața perfectă este doar o convenție, *viața imperfectă* este o experiență, un rezultat real al auto-organizării. Ar fi posibil, astfel, recunoscând existența vieții imperfecte să se atenueze (aplatizeze) sau să se compună *tristețea* cu *bucuria*.

Amestecul acesta poate fi un aliaj nou, dar și un compus psiho-societal nou, respectiv un filon de aur (fericirea) cantonat într-un masiv de roci înconjurătoare (nefericirea).

Zăcământul (viața) presupune existența filoanelor cantonate în roci

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

înconjurătoare (mediul înconjurător).

2.3. Forțele procesuale culturale pentru trecerea la noua economie bazată pe resurse intangibile

Analiza sintetică a începutului noii economii poate înfățișa aspecte aparent neconvenționale ca apariție fenomenologică și procesuală.

Este posibilă varianta tranziției „haotice” spre o nouă eră, caracterizată de schimbări „șocante”, competiție globală, rapiditate crescută a circulației informației în fluxurile de comunicare, creșterea complexității afacerilor și globalizarea de neoprit/de neînfrânat.

Se deschide un nou „areal temporal” al noilor tipuri de afaceri auto-ajustate, cu elemente finite infinitezimale, în întregime micro-controlate cvasi-continuu.

În esență, apare „*un nou mediu cultural si economic*”, în comparație cu cel actual.

Din rândul elementelor ce canalizează avansul mediului cultural si a economiei actuale către noua economie bazata pe resurse intangibile, se apreciază ca fiind fundamentale următoarele:

a) *Schimbarea*. Aceasta este rapidă, complexă și continuă. În fapt, schimbarea/schimbările produc, în înțeles economic actual, reducerea predictibilității și creșterea incertitudinilor.

b) *Cunoașterea*. În condițiile în care capitalul intelectual devine factor strategic primordial, decidenții pot ocupa în mod invers suprafața piramidală sau cea din triunghiul organizatoric ce evidențiază raportul „manageri-executanți”. Această răsturnare este șocantă.

Întâietatea cantitativă și calitativă a structurii poate reveni managerilor față de executanți. Cu alte cuvinte, este posibilă întoarcerea „cu vârful în jos” a triunghiului organizării.

c) *Globalizarea*. Este vizibilă deja instaurarea în faze incipiente a informației ca factor predominant și resursă în economie.

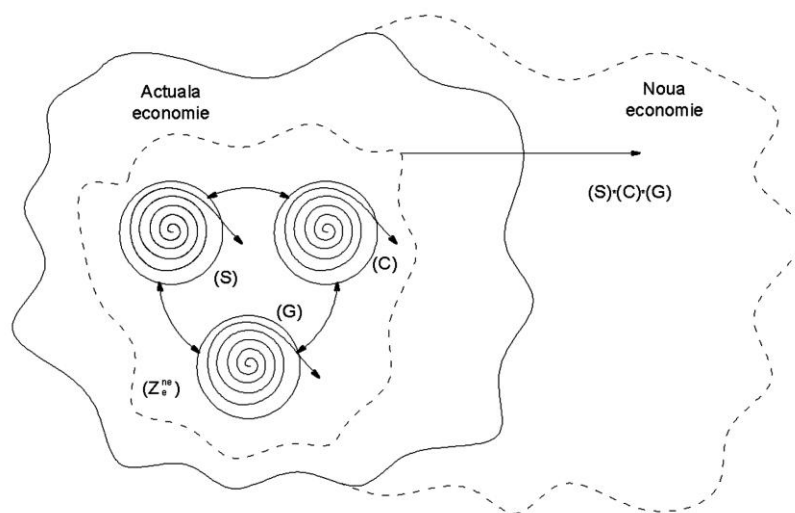

Se manifestă interdependența tot mai accentuată a afacerilor, hipercompetitivitatea globală, precum și atenuarea/ștergerea granițelor între cercetare-dezvoltare, tehnologii, producție, comerț, finanțe, comunicare și informare integrată.

Ca atare, este justificată aprecierea că noua economie *nu este o apariție dată*, o invenție sau un produs inovativ „de ruptură”, ci mai degrabă reprezintă rezultatul procesării actualei economii, într-o cvasicontinuitate infrastructurală materială și umană, schimbată/ dominată de cunoaștere și globalitate.

Cele trei forțe (*Schimbarea, Cunoașterea și Globalizarea*) orientează expansiunea procesuală către noua economie (*figura 2.3.*).

Fig. 2.3. Forțele de orientare procesuală pentru formalizarea noii economii

[14rp]

(S)= schimbare; (C)=cunoaștere; (G)=globalizare;

(Z^{ne})= zona de expansiune a noii economii procesate pe actuala economie.

Se constată că schimbarea (S), cunoașterea (C) și globalizarea (G), practic se manifestă procesual pe corpul și conținutul actualei economii.

Se apreciază că, în fapt, cele trei aspecte conceptuale relatate mai sus pot fi incluse în rândul „forțelor culturale” ce ghidează actuala economie spre noua economie.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

CAPITOLUL III. EXPERIENȚA CONCEPTUALĂ NECONVENȚIONALĂ ÎN NOUA ECONOMIE A CULTURII ROMÂNEȘTI

3.4. Sustenabilitatea și autoorganizarea inovativă pentru Economia Culturii

În noul context complex în care se manifestă evoluția societății contemporane se deduce că este tot mai mult necesară revizuirea/ reconsiderarea „economiei culturii” ca formulă configurată teoretic și practic pentru tipurile de culturi depășite în timp de noile modele culturale europene din țările dezvoltate.

Beneficiul aderării și integrării României în Uniunea Europeană este dat de consolidarea unui sistem legislativ și instituțional modern în conexiune cu asistența financiară care permite accesul culturii românești în structura oficială a mediului cultural European avansat conceptual și experiențial.

Sunt, astfel, astfel prefigurate premisele sincronizării cu gândirea și valorile spirituale multivalente occidentale, dar și oportunitatea ca România să fie contributivă la construcția economică unită, participând la noul la mers către un model cultural al Europei unite.

Gândirea economică avansată trebuie să ajute sistemele operaționale comportamentale din cultura română spre un referențial societal avansat, să identifice posibile segmente economice țintă pe noile aliniamente modelistice culturale europene.

Rezultatele societale economice pozitive, ulterior deservesc prin valoare adăugată conceptuală și practică, eficientizarea culturii generale europene, spre a fi aptă să ofere răspunsuri la întrebările și problemele de interes evolutiv către bunăstare și sustenabilitate.

Un obiectiv general subordonat elucidării aspectelor din gândirea economică și experiența convențională/ neconvențională în noua economie a culturii românești, surprinde elemente dintr-o mulțime de variabile epistemologice și meta-epistemologice după cum urmează: Noua economie a culturii (EC) - abordări teoretico-metodologice; Modelele culturale europene și EC - abordări comparative; Identificarea instituțiilor naționale și europene, a actorilor implicați în derularea programelor și produselor

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

culturale prin promovarea conceptului de EC și analiza activității acestora; Analiza gândirii și experiențelor convenționale/ neconvenționale în noua economie a culturii înregistrate pe plan național și european; Studierea interdependențelor între EC, curente de gândire și experiențele convenționale/ neconvenționale de măsurare a capitalului intelectual în cultura română și modelul de finanțare/ autofinanțare publică-privată a activităților în domeniu, în raport cu tendințele de europenizare. [10rp]

În fond, devine important demersul de a reliefa oportunitățile existente pentru mediul cultural românesc și modalitățile de susținere economică a acestora, valorificarea avantajelor competitive ale valorii adăugate spirituale din țara noastră.

Instrumentarul pentru cercetare ar avea caracter profund inovativ, prin faptul că va determina pe de o parte, direcțiile profunde pe care poate avansa cultura română susținută prin mijloace economice particulare, specifice domeniului, dar și o strategie de orientare/reorientare a gândirii și experienței spre alte surse în noua economie a culturii, care să ofere un potențial competitiv mai ridicat produselor culturale, decât cele provenind din actualele modele culturale europene.

Însă, într-o primă fază, este necesară identificarea potențialului pe care îl au elementele de gândire și acțiune convenționale și neconvenționale, de natură economică specifică, particulară, derulate în România, asupra culturii și,- prin extensie, asupra societății românești.

Pe un aliniament general, se petrece stabilirea unor alternative economice practice, fezabile de creștere a capacității de autofinanțare a activităților de realizare a produselor și serviciilor culturale românești în cadrul legislației actuale, în corelație cu legile finanțelor publice, a bugetului de stat și a administrației publice locale, în context comparativ cu modele economice aplicate pe aliniamentele culturale în țări membre ale Uniunii Europene.

Problematica structurilor culturale în conexiune cu cele economice constituie domeniu de maxim interes pentru factorii de decizie macropolitică.

Conștientizarea posibilității apariției unor crize, epuizarea unor resurse neregenerabile, poluarea subsolului, solului, apei și aerului, agravarea stării de

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

subdezvoltare ș.a., au condus la sporirea preocupărilor pentru identificarea unor elemente de cultură reglementativă izvorâtă din cultura existențialistă a omului, vizând crearea de structuri economice care să asigure rezolvarea interesului individual și a celui colectiv, a atingerii obiectivelor economice și a celor ecologice, a satisfacerii necesităților generației actuale și ale generațiilor viitoare.

Edificarea dezvoltării durabile se bazează, în esență, pe identificarea și operaționalizarea unor noi structuri culturale și economice.

Se avansează constatarea că structurile culturale sunt primele implicate în crizele economice mondiale care, în fapt, sunt *crize ale structurilor cultural-economice*.

Dezvoltarea economică după principiul „ansamblul contează, structurile nu spun nimic” trebuie să fie înlocuită cu un nou tip de evoluție cultural-economică, bazat pe acele structuri culturale distincte care garantează pe termen lung, fără a neglija orizontul apropiat, atingerea unor obiective spirituale, intelectuale, sociale, ecologice și economice în concordanță cu interesul general uman.

Complexitatea tot mai ridicată a *structurilor economice naționale* și a interconexiunilor lor la nivel *mondial* crează probleme suplimentare în procesul de adaptare la cerințele noului model de dezvoltare economică, socială și culturală, operaționalizat în plan *local* și *regional*.

Alvin Toffler [49rd] atrage atenția asupra ritmului schimbării și imposibilității unora de a ține pasul cu transformările tot mai accelerate. Se simte practic mișcarea structurilor, a ordinii existente.

Tranziția de la economia centralizată la economia de piață într-o serie de țări a creat probleme suplimentare în procesul de adaptare a structurilor lor economice, însă și a celor culturale la noile cerințe de operaționalitate productiv- economică și socială.

Se precizează că sunt necesare, într-o abordare sistemică, clarificări asupra unor aspecte teoretice legate de noul rol și de locul structurilor cultural-economice în dezvoltarea colectivităților umane.

Cunoașterea factorilor și mecanismelor schimbărilor structurale, a interconexiunilor dintre structurile culturale naționale și cele mondiale, a modalităților

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

de edificare a noului tip de structură cultural-economică aferent *noii economii globale* constituie necesitate obiectivă, practică.

Exemplificativ, se consideră că, în context pentru economia românească este necesar să se contureze o posibilă nouă structură cultural-economică la orizontul anilor 2025-2035.

Dificultățile legate de identificarea și implementarea unei structurii cultural-economice optime sunt amplificate de faptul că nu există recunoscută o structură culturală ideală, fie ea și numai din punct de vedere teoretic, care să poată fi aplicată tuturor țărilor, regiunilor sau în plan global.

Diversitatea factorilor care influențează structurile (factori naturali, sociali, politici, economici, ecologici) precum și tradițiile, religia, nivelul cultural și educațional ș.a. își pun amprenta asupra structurilor economice existente și a celor viitoare.

Diversitatea condițiilor a condus la apariția în timp a unei mari varietăți de structuri culturale și economice, care vor coexista și în viitor.

Uniformizarea conținuturilor și formelor structurale culturale precum și încercarea de a copia o structură care își demonstrează eficiența într-o situație dată, sunt sortite, după aprecierea mării majorități a specialiștilor, eșecului.

Se apreciază în primă instanță că identificarea și realizarea practică a unei structuri cultural-economice eficiente în România este îngreunată de necesitatea de a îmbina câteva elemente esențiale, revenite din:

- structura existentă în momentul declanșării tranziției la economia de piață;
- interesul național manifestat în scădere și creșterea participării României la schimburile mondiale de valori, inclusiv culturale;
- complementaritățile cu structurile existente în țările Uniunii Europene în care România este integrată;
- edificarea unei structuri compatibile cu cerințele dezvoltării durabile;
- interesele politice și de grup (contextuale, conjuncturale, subiective).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Evoluția configurației cvasi-structurilor economice din ultimele două decenii demonstrează că România este încă în căutarea propriei structuri cultural-economice, care să fie caracterizată de optimalitate și eficiență.

Modificările produse în această perioadă se consideră că au fost, în general, sub influența unor factori contextuali și mai puțin ca urmare a aplicării unor viziuni culturale economice, a unor strategii pe termen lung, care să poarte amprenta evoluțiilor obiective ale mediului extern cât și a condițiilor concrete din țară.

În domeniul structurilor economice, modelele economico-matematice au valoare practică, iar scenariile pot fi utile factorilor de decizie macro și micro-economică.

De asemenea, este utilă analiza sistemului economic și a structurilor sale din perspectiva teoriei generale a sistemelor complexe.

Universalitatea structurilor este cea care conduce la apariția și dezvoltarea teoriei generale a sistemelor, oferind noi modalități de analiză.

În sens tradițional, structura culturală trebuie privită ca un sistem de relații ce conduce la atingerea obiectivului global al sistemului productiv-economic general, bazat pe culturalitate organizațională și socială.

Pe baza unor legități generale, modificarea unui element cultural antrenează modificări la nivelul celorlalte elemente, noile relații dintre acestea conducând la modificarea structurii.

Dacă acest proces are loc în direcția atingerii obiectivelor stabilite, se apreciază că structura cultural-economică se autoreglează.

Sunt de evidențiat însușirile de bază ale unei structuri, menționate de *J. Piaget*, [14 rp] respectiv: 1) de totalitate, 2) de transformări și 3) de autoreglaj.

Pentru domeniul economic sunt specifice două accepțiuni ale conceptului de structură:

- *în sens restrâns*, în care structura unei economii (naționale, de exemplu), este interpretată ca sistem al relațiilor dintre ramuri aflate în interacțiune, ca proporții ale activităților, caracterizând o anumită etapă de dezvoltare;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

- *în sens larg*, în care structura unei economii naționale semnifică unitatea dintre structurile factorilor de producție și ale rezultatelor finale, respectiv înfățișează structurile organizatorice și manageriale, structura formei de proprietate și structuralor informațională.

Se întâlnesc diverse tipuri de structuri în evoluția societății și economiei mondiale, împreună cu factorii care influențează modificările structurale pe baza legilor obiective sub care funcționează.

Se consideră că pentru România este necesară analiza structurilor cultural-economice viitoare ale economiei din perspectiva dezvoltării durabile.

Regândirea structurilor de tip cultural-economice, de ramură, identificarea unor politici adecvate de aplicare a măsurilor capabile să garanteze răspunsuri rapide și eficiente la cerințele diverselor tipuri de dezvoltare impun modificări esențiale în alocarea investițiilor și în procesele de educație, de formare a unei conștiințe cultural-economico-productive, de distribuție și consum corespunzătoare noului tip de societate.

Pe baza teoriei generale a sistemelor se pot elabora scheme cibernetice ale spațiului național, din perspectiva dezvoltării durabile.

Analiza evoluției macrostructurilor economiei românești în perioada de tranziție se poate realiza cu ajutorul metodelor și indicatorilor pentru aprecierea eficienței.

De exemplu, prin *metodele vectoriale* se pot analiza modificările structurale la nivelul valorii adăugate brute, indicator relevant pentru evoluția la nivel macroeconomic.

Aceeași metodă este aplicabilă și la nivelul industriei, utilizând ca indicator-cadru producția industrială.

Rezultatele exemplificative pentru România în ultimii 25 ani, evidențiază caracterul conjunctural al evoluției structurilor culturale, precum și faptul că procesul de restructurare economică, mai ales în industrie, a fost lent și a avut o eficiență culturală organizațională scăzută.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Necesitatea și utilitatea folosirii modelelor cultural-economico-matematice pentru analiza și previziunea indicatorilor economici se concretizează în construirea modelelor.

Dinamica teoriilor, în abordare globală conține o teză care reapare în forme diferite și în viziuni succesive, având o asemănare evidentă cu ideea succesiunii teoriilor potrivit principiului de corespondență (*Bohr, Heisenberg*).

Teza în cauză arată că odată confirmată suficient, o teorie devine o componentă permanentă a imaginii științifice asupra lumii. Ea este mereu valabilă în limitele domeniului inițial, constituind baza unor noi extinderi și generalizări, niciodată însă abandonată.

Teoria economică standard în privința structurilor economice poate intra sub incidența criticilor atâta timp cât:

a) se înregistrează „progrese” de ordin cultural, teoretico-metodologic ale altor discipline științifice, ale științei în general,

b) persistă unele abateri majore între comportamentul sistemelor economice reale și cel descris de teoria standard, și

c) explicarea unor fenomene și procese importante este nesatisfăcătoare (*Albu, L.-L., 1995*). [14 rp]

Când se vorbește despre o “teorie științifică extinsă” se are în vedere o *construcție culturală și nu o realitate empirică nemijlocită*.

Pentru conectarea teoriei la date culturale organizaționale este necesară determinarea combinațiilor posibile de informații discrete și finite, compatibile cu teoria.

În evoluția funcțiilor teoriilor despre structurile cultural-economice se manifestă un proces caracterizat prin două trăsături: 1) apariția și recunoașterea discontinuităților și 2) manifestarea continuității specifice.

Se apreciază că noile tipuri de funcții cultural-economice le integrează pe cele anterioare, devenind elemente componente ale unor unități de ordin superior, sporindu-le eficacitatea, dar modificându-le în același timp rolul și statutul.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Trecerea la teoriile cultural-economice structural-organizaționale reprezintă o tendință dominantă a științei generale actuale, ceea ce impune edificarea unei epistemologii pe baze interdisciplinare cu o “relevanță empirică” superioară momentelor ei anterioare.

În plan teoretic există concepția potrivit căreia lumea este *fundamental continuă*, însă în egală măsură este vehiculată și concepția că lumea este *fundamental discontinuă*.

Dacă în literatura de specialitate curentul principal din gândirea neoclasică pune accentul pe continuitate (de exemplu, modelul standard al echilibrului general presupune continuitate la baza comportamentelor și tehnologiei) (Albu L.-L., 1995), [14 rp] în noua economie se manifestă echilibrele instabile și dinamicile discontinue în modelele economice.

În analiza teoriei echilibrului general și în speță a echilibrului în structurile economice se au în vedere, în principal, două curente: 1) apriorismul radical și 2) ultra-empirismul.

Apriorismul radical susține că teoria economică este un sistem de ecuații logice pe seama unei serii de postulate derivate prin introspecție.

În contrast cu apriorismul radical se află *ultra-empirismul*, care nu admite orice postulat sau idee ce nu poate fi verificată interdependent; acesta invită să se înceapă cu faptele și nu cu ideile.

Economia reflectă uneori condițiile culturale, sociale, altele preocupările politice ale timpului, dar aproape întotdeauna subliniază ori sugerează sintetic aprecierile metafizice și prejudecățile ideologice.

Scopul oricărei căutări economice constă în a găsi ceva mai bun, în a trece de la o anumită stare cultural-economică la alta mai bună.

Preocuparea pentru realizarea concordanței dintre resursele disponibile, limitate de o serie de factori și nevoile structurate pe o diversitate de scopuri a existat încă din faza în care au apărut la nivelul societății primele elemente ale unei economii primitive.

Prin *structură* cultural-economică se poate înțelege un mod de organizare culturală internă, de alcătuire a unui sistem economic.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Componentele din sistemul cultural-economic-productiv aferent unui interval istoric de timp dat se regăsesc într-un mod de asociere a întregului cultural organizat, caracterizat prin forma și dimensiunile fiecărui element din alcătuire, cum și prin aranjarea lor unele față de altele.

În plan cultural-economic general structura reflectă *modul de așezare și asamblare a părților* sistemului productiv/reproductiv, alcătuirea și conformația acestuia.

Structurile cultural-economice ar putea fi expresii ale modului de organizare, de întocmire a societății din punct de vedere economic, alături de alte tipuri de expresii (social-politice, culturale ș.a) care reprezintă o orânduire.

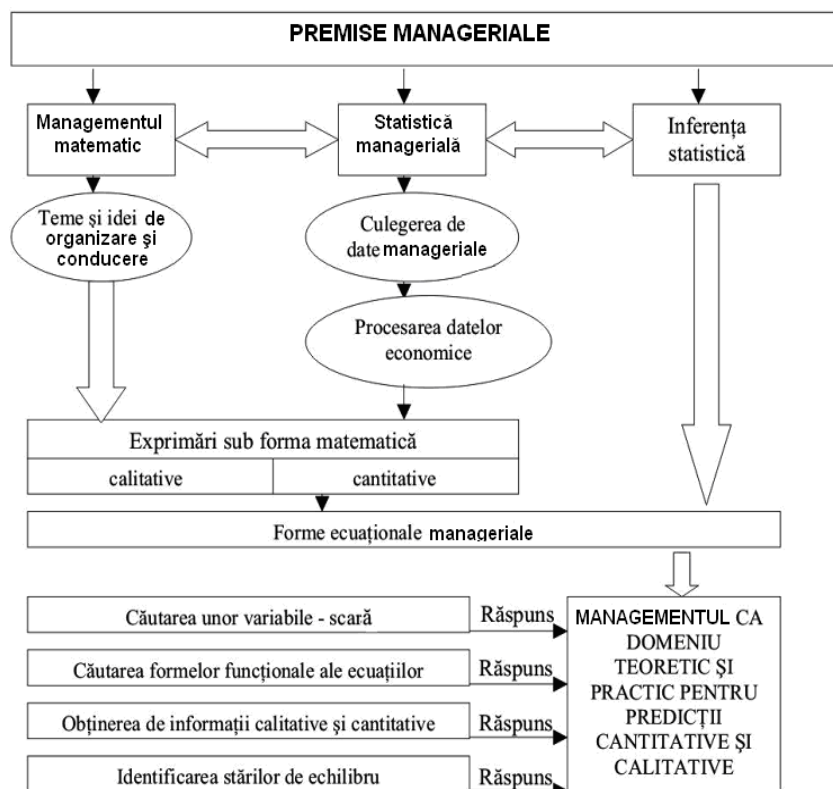
În plan cultural-economic concret, structura înfățișează *modul de organizare a unei ramuri de producție*, a unui domeniu de activitate economică, a unei mulțimi de instituții, organizații sau entități economice.

3.5. Premise conceptuale economico-culturale și managementul economiei culturii

Diferitele situații ce reflectă realitățile dintre variabilele obișnuite din mediul convențional se regăsesc și în exprimări conceptuale economico-culturale.

În practică apar, frecvent, cerințe ce vizează necesitatea identificării mărimii relative a parametrilor dintre variabilele de meta-managementului economico-cultural.

Totodată, aspectele teoretice enunțate sau formulate într-un anume conținut, respective într-n mediu/cadru economic, trebuie testate pentru ca într-o etapă următoare, imediată, relațiile confirmate să fie folosite pentru predicții cantitative și calitative [49 rd] în cadrul unei așa numite organizări și conduceri economico-culturale. (*figura 3.1.*)

Fig. 3.1. Premise pentru formalizarea în România a economiei culturale cu un nou tip de comportament managerial predictiv din perspectivă calitativă și cantitativă [49rd]

Prin analogie, *Samuelson P.A.* (1954) [14 rp] arăta, de exemplu, că econometria este "aplicarea statisticii matematice pentru a furniza suport empiric modelelor construite cu ajutorul economiei matematice și pentru a furniza estimări numerice."

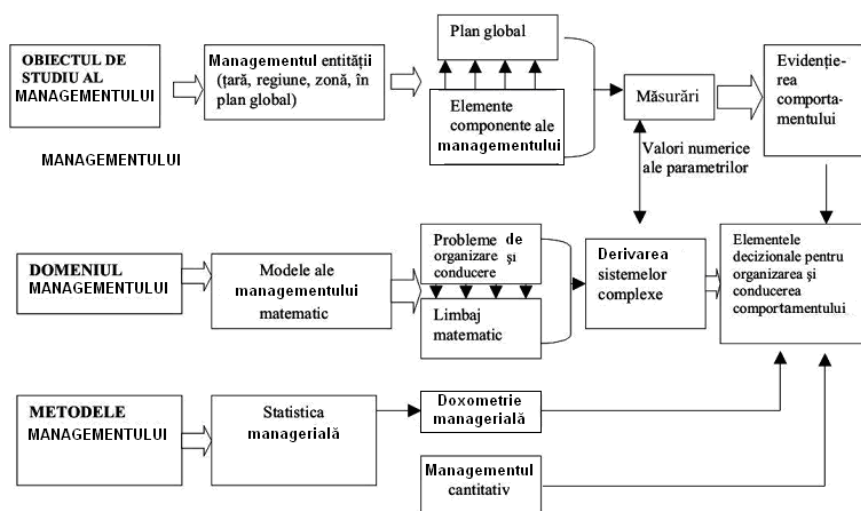
Matematica, statistica și economia în interferența lor compusă dau atribut complex economiei culturii, preponderent fiind studiul cantitativ al realității micro sau macroeconomice culturale.

În sens extins, în managementul economico-cultural, noua abordare propusă prin lucrarea de față conferă lărgirea/ lărgimea semnificativă a problematicii organizării și conducerii, respectiv viziunea inter- transdisciplinară asupra limitelor extreme pentru acțiunile de măsurare a organizării și conducerii ce pot prezenta interes decizional economico-cultural.

Obiectul, domeniul și metodele economico-culturale sunt subordonate derivării

sistemelor complexe, respectiv stabilirii elementelor decizionale pentru managementul comportamentului cultural românesc în contextul integrării europene [49rd] (figura 3.2).

Fig. 3.2. Elementele decizionale pentru managementul comportamentului cultural românesc în contextul integrării europene [49rd]

Apreciem că înregistrările nivelurilor manageriale primare sunt urmate de evaluări intuitive, căutând legăturile între conținutul și valoarea datelor provenite din observații și cele ale dimensiunilor și calităților măsurate prin modelare pentru organizare și conducere culturală reinterpretată spre servii optimizărilor în economia culturii.

Astfel, în context general, pentru managementul economico-cultural, se identifică raporturi structurale reale pe baze cauzale, deterministe.

Unele valori dintr-o serie delimitată de dimensiuni și calități de organizare și conducere economico-culturală sunt determinate probabilistic de valori *antecedente*.

Deslușind mecanismele de transformare a variabilelor între ele se pot preciza relațiile funcționale aferente structurii reale a procesului sau fenomenului managerial studiat.

Evidențierea modului și a formei sub care o variabilă economico-culturală influențează altă variabilă, reprezintă demers de înfățișare a complexității acționale,

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

respectiv a cercetării organizării și conducerii generale în Noua Economie bazată pe Cunoaștere.

De regulă, se urmărește reducerea pe cât posibil a cercetării la relații manageriale de formă liniară.

Mecanismul de transformare managerială este descompus prin demersuri epistemologice până la obținerea seturilor de date considerate a fi adevărate, atunci când se demonstrează verosimilitatea maximă a organizării și conducerii.

Între realitatea cultural - managerială și modelul imagistic, de tip „clișeu“, la un moment de timp dat pentru organizare și conducere a economiei culturii se înregistrează un anumit izomorfism, [10rp] în conținutul căruia persistă contradicții între:

- 1) *structura și procesul managerial cercetat;*
- 2) *cauze și manifestările stochastice, și între*
- 3) *situațiile empirice și cele reale-raționale de organizare și conducere.*

Constatarea de mai sus marchează diferențele între managementul economico-cultural și managementul matematizat, respectiv între tratarea cantitativă, empirică a fenomenologiei și statistica problemei organizării și conducerii, ori cercetarea rațională a structurii organizării/conducerii, ceea ce devine contributive la identificarea mai clară a cauzelor problemei manageriale generale.

În sine, managementul economico-cultural prin faptul că „măsoară“, deci induce cuantificări credibile ale informațiilor, determină „cunoaștere despre organizare și conducere“ în înțeles general, cognitiv. [14 rp]

Modelele manageriale economico-culturale reconstituie mecanismele manageriale în imagini care, sub procesări statistice duc la noi rezultate-imagini, folositoare managementului credibil al comportamentului sistemelor complexe.

Dintr-un *model rațional economico-cultural* este posibilă construirea, deci generarea, unui model empiric care „împinge“ cunoașterea managerială generală în Noua Economie bazată pe Cunoaștere în noi areale evolutive cu ajutorul rezultatelor-imagini [14 rp] (*figura 3.4*).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

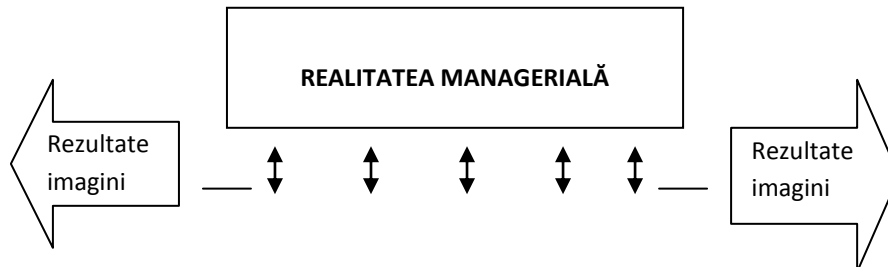
Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Fig.3.4. Realitatea cultural-managerială și modelul imagistic de tip „clișeu“

Modelele posibilităților de organizare și conducere credibilă în Noua Economie bazată pe Cunoaștere sunt generate de statistici specifice, cu ajutorul cărora se experimentează întreg setul de modele alternative manageriale până la stabilirea celui cu verosimilitate maximă. [14 rp]

Statisticile reprezintă intrările (*inputs*) principale în procesele manageriale cercetate.

Reductibilitatea poate afecta însă predicția în măsura în care concentrarea sau simplificările operate prin statistici pierd din calcule variabilele cu potențial permanent de influență a credibilității organizării și conducerii economico-culturale.

În fapt, modelul rațional economico-cultural reprezintă o extensie imagistică sau o dezvoltare ulterioară credibilă a organizării și conducerii matematizate, niciodată caracterizate de credibilitate ideală.

Intre micro și macromanagement sunt marcate raporturi dimensionale, respectiv este formalizat un dualism necontradictoriu.

Aplicabilitatea modelelor de formalizare a modelelor raționale economico-culturale este urmărită prin imagini–rezultat, concomitent în cele două niveluri, respectiv micro și macro-managerial.

Ajustarea managerială economico-culturală și, deopotrivă, *estimarea credibilității* reprezintă proceduri sau instrumente de căutare a aliniamentelor de predicție cu grad cât mai înalt de verosimilitate în organizare și conducere.

Apreciem că ipotezele simplificatoare nu trebuie să influențeze tendința de creștere a identificării verosimilității manageriale.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

3.6. Extensii aplicative

Contextul european actual este caracterizat de o criză conceptuală, cu semne de incapacitate managerială mai coerentă, ori de celeritate evolutivă economică în spațiul comunitar.

Se așteaptă răspunsuri la întrebări precum: Europa încotro, cultura încotro, se caută clarificări și aserțiuni privind desuveranizarea, omogenizarea sau dănuirea identității culturale, național versus european, descentralizare versus centralizare pe areale dezonclavizate, finanțarea publică sau privată a culturii, controlul individual și colectiv, dacă spiritualitatea, arta, cultura națională și europeană au nevoie de o economie a culturii, dacă se asistă la industrializarea culturii, multiculturalitate, nevoia de modele culturale etc. [49rd]

Apreciem că asistăm la deconcentrarea culturii și științelor în folosul Noii economii bazate pe Cunoașterea supradisciplinară.

Apariția și recunoașterea funcționării Noii Economii se reflectă în situația teoretică și practică a culturii, ca susținătoare a noului conținut, a noii configurații procesuale și comportamentale din societate.

Digitalizarea culturală a dobândit prioritate în raport cu tehnicile computaționale de analogie.

Cu alte cuvinte, se înregistrează climatul post-structural economic, generator de noi orizonturi culturale în teoriile economice pragmatice.

Dezvoltarea este acum expresia extrem de simplificată, esențializată a lumii (mediului înconjurător și a colectivității umane generale).

Simplificarea formalizează însă o imensă complexitate a Noii Economii, pe măsura creșterii vitezei de mișcare a informației în fluxul cunoașterii generale.[49rd]

Complexitatea este rezultatul interacțiunii tot mai înalte a agenților economici inteligenți (în sensul de deținători/generatori de informație/cunoaștere).

Comportamentul și calculabilitatea modelelor economice contemporane se identifică din nivele corespondente de complexitate, asociate ierarhiilor aferente activităților economice.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Comportamentul economic complex subliniază mișcarea nepredictibilă a activităților economice spre diferite stări de echilibru, ori spre comportamente periodizate.

Se constată că sistemele economice dominate de complexitate sunt *redefinit senzitive față de condițiile inițiale și formal nepredictibile*. [10rp]

Față de situațiile menționate, doar gândirea curajoasă, neconvențională, inovativă este cea care fundamentează experiențele culturale ca resurse pentru sustenabilitate economică, societală.

Modelele economice și cele culturale, înalt formalizate, au comportament general complex.

În acest context, „raționalitatea de frontieră” este cea care oferă cele mai la îndemână căi de avans spre „realismul economic” al Noii Economii. [10rp]

Față de această dimensiune amplă pe care a căpătat-o economia în cultură și influența culturii asupra economiei, constatăm că în literatura de specialitate globală, aspectele din demersul prezent, deși nu au fost neglijate, au fost tratate prin mai mult gândire convențională, obișnuită și menționate mai mult descriptiv.

În România, economia culturii și influența culturii asupra economiei, a fost un subiect tratat secvențial, prin studii exhaustive, la nivel macroeconomic ori macrocultural și/sau sectorial, iar principala preocupare în această direcție avut-o câteva colective de cercetare, dintre care de remarcat sunt cele ale Institutului European din România (IER) și ale INCE/Academia Română.

Cu toate acestea însă, nu au existat preocupări pentru comensurarea impactului actualei culturi române asupra gândirii economice contemporane, în condițiile în care perpetua criză economico-financiară și dificultățile structurale din economia României, în ultimul sfert de veac au produs efecte negative în țară și în rândul populației.

În structurile economice obișnuite se manifestă în mod combinat *a)* gândirea productiv- economică și culturală convențională și *b)* cea neconvențională.

Gândirea convențională exprimă “opinii sau convingeri care sunt deținute sau acceptate de cei mai mulți oameni” (J.K. Galbraith, *Affluent society*, 1958, cap. 2).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Este asumat faptul că teoria economică generală mizează pe identificarea de „clișee” convenționale pentru producție/ reproducție și distribuție/ consum, care combinate oferă „modele” și „imagini economice” cvasi-finale, reprezentative pentru colectivitățile umane angajate în supraviețuire.[10rp]

„Imaginile” sunt, așadar, rezultatul combinativ al elementelor de gândire, productiv-economică și culturală convențională. Acestea urmăresc inducerea stabilității structurale și funcționale în procesele producției economice și culturale globale.

Totuși, *gândirea neconvențională* este cea care contribuie la ”destabilizarea” imaginilor în cauză, în contextul în care elemente „neobișnuite” de arsenal productiv-economic și cultural se manifestă în procesele de cunoaștere de ansamblu.

Este vorba de „o deranjare/ deranjament pozitiv”, prin operaționalizarea unor idei, concepții, metode, tehnici, instrumente, pârgii ș.a. „noi” întotdeauna, inovative prin neconvenționalul manifestării și influențelor lor teoretice și pragmatice.[49rd]

Gândirea economică și culturală neconvențională presupune riscuri „mai mari” în comparație cu nivelul riscurilor din economia culturii bazată pe gândirea convențională.

Din acest motiv, sunt necesare răspunsuri la întrebarea: care sunt costurile și beneficiile concrete ale gândirii neconvenționale și a experiențelor inovative? Această temă nu a fost abordată cu suficiență în țara noastră, deși la nivel european există diverse publicații care tratează acest subiect la nivelul altor culturi.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

CAPITOLUL IV. GÂNDIREA ȘI EXPERIENȚA CONVENȚIONALĂ/ NECONVENȚIONALĂ ÎN NOUA ECONOMIE A CULTURII ROMÂNEȘTI

4.1. Metoda și modelul - instrumente pentru explorarea gândirii și experienței în economia culturii

A “cunoaște” în cultură înseamnă a cuprinde și înțelege rațiunea operațională a obiectului și subiectului ca factori supuși procesului de transmitere cu ajutorul codurilor de comunicație specifice.

Cercetarea problemei cunoașterii în economie și, în general, în societatea umană, sub aspect metodologic și gnoseologic, este legată de cercetarea culturii propriie persoane într-un mediu cultural.

Socrate emite judecata că adevărurile sălășluiesc în persoană (om), însă pentru a le pătrunde este necesar ca mintea să se supună unui proces, ale cărui etape și norme impun (determină) esența și evoluția însăși a gândirii.

Principiul fundamental al gândirii culturale pentru contracararea neeconomicității în cultură este *metoda*. În context cultural, metoda este o imagine a procesului de cunoaștere culturală statică și dinamică.

Constatăm că falsele raționamente și pedantismul cultural afectează metodele. În schimb, înlănțuirea orânduită și metodică de întrebări și răspunsuri, de argumente și demonstrații reprezintă premisă pentru consolidarea gândirii culturale.

Cultura (termen provenit de la cuvântul latin *colere*, - "a cultiva"/"a onora" se referă, în general, la activitatea umană.

Diferiți autori și unele instituții în domeniu, consideră cultura ca "o serie de caracteristici distincte a unei societăți sau grupă socială în termeni spirituali, materiali, intelectuali sau emoționali". (Achim Mihu, *-Antropologia Culturală*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002)

Cultura reprezintă o moștenire ce se transmite cu ajutorul codurilor de comunicație specifice cum sunt gesturile ori cuvintele, scrisul și artele, mass media, media interactivă, ritualurile, cunoștințele teoretice, normele abstracte, religia ș.a. În

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

fapt, cultura este însușită prin forme ale *memoriei subiective* (reflexe, cuvinte, imagini) și ale *memoriei obiective* (obiecte, peisaje, cărți, numere, reguli).

Conceptul de "cultură", în apreciere exhaustivă, este încă insuficient examinat, cel puțin din perspectivă psihologică trans-culturală, nefiind definite limitele de interferență ale sale cu alte areale, precum "sistemul social" și/sau "societate".

Declanșarea formalizării unei *teorii culturii* pe baze euristice oferă șansa eventualei conceptualizări preliminare a acesteia.

Pot fi identificate cel puțin două căi previzibile de conceptualizare, și anume: a) sistematizarea contrastelor/diferențelor între cultură, -ca sistem al comportamentelor, în raport cu ceea ce este definită cultura ca set de semnale de /ale gândirii, respectiv b) ceea ce este scolastic, livresc, prin atribute ce reflectă independența existenței culturii în raport cu vederile subiective din partea nominaliștilor în legătură cu așa numitul "construct uman".

Cultura constă în scheme convenționale (pattern-uri) ce privesc acțiuni, activități și artefacte transmise de la o generație la alta. (Ronald P. Rohner, -*Toward a Conception of Culture for Cross-Cultural Psychology*, University of Connecticut, Journal of Cross-Cultural Psychology, June 1984, vol. 15 no. 2, pp.111-138)

Etimologic, artefactul cultural este o structură de origine artificială sau accidentală apărută și asumată în timpul observării sau experimentării asupra unui fenomen natural de sorginte culturală.

Definiții mai recente pentru cultură evidențiază distincții mai clare între comportamente și valorile abstracte, credințe și percepții.

Oamenii folosesc interpretări experiențiale pentru a genera comportamentele lor personale. (William A. Haviland, -*Cultural Anthropology*, Thomson Learning, 6th ed., 1990, p.30)

Gândirea și experiența, în cadrul generic/ general conceptual, sunt apropiate procesual de potențialul de manifestare a metodelor. Ele pot fi inserate cu/ în teorii, respectiv "se văd" formalizate prin cercetarea "cantitativă/calitativă", în manieră metodologică.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Tentativa de a examina gândirea și experiența în noua economie a culturii românești este contributivă la edificarea caracterială/ metacognoscibilă a "realității noastre"/ "realității românești" prin: semnificații experiențiale și valorice izvorâte din lumea tangibilă pe teritoriul /spațiul temporal local, activități intuite din lumea intangibilă din același areal, descoperind identități relaționale specifice, perene, sustenabile, pe cât posibil hipertextuale pe suprafața țării încărcată cu sarcini societale.

Observăm că vorbirea, scrierea, gândirea și experiența, - toate,- simultan, sunt, în esență, elemente ale unei mulțimi de conexiuni care parametrizează deciziile privind politica de distribuție/distribuire de bunuri sociale și cultural/spirituale pe teritoriul național.

Metoda, (DexOnline, DEX '09, 2009) este un mod (sistematic) de cercetare, de cunoaștere și de transformare a realității obiective.

Totodată, înțelesul termenului este și de procedeu sau ansamblu de procedee folosite în realizarea unui scop; manieră; modalitate; mijloc. În fapt, metoda este o sistemă, un mers sistematic ca să se ajungă la un scop, mod de a lucra, mers rațional al spiritului pentru a ajunge la descoperirea adevărului.

Metoda poate fi considerată principiu fundamental al gândirii culturale convenționale. (Gâf-Deac I.I., - *Noua economie între cunoaștere și risc*, Ed.Infomin, Deva, 2010, pp.30-31). [14 rp]

A "cunoaște" în cultură înseamnă a cuprinde și înțelege rațiunea operațională a obiectului și subiectului ca factori supuși procesului de transmitere cu ajutorul codurilor de comunicație specifice.

Cercetarea problemei cunoașterii în economie și, în general, în societatea umană, sub aspect metodologic și gnoseologic, este legată de cercetarea culturii proprii persoane într-un mediu cultural.

Socrate emite judecata că adevărurile sălășluiesc în persoană (om), însă pentru a le pătrunde este necesar ca mintea să se supună unui proces, ale cărui etape și norme impun (determină) esența și evoluția însăși a gândirii.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Principiul fundamental al gândirii culturale pentru contracararea neeconomicității în cultură este *metoda*.

În context cultural, metoda este o imagine a procesului de cunoaștere culturală statică și dinamică. Constatăm că falsele raționamente și pedantismul cultural afectează metodele.

În schimb, înlănțuirea orânduită și metodică de întrebări și răspunsuri, de argumente și demonstrații reprezintă premisă pentru consolidarea gândirii culturale.

Reminescențele (*anamnesis*) marchează accesul la adevărurile culturale, readuc în atenție trecutul (“cândva”) și spațiul (“unde”). “Nimic nu învățăm, arată *Platon*, întrucât cunoașterea este o aducere aminte”.

Teoria reminiscenței este asociată cu *teoria conceptelor*, prin care se stipulează ideea că adevărurile din care se nasc experiențe și cunoștințe culturale sunt eterne, similare conceptelor, respectiv esențelor cu care se surprinde și se cuprinde viața, respectiv moartea.

Teoria conceptelor culturale poate fi considerată ultima treaptă a gnoseologiei convenționale.

Prin deslușirea conceptelor în cultură se crează oportunitățile de a înălța ideile particulare la noțiunile generale de cunoaștere, respectiv de trecere de la *descriere* la *definiție*, și, în continuare, la *metodă*.

Conceptul cultural înseamnă reprezentarea intelectuală a unui obiect cultural supus cunoașterii, iar *definiția culturală* înseamnă enunțarea conținutului reprezentării în cauză.

Metoda culturală pentru contracararea necunoașterii reprezintă calea ce trebuie urmată în cultură pentru a descoperi adevăruri din gândire și experiențe.

Cunoașterea culturală devine, în egală măsură, *înțelepciune și virtute, catalogată* drept fundamentul înțelepciunii sub toate aspectele ei.

Pe de altă parte, *modelul*, (DexOnline, DEX '09, 2009) în înțelegere obișnuită, este ceea ce poate servi ca orientare pentru reproduceri sau imitații, însă în aliniament reprezentativ intangibil este un sistem teoretic sau material cu ajutorul căruia pot fi

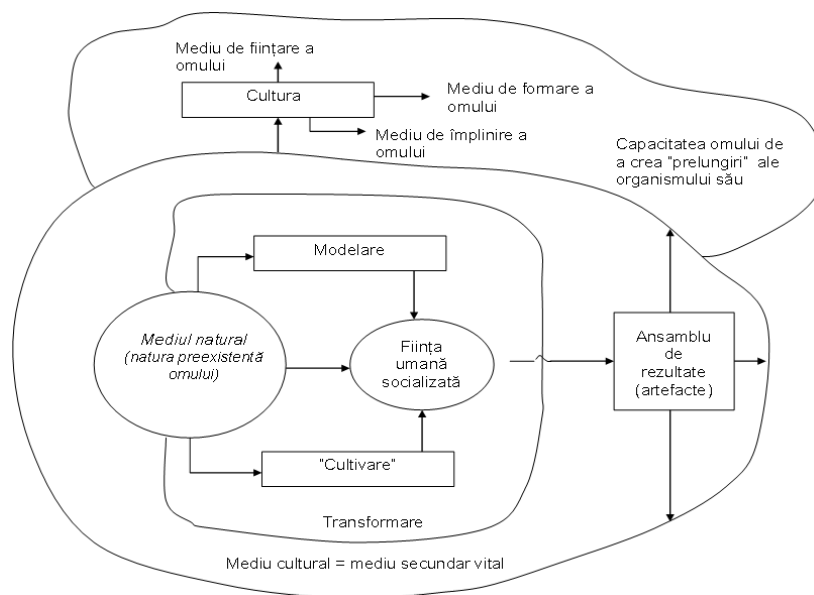

studiate indirect proprietățile și transformările altui sistem, mai complex, cu care primul sistem prezintă o analogie.

De fapt, reprezentarea simplificată a unui proces sau a unui sistem (inclusiv a unui sistem economic sau cultural) nu este în contradicție cu elaborarea și existența unui sistem ideal (logic-matematic) sau material, cu ajutorul căruia pot fi studiate, - prin analogie, proprietățile și transformările unui alt sistem mai complex.

Schemele teoretice elaborate în diferite științe pentru a reprezenta elementele fundamentale ale unuia sau mai multor fenomene sau lucruri, servesc,- implicit, explorării gândirii și experienței în economia culturii.

Contextual, în contemporaneitate, este tot mai vizibil recunoscut rolul mediului cultural în sporirea capacității omului în a crea “prelungiri” ale organismului său. (fig.4.1).

Fig. 4.1. Rolul mediului cultural în sporirea capacității omului în a crea “prelungiri” ale organismului său

Mediul natural (natura preexistentă omului) găzduiește ființa umană socializată. „Cultivarea/ cunoașterea”, împreună cu modelarea, asigură cadrul pentru continue

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

schimbări/ transformări ale mediului natural, glisând spre/printr-un mediu de sorginte culturală.

Este sesizabil, în acest cadru, un ansamblu de rezultate, - preliminar considerate drept *artefacte*.

Un mod convențional de înțelegere a culturii este prin definirea acesteia în funcție de părțile ei componente: *valori* (idei), *norme* (comportamente) și *artefacte* (lucruri, sau părți ale culturii materiale).

Capacitatea omului de a crea “prelungiri” ale organismului său se exprimă convențional, metodic și intrisec metodologic, prin potențialul *mediului cultural/ de cunoaștere* de a formaliza un *mediu secundar vital*.

În fapt, apreciem că pe acest tip de mediu, pe structura sa este grefată *Cultura*, care, până la urmă, oferă efectiv, practic mediul de ființare, formare și împlinire a omului.

Măsurarea indicelui de dezvoltare umană este un demers care ține de reprezentativitatea dependenței omului de mediul său înconjurător, de mediul natural. (Partha Dasgupta, - *Human Well-Being and the Natural Environment*, Oxford Press University, 2001)

Dezbaterile în diferite cercuri, evidențiază incapacitatea formalizării delimitărilor cantitative și calitative referitoare la imersiunea/ încorporarea omului în determinările sistemice reale, “adevărate” economice, culturale, de gândire ori experiențiale (“cât” și “cum”?).

Pe acest fond, nu lipsesc aserțiunile antropocentriste, potrivit cărora, este asumabilă credința că oamenii trebuie considerați a fi deasupra tuturor celorlalte aspecte ale realității. (Merriam-Webster Dictionary, - *Anthropocentrism*), (www.merriam-webster.com Port 80/2015)

Este la îndemână să se asume ideea că realizarea, elaborarea, formularea, conturarea, conceperea etc. unui model, în accepțiune convențională înseamnă „*modelare*”.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

ACADEMIA ROMÂNĂ

Însă, recurgerea la transformări modelistice este asiguratorie pentru *precedența iconică a modelului*, respectiv pentru *posterioritatea existenței formalizate a acestuia (a modelului)*, care intră în *procesul de modelare*.

Modelele aplicate structurilor economice sunt pasibile de expresie de interes și pentru modelele culturale, însă acestea din urmă au lărgime/ generalitate exponențială, mult mai reprezentativă decât cele economice, urmare a conținutului lor consistent de semnificații semnificante.

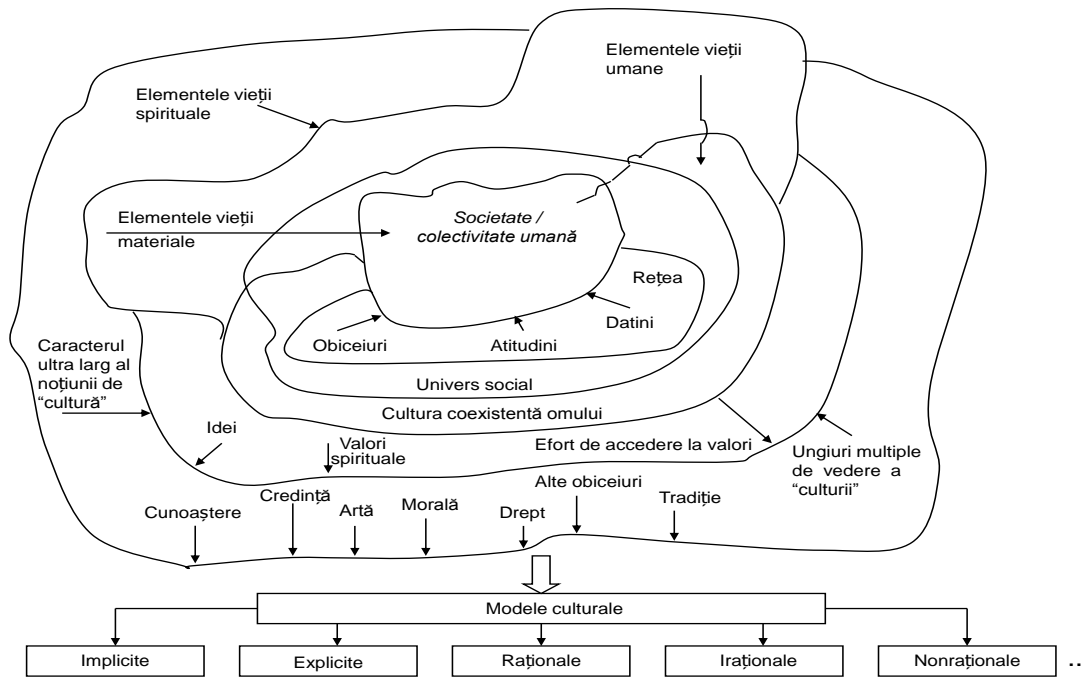
Exemplificativ, pentru similitudinea invocată mai sus, se precizează că există numeroase tipuri de modele economice.

Unele dintre ele au o singură ecuație, recunoscute de cele mai multe ori sub denumirea de *indicatori*; sunt și altele, cu mai multe ecuații.

Apreciem că modelele culturale nu sunt chiar numeroase, însă eventuala lor parametrizare este extrem de complexă/complicată, vizând existența idealizată a *n*-dimensionalității cantitative și calitative a variabilelor de gândire și experiență.

Modelele (chiar și cele culturale) trebuie să aibă o serie de proprietăți (*senzitivitatea* - vizează variația rezultatelor obținute prin aplicarea modelului la variația valorilor variabilelor de intrare; *caracterul necatastrofic* - se referă la absența unor valori particulare care fac imposibilă obținerea unei valori a variabilei endogene; *caracter necompensatoriu* - atunci când la variații simultane ale unor variabile exogene nu lipsește variația variabilei endogene ș.a.) (*fig.4.2*).

Fig. 4.2. Areale și aliniamente de formalizare a modelelor culturale

În structurile economice este imposibilă realizarea de modele care să satisfacă simultan, la nivel maxim, cele trei proprietăți (senzitivitatea, necatastroficitatea și necompensarea).

Emitem însă teza că în structurile culturale este fezabilă elaborarea de modele culturale care să satisfacă simultan, la nivel maxim, proprietățile amintite.

De altfel, în cultură,- bazat pe o anumită economie a culturii, considerăm că edificarea, construirea, inducerea, aplicarea, implementarea ș.a. de modele culturale pe structuri culturale preexistente, nu intră procesări posibile, predeterminate în intervale definite de timp.

Mai degrabă, construirea și aplicarea modelelor culturale are loc sub forța autodefinirii, autoorganizării, în mediul natural în care se manifestă creșterea capacității omului de a crea “prelungiri” ale organismului său.

Modelele culturale implicite/ explicite sugerează existența culturilor implicite/ explicite.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Noua cultură explicit-implicită se bazează pe pre-definirea intrărilor, în timp ce în noua cultură a cunoașterii are sprijinul operațional, prin re-inventarea oricăror intrări posibile, spre a deveni „intrări reale, efective” de gândire și experiență culturală.

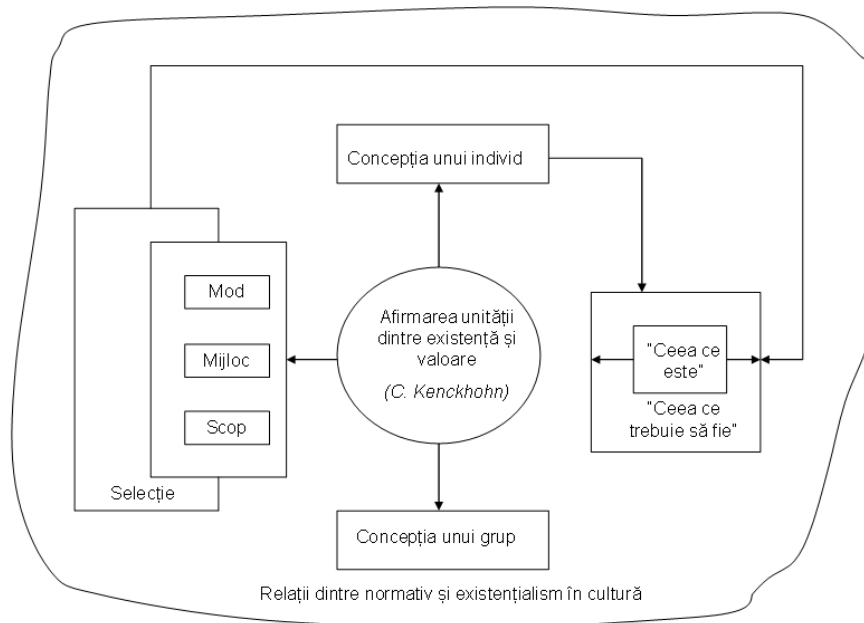
Protejarea consistenței unei culturi naționale intră sub incidența auto-controlului pentru creație/creativitate.

Cunoașterea culturală acum este pre-specificată, relativ statică, însă ea poate deveni dinamică și „structural construită”, distinctivă în sine, ca resursă dominantă pe un teritoriu bine definit (național, european, global).

Cultura informației trebuie să devină disciplină/disciplinară. Nu sunt suficiente numai fluxurile de informare culturală în sine, ci mai degrabă este necesară metodologizarea folosirii și re-folosirii cunoașterii pentru substantivarea/ materializarea culturii. Prin aceasta, se realizează tangența cu procesul de „creație/ creare de cunoaștere”.

Cultura, economia culturală, experiențele, acțiunile, activitățile etc. puse în mișcare sub imperiul gândirii convenționale/ neconvenționale, se regăsesc în *economia culturii*.

Sunt observabile relații între *normativ* și *existențialism* în cultură și, ca atare, se petrece concretizarea dorințelor, intereselor și aspirațiilor subiectului axiologic pentru devenirea bunurilor culturale (*figura 4.3*).

Fig. 4.3. Orientările de valoare bazate pe relațiile dintre normativ și existențialism în cultură

Structurile culturale dinamice pot dezinhba inițiativa și creativitatea, întrucât oamenii nu mai sunt indirect tangenți cunoașterii, pe frontiere, ci chiar se regăsesc în regim imersiv în conținutul propriuzis al cunoașterii.

Dacă modelarea economică are ca obiectiv analiza corelațiilor dintre factorii de influență și variabilele rezultative, din care se obțin forme analitice ale dependențelor identificate, modelarea culturală s-ar putea referi la afirmarea unității dintre existență și valoare. (Alfred Kroeber, Clyde Kluckhohn et.al., *-Culture. A Critical Review of Concepts and Definitions.*, New York, 1963)

O *valoare* se poate cantona într-o concepție distinct formulată, - explicit sau implicit, aferentă unui individ sau unei colectivități și care influențează alegerea modurilor, mijloacelor și scopurilor diferitelor acțiuni dorite de cunoaștere.

Există o mare diversitate de modele aferente structurilor economice, însă constatăm o varietate relativ redusă de modele aferente structurilor culturale, în termeni comparabili puternic delimitați.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Toate situațiile exemplificative de mai sus conduc la necesitatea identificării unor tehnici și metode de stocare, respectiv de gestionare a diversității de modele pentru structurile economice, însă pentru structurile culturale acest demers de complexitate aproape de nestăpânit, apreciem că nu este atractiv, întrucât poate crea condiții conceptuale de normare/ introducere a normativității în mersul acum liber al gândirii și experiențelor culturale.

Totuși, esența co-investigării gândirii și experiențelor culturale se referă intrinsec, obligatoriu/ condițional și condiționat la recunoașterea existenței *economiei culturii*.

Dimensiunea spațiului valoric este dată de cunoașterea valorilor, prin măsurarea amplitudinii și calității manifestărilor lor, plecând de la atitudini și comportamente.

Conexiunile dintre valori și elementele constitutive culturii sunt concretizate în norme societale instituționale și funcționale.

Valorile dominante dintr-o societate se reflectă în/prin valorile culturale.

Modurile de afirmare a valorii, mijloacele, scopurile sunt selectate, induse în concepții individuale sau de grup, apoi grefate pe “ceea ce este”, urmărind calea spre “ceea ce trebuie să fie”.

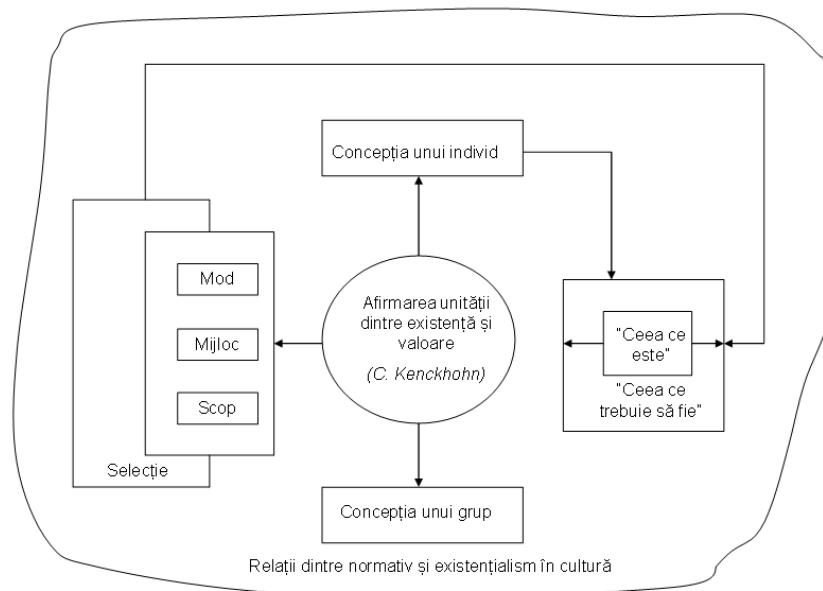
4.2. Trans-individualizarea culturală. Sinteza specificului cultural național.

Caracteristicile contradictorii/ potențial conflictuale ale culturii sunt: (1) Continuitatea și schimbarea; (2) Standardizarea și diferențierea; (3) Deschideri și frontiere /limitări. (Demorgon J., Molz M., -*Bedingungen und Auswirkungen der Analyse von Kultur(en) und interkulturelle Interaktion*. In: Thomas, A. ed.: *Psychologie interkulturellen Handelns*. Göttingen/Bern, 1996, pp. 43-80, in German)

Individualizarea culturală ocazionaază investigațiile care se referă la interdisciplinaritate și transdisciplinaritate.

Discursul și limbajul pot fi artefacte sociale. Prin ele se creează situații și context culturale.

Subiectul axiologic pe un teritoriu (de exemplu, național) pendulează între interese și aspirații. (*figura 4.4*).

Fig. 4.4. Concretizarea dorințelor, intereselor și aspirațiilor subiectului axiologic pentru devenirea bunurilor culturale

Pe aceeași bază, cultura poate dobândi interpretări conceptuale, pe aliniamente metodologice vizând:

a) *Teoria “materială” a culturii*, fundamentată pe semiotică și artefacte din gândirea societală reală; (Semiotica marchează modul în care operează diferite sisteme de simboluri și forme de cunoaștere prin care să fie percepute gândirea și experiența.); (James P. Gee, *-An Introduction to Discourse Analysis: Theory and Method*, Routledge, London, New York, 1999, p.12.)

b) *Teoria “mentalistă”*, bazată pe antropologia cognitivă, considerând cultura ca fiind ”ceva” imaterial (percepte, concepte,...,memoria culturală);

c) *Teoria “funcționalistă”* (“a face singur ceea ce ști”). (Bolten J.,- *Interkulturelle Wirtschaftskommunikation*, In: Walter, R. ed.: *Wirtschaftswissenschaften. Eine Einführung*. Paderborn, 1997, pp. 469-497, in German)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Noile contexte culturale (de exemplu, în România și în UE), au predispoziția înfățișării tendințelor de creștere a complexității și incertitudinii generale în mediul societal de ansamblu.

Posibilitățile digitale/ virtuale de manifestare a sistemelor culturale rețelizate cu ajutorul tehnologiilor informaționale reprezintă premise de expresie a sensurilor evolutive ale culturilor, în condiții de complexitate și incertitudine.

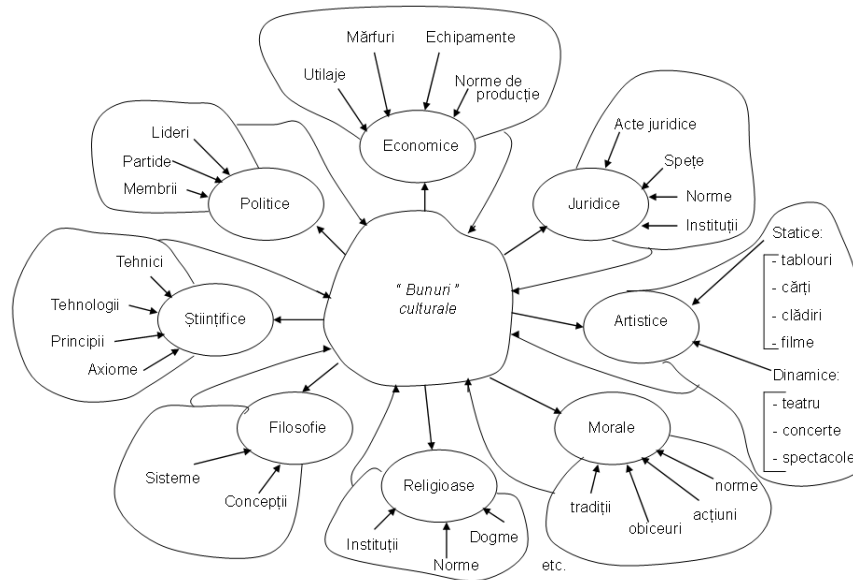
În egală măsură, este importantă identificarea surselor de creștere a complexității și incertitudinii cunoașterii, având în vedere persistența teoriei că acestea contribuie la îngreunarea funcționării organizate și conduse a sistemelor culturale.

Într-un astfel de cadru, se înregistrează evoluții în cultura de mare scară, ajungându-se la imersiunile omului într-o “furtună perfectă”.

Tendința este de a se ajunge la arealele culturale care să nu mai necesite nici măcar autocontrolul. Este vorba de formalizarea sistemelor culturale durabile, situate “în afara controlului”.

Modul de încorporare a dorințelor/intențiilor societale conduce la valorizări și obiectualizări culturale.

Etapa pseudo-finală a acestui demers de concretizare a dorințelor, intereselor și aspirațiilor subiectului axiologic, pentru devenirea bunurilor culturale, se referă la devenirea efectivă, propriu-zisă în bunuri culturale (acțiuni, procese, persoane, lucruri, relații ș.a.). (figura 4.5).

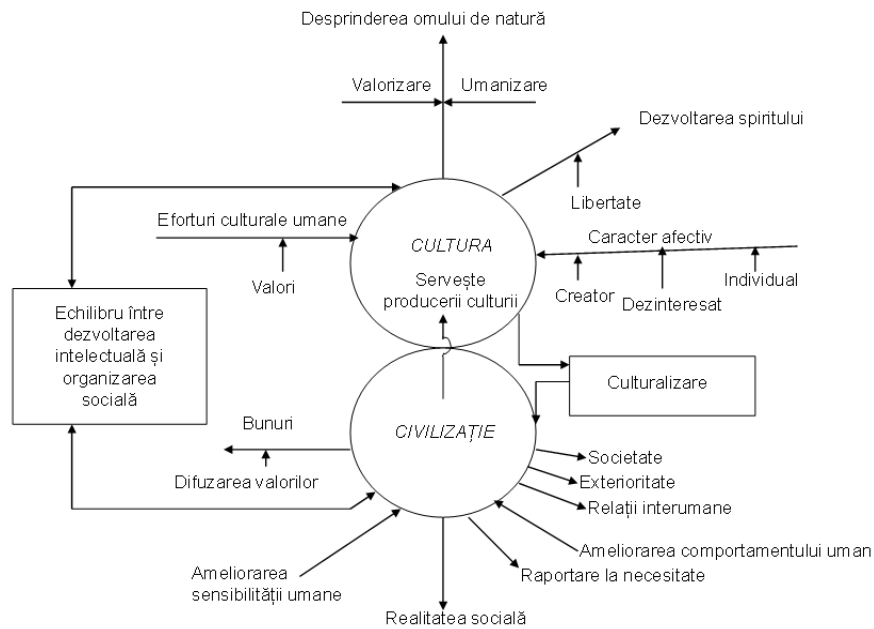
Fig. 4.5. Mulțimea de bunuri culturale cu potențial de cuprindere în modelele culturale

Un discurs despre gândire și, în egală măsură, un discurs despre experiență, împreună nu pot deveni „unitate”, întrucât frontierele acestora nu sunt limitative, ci doar convențional delimitative.

Esențialitatea exprimărilor despre gândire și experiență este oglindită în "recunoaștere". (James Paul Gee, *-An Introduction to Discourse Analysis: Theory and Method*, Routledge, London and New York, 1999, p.18.)

Civilizația înseamnă un nivel de dezvoltare materială și spirituală a societății dintr-o epocă dată, a unui popor, a unui stat etc. și, în egală măsură *cultură* (materială sau spirituală). (DexOnline, DEX '09, 2009)

În același cadru, *civilizația* reprezintă ansamblul valorilor de natură utilitară susceptibile de a fi aplicate totalității speciei umane în vederea satisfacerii unor nevoi materiale, de confort și securitate. (*figura 4.6*).

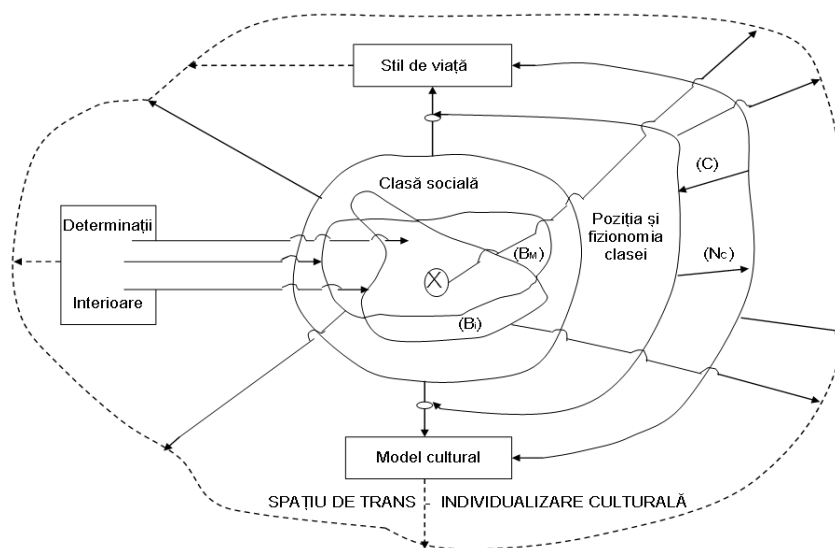
Fig. 4.6. Elemente de sinonimie semantică și opoziții între cultură și civilizație

Pe aceeași linie conceptuală, trans-individualizarea este acțiunea de *individualiza* și rezultatul ei, alături de adaptarea și aplicarea unei concepții, a unei legi etc. la cazuri culturale particulare, contribuie la conturarea modelelor culturale.

Întruchiparea ideii artistice în imagini concrete, individuale se alătură întruchipării unei tendințe, a unei relații (sociale) etc. în figuri individuale tipice. (DexOnline, DEX '09, 2009)

Spațiul de tras-individualizare culturală include modelele culturale, stilul de viață și determinațiile interioare ale claselor sociale. (figura 4.7).

Fig. 4.7. Relațiile cultură – clasă socială și transindividualizarea culturală

BM = baza materială a clasei sociale; Bi = bază ideologică a clasei sociale;

C = Conformare; NC = neconformare

Civilizația implică un ansamblu de cunoștințe și tehnici necesare pentru a stăpîni natura și a organiza viața socială, ideea de progres material și cultural, un ideal de viață umană în societate.

Ansamblul fenomenelor sociale, morale, religioase, artistice, științifice și tehnice proprii unui popor, transmise prin educație și cultură, completează noțiunea de civilizație.

Desigur, în civilizație dezindividualizarea descrie operațiunile prin care se pierde individualitatea, deci are loc depersonalizarea pe un teritoriu național.

Vorbind de sinteză culturală, apreciem că nașterea acesteia este acompaniată de articularea dintre individualitate, personalizare, dezindividualizare și depersonalizare.

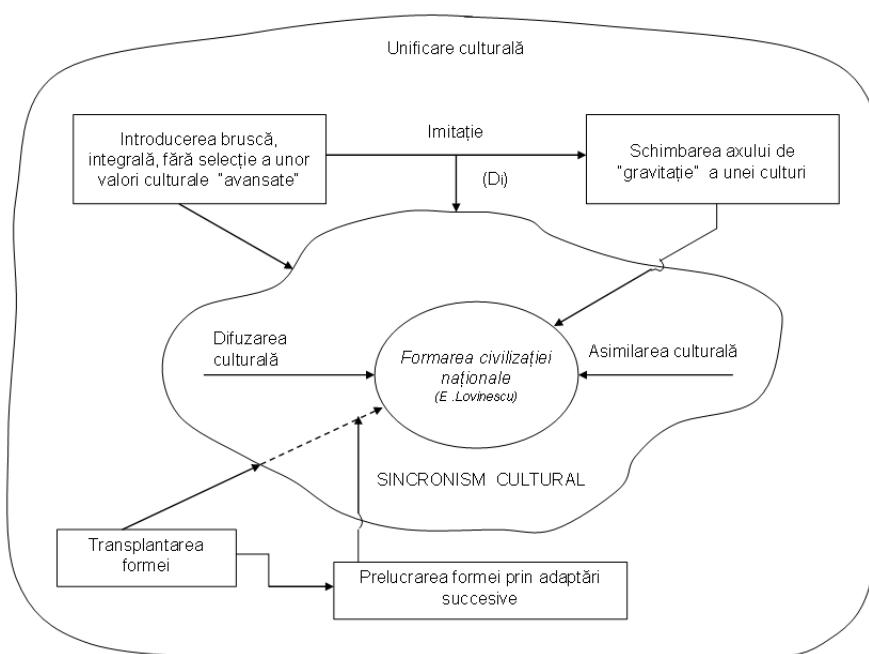
Formarea civilizației naționale este și sub incidența compunerilor dintre asimilarea culturală și difuzarea culturii/diseminarea culturală.

Fiindc, schimbarea axului de “gravitație” a unei culturi este în ciocnire cu transplantarea formei de cultură, oricare ar fi ea (prelucrarea formei prin adaptări succesive).

Introducerea bruscă, integrală, fără selecție a unor valori culturale “avansate în cultura națională” se poate face doar prin „imitare”.

În context, are loc difuzarea imitației. (Eugen Lovinescu, *-Scrieri, 6. Istoria literaturii române contemporane. 1900—1937*. Ed. și postf. E. Simion, Ed. Minerva, București, 1975) (figura 4.8).

Fig. 4.8. Caracterul unificator al sincronismului cultural

(Di) = difuzarea imitației

Caracterul unificator al sincronismului cultural duce la o anumită unificare culturală, premergătoare sintezei specificului cultural național.

Acum putem avea de-aface cu înțelesuri situate/regăsite în "modelele culturale", respectiv în modelul cultural național.

Desigur, în limba română, precum în celelalte limbi ale globului pământesc, sensurile cuvintelor nu sunt stabile și generale.

Cuvintele au sensuri multiple și mereu în schimbare, adaptate la specificul contextului de utilizare.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Sensurile cuvintelor sunt legate însă de grupurile sociale și culturale, iar specificul/specificitatea se reflectată în sinteza culturii naționale, care izvorăște din felul în care ele (cuvintele) transcend mintea individuală.

Sensul unui cuvânt variază în diferite contexte. Semnificațiile arată că, în fapt, cuvintele sunt conectate la diferite modele culturale.

Modelele sunt legate de grupuri sociale specifice și de discursurile lor caracteristice.

Diferite grupuri sociale sunt, adesea, în concurență unele cu altele, peste înțelegerea lucrurilor (puterea, bunăstarea, "dreptul" de a pretinde că știi).

Modelele culturale ajută la învățarea sensurilor cuvintelor. Odată sesizate sensurile cuvintelor, oamenii recunosc anumite modele comportamentale în experiența lor în lume.

Totuși, este observabil că, în fapt, cuvintele *implică mai mult*, în plus, față implicările date/presupuse de modele; explicațiile prin cuvinte sunt mai implicative decât explicațiile prin modele. (Anglin J.M., - *Word, object, and conceptual development.*, Norton, New York, 1977)

Modelele culturale, fiind "teorii" a domeniului, sunt necesare și pentru a determina sensuri referitoare la cauze-efecte.

O expunere de motive de teorie culturală prilejuiește adăugarea de noi semnificații semnificante discursului convențional.

Diferitele grupuri sociale și culturale au diferite "teorii explicative" despre lucruri/aceleași lucruri. Mai mult decât atât, pe un teritoriu național toate aceste teorii se încorporează în puncte de vedere.

Unii oameni împărtășesc în comunitatea lor o "teorie", mai mult sau mai puțin tacit, dintr-un domeniu sau altul.

Enunțăm teza că o teorie "de ordin superior" conține concepte care dau sens modelelor culturale.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Situația "de ordin superior" conduce la ceea ce înseamnă "a discerne" cunoașterea prin modele culturale / prin modele cu semnificații mai profunde sau mai complicate.

Astfel de teorii își au originea în practicile grupurilor socio-culturale de care aparțin oamenii în cauză.

Grupurile se influențează reciproc în timp, iar teoriile sunt înrădăcinate în practicile care definesc socio-culturalul național.

Practicile culturale setate și setările grupurilor culturale permit înlocuirea "modelelor culturale" cu "modele de discurs".

Cuvântul "cultură" dovedește conectări/articulări puternice, multiple/multiplicate, însă termenul este difuz, ceea ce ocazionalizează și unele aprecieri precum cele legate de diferite semnificații controversate.

În același timp, teoriile culturale / modelele culturale, sunt adesea conectate la grupuri nu atât de mari sau fixe precum se dovedesc a fi conectate "culturile."

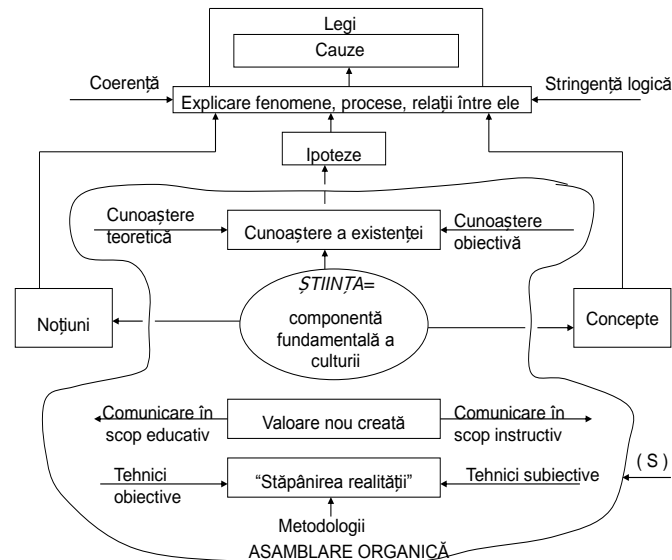
Nu este lipsit de interes demersul de a introduce expresia de "schemă culturală", asociată compensatoriu, contextual cu expresia de "model cultural".

Ca atare, acum fiecare cuvânt poate fi asimilat / asociat cu un model cultural.

Cel mai adesea, în colectivitățile umane suntem în fața unui "limbaj social" (*social language*). (Gee J.P., - *Social linguistics and literacies: Ideology in Discourses*, 2nd edn., Taylor & Francis, London, 1996, p.25)

Continuând compunerile noționale și conceptuale în domeniu, recunoaștem că știința este componentă fundamentală a culturii.

Ipotezele, noțiunile și conceptele, organic asamblate în teorii de configurare a științei, fac din aceasta element esențial operator în cultură. (*figura 4.9*).

Fig. 4.9. Ipotezele, noțiunile și conceptele organic asamblate în teorii de configurare a științei drept componentă fundamentală a culturii

(S) = sistem

În cultura națională limbajul social, amintit anterior, are înțeles de *who-doing-whats (cine/cel-ce-face)*, de aici derivând specificitatea culturală. (Bakhtin M.M., - *Speech genres and other late essays*, University of Texas Press, Austin, 1986)

Mintea umană, în contextul imagistic de mai sus, este un "reglator de *imagini următoare*", un dispozitiv care lucrează abstract cu modalități generale de exprimare culturală intangibilă, transcendată.

În egală măsură, mintea umană are semnificațiile operaționale ale unui "model de recunoaștere", fiind un fel de dispozitiv care funcționează, în primul rând, prin stocarea experiențelor și prin amplasarea acestora în modele de experiențe.

Mintea umană fiind regăsită individual (la fiecare om, - în unicitatea și singularitatea sa) este pasibilă de intangibilitate articulată, mizându-se pe trans-individualizarea culturală.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Sinteza specificului cultural național o vom regăsi atunci când, la un moment istoric dat, pe un teritoriu al minților (național), se înregistrează cvasi-echilibrul trans-individualizărilor culturale.

Imaginile acestui cvasi-echilibru se cantonează cvasi-insatantaneu, cvas-infinitizimal –continuu, în modelele de experiențe culturale, care nu sunt întotdeauna ceea ce acceptăm convențional a fi abstract sau general.

Toate acestea se petrec deoarece mintea umană stochează doar experiențele noastre ulterioare.

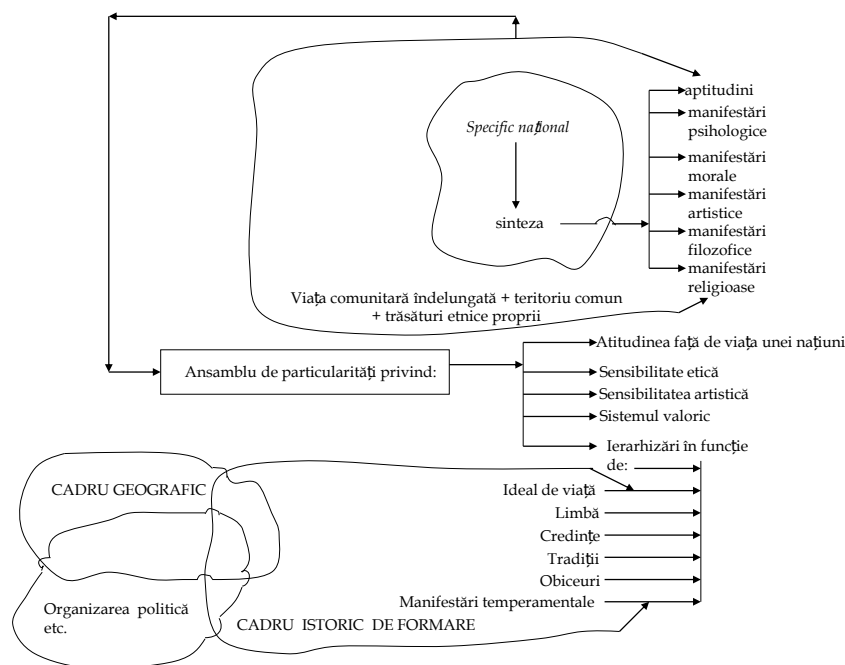
Pornind de la tentativa de deslușire, de cunoaștere a existenței, se deduce că,-procesual, se compune cunoașterea generală/ culturală obiectivă cu cea teoretică.

Orice valoare culturală nou creată presupune iradier/comunicare instructiv-educatională (învățarea culturală), care, în continuare, servește dorinței de „stăpânire a realității”, mizând pe operaționalizări ale tehnicilor culturale obiective/subiective.

În fond, se întrezărește configurarea metodologiilor culturale.

Consistența aserțiunilor secvențiale de mai sus se obține din asamblarea culturală organică. De aici se nasc noțiuni și concepte, care devin contributive la explicarea fenomenelor, proceselor și relațiilor culturale între ele.

Coerența și stringența logică evidențiază cauze culturale generice și ocazionalizează ivirea unui câmp decizional pentru recunoașterea diferitelor legi/legități culturale pe întinderea unui teritoriu național. (*figura 4.10*).

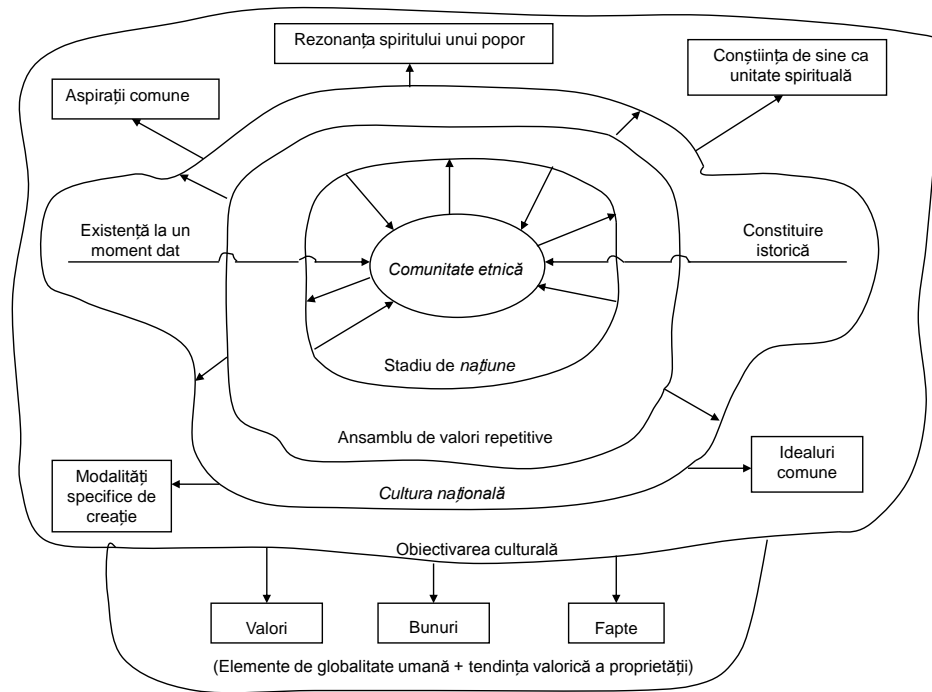
Fig. 4.10. Elemente de sinteză ale specificului național

Specificul național, în accepțiunea aserțională de față, poate fi o sinteză a unor elemente (aptitudini, manifestări psihologice, morale, artistice, filosofice, religioase ș.a.), care contribuie la formalizarea unei vieți comunitare îndelungate pe un teritoriu comun, fiind observate trăsături etnice proprii, cvasi-distincte.

Un astfel de ansamblu de particularități vizează atitudinea față de viața unei națiuni, sensibilitățile etice și artistice, sistemul de valori.

Cadrul geografic se intersectează cu cadrul istoric de formare culturală societală, împreună cu organizarea politică.

Din perspectivă investigațională culturală, stadiul de *națiune* se atinge posterior existenței comunității etnice. Existența etnică, la un moment dat, ocazională constituirea istorică a națiunii. (figura 4.11).

Fig. 4.11. Locul culturii naționale dincolo de particular

Se ajunge, astfel, la un ansamblu de valori repetitive de cunoaștere, pe aliniamentul căruia se formalizează *cultura națională*.

În continuare, are loc obiectivarea culturală, care ține seama de rezonanța spiritului unui popor, idealurile comune, aspirațiile comune, modalitățile specifice de creație, conștiința de sine ca unitate spirituală.

Elementele de globalitate umană sunt articulate cu tendința de dominare valorică a proprietății.

Într-un alt unghi de vedere, referitor la trans-individualizarea culturală și sinteza specificului cultural național, constatăm că specialiștii de pe orice teritoriu național petrec o lungă perioadă de timp a vieții lor în propriul context profesional, în lumea lor de specialitate.

O parte a vieții culturale este “colonizată” de știință; în realitatea obișnuită, itemuri socio-culturale specifice impun discursuri pentru oamenii-specialiști din diferite

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

grupuri sociale, care vorbesc "zi de zi" în calitate de tehnocrați, insistând pe anumite moduri de gândire care validează culturi organizaționale ce servesc producției/reproducției economico-sociale.

Oamenii-specialiști recunosc pattern-urile lor experiențiale, iar gândirea lor asamblată este delimitată în contururile unei științe sau a alteia.

Această cale duce spre areale culturale cvasi-stactice. Tentativele din partea științei de a "coloniza" viața culturală și de a eroda oportunitățile curente de nouă cunoaștere cultural, marchează angajamentul și modul în care funcționează gândirea.

Nu se mai achiziționează sensuri largi de cuvinte; științele precise, de exemplu, sugerează neasocierea cuvintelor cu alte concepte generale, fiind îndemnată concentrarea uzuală pe sensurile ce însoțesc metodologiile, instrucțiunile, tehnicile, procedurile, metodele ș.a. déjà validate.

Sensurile multiple sunt conectate, mai întotdeauna, la un "model cultural", iar semnificațiile multiple sunt arondate la o teorie. În această situație, putem spune că o "teorie formală" este substanță pentru un "model cultural".

Crearea de contexte certe de cunoaștere pare a fi demers aproape imposibil pentru orice model, fie el chiar cultural.

Schemele se extrag din experiențe culturale, iar regulile decontextualizează.

4.3. Modelarea neutral – inclusivă a obiectivelor în economia culturii prin gândirea și experiența patternistică neconvențională

4.4.1. Rolul patternurilor în procesul de modelare culturală

O cultură poate fi reprezentată ca un sistem de lucruri și idei interdependente, o organizare de elemente interconectate, repetitive și transformate în pattern-uri.

În cadrul culturii, între *pozitiv* și *negativ* se instaurează o *tensiune normală*, întrucât în lumea umană fără o diferență precedentă (prin extensie, heraclitiană) este de neconceput un eveniment de organizare și conducere ideatică.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Ca atare, un pattern cultural conștientizat, în spirit hegelian, are comportament și atitudine dialectică, respectiv înlocuiește logica ideatică clasică cu una dinamică, aptă să descopere și să depășească, în fapt, contradicțiile din lumea umană.

Cultura patternistică susține o anumită metafizică a mobilității ideatice umane, a recunoașterii relativismului cunoașterii în sine și despre sine.

Cultura *devine* și *revine* din realitățile concrete ale lumii umane și din gândirea celor ce o organizează și o conduc întru devenire.

Procesul acesta se află în concordanță, dar nu în armonie, cu mișcările cultural-ideatice vii.

Contradicția între tezele și antitezele culturale se rezolvă /autorezolvă cu ajutorul sintezei, care la rândul său este considerată o nouă realitate în raport cu elementele ei precedente.

Cu atare, o cultură este „*un dinamism al devenirii*”.

H. Bergson propune *metoda* și *instrumentul* formalizate prin intuiție.

Prin extensie, în cultură este vorba de o intuiție particulară, frecvent superioară inteligenței pattern-istice.

În modelele culturale clasice și neoclasice predomină cunoașterea statică și, în fapt, inteligența ideatică este operabilă cu ajutorul conceptelor considerate imagini abstracte, provenite din realitate.

În cultura patternistică se manifestă cunoașterea ideatică dinamică prin care se *intuiește* profunzimea procesului cultural, avansând metafizic pas cu pas împreună cu realitatea.

Cultura prin înfățișarea sa patternistică nu refuză *continua devenire* a organizării și conducerii sale ideatice.

Realitatea lumii umane se regăsește, în fond, în devenirea sa continuă.

Esența gândirii cultural patternistice este *devenirea omului, nu omul* propriu-zis.

Adevărata cunoaștere culturală este pe altă cale, traversând ecranul fizicii, în planul metafizic, prin transcendență organizatorică ideatică.

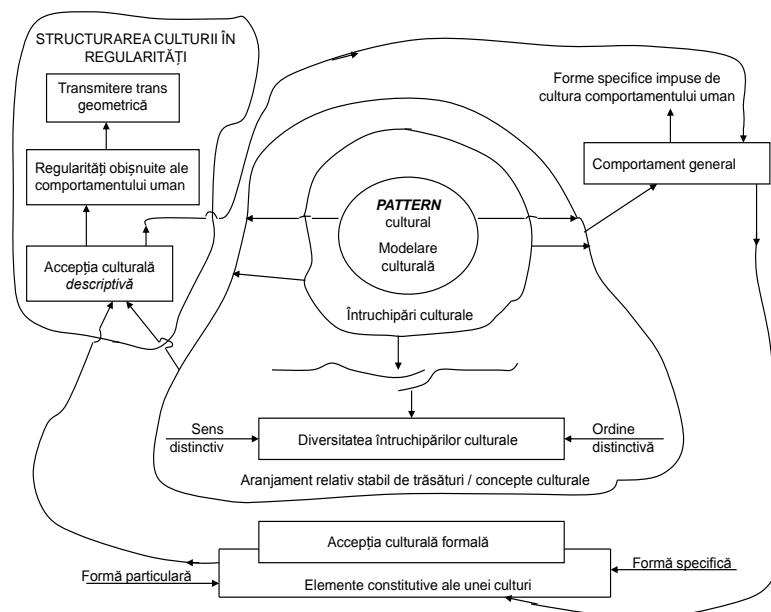
Gândirea culturală avansează pentru că există adevărurile patternistice.

Cunoașterea culturală pragmatică, sensibilă a faptelor, evenimentelor și obiectelor culturale este completată cu ajutorul pattern-urilor spre a se împlini în cunoașterea intelectuală, care indică drumul spre adevăruri culturale proprii pe un teritoriu, fie el chiar național, cvasi-fixe, de natură abstractă, cu rădăcini totuși concrete.

Dacă în filozofie principiul universalității este mult mai important decât cel al individualității, în cultură (care cuprinde și filosofia) paterul joacă rol de întâietate acțională spre universalitate.

Avem de-aface cu structurarea culturii în regularități, care se pot manifesta prin transmiteri trans-geometrice, regularități obișnuite ale comportamentului uman, respectiv prin accepția culturală *descriptivă*. (figura 4.12).

Fig. 4.12. Prezența patternurilor culturale în procesul complex de modelare culturală

Apariția și instaurarea noii economii a culturii bazate pe cunoaștere poate determina schimbarea caracterului și metodelor/ procedeele de formalizare și operaționalizare a pattern-izării.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Cunoașterea culturală va ocaziona manifestarea unei varietăți cvasi-nelimitate a interpretărilor din actele de cultură și, în fapt, inducerea formulării de alte principii ideatice, de gândire neconvențională.

Este posibil ca un pattern cultural să se bazeze cantitativ pe mai multe principii decât cele delimitate și arundate în prezent culturii convenționale. Adeziunea la un principiu sau altul, sau la mai multe principii se va punctualiza mai accentuat.

Pentru noua cunoaștere culturală condiția esențială, originară este de cheltuială/depunere de effort pattern-istic.

Observăm că direcționarea eforturilor patternistice este în *bi-sens*, urmând ca în viitorul societal uman să se instituie orientarea cultural *multi-sens*.

Bi-sensualitatea observată prin analiza de față se referă la efortul de *cunoaștere culturală aplicativă* cu sens concentrator spre interior, respectiv la efortul de *cunoaștere cultural pur intangibilă*, cu sens *deconcentrator* spre exteriorul lumii umane.

Folosirea cvasi-exclusiv instrumentală a culturii patternistice sugerează existența acesteia ca limită, drept cunoaștere privilegiată, confirmată de experiențe din acte culturale.

De-mistificarea disciplinară a culturii patternistice se poate realiza prin măsurarea comparativă a conținutului cultural general în contextual utilității sale în sufletul uman pentru scopuri bine definite de devenire.

Nu este necesară salvagardarea intangibilității culturii patternistice, deoarece un astfel de demers ar legitima starea statică disciplinară în creația culturală generală.

Realitatea cultural națională, de exemplu, este observabilă cu ajutorul informației și cunoașterii despre pattern-urile cultural.

Dezvoltarea de noi rețele și noi fluxuri de comunicare culturală determină impact operațional/organizațional în lumea umană.

Ca atare, apar noi forme de acțiune culturală anteprenorială în lumea socială. În fapt, se ivesc noi forme de interacțiune a culturii patternistice cu “lumile mici” (*Small Worlds*), însoțite de noi tipuri deschise pentru comunicare.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Formele simbolice de interacțiune ale culturii patternistice presupun cu întâietate modificarea cvasi-continuă a stărilor ideatice culturale. Acestea devin însă produse /reproduse pe scări în creștere, asigurând accesibilitate largă la operaționalitate pentru asumare și consum.

Schimbul cultural simbolic în lumea modern anașunilor sprijină *organizarea* culturii pattern-istice, în situația în care are loc contextualizarea mijloacelor de comunicare.

Totuși, dimensiunile simbolice ale culturii patternistice sunt pe cale de a fi eludate, pierdute.

Apare preocuparea asiduă pentru trăsăturile tehnice ale mijloacelor de organizare și conducere a actelor culturale, inclusiv pentru comunicare.

Se constată că deja în noua economie cultural incipientă este restructurat modul în care entitățile organizaționale cultural sunt legate unele de altele.

Oamenii au deja abilitatea, capacitatea și disponibilitatea de a crea pentru ei rețele de semnificație culturală.

Tot mai mult devine comună *comunicarea cultural imediată*, care este infinitezimal fixată pe o mulțime de substanțe/ texturi materiale, fizice, de un anumit tip în cadrul culturii pattern-istice.

Dacă, în fapt, comunicarea culturală este o formă de acțiune umană, atunci este firească recurgerea la analiza acțiunilor din cultura patternistică.

Oamenii, indiferent cărei țări aparțin, nu mai rămân prizonierii actului vorbirii, al descrierilor, ci au fluxuri străbătute de o *fibră patternistică tăcută*, care exprimă convingerea virtual vizualizată a drumului și obiectivelor de atins întru devenire umană.

Contextele culturii patternistice devin astfel câmpuri de acțiune. Seturile de reguli, resurse și relații din cadrul unei culture naționale au un anumit grad de durabilitate.

Rolul culturii patternistice este de a formula câmpurile preexistente de acțiune în cadrul actelor culturale.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Puterea simbolică a culturii patternistice nu poate fi coercitivă, însă ar putea fi economică, tehnologică, politică ș.a. conturând conceptual și în substanță capitalul cultural și cel simbolic dintr-o țară, în cadrul unei națiuni.

De altfel, cultura în generalitatea sa, din interiorul capitalului său simbolic, poate fi asimilată cu *substratul material special* al mulțimii formelor/ formulelor simbolice de acțiune umană pur generalizată.

Cultura patternistică favorizează procesele de schimb simbolic permițând ca o formă simbolică de cunoaștere să fie fixată în baza convingerii că aceasta își dovedește utilitatea așteptată, convențională întru devenirea omului.

Cultura convențională și cultura patternistică/ neconvențională, „față în față” au grad redus de durabilitate și o slabă fixare, fiind dependente de facultățile memoriei rostite, operaționalizate.

Viziunea patternistică/neconvențională devine însă fixatoare mai relevantă a formelor simbolice de devenire culturală.

Mecanismul de stocare a viziunii patternistice/ neconvenționale poate fi folosit ca resursă pentru exercitarea diferitelor modalități de putere culturală.

Puterea omului cultural este mai densă atunci când gradul de reproducere verificatoare a diferitelor stări de cunoaștere este mai rezervat, mai redus.

Reproductibilitatea frecventă a formelor de cunoaștere induce redundanța în organizarea culturală.

Cultura patternistică îngăduie distanțarea spațio-temporală a verificabilității organizării și conducerii cultural întru devenire umană.

Totuși, este de constata că, în fapt, cultura clasică nu permite distanțarea suficientă spațio-temporală a metodelor și tehnicilor de cunoaștere, datorită impunerii co-prezenței omului și mediului său exterior infinit.

În cultura patternistică, omul și mediului său împărtășesc același statut de referință spațio-temporală, când schimburile/ transformările sunt disponibile tuturor sau numai celor din proximitatea omului și mediului său.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Are loc, în fond, sedimentarea viziunii culturale cu ajutorul mijloacelor conceptuale avansate de sistemul cultural pattern-istic/neconvențional.

A cunoaște „patternistic“ și a cunoaște „omul” înseamnă a cuprinde și înțelege rațiunea obiectului și subiectului supus cunoașterii supreme.

Cercetarea problemei cunoașterii cultural sub aspect metodologic și gnoseologic este legată de cercetarea propriei persoane.

Socrate emite judecata că adevărurile se cantonează în persoană (om), însă pentru a le pătrunde este necesar ca mintea să se supună unui proces ale cărui etape și norme impun (determină) esența și evoluția însăși a gândirii.

Pentru cazul *omului cultural*, startul personal este *subiectul* (omul însuși). În continuare se manifestă efortul, respectiv ascensiunea reflexivă, pentru ca, în final, să se dovedească a fi necesar *un instrument patternistic* care să îndrume (orienteze), respectiv să conducă efortul.

Principiul fundamental al bunei gândiri cultural este *metoda patternistică*. Se avansează ideea că, în egală măsură, *non-metoda patternistică* este operațională efectiv.

În context cultural general, metoda pattern-istică este o imagine a procesului de cunoaștere culturală.

Falsele raționamente și pedantismul sunt frecvent instrumentate în metodele cultural convenționale. În schimb, înlănțuirea orânduită și metodică de întrebări și răspunsuri, de argumente și demonstrații reprezintă premisă pentru consolidarea *gândirii patternistice*.

În cultura patternistică cunoștințele clasice și neoclasice de organizare și conducere devin substanță pentru operaționalizarea instrumentelor de reminiscențe fizice prin demersuri de meta-cultură.

Reminescențele (*anamnesis*) marchează accesul la adevărurile culturale, readuc în atenție trecutul (“*cândva*”) și spațiul (“*undeva*”). Nimic nu învățăm, arată *Platon*, întrucât cunoașterea este o aducere aminte.

În cultura generală, se apreciază pe baze pattern-istice că există în omul cultural anumite idei dinainte de a imersiunea în acte culturale.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Teoria reminiscenței este asociată cu *teoria conceptelor*, prin care se stipulează ideea că adevărurile din care se nasc cunoștințele culturale sunt eterne, similare conceptelor, respectiv esențelor cu care se surprinde și se cuprinde devenirea umană.

Teoria conceptelor culturale patternistice poate fi considerată ultima treaptă a *gnoseologiei culturale*.

Cultura pattern-istică operând cu concepte se dovedește a fi partea de operațiune care cuprinde în ea esențialul substratului și obiectului supus cunoașterii.

Prin cultura patternistică se crează oportunitățile de a înălța ideile particulare la noțiunile generale de cunoaștere, respectiv trecerea de la *descriere* la *definiție* și, în continuare, la *metodă*.

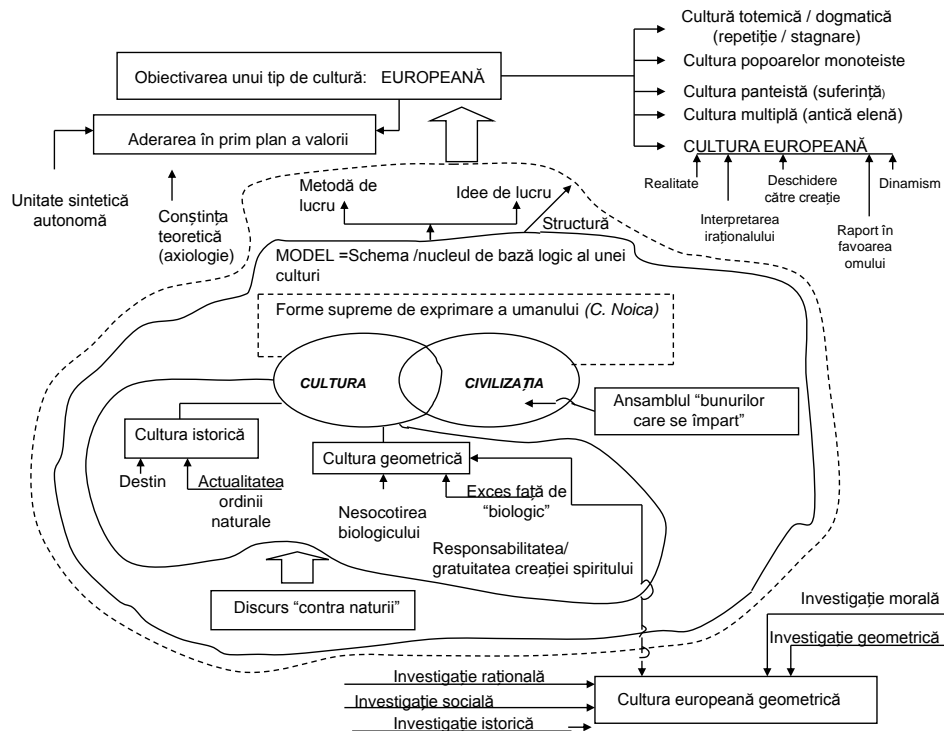
Conceptul managerial patternistic înseamnă reprezentarea intelectuală a unui obiect cultural supus cunoașterii, iar *definiția managerială patternistică* înseamnă enunțarea conținutului reprezentării în cauză.

Metoda culturală patternistică reprezintă calea ce trebuie urmată în cunoaștere pentru a descoperi adevăruri culturale.

Cultura patternistică poate fi catalogată, în egală măsură, drept *înțelepciune* și *virtute*, iar cunoașterea culturală drept fundament al înțelepciunii sub toate aspectele ei.

Pe această bază este sesizată, de fapt, cultura și formele supreme de exprimare a umanului. (*figura 4.13*).

Fig. 4.13. Cultura și formele supreme de exprimare a umanului

Se apreciază că lumea de (exemplu, mediul ambient cultural) trebuie să fie accesibilă omului.

Arealul exterior culturii reprezintă co-locuția funcțională a patternurilor economice culturale considerată ca alternativă epistemică pentru omul care aspiră să devină om cultural. În fond, alternativa în cauză este pur patternistică.

4.3.2. Gândirea culturală neconvențională prin obiective neutral – inclusive

“Oamenii de cultură”, de regulă, nu se lasă antrenați comportamental pe baze normative de neutralitate spre îndeplinirea obiectivelor aferente actelor lor culturale.

Orientarea activității culturale „pe obiective”, în general, este considerată „rațională”.

De aceea, modelul acceptat pentru operaționalizarea culturală în acest context este cel al *obiectivelor culturale neutral- inclusive*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

ACADEMIA ROMÂNĂ

Căutarea *obiectivului cultural adevărat*, respectiv neutral, monopolar corespunde identificării realității în care predicția se bazează pe circumstanțe perceptibile și controlabile.

Acțiunea culturală sub *riscuri cunoscute de cunoaștere* este susținută de un anume *subiectivism probabilistic*, înțeles ca *așteptare cultural patternistică*.

În gândirea culturală neconvențională prin obiective neutral – inclusive subiectivismul are sens *patternistic non-epistemic*, iar așteptarea culturală este rezultatul probabilității în care un eveniment de cunoaștere superioarăvse poate desfășura atunci când implicit derularea sa aduce un beneficiu (valoare adăugată).

Atitudinile culturale neutraliste rezidă din principiul indiferenței. În acest caz, toate variantele de cunoaștere au *posibilități egale*.

Este urmărită întotdeauna *utilitatea cultural așteptată maximă*, rezultată dintr-un mediu cultural cu *așteptare neutră (neutralizată)*.

În fond, este confirmată acceptarea, respectiv angajamentul în conținutul *principiului „de maximum” general*.

Natura neutralității cunoașterii cultural neconvenționale se manifestă în simetrii.

În sfera probabilităților cu care se operează în teoria patternurilor apare noțiunea de *„simetrie a probabilității”*.

Indiferentismul cultural, în acest caz, nu este combătut, ci mai degrabă este utilizat ca instrument de partajare a probabilităților cultural simetrice.

Pe acest fond se întâlnesc legături între valoarea culturală și cea socială (*figura 4.14*).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

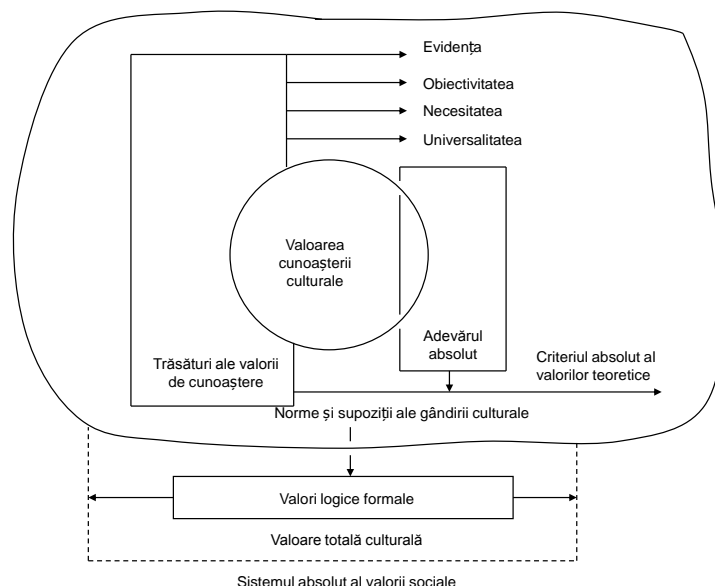
Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Fig. 4.14. Legături între valoarea culturală și cea socială

Într-un mediu ambient paternistic în continuă schimbare buna funcționare a instituției “omul cultural” nu mai poate fi asigurată exclusiv bazat pe concepția disponibilității de resurse de cunoaștere, inclusiv culturale.

Se constată că este necesar un așa numit “*reengineering*” al oricărui model cultural, prin care se trece cvasi-sucesiv la reconstrucția procesului propriu-zis de cunoaștere culturală.

În acest cadru se petrece regândirea fundamentală și reproiectarea radicală a proceselor cultural trivializate, fiind urmărită obținerea de îmbunătățiri cultural paternistice.

Demersurile reproiectării procesului cultural către cultura paternistică se declanșează fără premise și fără certitudini.

În principal, în faza inițială se stabilește “ce anume trebuie să facă oamenii de cultură”, și abia apoi, într-o fază ulterioară “cum anume trebuie să procedeze”.

Este astfel ignorat “ceea ce este deja” și se formalizează concentrări pe “ceea ce ar trebui să fie” în sfera cunoașterii culturale.

Se procedează la ignorarea structurilor și conținutului cultural obișnuit existent și se inventează noi căi de avans a actelor cultural spre autoconsumul lor.

În acest fel, cultura “este reinventată” pe alte baze, fiind evitate acțiunile obișnuite de cunoaștere cultural doar pentru modificare, îmbunătățire sau dezvoltare.

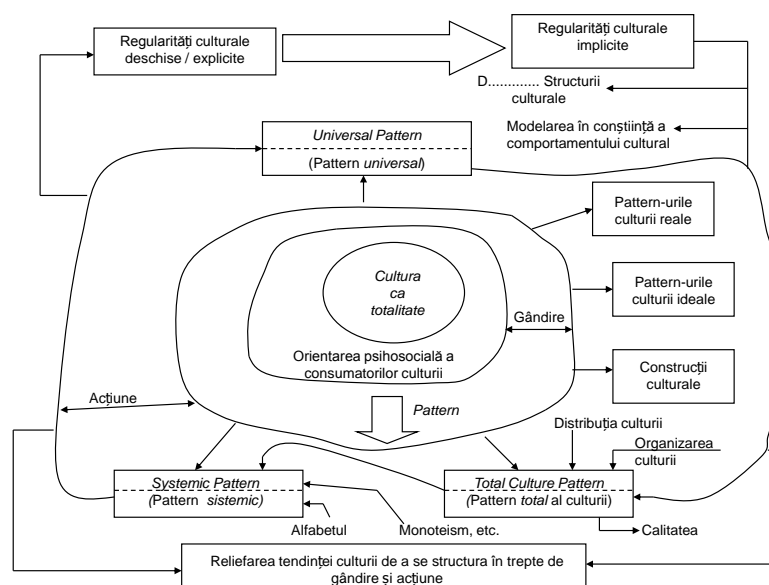
Nu se realizează îmbunătățiri treptate sau marginale în devenirea umană, ci dimpotrivă “vechiul” ar trebui înlocuit cu “noul” cultural.

În cultura tradițională oamenii de cultură își concentrează intențiile lor pe activități, pe oameni și structuri.

În schimb, în noua viziune, în noua economie aculturii, atribuțiile și intențiile sunt focalizate pe procese pattern-istice.

Reproiectarea culturală patter-istică nu este “o nouă manevră”, ci o filozofie acțională efectivă în cunoașterea întru devenirea umană.

Cultura ca totalitate și patternurile culturale (*figura 4.15*) permit diferențele de cultură, limbaj, mentalități, experiență ș.a., respectiv determină comportamente particularizate în rândul oamenilor de cultură aflați în relații colaborative.

Fig. 4.15. Cultura ca totalitate și patternurile culturale

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Interconexiunile sunt cele care domină relațional lumile culturale.

Dezvoltarea economică a culturii este un proces care nu are un scop final, semnificativ concret de atins, de ideal/imuabil, îndeplinit de o colectivitate sau de societate în ansamblu, în baza căruia să se oprească evoluțiile spre noi orizonturi.

În permanență, desfășurarea operațională a sistemului uman, a societății umane se întâlnește între imperativele economice percepute în cereri și oferta de găzduire inter-relaționată a existenței cu mediul înconjurător complex.

Identificarea, respectiv luarea în considerare a cât mai multe variabile cultural determină *complexitatea în creștere a sistemului economic* și a oricărui sistem, în general.

Examinarea oricărui sistem cultural este raportată nemijlocit *rezultatelor (outputs)* vizibile după procesările care se petrec în interiorul acestuia.

O astfel de situație prezintă *avantaje* în privința accesului mai simplu /simplificat la esențele din domeniu, pătrunderile în arealele cunoașterii cultural specifice fiind mai deschise, larg destructurate.

În fond, interdisciplinitatea se obține prin trecerea peste frontierele disciplinare culturale. Cultura patternistică îndeplinește rolul instrumental de sprijin pentru transversări disciplinare culturale.

Odată cu creșterea convențională a complexității sistemelor de cunoaștere examinările inter-relaționale și interdisciplinare patternistice sunt din ce în ce mai necesare.

Complexitatea sistemelor cultural moderne este înfățișată de *gradul lor de organizare*.

În logica organizațională, cu cât un sistem este mai complex cu atât el este mai organizat, întrucât structurarea sa provine din compuneri organizate previzibile.

Pe de altă parte, este de așteptat ca un sistem cu cât este sau devine mai complex trebuie să consume/transforme mai multă energie, informație și mai multe materiale/reduse.

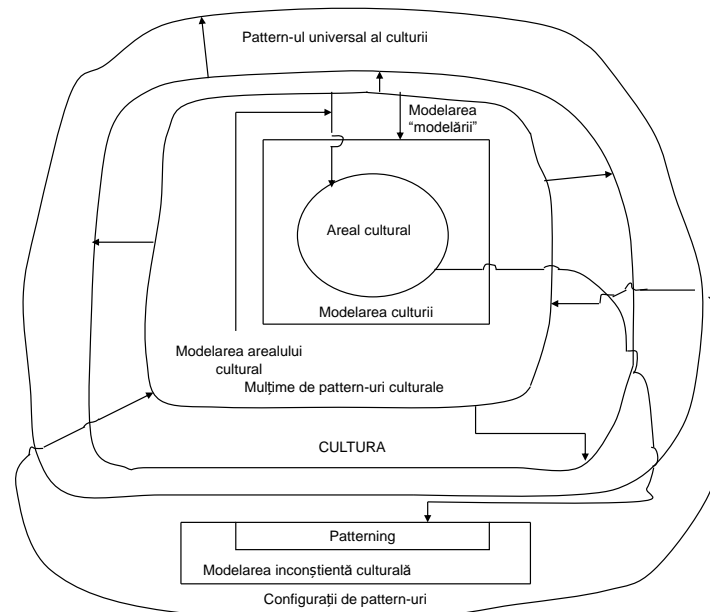

Sistemul cultural patternistic poate fi menținut cvasi-continuu în lucru, în operare. Într-o astfel de viziune are loc un *metabolism cultural* care, asemenea celui din sistemele umane este mai mult sau mai puțin funcționabil, eficient sau convențional acceptabil.

Creșterea culturală, respectiv dezvoltarea cunoașterii, presupun amplificarea „metabolismului cultural”.

Cultura patternistică marchează oportunitățile explicative ale „metabolismului cultural”, în condițiile creșterii cunoașterii „fără sfârșit”.

Ca atare, se poate petrece o adevărată patternizare modelistică a culturii. (figura 4.16).

Fig. 4.16. Paternizarea modelistică a culturii

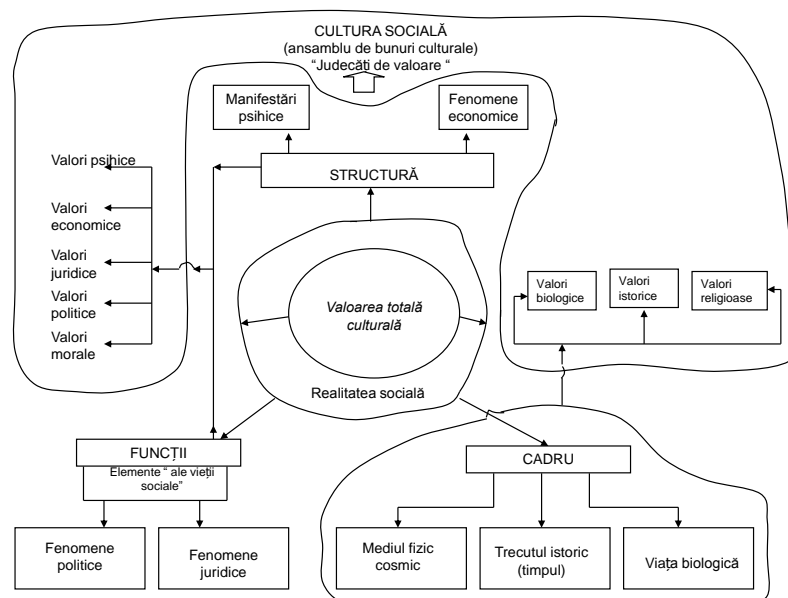
În principal, se au în vedere următoarele:

- explicarea relațiilor cultural între om și mediu, în contextul imperativ al rolului jucat de sub-sistemele patternistice în transformările culturale;
- vizualizarea sistemelor culturale patternistice prezente în formele de „sisteme deschise”;

- acreditarea tezei că sunt necesare noi formule epistemologice (inclusiv cultural patternistice) pentru elucidarea formei și conținutului oricărui sistem cultural complex;
- captarea datelor empirice referitoare la evoluția sistemelor culturale patternistice complexe cu ajutorul cărora să se sistematizeze incipient aspecte obiective evolutive referitoare la sustenabilitatea cunoașterii în rețele culturale.

Până la urmă, regăsirea culturii sociale în valoarea totală culturală are natură intrinsecă în sistemul cultural patternistic complex. (figura 4.17).

Fig. 4.17. Regăsirea culturii sociale în valoarea totală culturală

De aceea, în arealul cultural patternistic se poate întâlni semnificația „realizării viitoare a sfârșitului”, în condițiile în care se manifestă auto-mentenanța și dezvoltarea cultural generală.

Descrierile mecanico-deterministice ale sistemelor culturale actuale nu afectează rolul datelor/ informațiilor empirice în elaborarea și aplicarea deciziilor prin cunoaștere, însă suferă de autosuficiență.

Se avansează aprecierea că formulele culturale patternistice regăsite în sistemul oricărei colectivități umane și eco-sistemul general cultural sunt dintre cele mai

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

structurate concepte ierarhice, întrucât oamenii și natura se regăsesc în ierarhii operaționalizate la scări spațio-temporale multiple/ n -dimensionale.

O componentă a sistemului ierarhic aferentă culturii pattern-istice este considerată *cunoașterea*, care are dublă semnificație sistemică: *a)* este parte a sistemului cultural, și *b)* ea însăși este un „întreg” distinct în „întregul” sistem cultural pattern-istic.

4.5. Modele pentru măsurarea activelor intangibile și a capitalului intelectual

Pentru conceptualizarea modelelor de măsurare a activelor de cunoaștere este necesară identificarea elementelor-cheie ale acestora.

Până în prezent, activele intangibile sunt considerate „bunuri” și, ca atare, practica din contabilitatea clasică ia în considerare capitalul intelectual în aceeași categorie a „bunurilor asimilate/similare cu cele vizibile”.

Potrivit lui *Malhotra Y.* (2004) modelul de măsurare a cadrului și a mărimii/calității activelor de cunoaștere reprezintă opțiuni metodologice extrem de diversificate, practica în domeniu fiind influențată de metode din economie, contabilitate, resurse umane, proprietate intelectuală ș.a.

Se constată că, în principal, preocupările pentru evaluarea activelor de cunoaștere (a capitalului intelectual) este mai concretă la nivel microeconomic (în firme, organizații, companii, întreprinderi ș.a.).

Concluzia conexă este că la nivel național (al unei țări, precum România), preocupările pentru conceptualizarea modelelor în domeniu sunt restrânse, fără impact teoretic sau practic semnificativ.

Cele mai multe modele de măsurare a capitalului intelectual se bazează pe *indicatori nefinanțari*, însă aceștia nu sunt folosiți cu exclusivitate sau în aliniamente singulare, ci doar asociați cu *indicatorii finanțari*.

Adeseori, elementele cheie ale modelelor de măsurare a activelor de cunoaștere, a capitalului intelectual au statut complementar în metodologiile economice generale de analiză prin înlăturarea nedeterminărilor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

În cel mai bun caz, indicatorii nefinanțari participă semi-integrați, neosmotici la calculul economic general, ponderea lor de influențare a aprecierilor fiind încă insuficientă.

De aceea, apreciem că, în fapt, practic *noua economie este mult mai avansată ca formalizare și introducere, funcționând în realitate mai semnificativ și efectiv în fazele sale incipiente* (2015), însă un decalaj de conceptualizare (rămânere în urmă în știința teoretică a noii economii) nu permite înfățișarea mărimii efectivității aferente.

Este utilă integrarea aspectelor derivate din activele de cunoaștere în analizele strategice și în cele de execuție în câmpul productiv-economic, întrucât atributele și influențele concrete date de cunoașterea specifică fiecărui domeniu pot conduce la luarea lor în considerare și la cuantificare/măsurare.

Pe de altă parte, se constată că activele financiare nu sunt cuprinse în capitalul intelectual, în modelele de măsurare a cunoașterii.

În cele mai frecvente cazuri, modelele de măsurare a activelor de cunoaștere/a capitalului intelectual se bazează pe expresii articulate de evidențieri compuse din: *a)* măsurări/măsurători științifice și *b)* judecăți de valoare.

Se avansează teza că modelele în cauză contribuie la descrierea mai completă a performanțelor în firmele individuale private și a celor din sectorul public.

În egală măsură, este în creștere interesul sectoarelor publice și a guvernelor din țările dezvoltate pentru căutarea diferitelor formule de măsurare a activelor de cunoaștere/ a capitalului intelectual, iar la nivelurile naționale și regionale sunt lansate programe și cerințe de evidențieri, pentru a obține motivații și legitimități de angajament competitiv/ de obținere a avantajului competitiv în context global.

Din cercetările efectuate rezultă că literatura de specialitate, în privința măsurării activelor de cunoaștere/ a capitalului intelectual, atât în România cât și pe plan mondial, nu este suficient de largă și nu oferă mulțimi finite semnificative, „puternice” în privința clasificărilor semantice, de conținut și calitative a problematicii din domeniu.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Frecvent, se apelează la studiul empiric al măsurării înglobării și regăsirii în efecte a cunoașterii, mizând pe situații specifice și pe aplicații, îndeosebi la nivel microeconomic (firme, organizații ș.a.) și în termeni relativi reduși la nivel național sau global.

O tentativă relevantă în domeniu, în plan regional, se întâlnește în Strategia Lisabona a UE (2001) lansată pentru formula de „*e-Europe*” din rațiuni de competiție cu alte zone și regiuni dezvoltate ale lumii (precum SUA). [14 rp] Acesta a apărut în contextul în care cunoașterea este folosită ca factor decisiv de punere în mișcare a mecanismelor social-productive și economice pentru obținerea avantajelor competitive.

În lucrarea de față, se sistematizează modele și metodologii de măsurare a activelor de cunoaștere/ capitalului intelectual, cu scopul de a folosi rezultatele la explicarea formalizării noii economii bazate pe cunoaștere și riscuri.

Pentru fiecare model/metodologie este redată expresia grafică de logică, relaționare și condiționare a elementelor cheie constitutive, acest demers având întâietate în literatura de specialitate din domeniu.

Pe baza cercetărilor efectuate, [14 rp], modelele și metodologiile de măsurare a activelor de cunoaștere/a capitalului intelectual sunt clasificate în *grupe*, după cum urmează:

- Grupa A – *Modele bazate pe fișe bilanțiere iterative;*
- Grupa B – *Modele bazate pe metode de estimare directă a capitalului intelectual;*
- Grupa C – *Modele bazate pe estimarea capitalizării pieței cu potențial intelectual;*
- Grupa D – *Modele bazate pe estimarea veniturilor din activele de cunoaștere.*

Este de așteptat ca în intervalele de timp următoare (5-8 ani) să apară noi modele/ metodologii care să fie atașate grupelor de mai sus, contribuind la completarea arsenalului de măsurare/ cuantificare a cunoașterii la nivelurile micro și macroeconomic, respectiv în plan național și zonal/regional/global.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

- **Modele bazate pe fișe bilanțiere iterative (Grupa A)**

Modelele din această grupă (A) se bazează pe formule de „scor” cuprinse pe fișe bilanțiere, iterative.

Indicatorii și indicii identificați, respectiv evaluați/măsurați se raportează tabelar, matricial sau grafic, în termeni comparabili.

Nu se obțin, de obicei, exprimări financiare, însă la ultima apreciere este posibilă „conversia” sau „echivalabilitatea” valorică a activelor de cunoaștere, redată generic în unități financiare.

Modelele din această grupă au relevanțe particulare, prin aplicații diferențiate, specifice pe diferite entități deținătoare sau generatoare de active de cunoaștere/ de potențial intelectual.

Trăsăturile definiției ale modelelor din Grupa A revin din explicațiile analitice, posibile de oferit pentru estimarea activelor de cunoaștere la nivel național, vizând performanțele reziduale ale acestora pentru creșterile viitoare.

Aceste trăsături sunt *componente* sau *elemente complementare de legitimize* a tendințelor reținute în știința economică tradițională, prin modelele financiare metrice.

În esență, această categorie de modele evidențiază mai semnificativ mărimile intrărilor (*inputs*) din economia contemporană, deja intrată pe aliniamentul formalizant al noii economii – și, deopotrivă, ieșirile (*outputs* sau valorile comandabile), subliniind cum anume procesul „*input-transformare-output*” ar putea fi accelerat cu ajutorul cunoașterii.

Activele de cunoaștere/potențialul intelectual au predispoziție mai accentuată/eficientă de detectare a erorilor transformative a factorilor de întârziere (a obstacolelor) și furnizează cadrul operațional mai liber pentru corecții.

Se apreciază că prin măsurare activele de cunoaștere/potențialul intelectual oferă *cadrul, contextul mai nuanțat* pentru „o vizibilitate mai bună” a rezultatelor economice, când datele, informațiile și cunoașterea, în general, servesc elaboratorilor de politici și strategii.

Totuși, influențele contextuale nu sunt luate întotdeauna în calcul corectiv direct, mai ales atunci când schimbările în conținutul cantitativ și calitativ al economiei sunt radicale.

Acest comportament al decidenților economico-productivi actuali își are originea în lipsa comportamentală analitică, aferentă „pătrunderii fenomenologice și procesuale adânci”, atâta timp cât la îndemâna lor și a elaboratorilor de politici /strategii se află un instrumentar semnificativ de metode/metodologii de „analiză rapidă” ori se apelează la standarde” numerice/metriche, evitând „standardele intangibile/invizibile”, încă insuficient formalizate.

Sistematizarea originală a modelelor bazate pe fișe bilanțiere iterative este redată în *figura 4.18*. [14 rp]

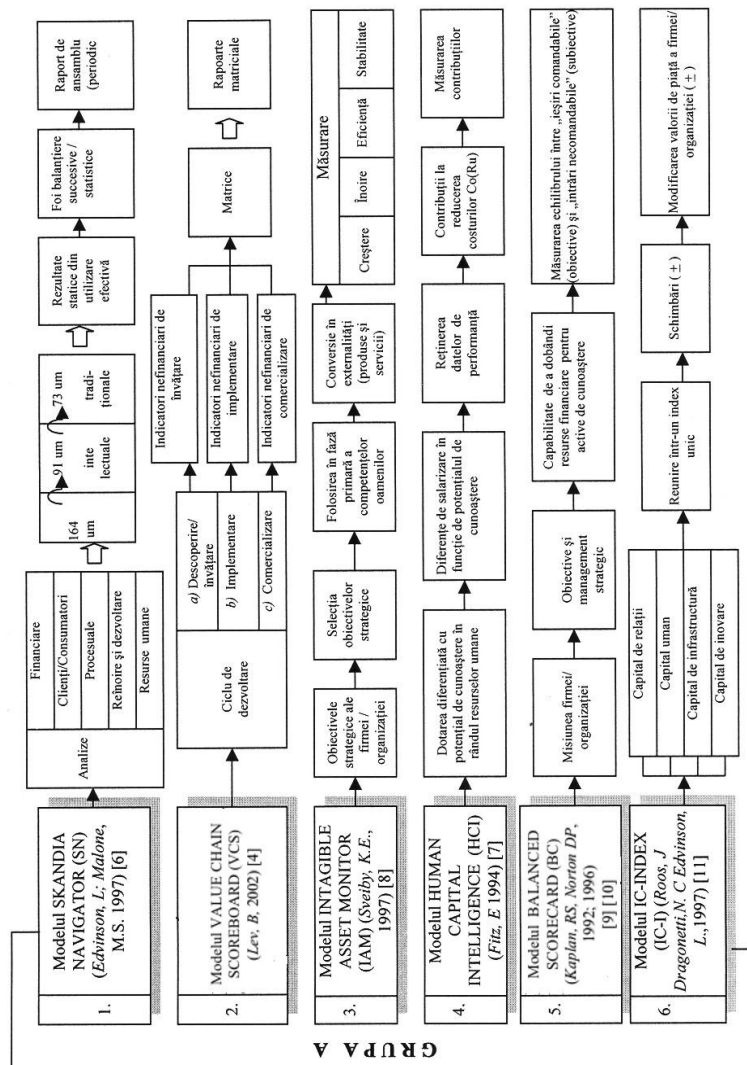

Fig.4.18. Sistematizarea modelelor de măsurare a activelor de cunoaștere bazate pe fișe bilanțiere iterative

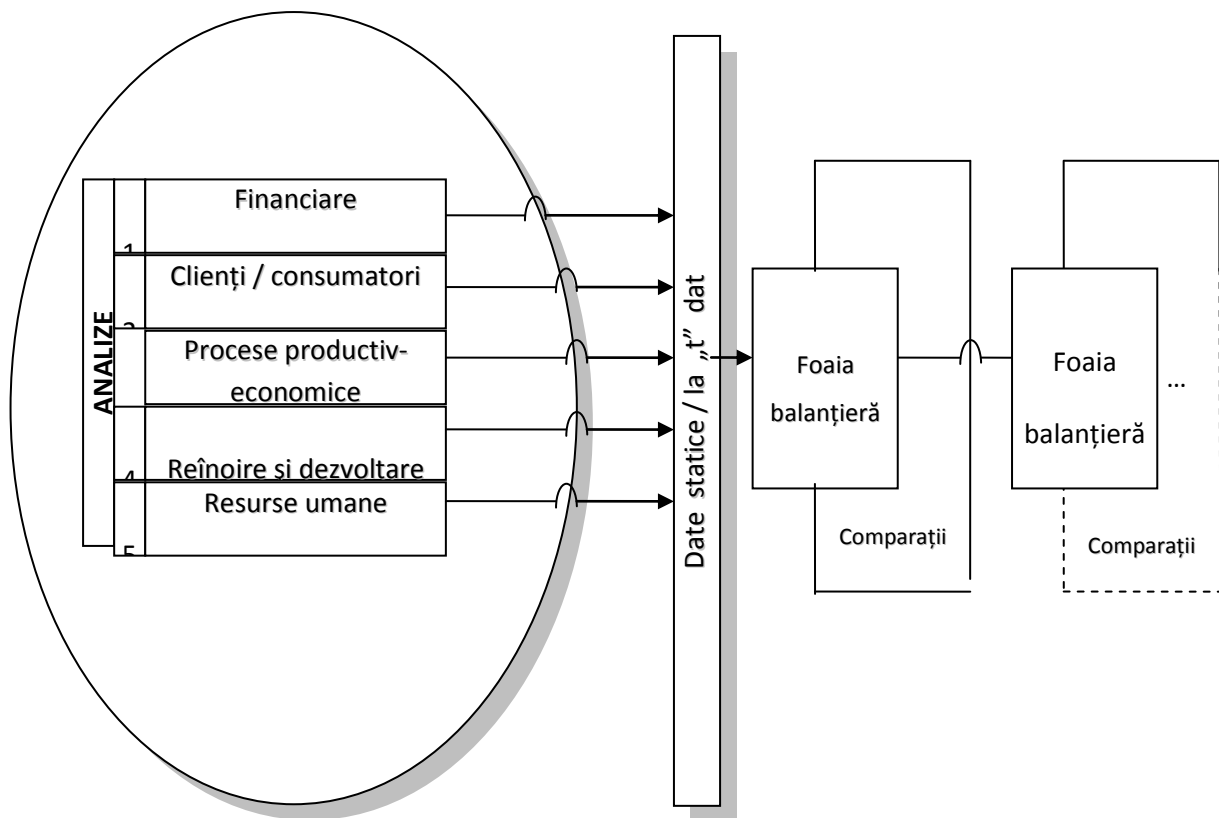

În principal, se desprind următoarele aspecte constitutive/de elemente-cheie:

A1.) Modelul *Skandia Navigator* (A1)

Acesta se bazează pe întocmirea de „foi bilanțiere” cu „date statice”, surprinse la un moment „t” dat.

Reiterarea măsurătorilor, (folosind 164 unități metrice, din care 91 pentru caracterizări „intelectuale”, 73 um referindu-se la formule/imagini tradiționale de examinare) determină alcătuirea unui „raport holistic” de ansamblu, referitor la evoluția activelor de cunoaștere în cadrul firmei (*figura 4.19.*). [14 rp]

Fig.4.19. Reprezentarea principală schematică a modelului Skandia Navigator (SN) (A1) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Modelul tratează managementul și cultura firmei/ organizației ca părți ale capitalului uman.

În cadrul modelului *Skandia Navigator* (A1) concentrarea eforturilor se regăsește pe *măsurarea internă* a capitalului intelectual, pe baza căruia se conceptualizează valoarea organizațională și performanțele.

Capitalul intelectual supus analizei, în acest caz, este împărțit în trei forme: *a)* uman; *b)* structural și *c)* aferent clienților/consumatorilor (vânzări).

În privința capitalului uman, cu ajutorul celor 164 de unități metrice de măsurare se examinează: capabilitățile, sarcinile, experiența lucrătorilor și a managerilor, creativitatea și inovativitatea dovedită de manageri și executanți, competența colectivă.

Capitalul structural este cel ce oferă suportul operațional pentru capitalul uman și cuprinde măsurarea proceselor organizaționale, a tehnologiilor, procedurilor, surselor de informare/informații, înregistrând drepturile de proprietate intelectuală.

Capitalul aferent clienților/consumatorilor se referă la valorile existente în firmă, care asigură relațiile acestora cu clienții, distribuitorii, canalele de piață sau cu alți parteneri asociați.

Caracteristica de bază a modelului este legată de faptul că în măsurători nu se iau în considerare elemente de *dinamism* (*fluxurile dinamice* ale entității), ci *rezultatele din utilizarea efectivă* a acestora (de exemplu, în mod eronat dotarea cu tehnologii de informatizare-computerizare ar da impresia deținerii de capital intelectual în cadrul organizației, când în fapt, doar rezultatele folosirii tehnicii respective conduc la competitivitate, bazată pe active de cunoaștere).

A2.) Modelul *Value Chain Scoreboard* (VCS) (A2)

Se bazează pe folosirea indicatorilor ne-financiari, aferenți ciclului de dezvoltare (*figura 4.20.*). [14 rp]

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

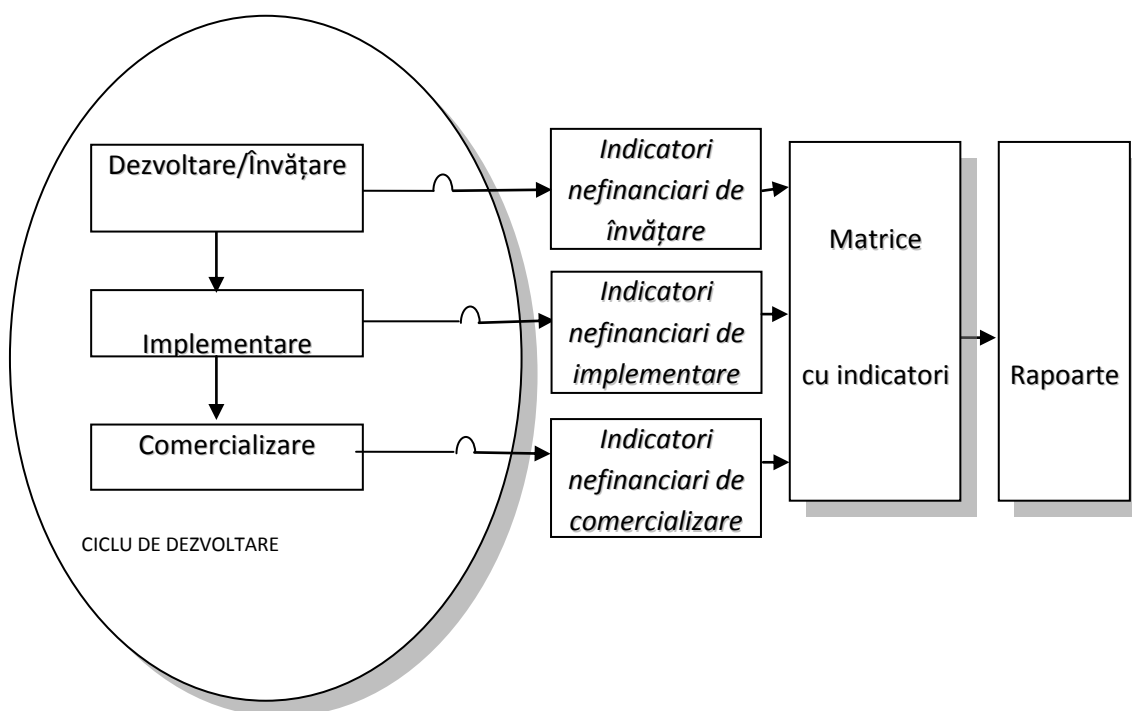
Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

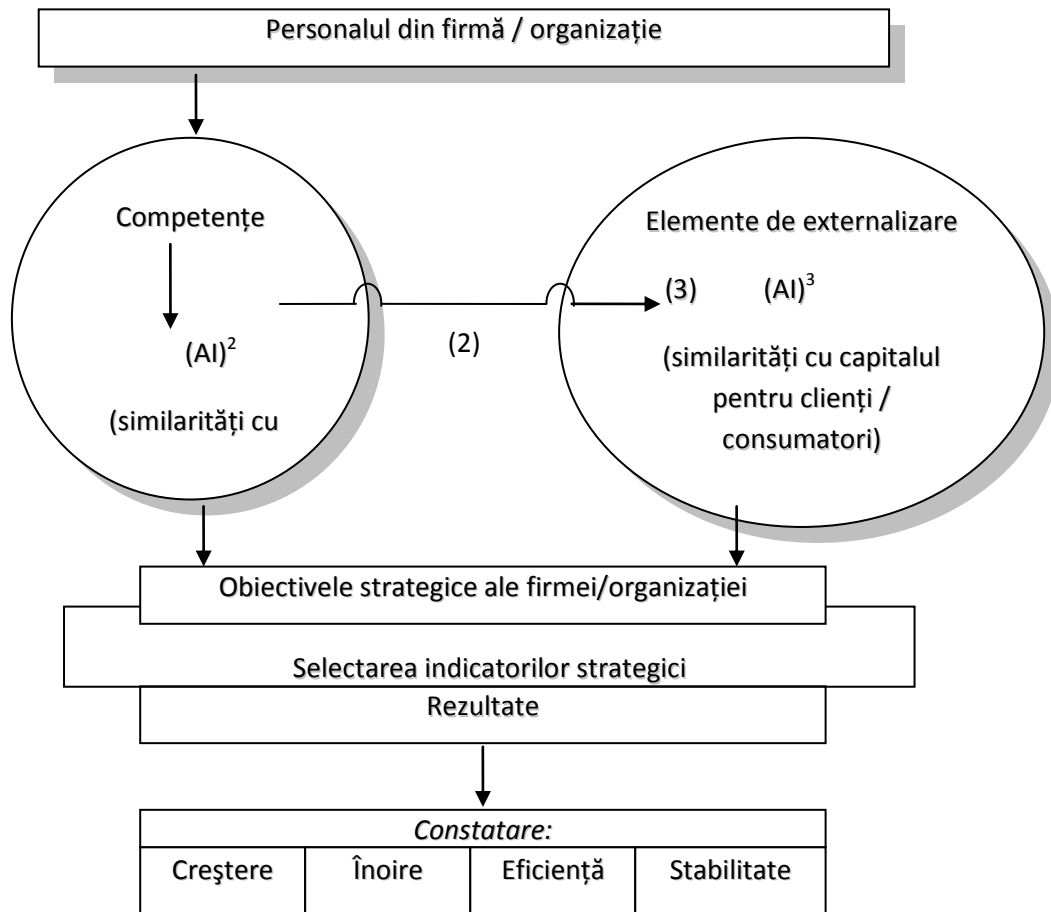
Fig. 4.20. Reprezentarea principală schematică a modelului Value Chain Scoreboard (VCS) (A2) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

Aceștia sunt organizați în trei categorii, înfățișând tendințele din *a)* descoperire/învățare, *b)* implementare și *c)* comercializare.

Disponerea matricială a indicatorilor în cauză oferă rapoarte ce exprimă nivelurile de performanță atinsă, bazată pe activele de cunoaștere.

A3.) Modelul *Intangible Asset Monitor* (IAM) (A3)

În prim planul examinărilor se pun competențele personalului firmei /organizației, care, în fazele primare, reprezintă sursa unică generatoare de profit. (*figura 4.21*) [14 rp]

Fig. 4.21. Reprezentarea principală schematică a modelului Intangible Asset Monitor (AM) (A3) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

Pe măsură ce are loc convertirea competențelor în elemente structurale de externalitate (produse, servicii, bunuri pentru distribuție/consum), se consolidează setul de obiective strategice ale firmei/organizației

În esență, se măsoară 1) creșterea, 2) înnoirea, 3) eficiența și 4) stabilitatea în cadrul firmei/organizației, însă este pus în evidență distinctă rolul jucat de cunoașterea deținută de personalul uman angajat, care inițializează generarea profitului.

În context, se constată existența a trei tipuri de active intangibile: $(AI)^1$ = active intangibile reziduale, constând din competențele individuale ale angajaților

(necontabilizate în lista de valori ale firmei/organizației); $(AI)^2$ = activele intangibile aferente expresiei structurii interne a firmei/organizației și $(AI)^3$ = activele intangibile aferente expresiei structurii externe firmei/organizației (de externalități).

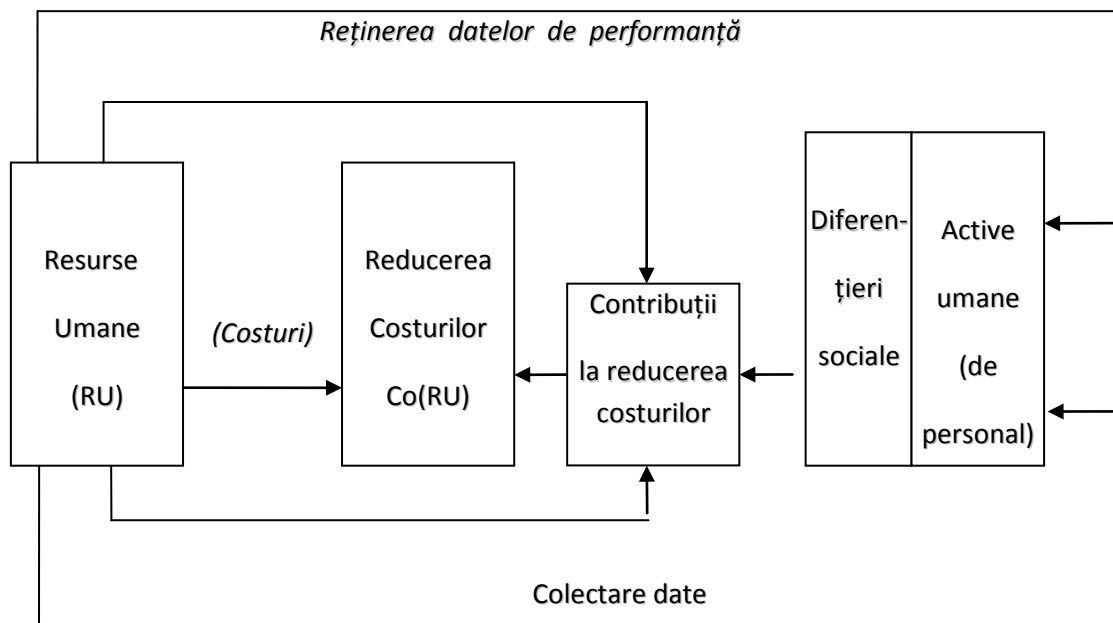
Modelul tratează managementul și cultura firmei/organizației ca părți ale structurii interne ale acesteia.

În cadrul modelului oamenii sunt considerați singurii subiecți în afaceri și, ca atare, toate elementele structurale interne și externe (de externalități) se supun acțiunilor umane.

Indicatorii de măsurare a activelor de cunoaștere sunt adesea *descriptori polari* („bun” sau „rău”, „1” sau „0”), ceea ce conduce la rapoarte finale de apreciere diferențiată a entităților productiv-economice.

A4.) Modelul *Human Capital Intelligence* (HCI) (A4)

În principal, în cadrul firmei/ organizației, resursele umane (RU) ocazionalizează costuri specifice, iar pentru obținerea performanțelor se iau în calcul contribuțiile la reducerea acestor tipuri de costuri (*figura 4.22.*). [14 rp]

Fig. 4.22. Reprezentarea principală schematică a modelului Human Capital Intelligence (HCI) (A4) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Având în vedere potențialul de cunoaștere („dotarea” cu cunoaștere) diferențiat, de la persoană la persoană, în cadrul firmei/organizației se măsoară scara de salarizare, diferită în rândul resurselor umane, ocazie cu care se rețin datele de performanță.

În acest fel, activele de cunoaștere participă diferențiat la atingerea performanțelor și obținerea avantajului competitiv.

A5.) Modelul *Balanced Scorecard* (BS) (A5)

În noua economie firmele/organizațiile au preocupări pentru glisarea activităților lor în zone de interes strategic, fiind necesară aplicarea managementului strategic și încadrarea în indicatori specifici de performanță strategică.

Modelul *Balanced Scorecard* se focalizează pe două direcții de măsurare: *a)* a obiectivelor financiare (ca suport esențial pentru formalizarea capabilității firmei /organizației) și *b)* a achiziției de active de cunoaștere pentru viitoarea creștere (*figura 4.23.*). [14 rp]

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

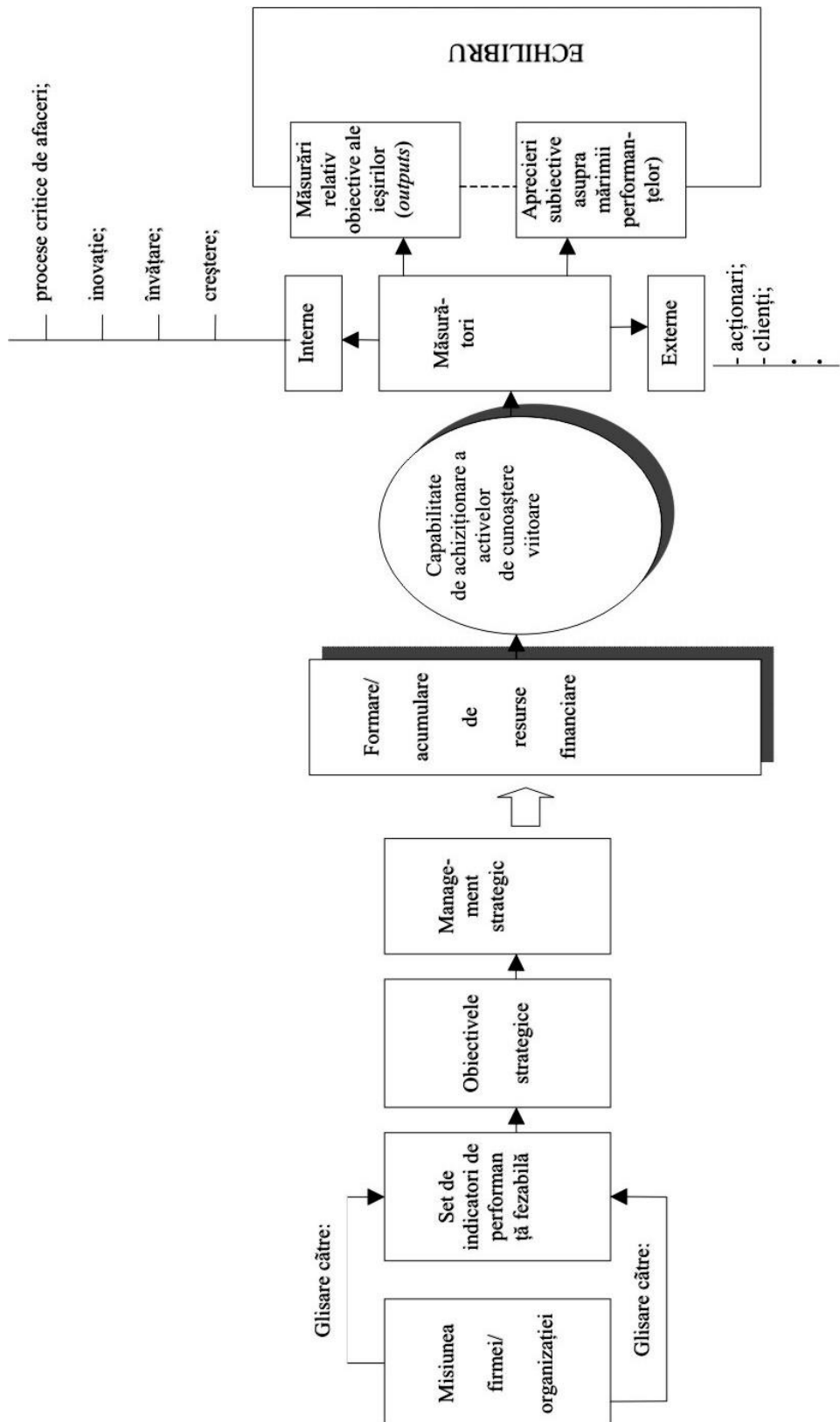

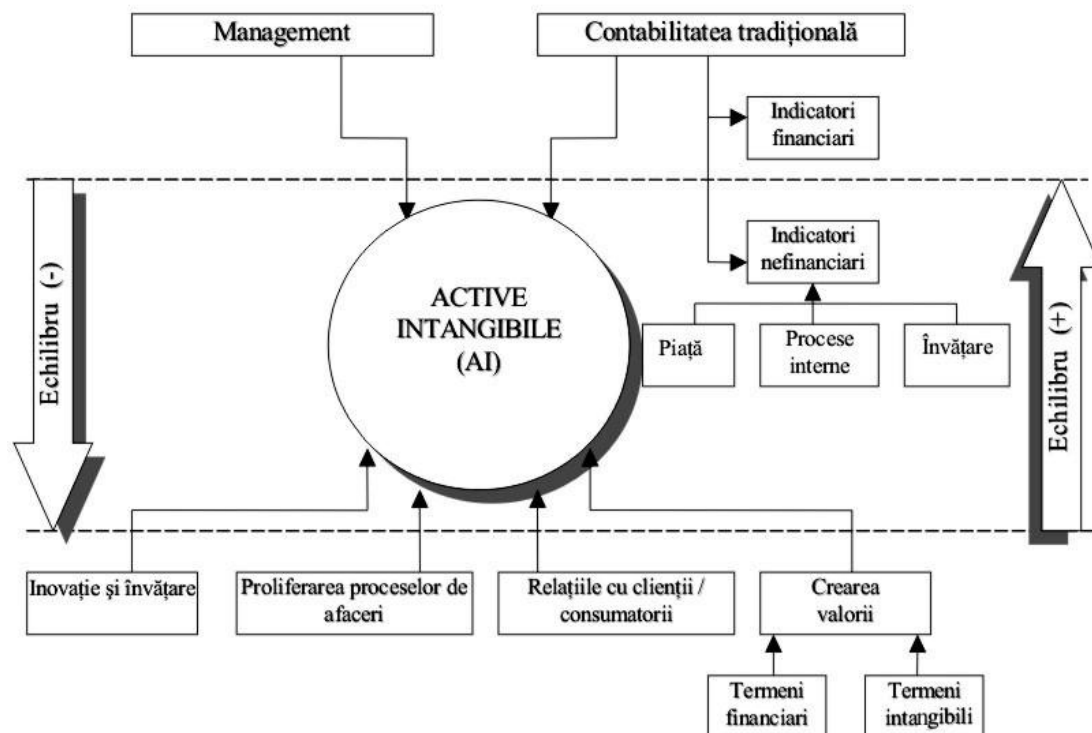
Fig. 4.23. Reprezentarea principală schematică a modelului Balanced Scorecard (BS) (A5) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

Performanțele firmei /organizației sunt măsurate din următoarele perspective: 1) a proceselor interne previzibile /previzionate; 2) financiară; 3) a clientului /consumatorului, pentru distribuție /consum și 4) învățare (organizațională, procesuală, managerială ș.a.).

Capabilitatea de achiziție a activelor de cunoaștere pentru creșterea viitoare este condiționată de formarea/acumularea de resurse financiare, mizând pe seturi de indicatori de performanță regăsiți din obiectivele și managementul strategic al firmei.

Activele de cunoaștere intră în calcul cu ajutorul indicatorilor nefinanciari (figura 4.24.), [14 rp], iar măsurările interne și externe determină aprecieri relativ obiective ale ieșirilor și judecății subiective asupra mărimii performanțelor.

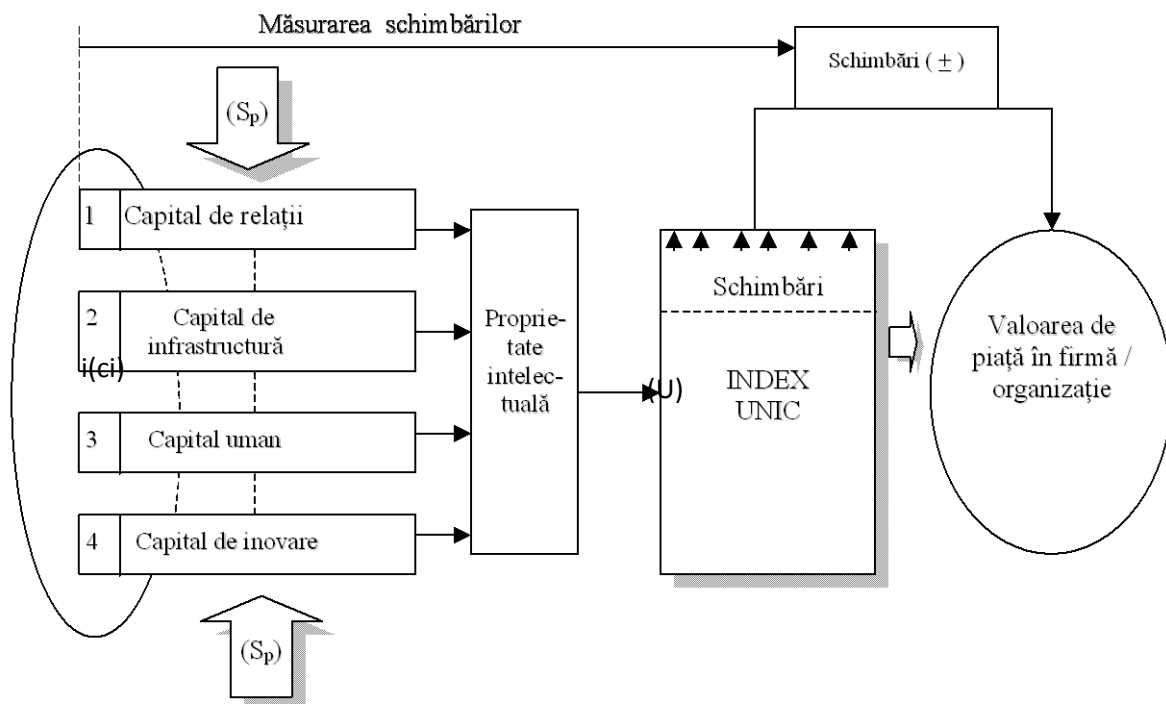
Fig. 4.24. Obținerea echilibrului între contabilitatea tradițională/managementul activelor generale ale firmei/organizației și perspectivele complementare de largire a acestora cu active de cunoaștere

Între contabilitatea tradițională/management și elementele de caracterizare a activelor de cunoaștere, respectiv între mărimile rezultatelor măsurărilor din perspectivele internă și externă, prin modelul în cauză se propune instaurarea echilibrului pe baze instrumentale, acționale și valorice.

A 6.) Modelul IC – Index (IC-I) (A6)

Se urmărește concentrarea tuturor (cvasi-totalității) indicatorilor individuali de capital intelectual într-un „index unic” (figura 4.25.). [14 rp]

Fig. 4.25.. Reprezentarea principală schematică a modelului IC-Index (IC-I) (A6) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

$i(CI)$ = indicatori de capital intelectual; (U) = reunire de indicatori într-un index unic.

(S_p) = schimbări ale pieței;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

În principal, se evidențiază dinamica indicatorilor de capital intelectual $\{i(CI)\}$, reuniți într-un tablou unic de tip „index”.

Luând în considerare schimbările pieței ($\pm S_p$), rezultă că acestea sunt în corelație cu schimbările de capital intelectual și invers.

Un număr de patru indicatori principali (capitalul de relații, de infrastructură, de inovare și cel uman) se urmăresc la nivel individual, intrând sub incidența consolidării.

Schimbările suferite în index (modificări) atenuază specificitatea și amplasează firma/organizația într-o „universalitate” comportamentală în privința acumulării și folosirii cunoașterii.

Măsurând schimbările în indexul unic, respectiv în activul de cunoaștere/capitalul intelectual, formalizat indicatorial de indicii de capital enunțați, se deduc modificările în valoarea de piață aferentă firmei/organizației, fiind relevată participarea cunoașterii la performanțele și în valoarea generală a entității.

- ***Modele bazate pe metode de estimare directă a capitalului intelectual (Grupa B)***

Prin identificarea diferitelor elemente componente ale activelor de cunoaștere este posibilă determinarea variației influențelor acestora, prin comparații între ele însele și în raport cu variația fiecăreia în sine.

Alocând o valoare unitară financiară fiecărui element în cauză se obțin semnale valorice specifice capitalului intelectual.

În conexiune cu fișele bilanțiere iterative se poate formula un „standard compozit”, estimat financiar sau numeric, pentru un anumit activ de cunoaștere.

Trăsăturile principale ale modelelor din Grupa B se referă la oportunitatea combinării evaluărilor financiare cu cele nefinanciare în privința estimării mărimii și calității activelor de cunoaștere.

În acest fel se obțin imagini de stare aferente firmei/organizației bazate pe „evenimente de măsurări directe a activelor de cunoaștere/capitalului intelectual”.

În schimb, evaluările obținute cu ajutorul modelelor din această grupă sunt marcate de rezerve în ceea ce privește comparația lor cu „nivelurile cele mai bune de dimensiune și calitate a activelor de cunoaștere/ capitalului intelectual”.

Folosind numeroase date financiare și nefinanciare, este necesar efort semnificativ pentru analize și judecăți de distincte valoare cât mai obiectivate.

Sistematizarea modelelor bazate pe metode de estimare directă a capitalului intelectual este redată în figura 4.26. [14 rp]

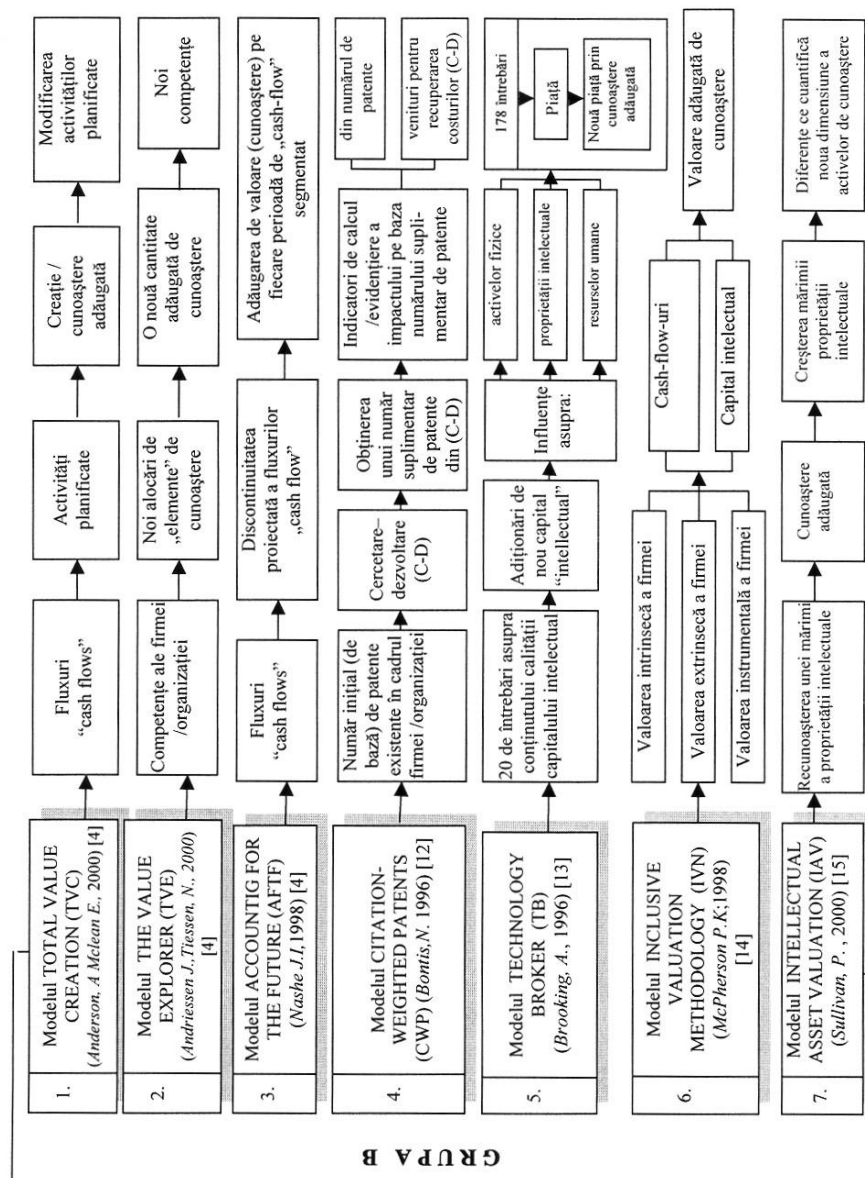

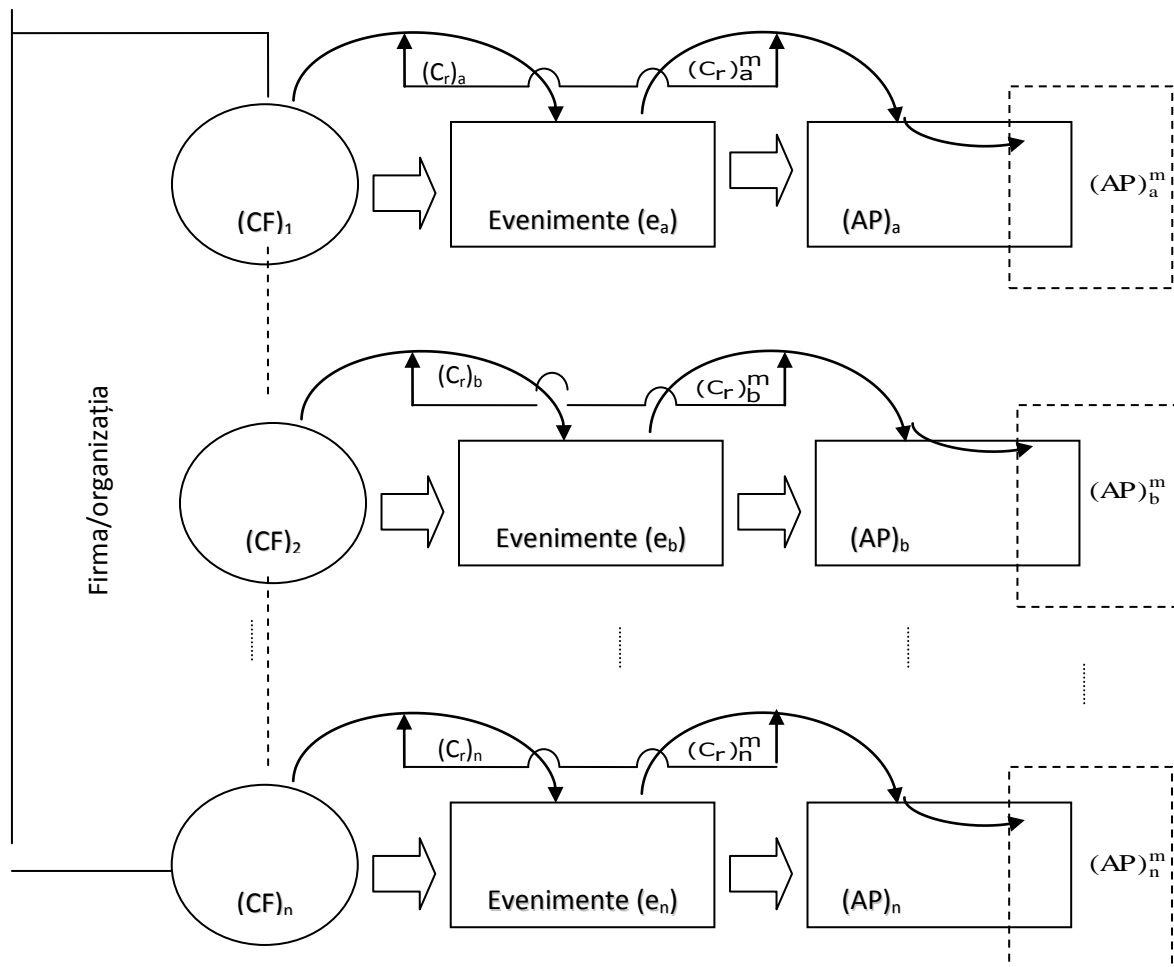
Fig. 4.26. Sistematizarea modelelor de măsurare a activelor de cunoaștere bazate pe metode de estimare directă a capitalului intelectual

În principal, se desprind următoarele aspecte constitutive/ de elemente cheie:

B1.) Modelul *Total Value Creation* (TVC) (B1)

În cadrul firmelor/organizațiilor se întâlnesc activități planificate notate $\{(AP)_a; (AP)_b; \dots, (AP)_n\}$ și diferite fluxuri de tip „cash flow” notate $\{(CF)_1; (CF)_2; \dots, (CF)_n\}$ (figura 4.27.). [14 rp]

Fig. 4.27. Reprezentarea principală schematică a modelului Total Value Creation (TVC) (B1) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

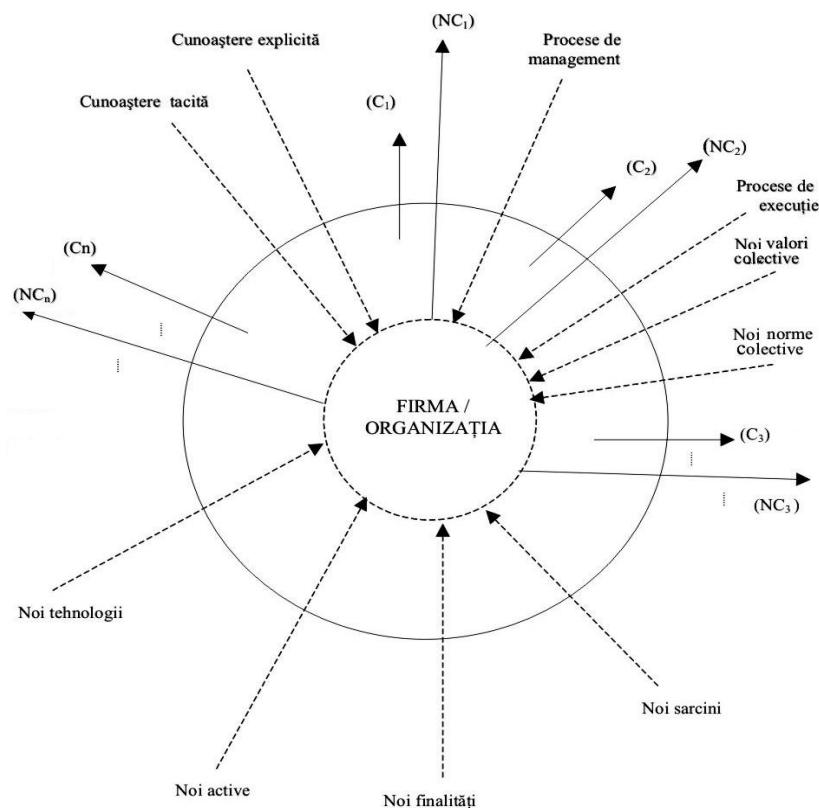
Creațiile $\{(C_r)_a; (C_r)_b; \dots, (C_r)_n\}$ contribuie prin evenimentele $\{(e_a); (e_b); \dots, (e_n)\}$ la reducerea eforturilor de „curgere a fluxurilor cash”, fiind posibile modificări ale activităților planificate cu ajutorul mărimilor de creație/cunoaștere adăugate $\{(C_r)_a^m; (C_r)_b^m; \dots, (C_r)_n^m\}$.

În acest fel, se obțin noi activități planificate $\{(AP)_a^m; (AP)_b^m; \dots, (AP)_n^m\}$, care influențează performanțele firmei/organizației.

Se constată că valoarea totală creată, în fapt măsurată, cuantificată, prin suplimentarea cunoașterii marchează pozitiv evoluția entității productiv-economice.

B2.) Modelul *The Value Explorer* (TVE) (B2)

În cadrul unei firme/organizații se întâlnesc competențele de bază $\{(C_1); (C_2); \dots, (C_n)\}$ (figura 4.28.). [14 rp]

Fig. 4.28. Reprezentarea principală schematică a modelului *The Value Explorer* (TVE) (B2) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Procedând la „infuzia” de noi elemente în firmă, din rândul cărora se evidențiază cunoașterea explicită și cea tacită, se constată formarea/apariția de noi competențe $\{(NC_1); (NC_2); \dots, (NC_n)\}$.

Măsurând diferențele de competențe (între cele noi și cele vechi, existente) rezultă elemente ce cuantifică determinări ale cunoașterii în acest proces transformativ, marcând reconfigurări sau creșteri ale activelor de cunoaștere/a potențialului intelectual.

B3.) Modelul *Accountig for the Future* (AFTF) (B3)

Orice firmă/organizație înregistrează operaționalitatea unui flux „*cash-flow*”, care exprimă potențialul său de funcționare în atingerea scopurilor, îndeplinind misiunea pentru care a fost înființată.

Adăugarea de cunoaștere (K_i), respectiv creșterea activelor de cunoaștere, pot fi urmărite secvențial, pe segmente calculate pe perioade (timp) (t_i) viitoare (*figura 4.29.*).

[14 rp]

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

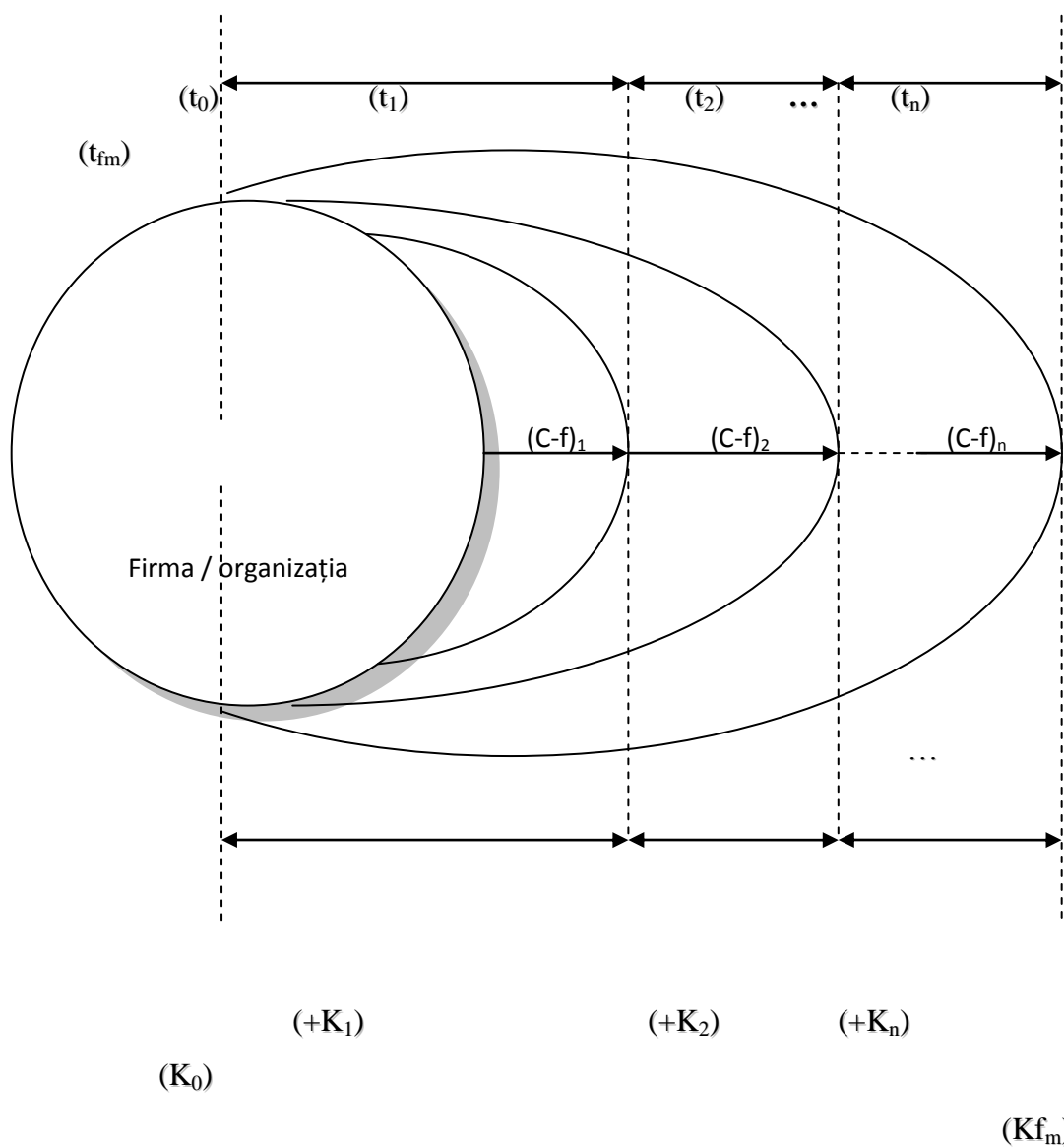
Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Fig. 4.29. Reprezentarea principală schematică a modelului Accountig for the Future (AFTF) (B3) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

(t_0) ; (t_{fm}) = timp inițial, respectiv timp final de măsurare;

(K_0) ; (K_{fm}) = volum de cunoaștere/mărirea activelor de cunoaștere de pornire (inițială), respectiv finală de măsurare

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Cash-flow-urile segmentate $\{(c-f)_1; (c-f)_2, \dots, (c-f)_n\}$ sunt astfel operaționalizate, încât la nivelul firmei/organizației să se producă valoare adăugată de cunoaștere:

$$(K_{fm}) = \left| \begin{array}{c} n \\ \sum K_i \\ i=1 \end{array} \right| \begin{array}{c} (K_n) \\ \\ (K_0) \end{array} \quad (4.1)$$

Adăugarea de valoare (cunoaștere) pe fiecare perioadă de *cash-flow* segmentat facilitează procesul de măsurare a cunoașterii prin diferența între mărimile finale față de cele inițiale, de pornire.

B4.) Modelul *Citation Weighted Patents* (CWP) (B4)

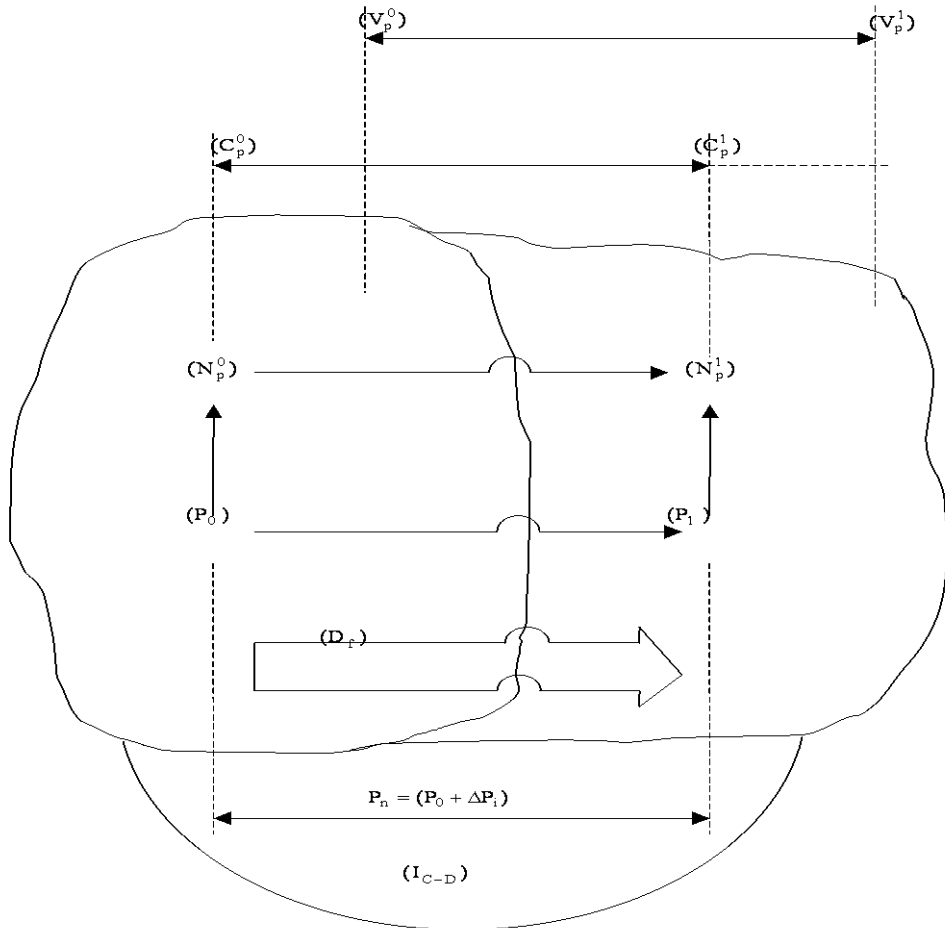
În cadrul firmei/organizației se constată existența unui număr inițial de patente (N_p), obținute din cercetare-dezvoltare (C-D), pe baza costurilor (C_p). Acestea oferă starea de performanță de bază (P_o) a entității respective.

Realizând noi cheltuieli pentru cercetare-dezvoltare (C_p^1) se obține suplimentarea numărului inițial de patente, care ajunge la nivelul (N_p^1). La rândul lor, acestea oferă starea de performanță superioară (N_p^1), prin diferența adițională (ΔP_i).

Acest proces de inovare, exprimat prin creșterea numărului de patente în cadrul firmei/ organizației, este generator de impact (I_{C-D}) de tip (C-D) asupra procesului general de dezvoltare a firmei/organizației (D_f).

În principal, se urmărește strict analitic volumul veniturilor obținute la etapa (1), respectiv la etapa (2), influențate de apariția și operaționalizarea volumică a patentelor suplimentare rezultate din (C-D), vizând maximizarea performanțelor (P_n) (*figura 4.30*) [14 rp]:

$$(N_p^1) - (N_p^0) = + N_p \rightarrow \max P_n \quad (4.2)$$

Fig. 4.30. Reprezentarea principală schematică a modelului Citation Weighted Patents (CWP) (B4) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

Generalizând, exprimarea modelistică este:

$$\left\{ \begin{array}{l} |V_p^i > V_p| > |C_p^i > C_p^0| \\ \Delta N_p^i \rightarrow P_n^i \end{array} \right. \quad (4.3)$$

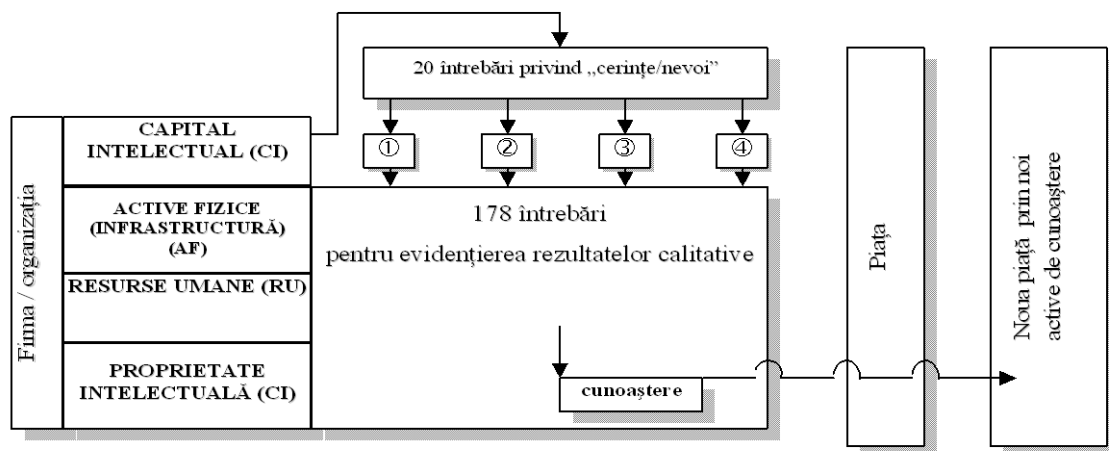

Veniturile obținute, mai mari decât costurile de cercetare-dezvoltare, arată normalitatea recuperării cheltuielilor.

Diferențele între valorile finale și cele inițiale, sau de etapă, înfățișează mărimile cunoașterii adăugate, măsurate cu ajutorul complexului de indicatori, care semnifică dezvoltarea prin mărimea nouă a activelor de cunoaștere.

B5). Modelul *Technology Broker* (TB) (B5)

În cadrul firmei/organizației, capitalul intelectual este „pus în mișcare” pentru a influența proprietatea intelectuală, resursele umane și activele fizice (infrastructura) (figura 4.31.). [14 rp]

Fig. 4.31. Reprezentarea principală schematică a modelului *Technology Broker* (TB) (B5) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

Se delimitează 4 grupe (1; 2; 3; 4) de capital intelectual (categorii) asupra cărora se pun 20 de întrebări referitoare la necesități/ cerințe/ nevoi de creștere a acestuia.

Odată obținute răspunsurile (soluțiile), operând creșterea capitalului intelectual cu proporții cunoscute (măsurate), acestea vor determina influențe asupra celorlalte componente activale ale firmei/organizației.

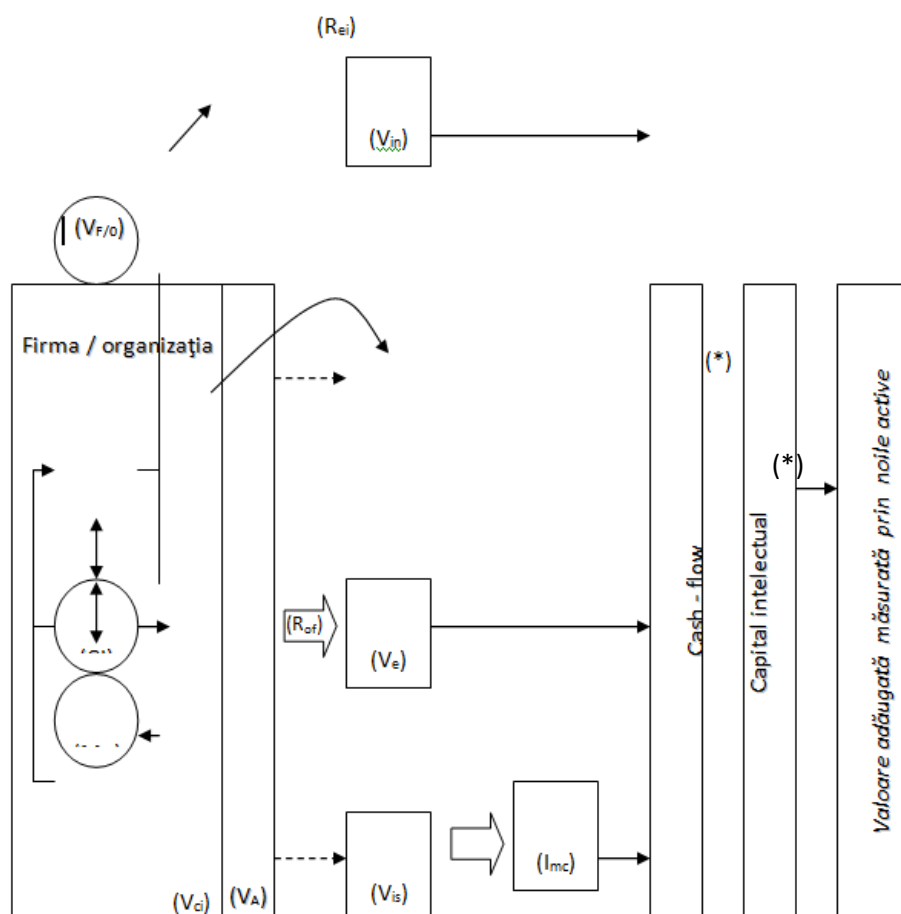
Asupra acestora se aplică un chestionar cu 178 de întrebări pentru evidențierea rezultatelor calitative (a noilor rezultate, din influențe).

Se compară „piața” cu „noua piață influențată pozitiv de cunoașterea adăugată”, care, în context este măsurabilă în activele de cunoaștere favorabil reconfigurate.

B6). Modelul *Inclusive Valuation Methodology* (IVM) (B6)

În cadrul firmei/organizației se întâlnește o valoare totală/de ansamblu a acesteia ($V_{f/o}$), care marchează valoarea de afacere (V_A), operațională a acesteia (figura 4.32.).

[14 rp]

Fig. 4.32. Reprezentarea principală schematică a modelului Inclusive Valuation Methodology (IVM) (B6) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

Totodată, există o valoare a capitalului intelectual (V_{CI}), rezultată din evaluarea mărimii influențelor date de capitalul intelectual (CI).

În cadrul entității se cunosc în formule clasice, obișnuite) mărimile/ măsurile/ măsurătorile monetare (M_m).

Din toate aceste elemente descriptive, se poate evidenția mulțimea de tipuri de valori ale entității, respectiv:

- valoarea *intrinsecă* a firmei/organizației (V_{in}), din rezultatele de efectivitate internă a entității (R_{ei});

- valoarea *extrinsecă* a firmei/organizației (V_e), rezultată din ce oferă entitatea către interiorul/exteriorul său (R_{ef});

- valoarea *instrumentală* a firmei/organizației (V_{is}), care este determinantă pentru impactul asupra mediului ambiant competitiv (I_{mc}) dat de entitatea în cauză.

În baza celor de mai sus, în cadrul firmei/organizației se formalizează „cash-flow”-uri compuse, cu influențele date de capitalul intelectual:

$$V_{ad} = V_{ad}^m * V_{ad}^i \quad (4.4)$$

în care: V_{ad} = valoarea adăugată de ansamblu;

V_{ad}^m = valoarea adăugată din exprimările monetare;

V_{ad}^i = valoarea adăugată din exprimările intangibile (de cunoaștere).

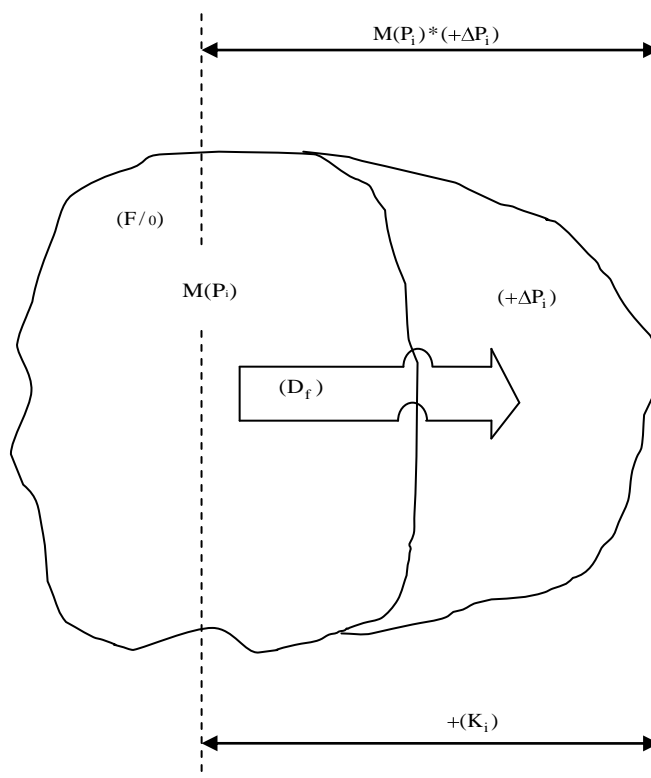
Noile active de cunoaștere, îmbogățite cu valoare adăugată, exprimă determinarea valorii adăugate de ansamblu, prin influența măsurată a cunoașterii suplimentare.

B7.) Modelul *Intellectual Asset Valuation* (IAV) (B7)

Proprietatea intelectuală (P_i) existentă în cadrul unei firme/organizații (F/o) poate fi modificată (creștere) prin adăugarea valorilor cuantificate ($+\Delta P_i$) (figura 4.33.).

[14 rp]

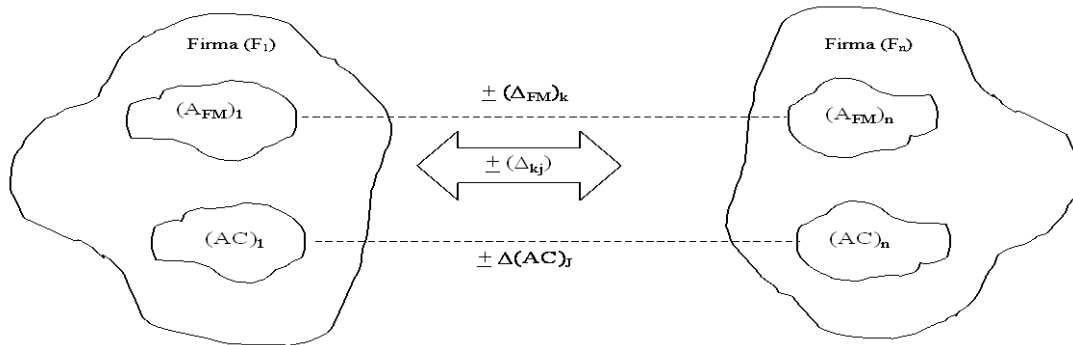
Fig. 4.33. Reprezentarea principală schematică a modelului Intellectual Asset Valuation (IAV) (B7) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

Mulțimea elementelor de proprietate intelectuală $M(P_i)$, completată cu suplimentul de cunoaștere $(+K_i)$, prilejuiește dezvoltarea firmei/organizației (D_f) , prin reconfigurarea dimensională pozitivă a activelor de cunoaștere.

- **Modele bazate pe estimarea capitalizării pieței cu capital intelectual (Grupa C)**

Modelele din această grupă (C) se bazează pe *capitalizarea pieței*, folosind cunoașterea drept „substanță capitalizatoare”.

În competiția dintre firme, pe piață se pot identifica *diferențele* între firmele care sunt capitalizate diferit din punct de vedere al cunoașterii (*figura 4.34.*). [14 rp]

Fig.4.34. Modelul evaluării diferențelor pe piață între agenții economici deținători de capital de cunoaștere (active de cunoaștere) și capital fizic-material în proporții diferite, variabile

Rezultă că, între activele fizice-materiale $(A_{FM})_i$ dintre firme se pot înregistra (măsura) diferențele/diferențierile $\pm (\Delta_{FM})_k$, iar între cele de cunoaștere $(AC)_i$ se observă valorile $\pm \Delta(AC)_j$.

Totodată, diferențele se pot exprima ca ponderi/proporții între activele fizice-materiale și cele de cunoaștere din interiorul firmei.

Expresia modelistică a diferențierilor $(\delta; \Delta)$ se regăsește în sistemul:

$$\left\{ \begin{array}{l} \delta (A_{FM})_i \longrightarrow \pm \Delta (A_{FM})_k \\ \delta (AC)_i \longrightarrow \pm \Delta (AC)_j \\ (A_{FM})_i \longrightarrow (A_{FM})_{i\pm 1} \\ (AC)_i \longrightarrow (AC)_{i\pm 1} \\ \delta (F_1; F_2) \longrightarrow \pm (\Delta_{kj}) \end{array} \right. \quad (4.5)$$

Prin compunerea dimensională a mediului economic pe areale (clusteri sau subrețele), care găzduiesc entități productiv-economice și de distribuție/consum, se

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

obțin date agregate în privința capitalului intelectual și a activelor de cunoaștere, cu relevanță la nivel național.

Metodele din această grupă oferă o bună ilustrare a valorilor financiare ale capitalului intelectual, ocazionând obținerea de comparații între agenții economici, din perspectiva capitalizării și operaționalizării cunoașterii.

În schimb, nu se obțin suficiente sau relevante date/informații despre componentele contributive la conturarea valorii capitalului intelectual, din cauza concentrării preponderente asupra elementelor financiare/monetare în procesele de măsurare.

Sistematizarea în premieră a modelelor bazate pe estimarea pieței cu potențial intelectual este redată în *figura 4.35*. [14 rp]

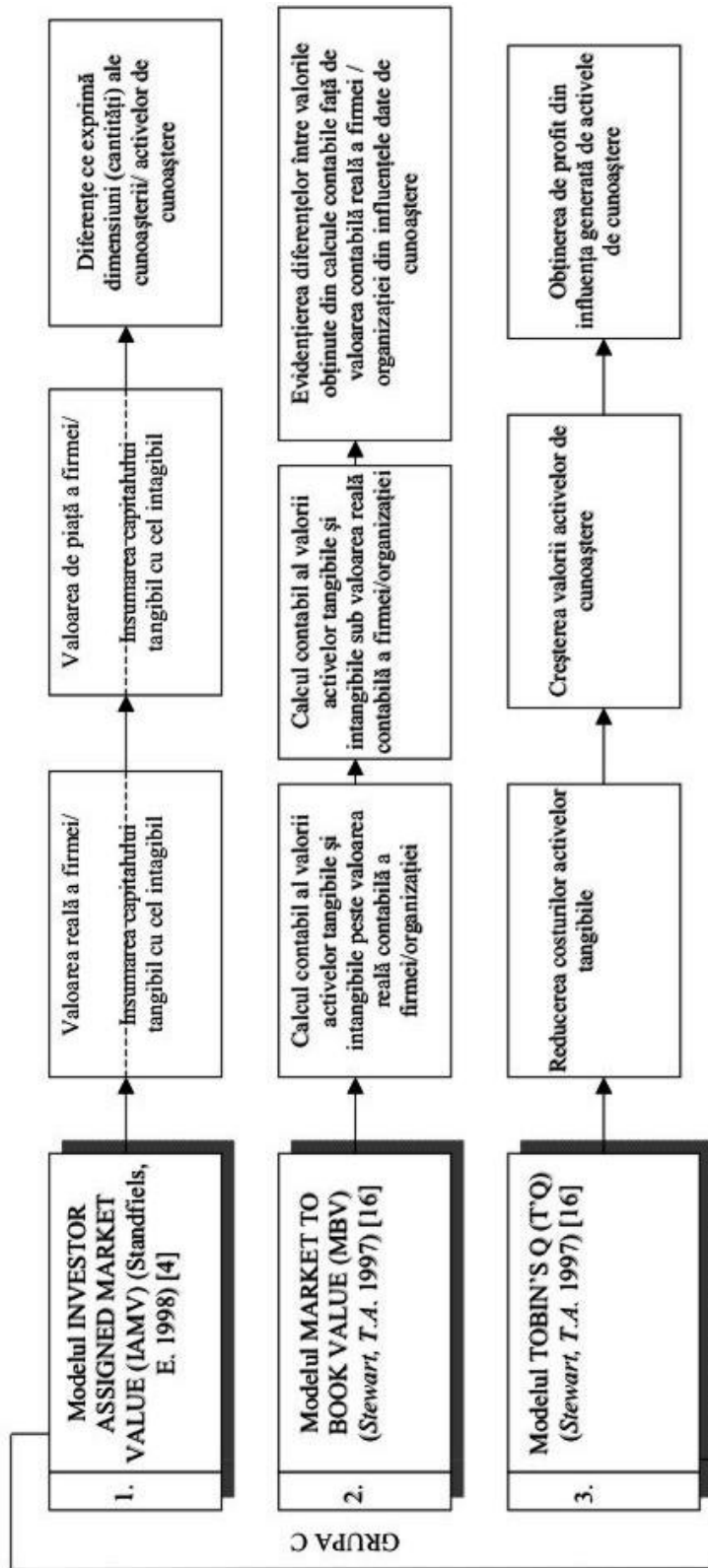

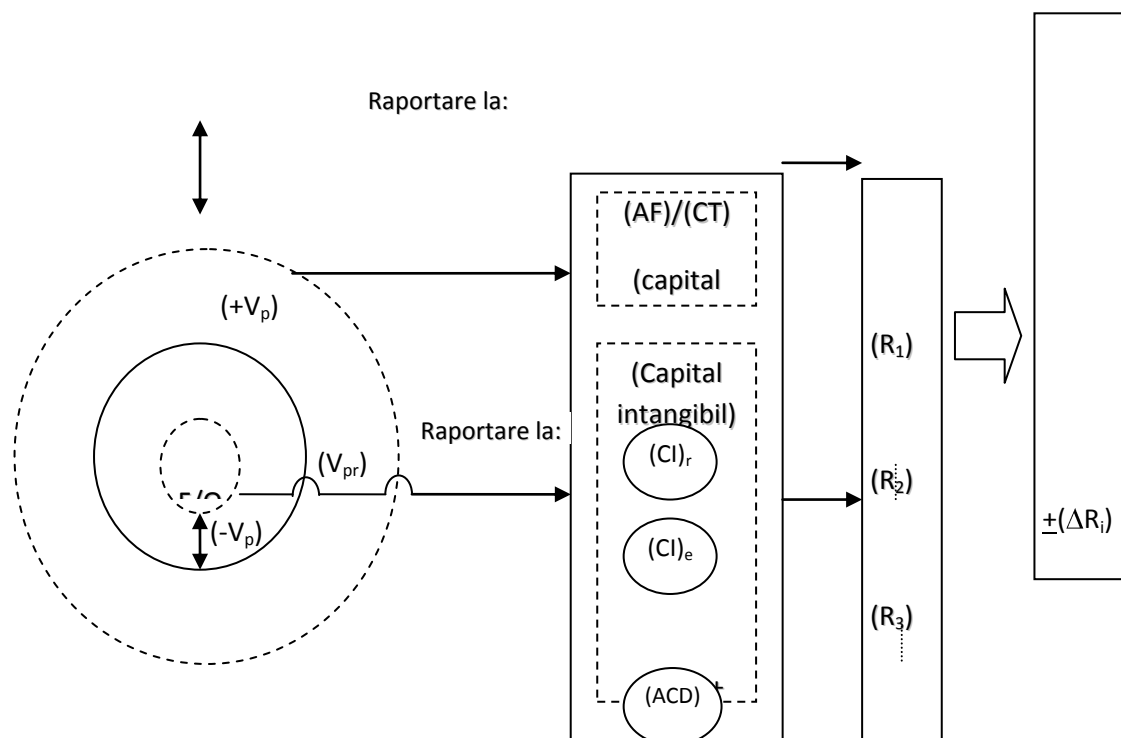
Fig.4.35. Sistematizarea modelelor de măsurare a activelor de cunoaștere bazate pe estimarea capitalizării piețe cu potențial intelectual

În principal, se rețin următoarele aspecte constitutive/de elemente-cheie ale modelelor în cauză:

C1). Modelul *Investor Assigned Market Value* (IAMV) (C_1)

Se constată că o firmă/organizație (F/o) are o valoare reală (V_{pr}) însă aceasta variază în raport cu piața (valorile de piață $\pm V_p$) (figura 4.36). [14 rp]

Fig.4.36. Reprezentarea principală schematică a modelului *Investor Assigned Market Value* (IAMV) (C_1) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

În context, modelul prevede raportarea valorii reale a firmei/organizației ca sumă constituită din activele fizice-materiale (capitalul tangibil) (AF)/CT), capitalul intelectual realizat ($(CI)_r$), capitalul intelectual consumat/erodat ($(CI)_e$) și avantajul competitiv durabil/sustenabil (ACD).

Totodată, se realizează și varianta raportării valorii de piață la suma elementelor menționate.

Se obțin valori ale raporturilor respective (R_i), iar între acestea se rețin diferențele dimensionale și calitative $\pm (\Delta R_i)$.

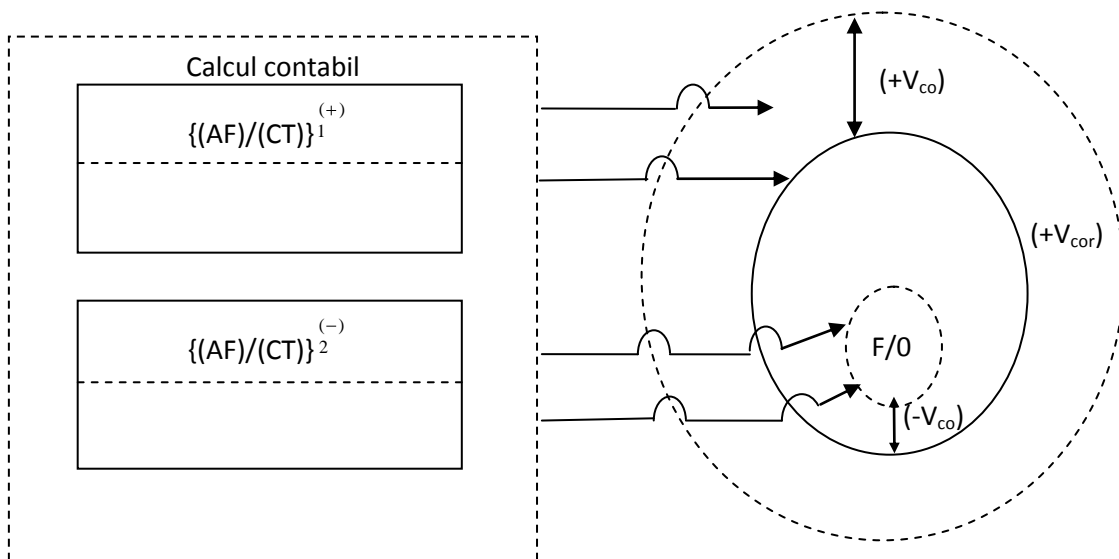
În acest fel, pe baza diferențelor cuantificate se înlătuiește înlăturarea nedeterminărilor în privința participării cunoașterii la constituirea activelor totale ale firmei/organizației, inclusiv a activelor de cunoaștere.

C2). Modelul *Market to Book Value* (MBV) (C2)

Întotdeauna o firmă/organizație are o valoare contabilă reală (V_{cor}). Această valoare, aproape niciodată nu este cunoscută în mod real, cu precizie/exactitate cvasi-perfectă.

Față de această valoare contabilă reală se poate întâlni varianta valorii contabile excedente a firmei/organizației, în care capitalul tangibil $\{(AF)/(CT)\}^{(+)}_1$ depășește contururile reale ale valorii contabile calculate.

În egală măsură, pentru capitalul tangibil, se poate întâlni situația de exprimare prin valoarea contabilă de deficit $\{(AF)/(CT)\}^{(-)}_2$ (figura 4.37.). [14 rp]

Fig. 4.37. Reprezentarea principală schematică a modelului Market to Book Value (MBV) (C2) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

Pentru capitalurile intangibile, calculate în formulă excedentară sau de deficit, notate $\{(AC)\}^+_1$, respectiv $\{(AC)\}^{(-)}_2$, calculele contabile arată diferențieri față de valoarea contabilă reală.

Exprimarea modelistică generalizată este:

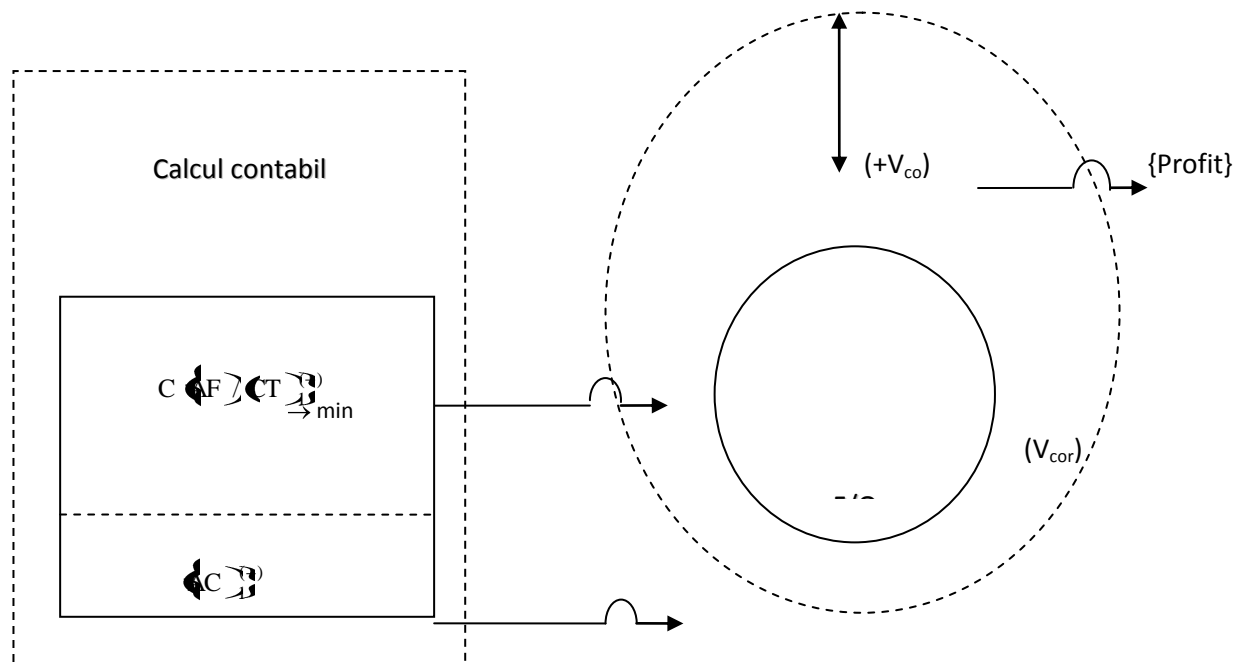
$$V_{cor} = \pm \Delta | \{(AF)/(CT)\}^{(\pm)}_i ; \{(AC)^{(\pm)}_i\} | \quad (4.6)$$

În acest fel, are loc contribuția la înlăturarea nedeterminărilor în cuantificarea activelor de cunoaștere.

C3). Modelul *Tobins's Q* (T'sQ) (C3)

Se constată că într-o firmă creșterea capitalului intelectual, respectiv a activelor de cunoaștere (maximizarea valorii), concomitent cu reducerea costurilor activelor fizice-materiale (tangibile) (minimizare) determină apariția unei valori contabile suplimentare față de valoarea contabilă reală a firmei/organizației (V_{cor}) (figura 4.38).

[14 rp]

Fig. 4.38. Reprezentarea principală schematică a modelului Tobin's Q (T'sQ) (C3) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

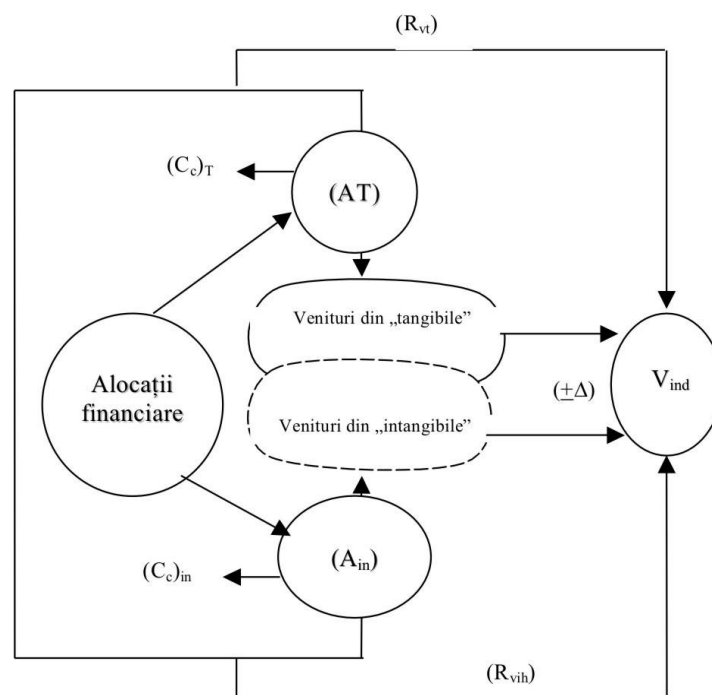

În esență, se urmărește obținerea profitului mizând pe creșterea capitalului intelectual, respectiv a influenței generate de activele de cunoaștere în rezultatele finale (ieșiri), concomitent cu operaționalizările obișnuite, cunoscute ale capitalului tangibil intrat sub incidența reducerii (minimizării) costurilor aferente.

În acest fel se evidențiază în mod determinat mărirea și rolul cunoașterii/ activelor de cunoaștere în procesul de producție/reproducție și distribuție/consum.

- **Modele bazate pe estimarea veniturilor din activele de cunoaștere (Grupa D)**

Modelele din Grupa D vizează compararea veniturilor din activele de cunoaștere în articularea lor operațională cu activele tangibile (figura 4.39.). [14 rp]

Fig. 4.39. Algoritm estimării veniturilor din influențele activelor tangibile și intangibile

Procedând la operaționalizarea alocațiilor financiare în cadrul unei firme/organizații se constată că activele tangibile (AT) și cele intangibile (A_{in})

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

caracterizează semnificativ costul general al capitalului, respectiv $(C_c)_T$ din tangibile și $(C_c)_{in}$ din intangibile.

Corespunzător se obțin venituri din *tangibile* respectiv *intangibile*, regăsite în veniturile industriale (V_{ind}), a căror variabilitate dimensională ($\pm \Delta$) este asigurată de variabilitatea participării capitalului intelectual/activelor de cunoaștere/a cunoașterii la producție/reproducție și distribuție/consum.

Rata valorilor obținute din venituri tangibile (R_{vt}) se compară cu rata valorilor în creșterea economică obținută din venituri intangibile (R_{vin}).

Modelele din această grupă sunt potrivite pentru demersurile înlăturării nedeterminării activelor de cunoaștere aferente firmelor din unele areale specializate (clusteri, sub-rețele), ele arătând, în principal, valoarea financiară a capitalului intelectual, folosind formule contabile cunoscute.

În schimb, nu se conturează date/informații despre influențele date de componentele capitalului intelectual și a celor din activele de cunoaștere.

Totodată, aceste tipuri de modele nu au relevanța necesară pentru înlăturarea nedeterminărilor prin măsurări la nivel național ale capitalului intelectual/activelor de cunoaștere.

Sistematizarea modelelor de măsurare bazate pe estimarea veniturilor din activele de cunoaștere este redată în *figura 4.40*. [14 rp]

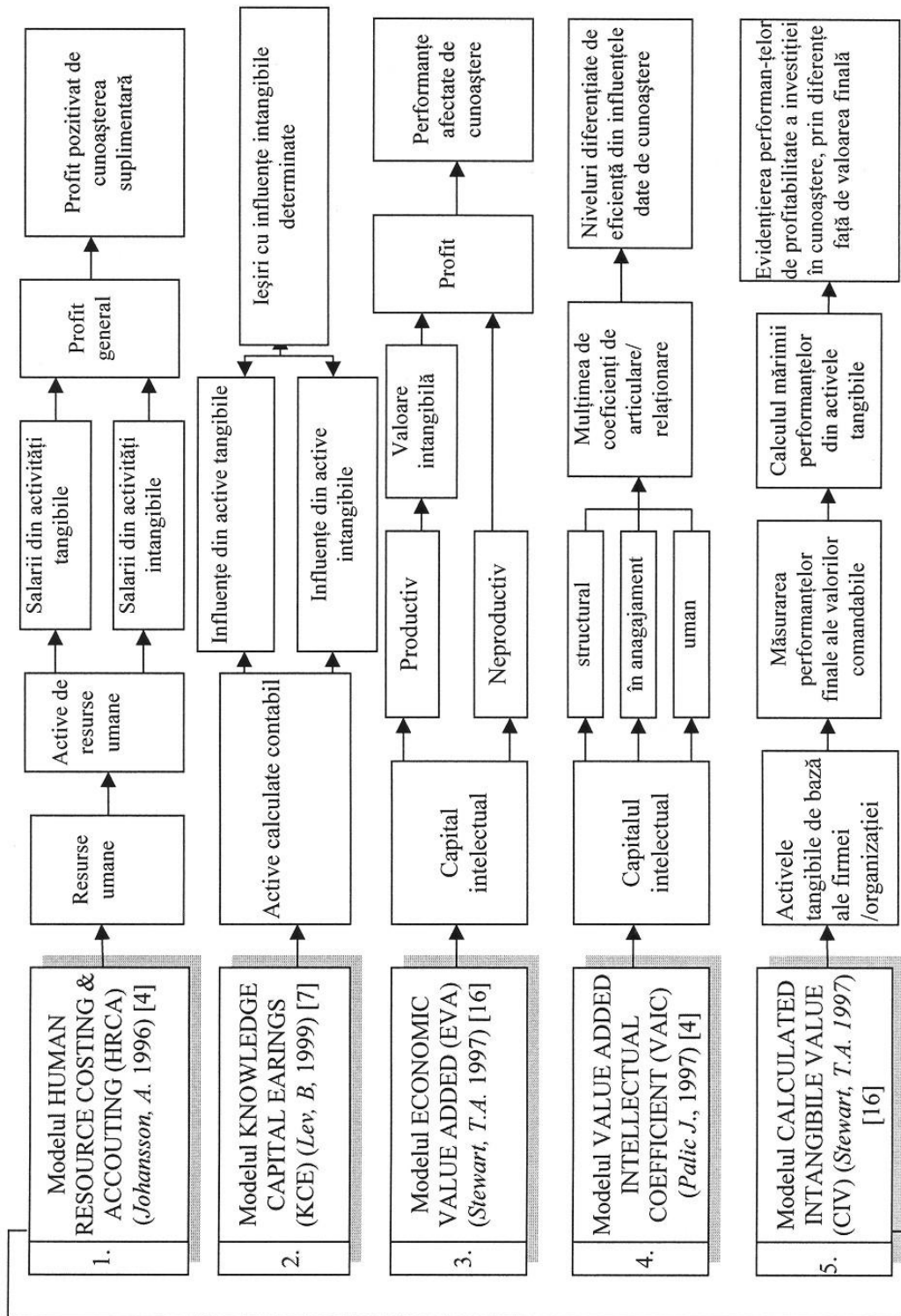
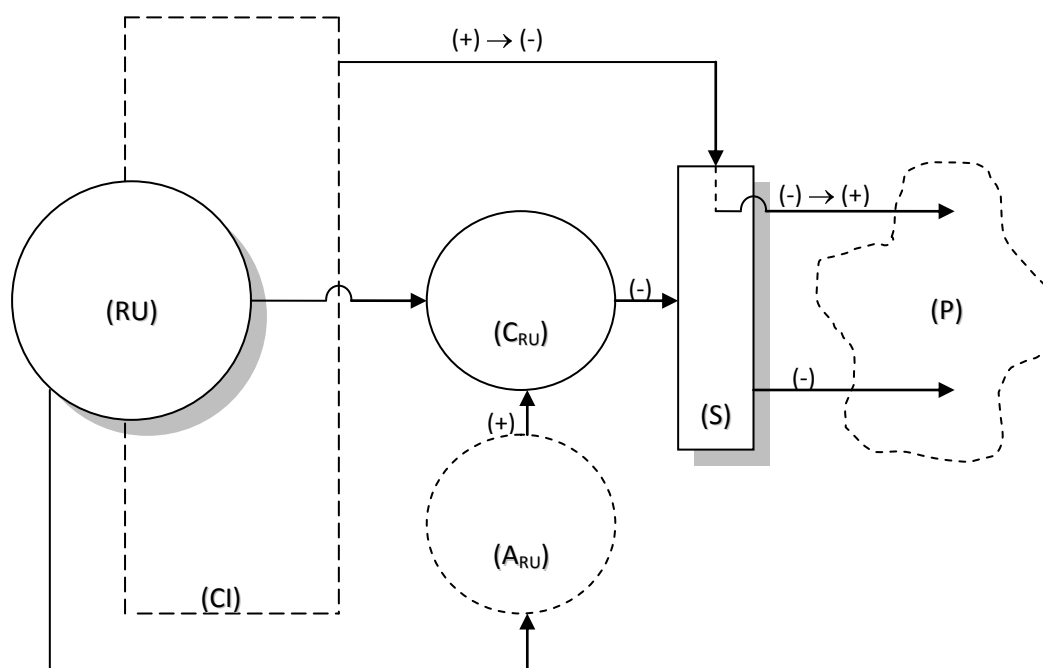

Fig.4.40. Sistematizarea modelelor de măsurare bazate pe estimarea veniturilor din activele de cunoaștere

D1). Modelul *Human Resource Costing & Accounting* (HRCA) (D1)

În cadrul unei firme/organizații (F/o) se întâlnesc resursele umane (R_u), care constituie activele de personal de management și execuție (AR_u) (figura 4.41). [14 rp]

Fig. 4.41. Reprezentarea principală schematică a modelului Human Resource Costing & Accounting (HRCA) (D1) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

Este cunoscut faptul că, în mod obișnuit, resurselor umane le este asociat intrinsec capitalul intelectual (CI).

Costurile resurselor umane (C_{RU}) influențează „în negativ” profitul (P), prin volumul salariilor (S) cheltuite.

În schimb, creșterea capitalului intelectual (acumularea și depozitarea de cunoaștere la „același personal”, salarizat fiind la același nivel inițial) contribuie la creșterea profitului.

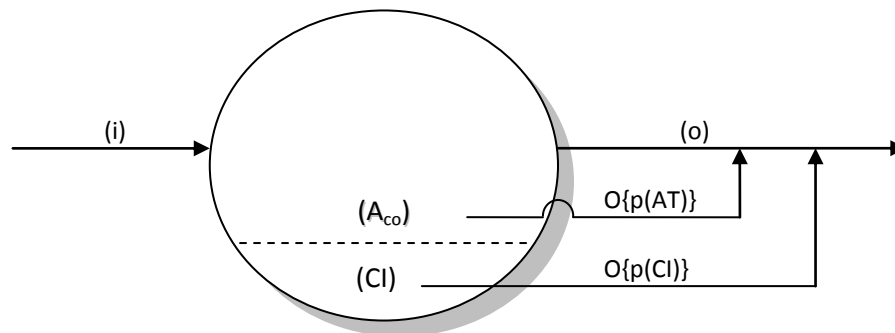
Aspectul evolutiv enunțat este urmare a faptului că se obține valoare suplimentară pe baza cunoașterii prin operaționalizarea producției/reproducției și

distribuției/consumului provenite de la aceleași resurse umane, însă îmbogățite cu un „supliment de cunoaștere”.

D2). Modelul *Knowledge Capital Earning* (KCE) (D2)

În cadrul firmei/organizației (F/o) se întâlnesc activele calculate contabil (A_{co}) (figura 4.42). [14 rp]

Fig. 4.42. Reprezentarea principală schematică a modelului *Knowledge Capital Earning* (KCE) (D2) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

În context, intrările generale au corespondență în ieșirile generale (o).

Se constată că se întâlnesc ieșiri din activele calculate contabil, provenite din influențele date de activele tangibile $O\{p(AT)\}$.

Din capitalul intelectual se determină influențele date de ieșiri din „părțile de cunoaștere” acumulată în cadrul firmei.

D3). Modelul *Economic Value Added* (EVA) (D3)

Capitalul intelectual (CI) în cadrul unei entități organizate se poate manifesta *productiv* sau *neproductiv* (figura 4.43). [14 rp]

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

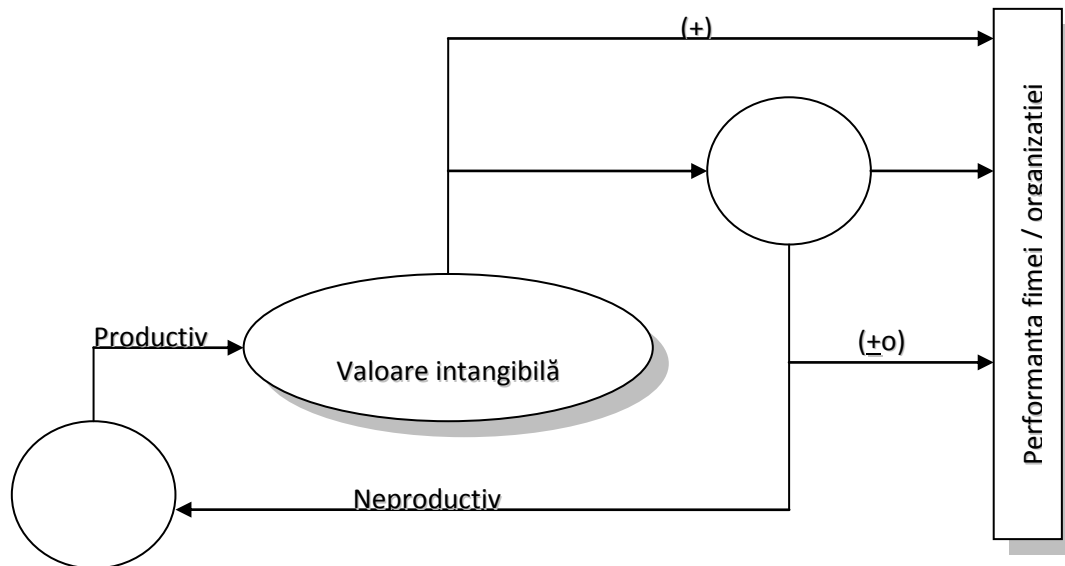
Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Fig. 4.43. Reprezentarea principală schematică a modelului Economic Value Added (EVA) (D3) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

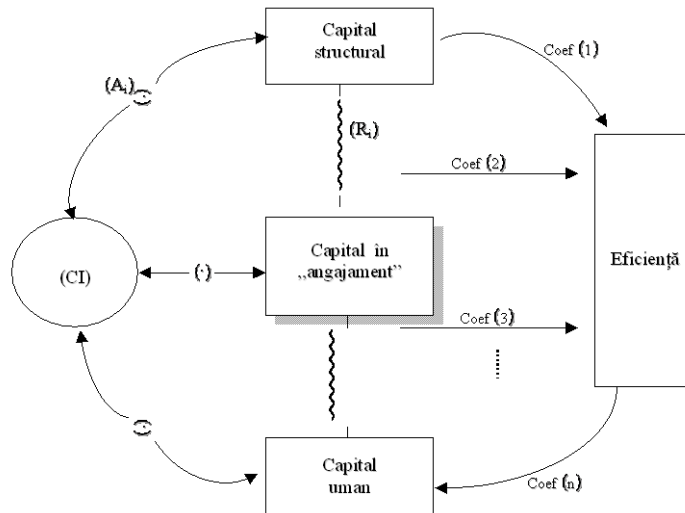
Se observă că practic valoarea intangibilă (V_{in}) contribuie la obținerea profitului (P).

Se deduce că această valoare, care este rezultatul manifestării productive a capitalului intelectual, are influență pozitivă asupra performanțelor firmei, prin reflexia cunoașterii suplimentare în operaționalizări productiv-economice.

În același context, „neproductivitatea capitalului intelectual” afectează negativ performanțele entității.

D4). Modelul *Value Added Intellectual Coefficient* (VAIC) (D4)

Capitalul intelectual (CI) se află în articulare (A_i) cu cel „structural”, „în angajament” cu cel „uman”, care la rândul lor se regăsesc în relaționări specifice (R_i) (figura 4.44). [14 rp]

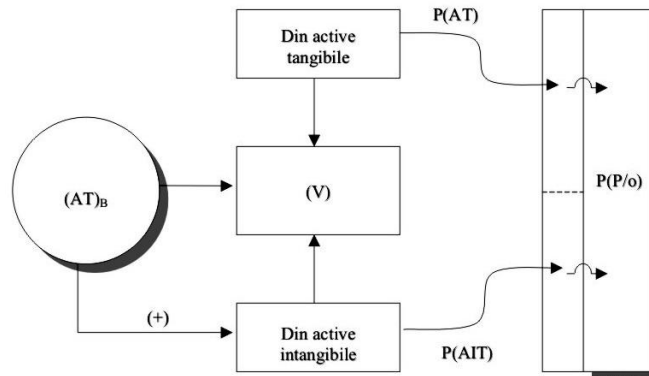

Fig. 4.44. Reprezentarea principală schematică a modelului Value Added Intellectual Coefficient (VAIC) (D4) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

Din articlările și relaționările menționate, cu ajutorul unei mulțimi de coeficienți specifici $\{Coef_{(1)}; Coef_{(2)}, \dots, Coef_{(n)}\}$ rezultă niveluri diferite de eficiență a firmei/organizației (F/o) din influențele date de cunoaștere.

D5). Modelul *Calculated Intangible Value* (CIV) (D5)

În firma/organizația (F/o) se identifică activele tangibile de bază $(AT)_B$, care, în principal, reprezintă suportul pentru producerea veniturilor (V) (figura 4.45.). [14 rp]

Fig. 4.45. Reprezentarea principală schematică a modelului Calculated Intangible Value (CIV) (D5) pentru măsurarea activelor de cunoaștere

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Dacă se adaugă participația/participarea activelor intangibile la obținerea veniturilor, rezultă că această influență poate fi dedusă din diferența dintre mărimea performanței finale/generale a firmei/organizației $\{P(f/o)\}$ și mărimea cuantificată prin procedee clasice de calcul a performanței din activele tangibile $\{P(AT)\}$.

$$P(AIT) = \{P(F/o)\} - \{P(AT)\} \quad (4.7)$$

Profitabilitatea investiției în cunoaștere $\{P(AIT)\}$ exprimă angajamentul entității în efortul de formalizare/creștere a activelor de cunoaștere.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

CAPITOLUL V. GESTIUNEA CORPORATIVĂ A AVUȚIEI CULTURALE ROMÂNEȘTI

5.1. Guvernarea corporativă culturală

Mediul cultural european în spațiile naționale ale țărilor membre dezvoltate prezintă angajamente strategice în primul sfert al veacului prezent pentru 1) creșterea economică și culturală, 2) instaurarea marilor tendințe culturale de sinteză, care cu ajutorul integrării europene și a globalizării devin dominante, așezate peste liniile culturale naționale și 3) finanțarea deficitelor de tendințe programate în sfera culturii.

Autodefinirea culturală regională încurajată substanțial în ultimele decade ale evoluției economico-sociale în Europa și România este pe cale să fie instaurată ca sistem operațional și conceptual în condițiile în care controlul economic printr-un management non-corporativ tinde să se instaureze pe o bază de resurse materiale tot mai redusă, însă pe o nouă bază de resurse de cunoaștere tot mai largă, odată cu trecerea la societatea bazată pe cunoaștere și acceptarea rezultatelor/efectelor integrării și globalizării.

În cultura globală contemporană progresul convențional, asimilat identitar cu avansul, cu mersul înainte spre un anume orizont, generează complexitate comportamentală spirituală, uneori derutantă, ceea ce impune o nouă manieră de gândire pentru soluționarea decizională și transparentă a problemelor de angajament cultural colectiv, societal.

Schemelor clasice de abordare a complexității culturale li se opun în prezent elementele de gândire, trăire și sentimentalism global, integrativ.

Sistemul cultural românesc, pe platforma temporală a anului 2015, este încă formalizat prin valori identitare, proprii.

Diferite decizii, chiar din sub-domenii culturale autohtone înguste, specializate, au șanse tot mai mari de a fi generalizate sub impulsul tendinței dominante integrative în spațiul cultural european, deoarece rezolvările provin din scheme, tehnici, metode ș.a. care în contemporaneitate sunt caracterizate de capacitatea tot mai înaltă de a lua în

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

considerare multitudinea de factori interrelaționați ce domină sistemele spirituale și sociale.

Pentru observarea viitorului apropiat, pe termen mediu și lung aferent culturii/valorilor culturale românești, din perspectivele organizării și conducerii integrative, se dovedește însă importantă colecția de rezultate ale gândirii culturale și mentalisticii autohtone pe parcursul istoric al devenirii generale a modelului cultural propriu.

În contextul examinativ istoric, *R. Bacon (1214 -1292)* a formulat ideea științei bazată pe percepție și observație directă din natură.

Roger Bacon supranumit "Doctor mirabilis", a fost unul dintre cei mai importanți filozofi ai evului mediu timpuriu, aducând contribuție la dezvoltarea științei prin promovarea metodei experimentale, afirmând: "*Fără experiență nu se poate cunoaște nimic temeinic. Există două maniere de a ajunge la cunoaștere: prin raționament și prin experiență. Numeroși sunt cei ce au dovezi despre ceea ce poate fi cunoscut, dar cum ei nu fac experiențe... nu pot evita ce este dăunător*". "*Cel ce dorește să se bucure fără nicio umbră de îndoială de adevărurile aflate la baza fenomenelor trebuie să știe cum să se dăruiască experimentului*". ([//ro.org/wiki/Roger_Bacon](http://ro.org/wiki/Roger_Bacon)).

J. Kepler (1571-1630) și *Galileo Galilei (1564-1642)* introduc și obțin recunoașterea publică a importanței matematicii, care permite abstractizarea realității concrete.

René Descartes (1596-1650) evidențiază într-o manieră impresionantă imaginea organismului uman (ființei), care nu este altceva decât un „mare mecanism”.

I. Newton (1643-1727) își fondează viziunile ce pot justifica fizica pe principii legate de mișcare, ceea ce modifică radical maniera de abordare a deciziilor în context dinamic, mai larg, complex.

P. Laplace (1749-1829) identifică știința față în față cu omul (în situația contemporană, managerul) ca fiind o „mașină neînsuflită”.

Începutul secolului al XX-lea este marcat de „dominația economicului”, în care gândirea pentru decizii este matematizată, mai exactă, cuantificatoare, cauzală, analitică, mecanică, materialistă.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Ceea ce nu intră sub incidența măsurării sau reprezentării matematice era sortit să fie neglijat în câmpul cercetărilor.

Era timpul în care fiecare obiect de studiu, fenomen, flux ș.a. pentru a fi supus actului decizional suferea separări în părți infime, fiind căutate între ele legăturile cauzale liniare, unice.

La mijlocul secolului al XX-lea, teoria sistemelor și ecologia, apărute ca „științe noi”, au scos în prim plan pluralismul înfățișării aceluiși răspuns (soluție) de către mai mulți cercetători (curenți).

Științelor reduționiste li se alătură cibernetica, drept instrument explicativ, folosit în procesul luării deciziilor.

În fapt, a apărut un nivel științific nou, supra-disciplinar, care a condus la complicarea metodelor de organizare și conducere a sistemelor productiv-economice și sociale, în ansamblu.

J. de Rosnay (1975) și *F. Vester (1980)* introduc noțiunea de „biocibernetică”, drept argument pentru o dezvoltare mai accentuată a teoriei sistemelor.

Inițiativele de dezvoltare culturală survin, așadar, pe fondul vectorilor rezultanți/compuși de avans impuși de marile entități cu mari culturi rețelizate/clusterizate în spațiul european comunitar la început de veac XXI.

În esență, ceea ce se lansează ca provocare de studiu în lucrarea de față, respectiv “*gestiunea corporativă culturală*”, semnifică un anume tip de „birocație nouă”, însă pe fond spiritual, creativ, organizațional și comportamental deviant pozitiv.

În fapt, gestionarea avuției culturale impune o anumită re-birocratizare a domeniului. Debirocratizarea clamată/ cerută general și imperativ în mediul economico-social contemporan, inclusiv în cultură, este favorizantă (prin devianță negativă) alternativelor dereglementative culturale în contrasens cu gestiunea corporativă.

În fond, nu avansăm ideea birocratizării/de-birocratizării creației, exprimării, libertății ș.a. ci clamăm re-birocratizarea corporativă a gestionării avuției culturale naționale, ca “materialitate” de cunoaștere reală și trăire colectivă.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

În mediul cultural și social din țările - membre dezvoltate ale Uniunii Europene, precum și din cele aflate în tranziție pentru integrare, se întâlnesc deja situații strategice și operaționale privind creșterea culturală sustenabilă, iar apariția marilor linii culturale integrative prin proiecte europene lansate în domeniu, în condițiile programării integrării europene și a globalizării, devine dominantă pentru mediile cultural-spirituale în plan național și regional, internațional.

Într-un asemenea cadru, se simte necesitatea de a elabora reguli noi de funcționare a sistemelor de gestionare a avuțiilor culturale naționale, nu ca un afront ori rezistență în fața noului val de omogenizare, ci ca o variantă de păstrate, „conservare vie” a culturii și avuției culturale autohtone pentru a fi distinct contributivă la cultura europeană.

În gestionarea organizațiilor culturale (mai ales ale celor considerate convențional mari), se constată că au apărut situații cu potențial de a fi catalogate ca incorecte, uneori neetice ale comportamentului interdominant între culturile popoarelor europene. Este vorba de situații decizionale și de decidenți care, prin atitudini de autarhizare, secesionisate, de factură cultural-etnică exacerbată reprezintă factori de risc în mediul social-economic general al Europei unite.

De aceea, se resimte puternic cerința de a stabili noi perspective în legătură cu metodele actuale de gestionare a avuției culturale, luarea de atitudine față de felul frecvent incorect de acțiune al managerilor culturali din arealele gândirii extreme, în raport cu mediul cultural competițional global.

Definirea noțiunii de *gestiune corporativă* reprezintă subiectul unor studii și analize în domeniu, fiind justificate de necesitatea cunoașterii dimensiunilor cât și a implicațiilor fenomenului deciziilor subiective, care determină disfuncții, dezechilibrări în sfera avuției culturale la nivel național, internațional și european.

Pe această bază are loc înfățișarea nevoii stabilirii unor acțiuni și măsuri eficiente de prevenire și combatere a greșelilor în organizare și conducere a avuției culturale.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Dintre cauzele generice ale apariției deranjamentelor de management și a lipsei operaționalizării gestiunii corporative a avuției culturale se rețin:

- 1) preocuparea cu precădere a decidenților din organizații culturale pentru propriile interese;
- 2) proprietarii entităților culturale sunt separați de managementul organizațional în domeniu;
- 3) decidenții acționează, frecvent, în numele intereselor proprii și mai puțin în interesul oamenilor și sistemului avuției culturale;
- 4) costurile pentru acțiunile în cadrul direcțiilor de interes stabilite ale organizațiilor culturale sunt suportate efectiv de planul local, authton, nu de decinenți.

Independența decidenților culturali nu este întotdeauna respectată în managementul organizațiilor culturale care dețin, protejează, dezvoltă și/sau promovează avuția culturală și iar performanțele programate în organizare și conducere în domeniu nu sunt atinse.

„Trăitorii”/ consumatorii de cultură au, frecvent, atitudine pasivă față de problemele și evoluția organizațională a gestiunii avuției culturale și, ca atare, administratorii pot recurge la decizii subiective, nefundamentate, dăunătoare bunului mers al culturii românești.

Se constată că, în prezent, activitățile culturale și „bunurile/ materialitățile” bazate pe cunoaștere trebuie organizate și conduse într-o manieră diferită față de formulele tradiționale.

Desfășurarea în serie a unor activități, acțiuni culturale ș.a. sub formă naturală, aleatoare nu conduce, de regulă, la utilitatea convențională așteptată a rezultatelor ori consecințelor acțiunii, procesului, fenomenului respectiv.

Aspectele de mai sus facilitează contributiv înțelegerea proceselor culturale contemporane, generând alternative și opțiuni pentru diferite formule de organizare și conducere a acestora și a avuției culturale, de această dată pe baze corporative.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Ca atare, managementul corporativ a avuției culturale soluționează problemele teoretice specific contemporaneității spirituale și asigură premise practice în procesul fundamentării transparente și etice a deciziilor de gestionare, respectiv administrare a resurselor culturale.

Pe această bază, se obțin formule de gândire sistemică privind comportamentul transparent și etic a organizațiilor culturale și persoanelor, folosind tehnici și metode de soluționare specifică, dar referențial asumată, a problemelor organizaționale și de conducere a avuției culturale.

Se identifică următoarele aliniamente principale de abordări și operaționalizări care se întrezăresc pentru viitor prin managementul corporative a avuției culturale:

- conducerea pentru a imprima direcție și scop;
- alegerea strategiei sustenabile posibile;
- punerea accentului pe dezvoltare, experimentare și alocarea corespunzătoare, reală/realistă a resurselor pentru cultură;
- constituirea de capacități multiplă pentru conducerea transparentă multidimensională a valorilor, avuției și actelor culturale;
- operaționalizarea tuturor resurselor reale posibile de gândire și creație culturală;
- învățarea organizațională corporativă în cultură și în sistemul de gestiune a avuției culturale.

Prin demersuri de natură corporativă se are în vedere “destratificarea” managementului general cultural, învățarea prin analiză, învățarea prin acțiune.

5.4. Conținutul noțional și formele manageriale semnificative aferente gestiunii corporative a avuției culturale românești

În context, *gestiunea corporativă* este a) *un concept* și doar parțial (cu semnificație și rol redus) b) *un instrument*. (M. Gâf-Deac, *Gestiunea corporativă*, Ed. FMP, 2014)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Semnalul noțional/ definitiv pentru gestiunea corporativă a avuției culturale românești are în conținut referințe despre 1) arhitecturile de liber, independent și autonom control în organizațiile culturale, 2) organizare și conducere a avuției culturale românești, 3) furnizori de avuție culturală românească, 4) consumatori/ clienți ai avuției culturale românești, 5) părți interesate (*stakeholders*) și 6) angajați/ salariați din domeniul culturii și gestionării a avuției culturale românești.

Conținutul noțional de mai sus are asociate elemente/forme manageriale semnificative precum: 1) responsabilitatea financiară, 2) etica, 3) încrederea crescută, 4) interesele investitorilor în cultură, 5) interesele de ansamblu ale organizației culturale și 6) transparența față de starea și soarta avuției culturale românești.

Gestiunea/governanța corporativă a avuției culturale românești vizează o mulțime finită de relații între decidenți, managementul entității culturale, părțile interesate și mediul spiritual înconjurător.

Conceptul de gestiune/governanță corporativă a avuției culturale românești vizează formula prin care sunt identificate și asumate obiectivele entității/organizației culturale, modalitățile de atingere a țelurilor și monitorizarea performanțelor în domeniu.

În fapt, gestiunea/governarea corporativă a avuției culturale românești vizează armonizarea regulilor, practicilor și legilor din sectorul cultural național, regional, european, internațional și global, fiind încurajată atragerea de capital cultural, dedicate atingerii cu eficiență a obiectivelor entității/ organizației culturale, generând valoarea culturală pe termen lung pentru o țară precum România.

Cadrul logic pentru luarea deciziilor corporative de gestionare a avuției culturale românești are în conținut manifestarea funcției principale a culturii bazate pe cunoaștere materializată pentru situații apărute în mediul interior sau exterior acesteia.

Între a) orientarea de ansamblu a gândirii și b) acțiunea practică de gestionare a avuției culturale românești, funcționează *metodologii* care prevăd abordarea reprezentării sistemelor culturale supuse deciziilor.

În acest cadru este introdusă *acțiunea culturală corporativă ca fenomen*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Deciziile corporative asupra avuției culturale românești se pot supune gândirii globale, disciplinate.

Elementele principale constitutive ale gândirii globale pentru decizii corporative asupra avuției culturale românești sunt: 1) întregul și părțile sale; 2) rețeaua; 3) sistemul și mediul său ambiant (înconjurător); 4) complexitatea; 5) ordinea; 6) direcția de avans (orientarea) și 7) dezvoltarea (evoluția).

Pe un astfel de fond de cunoaștere managerială este de faptul că gestiunea corporativă a asupra avuției culturale românești reprezintă un număr de mecanisme interioare și exterioare de control a organizațiilor și depozitelor de cunoaștere culturală, care determină echilibrul între echitate și autoritatea managerilor din domeniu.

Ceea ce prezintă interes, în mod esențial, este funcționarea sustenabilă, etică și transparentă a organizațiilor culturale autohtone în condițiile în care nu există programare culturală, ci doar manifestare indicativă în domeniu.

Lărgirea patrimoniului și a afacerilor culturale determină, practic, un cadru administrativ, managerial în care se realizează noi combinații protective în privința avuției culturale românești.

Unele valori, domenii strategice și avuția de importanță culturală națională pot rămâne distinct în sfera acțiunii statale.

Managementul corporativ modern a avuției culturale românești reprezintă, așadar, sinteza dintre știință, practică și artă, o stare de spirit ce reflectă un anumit mod de a accepta transparent și etic noutatea culturală, până la urmă decantată ca fiind perenă, a căuta, a vedea, a dori, a avansa.

Managementul corporativ previzional a avuției culturale românești se referă la elaborarea strategiilor de dezvoltare sustenabilă, în interesul colectivității naționale, materializate în planuri pe termen lung sau mediu.

Managementul corporativ dinamic a avuției culturale românești se bazează pe prospectarea viitorului, pe studii și previziuni de lungă durată, în care prezentul devine un loc de a pregăti viitorul.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

5.5. Metabolismul economic și managementul cultural în sistemele complexe

Creșterea economică poate fi studiată din perspectivă managerială, apelând la exemple. În economia franceză, de exemplu, „mega-profiturile” întreprinderilor mari corporative sunt percepute în mediul productiv ca fiind în sine autogenerate de factorul *dimensiune*.

Este avansată teza că nivelul profitului este ridicat în valoare absolută, întrucât provine din mari întreprinderi. Întreprinderile mici realizează profituri situate la niveluri perceptibile medii. Analizii decidenți în strategii și tactici manageriale sunt marcați de realitatea decalajelor între cele două categorii de profituri.

Această viziune cercetătoare se situează pe un aliniament al evoluțiilor doxastice pragmatice.

În esență, profitabilitatea (rata beneficiului raportată la capital) aferentă marilor companii nu este superioară celei specifice întreprinderilor mici și mijlocii.

Managerii cred sau constată că piața muncii rămâne încă rigidă (prin afectări sistemice date de salarii, șomaj, calificări ș.a.) în timp ce piața capitalului, din contră, devine din ce în ce mai fluidă. Aceste tendințe reprezintă premise pentru disfuncții.

În anii 1960-’70, de exemplu, în Franța a fost încurajată deținerea capitalului de către familii, ceea ce a condus la aprecieri referitoare la apariția consolidată a „patronilor capitaliști”.

Figura conducătorului „creator de întreprindere” era bine percepută și acceptată, în opoziție cu tendința de formare a clasei familiilor de „patroni capitaliști”, ca o contrapondere față de polarizare și diferențiere socială.

O atmosferă culturală instrumentată prin încredințarea că „patronii capitaliști” sunt patronii „creanțelor de/din întreprindei” a influențat comportamentul organizatoric și de conducere în profil macroeconomic în țara în cauză.

Crearea de întreprinderi avea menirea absorbirii individualităților familiale concentratoare de capital și prin acest proces instituirea noii „familii antreprenoriale” în

firme mici și mijlocii. Acestea erau preocupate de rezultate mai integrate, exprimate reflexiv pentru colectivități operaționale productiv-economice de tipul „companiei”.

În anii 2000-2015 discursurile strategice ignoră locațiile celor ce câștigă, deci ale celor care au profit, indiferent dacă sunt „capitaliști la nivelul de familie”, firme, companii, întreprinderi, asociații ș.a. mici, mijlocii, mari sau entități corporative tranziționale /tranzacționale.

Într-un alt aliniament exemplificativ, rezultă că în SUA o parte importantă a populației este deținătoare de acțiuni.

Un bun randament al pieței bursiere reprezintă pentru deținători ocazia evoluțiilor pe piața acțiunilor. Populația americană este contaminată de valențele culturale în computerul și rezultatele ce pot fi obținute în postura de acționar.

În Franța însă, situația de mai sus era caracteristică anilor 1920, când existau circa 2,5 milioane de deținători de titluri de acțiuni, pentru ca în anul 1980 numărul acestora să fie de numai 2 milioane.

Explicația evoluției menționate se regăsește în viziunea strategică a perioadei când în Franța „creșterea economică a fost asociată cu centralizarea”.

O astfel de imagine „cultural-doxastică”, poate avea un anume cost politic, întrucât se manifestă tentația nefastă a creșterii impozitelor la societățile comerciale.

Dezvoltarea economică generală este un proces care nu are un scop final, semnificativ concret de atins, de ideal/imuabil, îndeplinit de o colectivitate sau de societate în ansamblu, în baza căruia să se oprească evoluțiile spre noi orizonturi.

În permanență, desfășurarea operațională a sistemului uman, a societății umane se întâlnește între imperativele economice percepute în cereri și oferta de găzduire inter-relaționată a existenței cu mediul înconjurător complex.

De exemplu, analizele biofizice ale vieții sunt exprimate procesual, așa cum dezvoltarea durabilă (sustenabilă) poate fi înțeleasă în legătură cu niveluri percepute de compatibilitate ecologică, viabilitate economică, fezabilitate tehnologică, toate convențional acceptabile în plan societal.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Identificarea, respectiv luarea în considerare a cât mai multe variabile determină *complexitatea în creștere a sistemului economic* și a oricărui *sistem*, în general.

Examinarea organizatorică a oricărui sistem managerial este raportată nemijlocit *rezultatelor (outputs)* vizibile după procesările care se petrec în interiorul acestuia.

În mod tradițional, de exemplu, managerii din domeniile biologic și ecologic se apropie acțional de similitudinile din sistemele naturale, în timp ce economiștii se simt legați de sistemele economice.

O astfel de situație prezintă *avantaje* în privința accesului mai simplu/simplificat la esențele din domeniu, pătrunderile în arealele cunoașterii specifice fiind mai deschise, larg destructurate.

Se întâlnesc însă *dezavantaje* date de limitarea instrumentelor (metode, tehnici ș.a.) de examinare/cercetare.

În fond, interdisciplinitatea se obține prin trecerea peste frontierele disciplinare. Cultura îndeplinește rolul instrumental de sprijin pentru transversări disciplinare.

Odată cu creșterea convențională a complexității sistemelor de organizare și conducere examinările inter-relaționale și interdisciplinare sunt din ce în ce mai necesare.

Complexitatea sistemelor economice moderne este înfățișată de *gradul lor de organizare*. În logica organizațională, cu cât un sistem este mai complex cu atât el este mai organizat, întrucât structurarea sa provine din compuneri organizate previzibile.

Pe de altă parte, este de așteptat ca un sistem cu cât este sau devine mai complex trebuie să consume/transforme mai multă energie, informație și mai multe materiale/reduse.

Sistemul poate fi menținut cvasi-continuu în lucru, în operare. Într-o astfel de viziune are loc un *metabolism economic* care, asemenea celui din sistemele umane este mai mult sau mai puțin funcțional, eficient sau convențional acceptabil.

Creșterea economică, respectiv dezvoltarea presupun amplificarea „metabolismului economic”.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Managementul cultural marchează oportunitățile explicative ale „metabolismului economic”, în condițiile creșterii economice „fără sfârșit”.

În principal, se au în vedere următoarele: explicarea relațiilor organizate între energie și mediul economic, în contextul imperativ al rolului jucat de sub-sistemele energetice în transformările economice; vizualizarea sistemelor economice/manageriale prezente în formele de „sisteme deschise”; acreditarea tezei că sunt necesare noi formule epistemologice (inclusiv doxastice) pentru elucidarea formei și conținutului oricărui sistem complex; captarea datelor empirice referitoare la evoluția sistemelor economice/ manageriale complexe cu ajutorul cărora să se sistematizeze incipient aspecte obiective evolutive referitoare la sustenabilitatea în rețele economice ecologice.

Entropia culturală și legile termodinamice în arealul cultural pot fi de folos în demersurile enunțate mai sus.

N. Georgescu-Roegen (1930/ reed. 1976) [46rd] arată că în economia clasică și cea neo-clasică nu este necesar să fie blamat faptul că managerii și economiștii nu au reușit să conceapă o teorie care să fie aplicabilă în orice circumstanță. Dimpotrivă, se consideră că o idee economică devenită teorie este dependentă istoricește de o anumită circumstanță.

Prin extensie, managementul cultural se înscrie în rândul formelor deschise de expansiune a cunoașterii, în general, și a științei manageriale în particular.

În acest fel este recunoscut ca existent și funcțional un anume *flux metabolic economic*, care cu ajutorul managementului este modelat și potențializat prin catalize interactive.

Structurile manageriale disipative aparțin sistemelor deschise. Acestea sunt disponibile la intrări (*inputs*) de idei, informații, energie, materiale ș.a., ceea ce le fac să devină *mai complexe*.

Complexitatea este condiția necesară dar nu suficientă pentru organizare, deci pentru management în general.

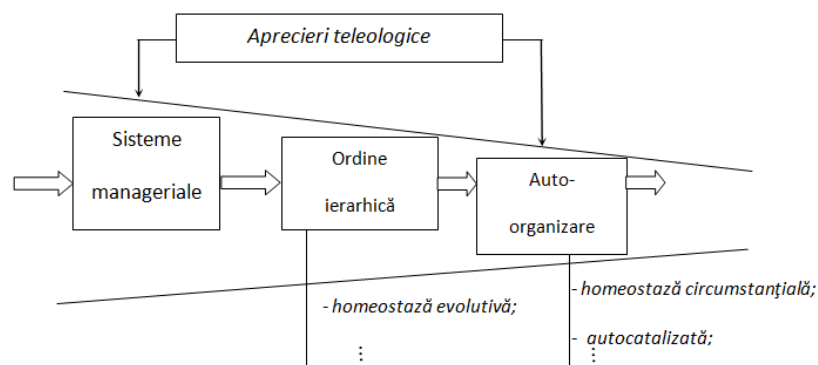
Structurile amintite pot intra sub incidența similarității cu legile termodinamicii, situație în care apar „condițiile de frontieră”.

În fapt, se identifică acele „condiții inițiale” și, în continuare, se caută să se ajungă la marginile cât mai îndepărtate ale procesului.

Cu această ocazie însă, se asistă la disiparea energiei manageriale și, ca atare, poate fi pusă în discuție eficiența managementului.

Autoorganizarea managerială poate fi considerată limită perceptibilă a mulțimii de influențe teleologice asupra sistemelor manageriale complexe (fig.5.1). [49 rd]

Fig.5.1. Influențe teleologice asupra sistemelor manageriale complexe [49rd]

În viziune cultural - doxastică se avansează teza modificării felului de a înțelege și percepe conținutul noțiunii de „sistem managerial complex”.

În concepția clasică un sistem complex este cel în care atât numărul de componente cât și interdependențele, interacționările între acestea sunt în creștere.

În orice situație *sistemele manageriale complexe de mediu* conțin elemente multiple de *feed-back*-uri, multiplicitate, non-liniaritate/ne-liniaritate și comportament evolutiv.

Acest tip de sistem este de obicei *ne-predictibil*. Niciodată nu se întâlnește doar o singură soluție optimală pentru managementul unui sistem complex.

În managementul doxastic, sistemul complex este definit de ierarhie, rețea, energie/ informație disipată pe scări *n*-dimensionale, multi-spațiale, în care proprietăți precum: anticiparea, obiectivele-ținte, unicitatea istorică, adaptarea, auto-regenerarea,

evoluția și multiplicitatea perspectivelor/orizonturilor se regăsesc în articulări și osmoze.

Diferite discipline sunt *mai puternice* decât altele pe diferite niveluri ale procesului managerial cultural. Se pot întâlni certitudini ireductibile, însă acestea sunt secvențiale, perceptibile pentru stări viitoare vizibile.

Un sistem managerial doxastic caracterizat de complexitate se poate manifesta „surprinzător”, în regim novator/de noutate și intuitiv comportamental.

În locul *structurii ierarhice* din sistemul managerial clasic, pentru sistemul managerial doxastic se introduce cu întâietate noțiunea de *structură holarhică* (arhitectură *n*-dimensională complet ierarhizată). (fig.5.2.)

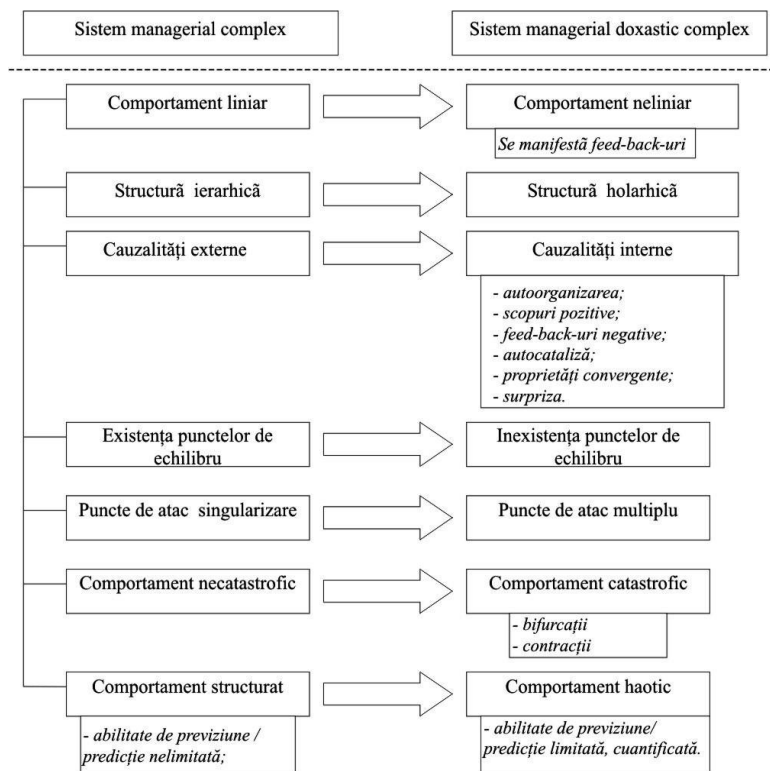

Fig.5.2. Evoluții ale caracteristicilor pentru formalizarea sistemelor manageriale cultural-doxastice complexe [49rd]

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Structurile manageriale doxastice disipative pot fi recunoscute ca formule de „tot” sau „întreg”, întrucât formalizarea lor este orientată, respectiv, întotdeauna au „un scop”.

Într-o astfel de accepțiune se înregistrează introducerea lor în *spațiul teleologic*.

Definiția *telos* înseamnă „scop”, „țel”, „finalitate”, „sfârșit” în context general natural. Însă, pentru fiecare nivel ierarhic al sistemului este posibil să se înregistreze scopuri diferențiate/diferite.

În acest fel, scopul/scopurile joacă roluri culturale vizibile în sistem. Întrucât știința managementului este operațională prin manageri, ca ființe naturale, se apreciază că sistemul managerial doxastic complex este *anticipativ* și *auto-reflexiv*.

O astfel de logică motivează și existența teleologiei sistemelor.

Acestea se regăsesc între cel puțin trei aliniamente teleologice în managementul cultural, și anume: 1) *replica* și *reînnoirea* permanentă a sistemului managerial cultural-doxastic; 2) *auto-mentenanța*, *dezvoltarea* și *auto-realizarea* sistemului, și 3) *serviciul sistemului managerial cultural furnizat altor sisteme și sub-sisteme* umane și non-umane.

Decizia în managementul cultural-doxastic se adresează viitorului. La rândul său, viitorul este cuantificat prin cursul evenimentelor manageriale istorice.

Într-o astfel de viziune, sistemul managerial cultural-doxastic complex poate fi descris printr-o *succesiune de stări* care în esența lor operațională nu pot fi planificate.

Așadar, obiectivele manageriale culturale au natură intrinsecă în sistemul managerial doxastic complex.

De aceea, decizia în arealul cultural poate avea semnificația „realizării viitoare a sfârșitului”, în condițiile în care se manifestă auto-mentenanța și dezvoltarea.

O anume „ecologie a managementului” presupune apelul la unele discipline umane și non-umane prin care să se atenueze căile de evoluție și dezvoltare a sistemului managerial doxastic complex, asigurând mentenanța și creșterea acestuia față de situațiile ce marchează maximumul de resurse de organizare și conducere, în conflict cu mersul/ avansul natural al organizației în mediul productiv-economic cvasi-neutru.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

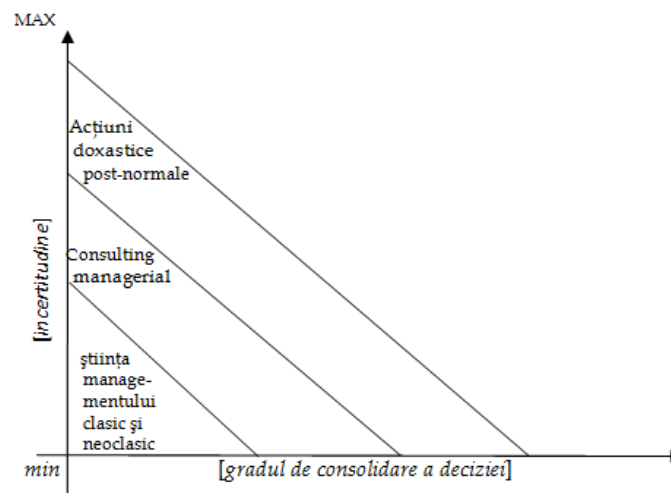
ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

În fond, se asistă la o stabilizare a „ciclurilor naturale” în procesul decizional complex. Surplusul informațional fără densitate participativă la decizie este disipat în întregul sistem managerial cultural-doxastic, fenomenul acesta contribuind la slăbirea complexității.

Știința managementului clasic și neo-clasic (tradițional) este amplasată în intervale cu niveluri reduse de incertitudine și slabă consolidare a deciziei. (figura 5.3.)

Fig. 5.3. Caracterizarea acțiunilor culturale post-normate [49rd]

Descrierile mecanico-deterministice ale sistemelor manageriale culturale nu afectează rolul datelor/informațiilor empirice în elaborarea și aplicarea deciziilor.

Se avansează aprecierea că formulele manageriale cultural regăsite în sistemul societății umane și eco-sistemul general sunt dintre cele mai structurate concepte ierarhice, întrucât managerii, oamenii și natura se regăsesc în ierarhii, operaționalizate la scări spațio-temporale multiple/ n -dimensionale.

O componentă a sistemului ierarhic aferentă managementului cultural este considerată *decizia*, care are dublă semnificație sistemică: *a)* este parte a sistemului managerial, și *b)* ea însăși este un „întreg” distinct în „întregul” sistem managerial cultural.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

Într-un sistem managerial tradițional decizia circulă între nivelurile ierarhice.

Într-un sistem managerial cultural complex decizia este obiect de schimb cu exteriorul sistemului general.

Dualitatea structurală de mai sus marchează creșterea sau descreșterea complexității.

În esență, este vorba de o *descriere paralelă non-echivalentă* a ierarhiilor în structura managerială culturală.

Auto-reînoirea sistemului managerial însoțită de menținerea structurii manageriale reprezintă fenomenul de *autopoiesis*.

În esență, este vorba de *auto-producția* sau *reproducția* procesului managerial cultural- doxastic.

Cu această ocazie se introduce conceptul de *hiperciclu managerial cultural*, care cuprinde sub-procesele (de regulă, decizionale) ce oferă suportul informațional net în sistemul managerial cultural.

Structura disipativă pură întâlnită în managementul cultural este cea în care informația decizională netă domină procesul mulțimilor de transformări pe care le suferă sistemul managerial cultural în misiunea sa specifică.

Metabolismul economic trebuie înțeles, reglat și pus sub incidența managementului cultural, întrucât sistemele complexe sunt *n*-dimensional reactive la procesele de căutare, și modificările în organizare și conducere sunt operate cu decizii în context cultural.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

CAPITOLUL VI. CONCLUZII. PROPUNERI. RECOMANDĂRI

- Libertatea de căutare a oportunităților economice catalizează puterea structurii economice, vizând acomodarea la instabilitatea civilizației și culturii. Arealele cu entități productiv-economice bine configurate determină sub-structuri ale structurii economice de ansamblu.

- Capacitatea de ajustare a instabilității civilizației și culturii depinde de structură și de conținutul cerințelor de ajustare.

- Structura economică ființează în măsura în care alocarea și realocarea de resurse (capital) sunt convențional acceptate/acceptabile..

- În context, în condiții de instabilitate a civilizației și culturii se manifestă vehicularea resurselor structurale. Acestea se referă la constrângeri (restricții), limite ale cererilor externe mobiliare și non-mobiliare, substituții masive forțate (materiale și financiare), la care se adaugă „zgomotul informațional” perturbator din structurile socio-economice.

Este posibil să se asiste la o reducere, în termeni relativi, a puterii publice în defavoarea puterii rețelelor clusterizate ce găzduiesc agenții economici, însă în valoare absolută „puterea generală” economică și comportamentală este exponențial crescută în mediul de ansamblu productiv/reproductiv și de distribuție/consum.

Se apreciază că în noua economie doar *recrearea/reingineria firmei, derulată numai prin calcul economic*, nu mai poate răspunde cvasi-complet cerințelor de comportament economic cvasi-total eficient.

Se consideră că, de la produsul fizic/material la cel virtual, respectiv de la date-informații la cunoaștere, se pornește succesiunea de faze de avans către economia bazată pe cunoaștere și risc.

- Libertatea de căutare a oportunităților economice catalizează puterea structurii economice, vizând acomodarea la instabilitatea civilizației și culturii. Arealele cu entități productiv-economice bine configurate determină sub-structuri ale structurii economice de ansamblu.

- Capacitatea de ajustare a instabilității civilizației și culturii depinde de structură și de conținutul cerințelor de ajustare.

- Structura economică fințează în măsura în care alocarea și realocarea de resurse (capital) sunt convențional acceptate/acceptabile..

- În context, în condiții de instabilitate a civilizației și culturii se manifestă vehicularea resurselor structurale. Acestea se referă la constrângeri (restricții), limite ale cererilor externe mobiliare și non-mobiliare, substituții masive forțate (materiale și financiare), la care se adaugă „zgomotul informațional” perturbator din structurile socio-economice.

- Este utilă asumarea tezei derivării observabilității care erodează „observația”, aceasta fiind condusă la legătura cu “non-observația”.

- Acțiunea de a dezechilibra înseamnă, - procedural și instrumental, ocazia atacării a ceea ce este convențional „rău”.

- În plan epistemologic, conceptual și noțional se resimte nevoia unui *management al dezechilibrării cunoașterii*.

- Decodificările finale din cunoașterea culturală sunt folositoare pentru abordarea decodificărilor din cunoașterea științifică și, ca atare, prin raportări active, se procesează ajungerea la expresiile axiologice

- Se apreciază că în sectorul exploatarei și valorificării resurselor de cunoaștere este nevoie acum de o așa numită manifestare a „*reglementării incitative*”.

- Este vizibil decalajul de potențial de informare și de resorturi interne motivaționale între cele două categorii de actori procesuali: *a) public și b) privat*. În paralel, între „*etatizare/control*” și „*privatizare/liberalizare*” în sectorul exploatarei și valorificării resurselor naturale se manifestă diferențe de rezultate privind acumulările sau valorile adăugate obținute.

Politicile economice publice în sectorul exploatarei și valorificării resurselor de cunoaștere apelează frecvent la instrumentul de „preț plafonat” ca formulă de corecție/control, mizând chiar pe un anume „monopol al controlului”, generator de *obstacole de natură politică* pentru noua economie.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

• Este posibil apelul la metoda „analizei culturii economice a instituțiilor” care pentru dereglementări-reglementări poate fi derulată în următorii pași:

- demonopolizare simplă;
- formularea politicilor de restructurare;
- crearea bazelor instituționale noi pentru piețe;
- crearea unor instituții de management adaptat pentru operațiunile din piețe;
- consolidarea cadrului legal pentru instituțiile noi, cu management adaptat/adaptiv.

• În fapt, se dovedește esențială preocuparea de a reliefa oportunitățile existente pentru mediul cultural românesc și modalitățile de susținere economică a acestora, valorificarea avantajelor competitive ale valorii adăugate spirituale din țara noastră, formalizarea noii economii a culturii autohtone bazată pe sustenabilitate financiară și autoorganizare inovativă.

• Având în vedere cele două domenii de interes, - economie și cultură, regăsite în noua economie a culturii românești, orice demers are caracter interdisciplinar, care urmărește efectele sustenabilității financiare asupra produselor culturale cât și asupra dezvoltării culturii societății românești pentru mai buna conexiune cu modelele culturale europene.

• Noua economie a culturii românești prezintă anumite interdependențe cu alte domenii precum managementul, marketingul, etica în afacerile culturale, comunicarea și guvernanta transparentă.

• Comunicarea joacă rol semnificativ în derularea activităților culturii române, contribuie la o mai bună informare a publicului larg, deoarece structurile societății și populația pot evalua și înțelege mai bine oportunitatea învățării organizaționale, a formării comportamentale în spiritul echității inter-generaționale.

• Dezvoltarea conceptului de Noua *economie a culturii* (EC) (în sens restrâns și în sens larg), are loc având în vedere multitudinea de abordări existente pe plan internațional, mulțimea de sisteme, instituții organizații care pot promova programe și produse culturale susținute financiar public și/sau privat de EC și evoluția acestui

concept în ultimii 25 de ani. Deasemenea, se pot realiza delimitări față de concepte asemănătoare precum Economia bazată pe cunoaștere, Economia socială sau Economia rețelizată ori clusterizată. În acest cadru se resimte cerința de a avea o radiografie a curentelor de gândire și experiențelor convenționale/ neconvenționale în noua economie a culturii românești și prin extensie, a modelelor culturale europene.

- Apreciem că în prezent, cultura română, folosind doar gândirea și experiența convențională evolutivă în domeniu, ajunge liniar la “liniștea culturală acțională”.

Este recomandabilă promovarea unui model de finanțare/ autofinanțare publică-privată pentru crearea premiselor de consolidare a culturii române spre a-și dovedi adevăratul potențial și valoare contributivă competitivă în fața modelelor culturale europene. În acest cadru este utilă formalizarea Metodologiei de măsurare a capitalului intelectual în cultura autohtonă, prin obținerea de date asupra raporturilor efect/efort pentru asigurarea activelor tangibile și a celor intangibile de producție culturală din România. Rezultatele contribuie și la modificarea cadrului legislativ și instituțional în vederea creșterii impactului EC asupra comunităților culturale locale și naționale.

- Cunoașterea științifică *este prea specifică* (este vorba de cunoștințele eficiente, care oferă posibilitatea de a recunoaște și transforma lumea materială/imaterială, generalizările fiind de nivel mediu; se apelează la modalități productive-economice specifice pentru diferite scopuri particulare, cu anumite rezultate specifice). În schimb, în cultură se pot construi experiențe semnificative în moduri și formule cvas-infinite, larg generalizatoare. Natura dinamică a sensurilor culturale reiese din experiențele socio-culturale imediat concepționalizate.

- Gândirea și experiența folosirii unui limbaj în cultură se regăsesc activate prin asamblarea semnificațiilor semnificante. Ansamblul (din asamblare) este referențial raportat la experiențele socio-culturale indefinite în lumea înconjurătoare.

- Procesele culturale curente de asamblare sunt, frecvent, de rutină, chiar dacă semnificațiile lor sunt adaptate de fiecare dată la contexte particulare momentului, însă ele (procesele culturale) sunt deschise pentru transformări și acces la noi experiențe.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

• Orice model cultural asociat cu “anume ceva cultural” oferă senzația/iluzia de generalitate din perspectiva grupurilor socio-culturale de pe un teritoriu (fie el teritoriu național)/ spațiul social. Contextualizările pot sugera un fel de ”generalitate particulară/specificitate”. Mentea socială/culturală, la un moment dat, este plină de modele și sub-modele potențial semnificative în/pentru orice domeniu.

• *Învățarea culturală* facilitează selectarea modelelor și sub-modelelor folositoare în practicile sociale, decontextualizând setările în care sunt înrădăcinate obiceiurile, credințele, cutumele etc. Căutarea și aflarea “*într-adevăr-ului cultural*” înseamnă întoarcerea la lumea socială și culturală reală, la lucruri care există în minte dar și în lume.

• Contextul cultural este *intertextual*. Cuvintele, în cultură, sunt posesoare de istorie/istorii. Studiarea potențialului de sensuri ale cuvintelor din texte, stă la baza formalizării unei teorii a inter-textualității. Un punct de vedere cultural este un model de recunoaștere mentală, care asociat cu un alt model de recunoaștere, -prin asamblare, conduce la *modelul de context*. De fapt, mintea umană culturală nu se ocupă dominant de norme și principii generale din cultură, ci de contexte reale, situații efective, practici și experiențe.

• Odată cu creșterea convențională a complexității sistemelor de cunoaștere examinările inter-relaționale și interdisciplinare pattern-istice sunt din ce în ce mai necesare. *Complexitatea* sistemelor cultural moderne este înfățișată de *gradul lor de organizare*. În logica organizațională, cu cât un sistem este mai complex cu atât el este mai organizat, întrucât structurarea sa provine din compuneri organizate previzibile.

• Creșterea culturală, respectiv dezvoltarea cunoașterii, presupun amplificarea „metabolismului cultural”.

• Cultura patternistică marchează oportunitățile explicative ale „metabolismului cultural”, în condițiile creșterii cunoașterii „fără sfârșit”. Dacă în filozofie principiul universalității este mult mai important decât cel al individualității, în cultură (care cuprinde și filosofia) pater-ul joacă rol de întâietate acțională spre universalitate. Avem de-aface cu structurarea culturii în regularități, care se pot manifesta prin transmiteri

trans-geometrice, regularități obișnuite ale comportamentului uman, respectiv prin accepția culturală *descriptivă*. Expresia conceptuală simplă a capitalului intelectual este cea de „*substanță economică intangibilă*”.

- În întreprinderile productive se întâlnește o combinație, ambiguă de cele mai multe ori, între capitalul intangibil (cel intelectual), capitalul uman, cel investițional, instrucțional, individual ș.a. Capitalul intelectual reprezintă suportul pentru afirmarea *proprietății intelectuale*. Arealele locaționale cele mai semnificative pentru capitalul intelectual se întâlnesc în tehnologiile informaționale, cercetarea inovativă, investiții ș.a.

- Se dovedește încă dificil în a transpune capitalul intelectual în „acțiuni” (elemente deținute de acționari) în cadrul unei firme, întrucât se percep interpretări diferite (de exemplu, între „instrucțiuni, norme” ș.a. și ceea ce rezidă din „brandul de capital intelectual”, adică din ceea ce semnifică proprietatea intelectuală).

- Capitalul intelectual trebuie organizat și condus. În unele viziuni mai moderne, capitalul intelectual are în compoziția sa: 1) capitalul uman (de exemplu, talentul angajaților); 2) capitalul structural (informațiile non-umane) și 3) capitalul relațional (cunoașterea în rețelele de afaceri). În context, așa numitul „brand al capitalului intelectual” afectează bazele modelului clasic al factorilor de producție în microeconomie, întrucât o întreprindere își măsoară și exprimă rezultate ale evaluărilor în total valoare a sa luând în considerare cantitatea și valoarea cunoașterii pe care o deține și cu care operează.

- Contribuția capitalului intelectual la manifestarea noii economii se remarcă în combinarea pe care acesta o determină între „individual” și „instrucțiuni”, atâta timp cât se recunoaște că „toate instrucțiunile derivă din individual/individualități”, ceea ce în ultimă instanță formalizează *capitalul instrucțional*. Totodată, este observabilă situația că pentru construcția și manifestarea capitalului intelectual grupurile de cooperare sau diferite sisteme din micro-economie, operează fără a lua în considerare stările sociale preexistente în firme. Totuși, capitalul uman are calitatea de depozitar al capitalului social implicit asumat. De altfel, nu trebuie neglijată „încrederea informală”, regăsită ca manifestare în activitatea productivă umană. Prezumtiv, are loc combinarea proceselor

intelectuale, prin intermediul creativității individuale. Acest tip de manifestare poate fi denumit „de interoperabilitate”. Rolul „încrederii” nu poate fi exclus din munca intelectuală.

- Capitalul instrucțional face obiectul protecției, cu toate că el este expresia capitalului individual (persoane, angajați) și a capitalului natural (resurse, ecologie).

- În noua economie, se apreciază că în fapt, creativitatea ca proces potențial este pe cale să iasă din „subestimare”, și în mod corespunzător „imitația” să cedeze din „supraestimarea” pe care o afișează. Se avansează constatarea că subestimarea creativității și supraestimarea imitației în economia începutului de secol XXI se datorează lipsei de scopuri economice globale mai clare, mai precise, mai vizibile.

- Pentru orice proces, inclusiv economic, pentru ca acesta să se deruleze este necesară o încredere minimală relațională între elementele sale. În mod paradoxal, protecția proprietății intelectuale este cea care temperează manifestarea pleneră, liberă, neîngrădită a rezultatelor creativității, în raport cu tendința obiectiv impusă de creșterea a noutății în economie.

- Potrivit „Raportului către o societate a cunoașterii”, elaborat de UNESCO în anul 2005, rezultă că tehnologiile informaționale și de comunicare (*information and communication technologies*) reprezintă suportul fizic al cunoașterii. Generalizarea folosirii acestui grup de tehnologii (în tipologie distinctă) induce modificări în societatea umană contemporană, cu vizibile consecințe în economie, determinând în fapt apariția noii economii prin: 1) libertate; 2) democrație; 3) pluralitatea informațională; 4) o nouă infrastructură economică și 5) un nou proces de învățare și educație. De aceea, este resimțită nevoia de *cunoaștere liberă*. Aceasta este reprezentată de *cunoștință*, care poate fi reformulată în raport cu nevoile comunității, ori în interesul acesteia. Pentru a fi liberă, cunoașterea/cunoștința trebuie să fie accesibilă. Așadar, noua economie, se bazează pe *accesibilitatea cunoașterii/cunoștințelor*. Utilizatorii cunoașterii din noua economie trebuie să fie liberi, spre a folosi munca pentru orice scop, a studia mecanismul cunoașterii, a fi capabili să modifice sau să adapteze conținutul acesteia la propriile nevoi.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

• Cunoașterea poate fi abordată *calitativ* însă și *cantitativ*, deoarece se supune procesului de colectare, procesare, stocare, respectiv acumulare prin date și informații. Cunoașterea poate fi considerată ca resursă rară/caracterizată de raritate.

Observațiile pot fi acumulate, obținându-se o anumită *cantitate de substanță informațională observabilă*. De aceea, o economie a datelor, a informației, respectiv a cunoașterii intră implicit sub incidența modelării. Cunoașterea și învățarea în modelele economice asigură condițiile de asumare acțională inovativă a activităților în noua economie. Pe de altă parte, se apreciază că structura organizațională a firmei moderne, respectiv structura capitalului acesteia, pot contribui semnificativ la asigurarea de noi căi pentru formalizarea capacității productive inovative. Totuși, pentru activele intangibile, respectiv *pentru cunoaștere* nu se întâlnește un consens definitoriu în privința regăsirii lor semnificative ca reprezentativitate măsurată în capitalul organizațional al firmei.

• Încă nu există *o piață reală* a activelor/capitalurilor *intangibile* care să se supună, de exemplu, unor presiuni de similitudine transformativă și de rezultate așa cum se întâmplă, de exemplu, cu capitalul uman.

• Capitalul organizațional, în mod obișnuit, în întreprinderi este sesizat sub trei aspecte: 1) prin pregătirea forței de muncă (forță de muncă înalt profesionalizată); 2) prin reprezentativitatea funcțiilor/posturilor și 3) prin proiectarea muncii (munca proiectată).

• Multidimensionalitatea acțională/operațională a firmei este influențată de capitalul organizațional, care trebuie măsurat, cuantificat, pentru a deduce amprenta sa în evoluțiile productive/reproductive, de distribuție și consum. Prin extensie, este necesară libertatea de multiplicare și distribuire a cunoștințelor, în întregimea lor, sau parțiale, fără restricții.

• Deciziile corporative asupra avuției culturale românești se pot supune gândirii globale, disciplinate. Gestiunea/governarea corporativă a avuției culturale românești vizează armonizarea regulilor, practicilor și legilor din sectorul cultural național, regional, european, internațional și global, fiind încurajată atragerea de capital cultural,

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

dedicate atingerii cu eficiență a obiectivelor entității/organizației culturale, generând valoarea culturală pe termen lung pentru o țară precum România.

- Managementul corporativ a avuției culturale soluționează problemele teoretice specific contemporaneității spirituale și asigură premise practice în procesul fundamentării transparente și etice a deciziilor de gestionare, respectiv administrare a resurselor culturale.

- În mediul cultural și social din țările - membre dezvoltate ale Uniunii Europene, precum și din cele aflate în tranziție pentru integrare, se întâlnesc deja situații strategice și operaționale privind creșterea culturală sustenabilă, iar apariția marilor linii culturale integrative prin proiecte europene lansate în domeniu, în condițiile programării integrării europene și a globalizării, devine dominantă pentru mediile cultural-spirituale în plan național și regional, internațional.

- Informația este un concept calitativ care se referă la însușirea realității de a fi organizată. Realitatea tinde spre organizare, respectiv la conservarea stării sale de organizare. Se deduce că, în esență, informația reprezintă o măsură a organizării realității. Aspectele manageriale doxastice regăsite în sistemul societății umane și ecosistemul general sunt dintre cele mai structurate concepte ierarhice, întrucât managerii, oamenii și natura se regăsesc în ierarhii, operaționalizate la scări spațio-temporale multiple/ n -dimensionale. Reflectarea subiectivă a calității unui proces, fenomen sau obiect se regăsește la nivel cognitiv prin percepția diversității calitative a diferitelor contexte. Asupra acestora trebuie așezată/direcționată/indusă organizarea și conducerea. O valoare reprezintă o informație codificată, însă nu orice informație are o valoare culturală.

- Managerul, este prin excelență o ființă informațională, cu capacitate de colectare și prelucrare a datelor prin inter-comunicare. Sub raport informațional și comunicațional, managementul în care se regăsește și managerul este un sistem deschis, cu valori neîngrădite integrate și coerente. Relațiile doxastice între creșterea economică și centralizare se pot regăsi în acte manageriale, care contribuie la deschiderea, respectiv descifrarea codului informațional în entități.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

- Managerii sunt preocupați de reacțiile pe care le produc prestațiile lor decizionale. O decizie neînțeleasă este un non-sens. Informația managerială dobândită prin receptarea deciziei este superioară informației potențiale inițiale, conținută în decizia proiectată și emisă. Sporul informațional se datorează imaginației, sensibilității, experienței și gândirii receptorului de decizie (executantul).

- Informația managerială obiectivă conținută în decizie este virtuală, intangibilă. Ea devine activă și actuală prin receptare, integrându-se în universul subiectiv al celor ce asimilează decizia. Nici o decizie nu se comunică de la sine. Decizia nu are valoare dacă nu este receptată. Managementul se exprimă potențial prin contactul decizional dintre decidenți și receptorii de decizii. Acțiunile, inclusiv cele manageriale, ating anumite standarde de vizibilitate și performanță datorită activității mentale de bază, caracterizată de volițiune (calități voliționale) care proiectează schimbarea, evidențiind caracterizarea acțiunilor doxastice post-normale.

- În procesul managerial se disting preponderent *acțiunile de bază* când managerul concepe, declanșează și derulează activități distincte care influențează direct sistemul de management. Aceleași acțiuni de bază pot fi declanșate prin *sub-acțiuni*, care concentrează inițializări ale fluxurilor de schimbări.

Referințe bibliografice

Referințe bibliografice personale [rp]:

1. Gâf-Deac I.I., -*Cultural models and cultural synchronism*, Journal of Economics and Knowledge Technologies (ISSN 2360-5499 / ISSN- L 2360-5499), Vol.1, No.4, 2015, p. 65-73
2. Ioan I. Gâf-Deac, - *Gândirea și experiența convențională/ neconvențională în noua economie a culturii românești. Preliminarii referitoare la metode și modele ale gândirii și experienței în economia culturii*, Revista pentru Dezvoltare Bazată pe Cunoaștere– RDBC, ISSN 2393-2112 / ISSN-L 2393-2112, Vol.1, nr.3, 21015, p. 38-42
3. Gâf-Deac, I.I., (col), - *Relații doxastice între creșterea economică și centralizare*, Revista pentru Dezvoltare Bazată pe Cunoaștere– RDBC, Nr. 1/ 2015, București, ISSN 2393-2112 / ISSN-L 2393-2112, (www.e-editura.ro/rdbc), p. 9-15
4. Gâf-Deac, I.I., (col), - *Dezvoltarea durabilă în condiții de instabilitate a civilizației și culturii*, Revista pentru Dezvoltare Bazată pe Cunoaștere– RDBC, Nr. 1/ 2015, București, ISSN 2393-2112/ISSN-L 2393-2112, (www.e-editura.ro/rdbc), p. 57-60
5. Gâf-Deac, I.I., (col), - *Dimensionarea și difuzarea cognitivă a managementului general în condițiile globalizării*, Revista pentru Dezvoltare Bazată pe Cunoaștere– RDBC, Nr. 2/ 2015, București, ISSN 2393-2112 / ISSN-L 2393-2112, (www.e-editura.ro/rdbc), p. 79-82
6. Gâf-Deac, I.I., (col), - *Construction of hyper organizational culture and cultural hyper spaces*, Journal of Economics and Knowledge Technologies (ISSN 2360-5499 / ISSN- L 2360-5499), No.3/March 2015, p.39-42
7. Gâf-Deac, I.I., (col), - *Highlight matrix of conventional performance levels in higher education*, Journal of Economics and Knowledge Technologies (ISSN 2360-5499 / ISSN- L 2360-5499), No.3/March 2015, p. 107-111
8. Gâf-Deac, I.I., (col), - *Metadagramatic inserting model into database security systems*, Journal of Economics and Knowledge Technologies (ISSN 2360-5499 / ISSN- L 2360-5499), No.2/February 2015, p. 18-22
9. Gâf-Deac, I.I., (col), - *The development trough endogen status of the technical and technological changes*, Journal of Economics and Knowledge Technologies (ISSN 2360-5499 / ISSN- L 2360-5499), No.1/ January 2015, p.68-73
10. Gâf-Deac, I.I., - *Bazele juridice și economice ale sistemelor de resurse în noua economie*, Ed. Infomin, Deva, 2007, ISBN 978-973-7646-04-0
11. Gâf-Deac, I.I., - *Metodologie complexă integrată computerizată pentru procesarea dezvoltării structurilor sistemice*, Revista Asigurarea și Promovarea Calității, București, nr.5/2002
12. Gâf-Deac, I.I., - *Model de creștere a suprafeței clusteriene de performanță în termeni competitivi comparabili în economia României*, Lucrările Științifice International Interdisciplinary Scientific Symposium Universitaria SIMPRO 2005, Integrare în aria europeană a cercetării, Vol. Științe Economice, Ed. Universitas, Petroșani, 2005
13. Gâf-Deac, I.I., - *Noile orizonturi juridice și globalizarea*, Editura Infomin, Deva, 2002, ISBN 973-85031-7-5
14. Gâf-Deac I.I.,- *Noua economie între cunoaștere și risc*, Editura Infomin, Deva, 2010, ISBN 978-973-7646-11-8
15. Gâf-Deac I.I., -*Microeconomie*, - Editura FMP, București, 2013, ISBN 978-606-93432-4-1
16. Gâf-Deac, I.I.,- *Macroeconomie*, - Ed. FMP, București, 2013, ISBN 978-606-93432-5-8
17. Gâf-Deac, I.I.,- *Reconsiderarea rolului resurselor umane în mediul social contemporan. Capitalul intelectual în noua economie*, - Revista Minelor, București, nr. 12/2010, p.30-37
18. Gâf-Deac, I.I.,- *Maximizarea valorii juridice adăugate în noua economie administrată rețelistic*, - Rev. Minelor, București, nr. 12/2010, p.12-17

19. Gâf-Deac, I.I. (col) - *Securizarea rețelelor electronice de comunicații prin criptografierea bazelor de date*, Revista pentru Dezvoltare Bazată pe Cunoaștere– RDBC, Nr. 1/ 2015, București, ISSN 2393-2112 / ISSN-L 2393-2112, (www.e-editura.ro/rdbc), p. 22-29

20. Gâf-Deac, I.I. (col),- *Caracteristici peisagistice, economice și cultural-sociale ale zonei industriale Vatra Dornei, România*, Revista pentru Dezvoltare Bazată pe Cunoaștere– RDBC, Nr. 1/ 2015, București, ISSN 2393-2112 / ISSN-L 2393-2112, (www.e-editura.ro/rdbc), p. 40-48

21. Gâf-Deac, I.I., - *Analiza multicriterială la utilizarea rațională a resurselor naturale*, Revista Minelor, București, nr.11-12(185-186)/2006

22. Gâf-Deac, I.I., - *Aspecte referitoare la rolul statului în gestionarea resurselor naturale*, - Buletinul AGIR, Anul XII,Nr.1, ianuarie-martie 2007, Ed. AGIR, București, (ISSN 1224-7928)

23. Gâf-Deac, I.I., - *Bazele legislației pentru domeniul resurselor naturale*, Revista Minelor, București, nr.8(206)/2008

24. Gâf-Deac, I.I., - *Centralizarea și descentralizarea autorității,- Revista Management și Marketing Contemporan*, București, nr.3/2002

25. Gâf-Deac, I.I., -*Cercetări privind angajamentul specific al economiei României în clusteri bazați pe resurse naturale,- Third Edition of International Conference «Economic Growth in Conditions of Internalization», Academia de Științe a Moldovei, Ministerul Economiei și Comerțului al RM, Institute of Economy, Finance and Statistics, International Centre for Economic Reforms Researches, Chisinau, September 4-5, 2008, Republica Moldova*

26. Gâf-Deac, I.I., -*Elements of the „New Economy” Based on the Valorization of Natural Resources* ,- Second Edition of International Conference «Economic Growth in Conditions of Internalization», Academia de Științe a Moldovei, Ministerul Economiei și Comerțului al RM, Institute of Economy, Finance and Statistics, International Institute of Management, Chisinau, September 6-7, 2007, Republica Moldova

27. Gâf-Deac, I.I., - *The Integrated Sense of Social-Economic Transformation on Primary Phase of Glogalization in Romania*,-Sesiunea Internațională de Comunicări Științifice cu tema ”Provocări ale securității și strategiei la începutul secolului XXI”, Ministerul Apărării Naționale, Universitatea Națională de Apărare, Secțiunea „Istorie, Geopolitică și Geostrategie”, București, 14-15 aprilie 2005

28. Gâf-Deac I.I., -*Method and model - tools for exploration of thought and experience in the economy of culture*, Journal of Economics and Knowledge Technologies (ISSN 2360-5499 / ISSN- L 2360-5499), Vol.1, No.4, 2015, p. 29-38

29. Gâf-Deac, I.I., (col), - *Nevoia instaurării dezechilibrării cunoașterii*, Revista pentru Dezvoltare Bazată pe Cunoaștere– RDBC, ISSN 2393-2112 / ISSN-L 2393-2112, Vol.1, nr.3, 2015, p. 8-19

30. Gâf-Deac, I.I., (col), - *Modelele manageriale cu superfluiditate decizională*, În vol: Dezvoltare durabilă în condiții e instabilitate economică /Sustainable Development in Conditions of Economic Instability, 3rd edition, Conferința Internațională, 20 – 21 iunie 2014, Satu Mare, Ed. Cibernetica MC, București, 2014, ISBN 978-606-8288-04-8, pp. 285-291

31. Gâf-Deac I.I., - *Proximity structures obtained though doxatics methods to increase the decisional confidence*, - The 6th Annual Conference of the EM Academy of Business - 2013: Confronting Contemporary Business Challenges through Management Innovation, (Conference abstract submission on April 25, 2013/ Conference-Article-202B); EM Research Business Institute, (paper / abstract accepted are published in the Book of Proceedings, with an ISBN number, which is included in *ISI Conference Proceedings Citation Index* - an integrated index within Web of Science), Lisbon, Portugal, September 23rd-24th, 2013

32. Gâf-Deac I.I., -*Administrarea modernă și clusterizarea industrială în noua economie*, - Revista Minelor, (Index Baza de date Internațională EBSCO Publishing U.S.A., ISSN-L 1220-2053; ISSN 2247-8590), București, nr. 11/2010, pp. 22-24, ISSN 1220-2053

33. Gâf-Deac I.I., -*Extensia conținutului definiției de risc în noua economie*, - Conferința Științifico-practică Internațională „Dezvoltarea economiei bazată pe cunoaștere”, ediția a II-a, Institutul Internațional de Management IMI-NOVA, Secțiunea a III-a, Interdependența financiar-economică, Lucrarea nr.12, Chișinău, Republica Moldova, 14 mai 2011

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

34. Gâf-Deac I.I., - *Identificarea aliniamentelor de construcție a noii economii reale*, - Conferința Științifico-practică Internațională „Dezvoltarea economiei bazată pe cunoaștere”, ediția a II-a, Institutul Internațional de Management IMI-NOVA, Secțiunea a II-a, Cercetări intersectoriale, Lucrarea nr.3, Chișinău, Republica Moldova, 14 mai 2011

35. Gâf-Deac I.I., - *Noua economie a culturii și măsurarea capitalului intelectual cultural*, - Incursiuni interdisciplinare de Tutoriat și documentare, Academia Română, București, 2014-2015

36. Gâf-Deac I.I., - *Analytical Measurement Techniques in the Natural Resources Field*-, Buletinul Universității Petrol-Gaze din Ploiești, Volum LVII, Seria Științe Economice, Nr 1A/2005

Referințe bibliografice în domeniu [rd]:

1. Audi R. (ed.), - *The Cambridge Dictionary of Philosophy*, Cambridge University Press, 1999
2. Albu, L-L. - *Fundamente teoretico-metodologice ale studierii sistemelor economice dinamice în condiții de nonliniaritate, discontinuitate și haos*, - Academia Română - INCE, Centrul de informare și documentare economică, București, nr. 1, 1995
3. Angheluță, A.V., -*Responsabilitatea socială corporatistă – delimitări conceptuale*. București: Centrul de Resurse pentru Cetățenie Activă, 30 martie 2011
4. Backhouse, R.E.- *New Directions in Economic Methodology*, Routledge, London, (ed), 1994
5. Băcescu, M., - *Capitalul intelectual—componentă a capitalului uman și a avuției naționale*, - Comunicare la Simpozionul „Cercetare-Dezvoltare-Inovare”, Parlamentul României, 16 aprilie 2008
6. Boisot, M.H. - *Knowledge Assets*, Oxford University Press, New York, 1998
7. Bontis, N. - *Assesing Knowledge Assets – a Review of the Models Used to Measure Intellectual Capital*, - International Journal of Management Review, no 1/2001
8. Barnes, S. (ed).- *Knowledge management Systems – Theory and Practice*. Thomson Learning, London, 2002
9. Beck, U.,- *What is Globalization?*, Polity Press, Cambridge, 1992
10. Brown, L. (col)- *Corporate Governance Study: The Correlation between Corporate Governance and Company Performance*, International Shareholder Services, 2004
11. Barsalou, L. W. (1992). *Cognitive psychology: An overview for cognitive scientists*. Hillsdale, N.J.: Erlbaum.
12. Bechtel, W. and Abrahamsen, A. (1990). *Connectionism and the mind: An introduction to parallel processing in networks*. Oxford: Basil Blackwell.
13. Bechtel, W., Richardson, R. C. (1993). *Discovering complexity: Decomposition and localization in scientific research*. Princeton, N.J.: Princeton University Press.
14. Berkenkotter C., Huckin, T.N. (1995). *Genre knowledge in disciplinary communication: Cognition/culture/power*. Hillsdale, N.J.: Erlbaum.
15. Biriș I., - *Conceptele științei*, Ed. Academiei Române, București, 2010
16. Bourdieu, P. (1977). *Outline of a theory of practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
17. Bourdieu, P. (1990). *The logic of practice*. Stanford: Stanford University Press.
18. Bourdieu, P. (1991). *Language and symbolic power*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
19. Bourdieu, P. (1998). *Practical reason*. Stanford: Stanford University Press.
20. Boulding, K.E., - *The Economics of Knowledge and the Knowledge of Economics*, American Economic Review 56, no.1, 2, 1996
21. Buckland, M.,- *Information and Information Systems*, Praeger, New York, 1991
22. Carrol, A. B.,-*Corporate Social Responsibility. Evoluțion of a Definitival Construct*, Business and Society, no 38 (3)/1999
23. Cadbury, A.,- *Reflection on Corporate Governance*, Ernest Skyes Memorial Lecture, 1993
24. Cadbury, A.,-*Foreword to Corporate Governance Development*, Global Corporate Forum, Focus no.1/2003

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

25. Carbaugh (ed.), *Cultural communication and intercultural contact*. Hillsdale, N. J.: Lawrence Erlbaum, pp. 45–64.
26. Chivu, L. - *Evaluarea capitalului uman în România*, Ed. Sorec, București, 1997
27. Chivu L., - *Capitalul uman și performanța economică*, Ed. Expert, București, 2007
28. Ciobanu-Băcanu M., - *Cultură și valori în perioada de tranziție*, Ed. Economică, București, 1994
29. Churchland, P.M. (1995). *The engine of reason, the seat of the soul*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
30. Churchland, P. S., Sejnowski, T. J. (1992). *The computational brain*. Cambridge, Mass.: Bradford/MIT Press.
31. Clark, A. (1989). *Microcognition: Philosophy, cognitive science, and parallel distributed processing*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
32. Clark, A. (1993). *Associative engines: Connectionism, concepts, and representational change*. Cambridge: Cambridge University Press.
33. Ciutacu, C., - *Reformă și metareformă*, Editura Expert, București, 2001
34. Ciutacu, C. (col.), - *Probleme ale tranziției la economia de piață în România*, Ed. FRM, București, 1997
35. Dăianu, D., - *Transformarea ca proces real*, Ed. IRLI, București, 1999
36. D'Andrade, R. (1995). *The development of cognitive anthropology*. Cambridge: Cambridge University Press.
37. D'Andrade, R. and Strauss, C. (eds) (1992). *Human motives and cultural models*. Cambridge: Cambridge University Press.
38. Duranti, A. (1997). *Linguistic anthropology*. Cambridge: Cambridge University Press.
39. Drucker P.F., - *Management Challenges for 21 st Century*, Leader to Leader, New York, no. 16/2000
40. Dzikowski, R., - *The Measurement and Management of Intellectual Capital: An Introduction*, Management Acc 78, no. 2, 2000
41. Edvinsson, L., Sullivan, P., - *Developing a Model for Managing Intellectual Capital*, European Management Journal 14, no. 4, 1996
42. Elman, J.L., Bates, E., Johnson, M.H., Karmiloff-Smith, A., Parisi, D., and Plunkett, K. (1996). *Rethinking innateness: A connectionist perspective on development*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press
43. Engestrom, Y. (1987). *Learning by expanding: An activity-theoretical approach to developmental research*. Helsinki: Orienta-Konsultit.
44. Fairclough, N. (1992). *Discourse and social change*. Cambridge: Polity Press.
45. Fleck, L. (1979). *The genesis and development of a scientific fact*. Chicago: University of Chicago Press.
46. Georgescu-Roegen N., - *La probleme de la recherche des composantes cycliques d'un phenomene*, - Journal de la Societe de Statistique de Paris, Octobre 1930 (reed).
47. Gâf-Deac I., (col.), - *Management și marketing pentru tehnologii moderne* – Ed. FRM, București, 2000
48. Gâf-Deac I., - *Dezvoltarea structurală a tehnologiilor moderne* – Ed. All-Beck, București, 2001
49. Gâf-Deac I., - *Bazele managementului doxastic*, Ed. Free Mind Publishing, București, 2013
50. Gâf-Deac M., I. Pârgaru, I.A. Marinescu, D.-M. Ceaușu,- *Modelele manageriale ale instabilității economice și socio-culturale*, Revista pentru Dezvoltare Bazată pe Cunoaștere– RDBC, Nr. 1/ 2015, București, ISSN 2393-2112 / ISSN-L 2393-2112, (www.e-editura.ro/rdbc), p. 99-102
51. Gellner E., -*Rațiune și cultură. Raționalitatea și raționalismul în istorie*, Ed. Inst. European, București, 2001
52. Geertz, C. (1973). *The interpretations of cultures*. New York: Basic Books.
53. Ghiță M. *Guvernanță corporativă*. București: Ed. Economică. 2008

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European Instrumente Structurale

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

POSDRU 2007-2013

2007-2013

54. Gregory J.H.,- *The Globalization of Corporate Governance*, OECD Business Sector Advisory Group on Corporate Governance, 2003
55. Harvey D., -*Condiția postmodernă*, Ed. Amarcord, București, 2002
56. Holland, D. and Quinn, N. (eds) (1987). *Cultural models in language and thought*. Cambridge: Cambridge University Press.
57. Haoran P.,- *The Evolution of Economic Structure under Technological Development* – DAE, University of Cambridge, 2004
58. Lave, J. (1988). *Cognition in practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
59. Lafferty W.M, Langhelle O.,- *Towards Sustainable Development: On the Goals of Development and the Conditions of Sustainability*, St. Martin's Press. 1999: 30-41
60. Lehr, J.K., Rice, R., - *Organizational Measures as a Form of Knowledge Management: A Multi-theoretic, Communication-Based Exploration*, JI. of the Am. Society for Information Science and Technology, no. 2, 2002
61. Lyon D., - *Postmodernitatea*, Ed. Du Style, București, 1998
62. Makishima, S.,- *Pattern Dynamics. A Theory of Self-Organization*, Kodansha Scientific, Tokyo, 2001
63. Marino A., - *Politică și cultură, Pentru o nouă cultură română*, Ed. Polirom, Iași, 1996
64. Miège B., - *Gândirea comunicatională*, Ed. Cartea Românească, București, 1998
65. Narița I., - *Gnoseologie*, Ed. Mirton, București, 2001
66. Ong, W., S.J. (1982). *Orality and literacy: The technologizing of the word*. London: Methuen.
67. Osborne, R. and Freyberg, P. (1985). *Learning in science: The implications of children's science*. Auckland: Heinemann.
68. Pop N., Valeriu I-F.N., - *Credință și economie: un eseu despre cunoaștere, credință, virtuți și performanță*, Ed. Expert, București, 2001
69. Rachieru A.D., - *Elitism și postmodernism. Postmodernismul românesc și circulația elitelor*, Ed. Junimea, Iași, 1999
70. Reich, R. B. (1992). *The work of nations*. New York: Vintage Books.
71. Rescher N.,- *Epistemic Logic: Survey of the Logic of Knowledge*, University Pittsburg Press, 2005
72. Roșca P., Marinescu I.A.,- *The Management of Macro Balances in the Transition to the Knowledge-Based Economy*; Sci. Journal: Annals of Free Intl University of Moldova. Economy Series. Chișinău: ULIM, 2012, vol.12, pp. 58-66
73. Strauss, C., Quinn, N. (1997). *A cognitive theory of cultural meaning*. Cambridge: Cambridge University Press
74. Schrag C.O., - *Resursele raționalității*, Ed. Șt., București, 1999
75. Valeriu, I-F. N., - *Marketing și cultură*, Ed. Expert, București, 1997
76. Williamson T.,- *Knowledge and its Limits*, Oxford University Press, 2002

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European

POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale

2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Anexa 1

INDEX

al figurilor, schemelor și desenelor originale, creație proprie, (intrate sub incidența copy-right-ului)

(1.1); (1.2); (1.3); (1.4); (1.5); (1.6); (1.7); (1.8); (1.9); (1.10); (1.11); (1.13); (1.14); (1.15);
(1.16);
(2.1); (2.2); (2.3);
(3.3);
(4.1); (4.2); (4.3); (4.4); (4.5); (4.6); (4.7); (4.8); (4.9); (4.10); (4.11); (4.12); (4.13); (4.14);
(4.15); (4.16); (4.17); (4.18); (4.19); (4.20); (4.21); (4.22); (4.23); (4.24); (4.25); (4.26); (4.27);
(4.28); (4.29); (4.30); (4.31); (4.32); (4.33); (4.34); (4.35);(4.36);(4.37); (4.38);(4.39);(4.40);
(4.41); (4.42); (4.43); (4.44); (4.45);

TOTAL: 64 figuri, scheme și desene originale, creație proprie

Anexa 2

INDEX

al formulelor matematice originale, creație proprie, (intrate sub incidența copy-right-ului)

(1.1); (1.2);
(4.1); (4.2); (4.3); (4.4); (4.5); (4.6); (4.7);

TOTAL: 7 formule matematice originale, creație proprie